

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘΜ. 575/VI/2013*
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου του κτιρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1^Α, Αθήνα, την 14^η Οκτωβρίου 2013, ημέρα Δευτέρα και ώρα 12:00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτριος Κυριτσάκης

Μέλη: Δημήτριος Λουκάς (Αντιπρόεδρος)

Ιωάννης Μπιτούνης

Εμμανουέλα Τρούλη

Βικτωρία Μερτικοπούλου (Εισηγήτρια)

Δημήτριος Δανηλάτος,

Μάρθα Καββαθά, λόγω δικαιολογημένου κωλύματος του τακτικού μέλους,

Ιωάννη Αυγερινού

Γραμματέας: Ευαγγελία Ρουμπή

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της προηγούμενης γνωστοποίησης κατ' άρθρο 6 παρ. 1-3 του ν. 3959/2011 από την «LINNAEUS CAPITAL PARTNERS B.V.», την «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ» και την «ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ», της συγχώνευσης μεταξύ της δεύτερης και τρίτης ως άνω εταιρίας, με απορρόφηση της τρίτης εταιρίας από τη δεύτερη

Η υπόθεση συζητήθηκε μετά από αναβολή της ημερομηνίας συζήτησης που είχε αρχικά ορισθεί για την 7^η Οκτωβρίου 2013, κατόπιν αιτήματος της εταιρίας «ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ» το οποίο αποδέχτηκαν και οι εταιρίες «LINNAEUS CAPITAL PARTNERS B.V.» και «ΔΙΑΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΒΕΕ».

Στη συνεδρίαση τα νομίμως κλητευθέντα μέρη παραστάθηκαν ως εξής: α) οι εταιρίες «LINNAEUS CAPITAL PARTNERS B.V.» (εφεξής LINNAEUS) και «ΑΝΩΝΥΜΟΣ

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε τρεις επιπλέον εκδόσεις με τα διακριτικά: (1) Έκδοση για τις εταιρίες ΔΙΑΣ/LINNAEUS, (2) Έκδοση για την εταιρία ΣΕΛΟΝΤΑ και (3) Προς Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Από τις παραπάνω εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ 93 Α'/20.4.2011), όπως ισχύει και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 54 Β'/16.1.2013). Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ» με το διακριτικό τίτλο «ΔΙΑΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΒΕΕ» (εφεξής ΔΙΑΣ) με το νόμιμο εκπρόσωπό τους, Στέφανο Μανέλλη, Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΙΑΣ, μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων τους, Αλέξανδρου Μεταλληνού, Άννας Μαντά και Παναγιώτας Μπολτέτσου και β) η εταιρία «ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ» (εφεξής ΣΕΛΟΝΤΑ) με το νόμιμο εκπρόσωπό της, Ευάγγελο Πίπα, Οικονομικό Διευθυντή, μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων της, Νικολάου Κοσμίδη, Νικολέτας Γιαννούλη και Δήμητρας Λεμπέση.

Στην αρχή της συζήτησης, ο Πρόεδρος έδωσε το λόγο στην Εισηγήτρια, Βικτωρία Μερτικοπούλου, η οποία ανέπτυξε συνοπτικά την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 6903/9.9.2013 Εμπιστευτική Έκθεσή της και για τους λόγους που αναλυτικά αναφέρονται σε αυτήν πρότεινε την έγκριση από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, κατ' άρθρο 8 παρ. 6 και παρ. 8 ν. 3959/2011, της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης που αφορά στην συγχώνευση των εταιριών ΔΙΑΣ και ΣΕΛΟΝΤΑ με απορρόφηση της δεύτερης ως άνω εταιρίας από την πρώτη, υπό τον όρο της ανάληψης κατάλληλων δεσμεύσεων, ούτως ώστε να μην προκαλούνται σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επί μέρους αγορές στις οποίες αφορά και στις οποίες εντοπίστηκαν αμφιβολίες κατά τα εκτεθέντα στο σκεπτικό της Έκθεσης. Στη συνέχεια αναφέρθηκε στις δεσμεύσεις που αρχικώς πρότειναν να αναλάβουν οι εταιρίες ΔΙΑΣ και LINNAEUS, όπως αυτές περιγράφονται στο από 1.10.2013 κοινό υπόμνημά τους, καθώς και στην από 14.10.2013 επικαιροποιημένη πρόταση ανάληψης δεσμεύσεων που από κοινού κατέθεσαν.

Κατόπιν το λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι της εταιρίας ΣΕΛΟΝΤΑ, οι οποίοι ανέπτυξαν τις απόψεις τους και ζήτησαν α) να γίνει αποδεκτό το από 1.10.2013 υπόμνημά τους και β) να απορριφθεί η Έκθεση στο μέτρο που διαπιστώνει περιορισμό του ανταγωνισμού στις αγορές παραγωγής και διάθεσης γόνου και παραγωγής και διάθεσης ιχθυοτροφών. Αναφορικά με τις προτεινόμενες από τις εταιρίες ΔΙΑΣ/LINNAEUS δεσμεύσεις ανέφεραν ότι αν και θεωρούν ότι στην υπό κρίση υπόθεση δεν χρειάζονται, οι εν λόγω δεσμεύσεις δεν επηρεάζουν τη λειτουργία της εταιρίας ΣΕΛΟΝΤΑ.

Ακολούθως, το λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των εταιριών ΔΙΑΣ/LINNAEUS, οι οποίοι ανέπτυξαν τις απόψεις τους και ζήτησαν να γίνει αποδεκτό το από 1.10.2013 υπόμνημά τους, και στη συνέχεια τοποθετήθηκαν οι νόμιμοι εκπρόσωποι των μερών και απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής.

Κατόπιν και μετά την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας, η Επιτροπή προχώρησε σε διάσκεψη, με τη συμμετοχή της Εισηγήτριας, Βικτωρίας Μερτικοπούλου, η οποία σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 παρ. 7 του ν. 3959/2011, δεν έλαβε μέρος στη ψηφοφορία. Αφού έλαβε υπόψη την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 6903/9.9.2013 Έκθεση, τις απόψεις που διατύπωσαν τα ενδιαφερόμενα μέρη προφορικώς κατά τη συζήτηση της

υπόθεσης και με τα υπομνήματα τα οποία υπέβαλαν, τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης και το ισχύον νομικό πλαίσιο,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I Η ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΠΡΑΞΗ

I.1 Εισαγωγικά

1) Κατά το άρθρο 5 παρ. 2 ν.3959/2011, συγκέντρωση επιχειρήσεων πραγματοποιείται όταν προκύπτει μόνιμη μεταβολή του ελέγχου, μεταξύ άλλων από τη συγχώνευση, με οποιονδήποτε τρόπο, δύο ή περισσότερων προηγουμένως ανεξάρτητων επιχειρήσεων ή τμημάτων επιχειρήσεων.

2) Η υπό εξέταση συγχώνευση συνιστά συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του ως άνω άρθρου 5 παρ. 2 εδ. α' ν. 3959/2011, όπως ισχύει, καθώς πραγματοποιείται μέσω της απορρόφησης από την ΔΙΑΣ της ΣΕΛΟΝΤΑ, η οποία θα παύσει να υφίσταται, στους δε μετόχους της ΣΕΛΟΝΤΑ θα εκδοθούν νέες μετοχές της απορροφώσας ΔΙΑΣ σύμφωνα με την προτεινόμενη σχέση ανταλλαγής των μετοχών και τα ειδικότερα οριζόμενα στο από 4.4.2013 Μνημόνιο Συνεννόησης¹.

3) Ειδικότερα, με το υπ' αριθ. πρωτ. 3749/7.5.2013 έγγραφο, γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής «ΕΑ»), σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1-3 του ν. 3959/2011 από την «LINNAEUS CAPITAL PARTNERS B.V.» (εφεξής «LINNAEUS»), την «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ» (εφεξής «ΔΙΑΣ»), και την «ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ» (εφεξής «ΣΕΛΟΝΤΑ») η συγχώνευση των εταιριών ΔΙΑΣ και ΣΕΛΟΝΤΑ με απορρόφηση της τρίτης ως άνω εταιρίας από τη δεύτερη (εφεξής «η Συγχώνευση»).

4) Η γνωστοποιηθείσα πράξη θα λάβει χώρα βάσει του από 4.4.2013 Μνημονίου Συνεννόησης που συνήφθη μεταξύ των διοικήσεων των εταιριών ΔΙΑΣ και ΣΕΛΟΝΤΑ, όπου καθορίζονται οι επιμέρους όροι και προϋποθέσεις της μεταξύ τους συμφωνίας.

I.2 Ιστορικό

5) Σε σχέση με τη διαδικασία της συγχώνευσης στην οποία αφορά η παρούσα υπό κρίση συγκέντρωση, σημειώνονται τα ακόλουθα.

6) Στις 4 Απριλίου 2013, τα Διοικητικά Συμβούλια της ΔΙΑΣ και της ΣΕΛΟΝΤΑ ενέκριναν την έναρξη των διαδικασιών συγχώνευσης των εταιριών δια της απορρόφησης

¹ Βλ. σχετικά έντυπο γνωστοποίησης υπ' αριθ. πρωτ. 3749/7.5.2013, σελ. 3 και Μνημόνιο Συνεννόησης της 4.4.2013, σελ. 2 (εισαγωγικές σημειώσεις, σημείο Δ, η «Συναλλαγή») και σελ. 6-7 («1. Περιγραφή της Συναλλαγής» και «2. Σχέση Ανταλλαγής Μετοχών»). Πρβλ. και υπ' αριθ. πρωτ. 5327/4.7.2013 επιστολή του Οικονομικού Διευθυντή της ΣΕΛΟΝΤΑ [...].

της ΣΕΛΟΝΤΑ από τη ΔΙΑΣ, σύμφωνα με τα άρθρα 69 και επόμενα του Κ.Ν. 2190/1920 και τα άρθρα 1-5 του ν. 2166/1993. Την ίδια ημέρα υπεγράφη, στην αγγλική γλώσσα, «Memorandum of Understanding» (Μνημόνιο Συνεννόησης) μεταξύ της ΣΕΛΟΝΤΑ και της ΔΙΑΣ, στην οποία καθορίζονται οι επιμέρους όροι και προϋποθέσεις της μεταξύ τους συμφωνίας. Επίσης υπεγράφησαν τρεις συμβάσεις με ταυτόσημο περιεχόμενο μεταξύ τριών μετόχων της ΣΕΛΟΝΤΑ και της TETHYS OCEAN B.V. (εφεξής TETHYS²), δυνάμει των οποίων οι τρεις μέτοχοι της ΣΕΛΟΝΤΑ δεσμεύτηκαν να ψηφίσουν υπέρ του Σχεδίου Σύμβασης Συγχώνευσης κατά τη Γενική Συνέλευση που θα αποφασίσει επί όλης της συγχώνευσης³.

7) Στις 9 Μαΐου 2013 δημοσιεύθηκε στην ημερήσια οικονομική εφημερίδα πανελλαδικής κυκλοφορίας «Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ», η γνωστοποιούμενη συγκέντρωση, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 6 ν. 3959/2011.

8) Στις 15 Μαΐου 2013 κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού το κείμενο της ως άνω δημόσιας ανακοίνωσης και δημοσιεύθηκε στο δικτυακό τόπο της Ε.Α. σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 6 ν. 3959/2011⁴.

I.3 Το Μνημόνιο Συνεννόησης

9) Σύμφωνα με το από 4.4.2013 Μνημόνιο Συνεννόησης:

- Η συγχώνευση περιλαμβάνει α) τη λύση της ΣΕΛΟΝΤΑ, β) τη μεταβίβαση στη ΔΙΑΣ όλου του ενεργητικού και παθητικού της ΣΕΛΟΝΤΑ, όπως περιγράφονται στον ισολογισμό μετασχηματισμού⁵, τα οποία καθορίζονται κατά την ημέρα που θα υπογραφεί η Σύμβαση συγχώνευσης και γ) την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της ΔΙΑΣ κατά ποσό ίσο με το μετοχικό κεφάλαιο της ΣΕΛΟΝΤΑ. Η ΣΕΛΟΝΤΑ θα λυθεί και νέες μετοχές της ΔΙΑΣ θα εκδοθούν στους μετόχους της ΣΕΛΟΝΤΑ στην προτεινόμενη σχέση ανταλλαγής. Η επωνυμία της απορροφώσας εταιρίας θα είναι η υφιστάμενη επωνυμία της ΣΕΛΟΝΤΑ (εφεξής νέα οντότητα ή νέα ΣΕΛΟΝΤΑ).
- Οι μετοχές της απορροφώσας εταιρίας που θα εκδοθούν λόγω της συγχώνευσης θα εισαχθούν στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) μετά την ολοκλήρωση της συναλλαγής σύμφωνα με τον Κανονισμό ΧΑΑ και το ν. 3401/2005.
- Η προτεινόμενη σχέση ανταλλαγής μετοχών, η οποία θα συμπεριληφθεί σε κάθε ένα από τα προσχέδια και στο τελικό κείμενο της σύμβασης συγχώνευσης και η οποία θα προταθεί από τα Διοικητικά Συμβούλια κάθε μέρους στη Γενική Συνέλευσή τους, προκειμένου να λάβουν την έγκριση από τη Γενική Συνέλευση

² Μέτοχος της εταιρίας ΔΙΑΣ, βλ. κατωτέρω Ενότητα II.1.1.

³ Μνημόνιο Συνεννόησης μεταξύ Ιωάννη Στεφανή και TETHYS, Μνημόνιο Συνεννόησης μεταξύ Βασίλη Στεφανή και TETHYS, Μνημόνιο Συνεννόησης μεταξύ Hydra Estate Inc. και TETHYS.

⁴ Ακολούθησε ορθή επανάληψη της ανακοίνωσης στο φύλλο της ημερήσιας οικονομικής εφημερίδας «Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ» της 26.6.2013, καθώς και ορθή επανάληψη στην ως άνω εφημερίδα στο φύλλο της 4.7.2013. Το κείμενο της ως άνω δημοσίευσης αναρτήθηκε εκ νέου στο δικτυακό τόπο της ΕΑ στις 4.7.2013.

⁵ Ως ημερομηνία ισολογισμού μετασχηματισμού της απορροφώμενης εταιρίας ΣΕΛΟΝΤΑ ορίστηκε η 30.06.2013.

Συγχώνευσής⁶ τους είναι η εξής: μία (1) υφιστάμενη μετοχή της ΣΕΛΟΝΤΑ, ονομαστικής αξίας €1 ανταλλάσσεται με 0,6955972 νέες μετοχές της απορροφώσας εταιρίας ονομαστικής αξίας €1 και μία (1) υφιστάμενη μετοχή της ΔΙΑΣ, ονομαστικής αξίας €0,47 ανταλλάσσεται με 0,8357242 νέες μετοχές της απορροφώσας εταιρίας ονομαστικής αξίας €1.

- [...].

I.3.1 Αιρέσεις του Μνημονίου Συνεννόησης (άρθρο 5)

10) Η ολοκλήρωση της συναλλαγής υπόκειται στις ακόλουθες αναβλητικές αιρέσεις οι οποίες θα πρέπει να έχουν πληρωθεί σωρευτικά κατά τρόπο ικανοποιητικό και για τα δύο μέρη ή τα μέρη να έχουν παραιτηθεί από κοινού από αυτές γραπτώς (στο βαθμό που δύναται να υπάρξει παραίτηση από αυτές):

α) κανένα γεγονός πτώχευσης δεν θα έχει προκύψει και δεν θα έχει μείνει σε εκκρεμότητα για χρονικό διάστημα [...] από την εμφάνιση αυτού του γεγονότος,

β) κάθε μία από τις απαραίτητες εγκρίσεις, δηλαδή η έγκριση από τη Γενική Συνέλευση της Συγχώνευσης και οι Διοικητικές Εγκρίσεις⁷ να έχουν ληφθεί με όρους ικανοποιητικούς και για τα δυο μέρη και

γ) καμία δικαστική απόφαση ή διαταγή να μην έχει εκδοθεί ή να είναι εκκρεμής η οποία να αναστέλλει ή να ακυρώνει τη διαδικασία της συγχώνευσης.

I.3.2 Μετά την Ολοκλήρωση

11) Μετά την ολοκλήρωση της υπό κρίση πράξης, το μετοχικό κεφάλαιο (μ.κ.) της νέας συγχωνευθείσας οντότητας θα αποτελείται από [...] μετοχές⁸. Αφότου λάβει χώρα η ανταλλαγή των υφιστάμενων μετοχών των εταιριών ΔΙΑΣ και ΣΕΛΟΝΤΑ με μετοχές της νέας οντότητας στην προτεινόμενη σχέση ανταλλαγής, οι μέτοχοι που προέρχονται από τη ΣΕΛΟΝΤΑ θα κατέχουν (ως σύνολο) [...] % του μετοχικού κεφαλαίου της νέας εταιρίας ([...] μετοχές), ενώ το υπόλοιπο [...] % θα κατέχεται από τους μετόχους που προέρχονται από την εταιρία ΔΙΑΣ. Η διάρθρωση του μετοχικού κεφαλαίου της νέας οντότητας θα διαμορφωθεί μετά την υπό κρίση πράξη ως εξής:

⁶ Σύμφωνα με το προοίμιο του Μνημονίου Συνεννόησης, «Έγκριση από τη ΓΣ συγχώνευσης» σημαίνει την έγκριση της συγχώνευσης από τη ΓΣ του κάθε μέρους, όπως απαιτείται από το άρθρο 72 του εταιρικού νόμου.

⁷ Σύμφωνα με το προοίμιο του Μνημονίου Συνεννόησης «Διοικητική Έγκριση» σημαίνει την έγκριση ή άδεια για την πραγματοποίηση της συγχώνευσης από την Ελληνική Αρχή Ανταγωνισμού και/ή από οποιαδήποτε άλλη κυβερνητική ή άλλη αρχή της οποίας η έγκριση μπορεί να απαιτείται για την ολοκλήρωση της συναλλαγής.

⁸ Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας ΣΕΛΟΝΤΑ αποτελείται από 36.235.184 μετοχές (ονομαστικής αξίας €1) και ανέρχεται σε 36.235.184 ευρώ, ενώ το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας ΔΙΑΣ αποτελείται από 30.159.583 μετοχές (ονομαστικής αξίας €0,47) και ανέρχεται σε 14.175.004 ευρώ. Σύμφωνα με την προτεινόμενη σχέση ανταλλαγής, μία (1) υφιστάμενη μετοχή της ΣΕΛΟΝΤΑ, ονομαστικής αξίας €1, ανταλλάσσεται με 0,6955972 νέες μετοχές της απορροφώσας εταιρίας ονομαστικής αξίας €1 και μία (1) υφιστάμενη μετοχή της ΔΙΑΣ, ονομαστικής αξίας €0,47, ανταλλάσσεται με 0,8357242 νέες μετοχές της απορροφώσας εταιρίας ονομαστικής αξίας €1.

	Αριθμός μετοχών	%
ΜΕΤΟΧΟΙ ΣΕΛΟΝΤΑ		
BRUCEKAN FINANCE LIMITED	[...]	[...]
HYDRA ESTATE INC / ΣΤΕΦΑΝΗΣ Ι.	[...]	[...]
EFG EUROBANK / ΣΤΕΦΑΝΗΣ Ι.*	[...]	[...]
ΓΡΥΠΠΙΩΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	[...]	[...]
MARVEN ENTERPRISES COMPANY LIMITED	[...]	[...]
CORINTHOS HOLDINGS / ΣΤΕΦΑΝΗΣ Β.	[...]	[...]
EFG EUROBANK / ΣΤΕΦΑΝΗΣ Β.*	[...]	[...]
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΚΟΙΝΟ	[...]	[...]
ΜΕΤΟΧΟΙ ΔΙΑΣ		
LINNAEUS / TETHYS	[...]	[...]
ΠΙΤΑΚΑΣ ΣΤΕΛΙΟΣ	[...]	[...]
EFG EUROBANK / TETHYS **	[...]	[...]
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ / TETHYS **	[...]	[...]
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ / TETHYS **	[...]	[...]
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ / TETHYS **	[...]	[...]
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΚΟΙΝΟ	[...]	[...]
ΣΥΝΟΛΟ ΜΚ	[...]	100,00%
* <i>Ενέχυρο δικαιωμάτων σε EFG EUROBANK</i>		
** <i>Ενέχυρο μετοχών και δικαιωμάτων ψήφου μεταξύ LINNAEUS/TETHYS και α) EUROBANK ERGASIAS AE (8,47%), β) ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (4,97%), γ) ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (3,02%), δ) ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (4,94%)</i>		

Πηγή: Απαντήσεις εταιριών (επιστολή υπ'αριθ. πρωτ. 5327/4.7.2013)

12) Η εταιρία TETHYS και η μητρική της LINNAEUS θα κατέχουν το [...] % του μετοχικού κεφαλαίου της νέας συγχωνευθείσας οντότητας, το επενδυτικό κοινό [...] % και η εταιρία BRUCEKAN το [...] %.

13) Το ΔΣ της νέας συγχωνευθείσας οντότητας θα αποτελείται από επτά (7) μέλη με πενταετή θητεία. Τα μέλη του ΔΣ θα εκλέγονται επί τη βάση καταλόγων σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 6 του κ.ν. 2190/1920. Κάθε κατάλογος θα περιέχει τα ονόματα των επτά υποψηφίων μελών ΔΣ και μέχρι επτά ονόματα αναπληρωματικών μελών ΔΣ. Δικαίωμα να προτείνουν κατάλογο με υποψήφια μέλη ΔΣ θα έχουν μέτοχοι που είτε αυτοτελώς ο κάθε μέτοχος είτε μαζί με άλλους μετόχους κατέχουν τουλάχιστον 15% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας.

14) Το ΔΣ, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων που ανήκουν εκ του νόμου στη ΓΣ των μετόχων, θα έχει αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφασίζει για μια σειρά θεμάτων («ειδικά θέματα»⁹) επί των οποίων [...]. Προκειμένου να αποφασίσει το ΔΣ της εταιρίας επί αυτών των ειδικών θεμάτων θα απαιτείται [...]. Επίσης οποιαδήποτε απόφαση της ΓΣ των μετόχων σε σχέση με τα ειδικά θέματα προϋποθέτει [...] του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας.

15) Σύμφωνα με το Μνημόνιο Συνεννόησης¹⁰, το πρώτο ΔΣ θα αποτελείται από επτά μέλη εκ των οποίων τέσσερα μέλη θα έχουν προταθεί από τη ΔΙΑΣ (εκ των οποίων ένα μέλος θα είναι ο Στ. Μανέλλης) και τρία από τη ΣΕΛΟΝΤΑ (εκ των οποίων ένα μέλος θα είναι ο Ι. Στεφανής). Η ως άνω εκλογή και διορισμός του πρώτου ΔΣ τελεί υπό την αίρεση της ολοκλήρωσης της συγχώνευσης.

I.4 Στρατηγικοί και οικονομικοί λόγοι της συγκέντρωσης

16) Στο έντυπο γνωστοποίησης αναφέρεται ότι η συγχώνευση ΣΕΛΟΝΤΑ – ΔΙΑΣ πραγματοποιείται τόσο λόγω των δεδομένων οικονομικών δυσχερειών του κλάδου όσο και λόγω των αναμενόμενων συνεργειών που θα δημιουργηθούν, επιτρέποντας στη νέα οντότητα να αντεπεξέλθει στις δυσχερέστες οικονομικές συνθήκες.

17) Ειδικότερα, τα γνωστοποιούντα μέρη αναφέρουν ότι αντιμετωπίζουν μεγάλες χρηματοδοτικές ανάγκες και αποβλέπουν στη χρηματοοικονομική υποβοήθησή τους μέσω νέου δανεισμού και αναδιάρθρωσης των υφιστάμενων δανείων τους (μέσω της υπό κρίση συγχώνευσης). Σύμφωνα με τις γνωστοποιούσες εταιρίες, η υπό κρίση πράξη θα οδηγήσει στην αποτελεσματικότερη αναδιάρθρωση του συνολικού δανεισμού της νέας συγχωνευθείσας οντότητας και στην παροχή χρηματοοικονομικής βοήθειας σε αυτήν από τις κυριότερες ελληνικές τράπεζες, οι οποίες χρηματοδοτούν τις ανάγκες των εταιριών ΔΙΑΣ και ΣΕΛΟΝΤΑ, και αναμένεται να υιοθετήσουν ευνοϊκότερη στάση ως αποτέλεσμα της υπό κρίση πράξης.

18) Σύμφωνα με τις γνωστοποιούσες εταιρίες, η υπό εξέταση πράξη θα δημιουργήσει σημαντικές συνέργειες στους εξής τομείς:

⁹ Βλ. Παράρτημα 1 όπου παρατίθεται λίστα με τα Ειδικά θέματα, όπως αυτά ορίζονται στο Μνημόνιο Συνεννόησης.

¹⁰ Βλ. και την υπ' αριθ. πρωτ. 5726/18.7.2013 επιστολή της εταιρίας ΔΙΑΣ.

- Στον τομέα της παραγωγής γόνου μέσω της τοποθέτησης γόνου που θα έχει παραχθεί στους ιχθυογεννητικούς σταθμούς της ΣΕΛΟΝΤΑ στις θαλάσσιες εγκαταστάσεις εκτροφής ψαριών της ΔΙΑΣ. Η εταιρία ΔΙΑΣ κάλυπτε το [...] % των αναγκών της εταιρίας σε γόνο από τρίτες πηγές, ενώ, μετά την υπό κρίση πράξη, θα χρησιμοποιεί γόνο που θα έχει παραχθεί εντός του νέου ομίλου, γεγονός που θα οδηγήσει σε σημαντική μείωση της συμμετοχής του κόστους του γόνου στο κόστος παραγωγής του ψαριού.
- Στον τομέα της παραγωγής νωπών ψαριών μεσογειακής καλλιέργειας μέσω της κοινής παραγωγικής εκμετάλλευσης μονάδων που βρίσκονται σε κοντινή απόσταση μεταξύ τους (π.χ. θαλάσσια πάρκα Σοφικού Σαρωνικού, Βουρλιά Αργολίδας, Βοιωτίας, Καλύμνου), η οποία θα οδηγήσει σε μείωση του κόστους παραγωγής λόγω της κοινής χρήσης εξοπλισμού κ.ά.
- Στον τομέα της συσκευασίας-τυποποίησης μέσω της κατάργησης συσκευαστηρίων που πιθανώς αλληλεπικαλύπτονται και της πιο αποτελεσματικής λειτουργίας των υπολειπόμενων συσκευαστηρίων.
- Στον τομέα της διάθεσης-εμπορίας νωπών ψαριών μεσογειακής καλλιέργειας μέσω οικονομικών συμβάσεων με μεταφορικές εταιρίες και εταιρίες logistics, λόγω του μεγαλύτερου όγκου προϊόντος προς διακίνηση.
- Στον τομέα της διοικητικής υποστήριξης της εταιρίας μέσω της μείωσης του μισθολογικού κόστους που θα προκύψει από τη μείωση του προσωπικού σε διοικητικές υπηρεσίες όπου υπάρχει οργάνωση και από τις δύο εταιρίες.

19) Τέλος, τα γνωστοποιούντα μέρη αναφέρουν τα εξής: «Οι ανωτέρω συνέργειες θα οδηγήσουν σε μείωση κόστους, γεγονός που θα επιτρέψει αφενός την ενίσχυση των προσπαθειών για άνοιγμα νέων αγορών, αφεντέρου την επιβίωση σε συνθήκες οξύτατου διεθνούς ανταγωνισμού, ιδίως από την πλευρά της Τουρκίας, όπου η εκεί αγορά αναπτύσσεται αλματωδώς με νέους ισχυρούς επενδυτές. Επισημαίνεται, επίσης, ότι οι κυριότεροι πελάτες των μερών είναι ευρωπαϊκές υπεραγορές (supermarkets) και χονδρέμποροι με βασικά χαρακτηριστικά την πολύ ισχυρή διαπραγματευτική τους δύναμη σε σχέση με τις εταιρείες ιχθυοκαλλιέργειας».

1.5 Αρμοδιότητα ΕΑ

20) Σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 ν. 3959/2011, όπως ισχύει, μια συγκέντρωση πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού όταν α) ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση ανέρχεται στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε 150 εκατομμύρια ευρώ και β) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμιά χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 15 εκατομμυρίων ευρώ στην ελληνική αγορά.

21) Η υπό εξέταση συγκέντρωση υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τα προσκομισθέντα από τις γνωστοποιούσες στοιχεία, πληρούνται τα κριτήρια του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει. Περαιτέρω, η εθνική διάσταση της συγκέντρωσης προκύπτει, σύμφωνα με το νόμο, από τον προσδιορισμό του κύκλου εργασιών¹¹ όλων των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων¹². Εν προκειμένω, ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών του οικονομικού έτους 2012 για τον όμιλο ΔΙΑΣ ανήλθε στα €99.057.404 και για τον όμιλο ΣΕΛΟΝΤΑ στα €133.720.096, ενώ ο κύκλος εργασιών στην ελληνική αγορά για το οικονομικό έτος 2012 ανήλθε στα €16.200.800 για τον όμιλο ΔΙΑΣ και στα € 38.057.065 για τον όμιλο ΣΕΛΟΝΤΑ. Ενόψει των ανωτέρω, η παρούσα γνωστοποίηση υποβάλλεται αρμοδίως ενώπιον της ΕΑ.

I.6 Έλεγχος παραδεκτού, εμπροθέσμου και προσήκοντος της γνωστοποίησης

22) Η γνωστοποίηση υποβλήθηκε εμπροθέσμως στην ΕΑ βάσει του άρθρου 6 παρ. 2 και 3 και του άρθρου 45 παρ. 1 του ν. 3959/11 και, σε συνέχεια επιστολών της ΓΔΑ για παροχή πρόσθετων και διευκρινιστικών στοιχείων, ο σχετικός φάκελος συμπληρώθηκε εντέλει προσηκόντως στις 27.6.2013.

23) Με την υπ' αριθ. 70/26.07.2013 πράξη Προέδρου της ΕΑ αποφασίσθηκε η κίνηση της διαδικασίας πλήρους διερεύνησης της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 4 του ν. 3959/2011, καθώς διαπιστώθηκε ότι η εν λόγω συγκέντρωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3959/2011 και προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού σε ορισμένες από τις επιμέρους αγορές στις οποίες αφορά.

24) Περαιτέρω, την 28.8.2013 η Υπηρεσία απέστειλε στις συμμετέχουσες επιστολές¹³ για παροχή πρόσθετων στοιχείων, στις οποίες η ΔΙΑΣ/LINNAEUS και ΣΕΛΟΝΤΑ απάντησαν πλήρως στις 3.9.2013 και 6.9.2013 αντίστοιχα. Ως εκ τούτου, προθεσμία έκδοσης απόφασης της Ε.Α. επί της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης είναι η 29.10.2013.

II ΤΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΜΕΡΗ

II.1 ΔΙΑΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Β.Ε.Ε. και LINNAEUS CAPITAL PARTNERS B.V.

II.1.1 ΔΙΑΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Β.Ε.Ε.

¹¹ Ο κύκλος εργασιών των μερών που συμμετέχουν στη συγκέντρωση προκύπτει από το άθροισμα των κύκλων εργασιών των επιχειρήσεων που ορίζει το άρθρο 10 παρ. 4 ν. 3959/2011, όπως ισχύει, κατά τα οριζόμενα και στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού.

¹² Για τον ορισμό της συμμετέχουσας επιχείρησης βλέπε άρθρα 5, 6 και 10 ν. 3959/2011, όπως ισχύει, καθώς και σχετική νομολογία της Επιτροπής Ανταγωνισμού (www.epant.gr) και επικουρικά τη σχετική Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

¹³ Βλ. σχετικά τις υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 6642/28.8.2013 και 6643/28.8.2013.

25) Η εταιρία φέρει την επωνυμία ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ, με διακριτικό τίτλο «ΔΙΑΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Β.Ε.Ε.». Οι κύριες δραστηριότητες¹⁴ της εταιρίας μεταξύ άλλων είναι:

α) Η ίδρυση και η εκμετάλλευση κάθε μορφής ιχθυοκαλλιεργητικών μονάδων και σταθμών, η διάθεση της παραγωγής στο εσωτερικό και στο εξωτερικό και γενικά η οργάνωση και η παραγωγή κάθε μονάδας που σχετίζεται με τις ιχθυοκαλλιέργειες στην ημεδαπή και αλλοδαπή.

β) Η παραγωγή και εμπορία οστρακοειδών και πάσης φύσεως ιχθυρών, νωπών και κατεψυγμένων¹⁵.

26) Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΙΑΣ έχει ως εξής:

Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα Μέλους
Στέλιος Πιτάκας	Πρόεδρος (Μη Εκτελεστικό Μέλος)
Στέφανος Μανέλλης	Διευθύνων Σύμβουλος (Εκτελεστικό Μέλος)
Vadim Doubrovin	Εκτελεστικό Μέλος
Anita Hamilton	Εκτελεστικό Μέλος
Oleg Karpushev	Εκτελεστικό Μέλος
Βασίλειος Κελτσόπουλος	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
Yury Vinokurov	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος

Πηγή: Η υπ' αριθ. πρωτ. 4517/4.6.2013 απαντητική επιστολή

27) Κατά δήλωση της εταιρίας ΔΙΑΣ, κανένα μέλος του ΔΣ της εταιρίας δεν διαθέτει συμμετοχή με ποσοστό άνω του 5% σε άλλη επιχείρηση.

¹⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 3 του καταστατικού ΔΙΑΣ, σκοπός της εταιρίας είναι: «1) Η ίδρυση και η εκμετάλλευση κάθε μορφής ιχθυοκαλλιεργητικών μονάδων και σταθμών, η διάθεση της παραγωγής στο εσωτερικό και στο εξωτερικό και γενικά η οργάνωση και η παραγωγή κάθε μονάδας που σχετίζεται με τις Ιχθυοκαλλιέργειες στην ημεδαπή και αλλοδαπή. 2) Η παραγωγή και εμπορία οστρακοειδών και πάσης φύσεως ιχθυρών, νωπών και κατεψυγμένων. 3) Η αντιπροσώπευση οίκων του εξωτερικού που παράγουν ή εμπορεύονται όμοια και συναφή προϊόντα. 4) Η συνεργασία ή συμμετοχή της Εταιρείας σε άλλες επιχειρήσεις Ελληνικές ή ξένες που επιδιώκουν ίδιο ή παρεμφερή σκοπό και 5) η ίδρυση και εκμετάλλευση υποκαταστημάτων, γραφείων και πρακτορείων οπουδήποτε και κάθε άλλης ομοειδούς επιχείρησης ή παρόμοιας προς τα πιο πάνω αντικείμενα».

¹⁵ Σημειώνεται ότι ο όμιλος ελέγχει τις εξής επιχειρησιακές μονάδες: δύο ιχθυογεννητικούς σταθμούς, τριάντα μία μονάδες πάχυνσης, οκτώ (8) σύγχρονα συσκευαστήρια, δύο κέντρα διανομής και ένα εργοστάσιο επεξεργασίας ψαριών (βλ. σχετικά www.diassa.gr).

28) Κατά την 31.12.2012 το μετοχικό κεφάλαιο της ΔΙΑΣ αποτελούνταν από 30.159.583 κοινές ονομαστικές μετοχές (ονομαστικής αξίας 0,47 ευρώ η καθεμία), και ανέρχονταν σε 14.175.004,01 ευρώ. Όλες οι μετοχές της είναι κοινές ονομαστικές, με δικαίωμα ψήφου και εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

29) Η μετοχική σύνθεση της ΔΙΑΣ στις 7.5.2013 ήταν η εξής:

Όνομα Μετόχου	Ποσοστό επί του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου (%)
TETHYS OCEAN B.V.	85,56%
Στέλιος Πιτάκας	8,52%
Ελεύθερη Διασπορά	5,62%

Πηγή: Έντυπο Γνωστοποίησης (σελ. 15)

30) Σημειώνεται ότι η εταιρία TETHYS έχει ενεχυράσει υπέρ των τραπεζών Εθνική Τράπεζα, Eurobank Ergasias, Τράπεζα Πειραιώς και Εμπορική Τράπεζα, συνολικά το 42,80% των μετοχών και δικαιωμάτων ψήφου που κατέχει στη ΔΙΑΣ. Συνεπώς, το ποσοστό μετοχικού κεφαλαίου που οι LINNAEUS (έμμεσα) και TETHYS (άμεσα)¹⁶ κατέχουν την 18.07.2013 στην ως άνω εταιρία έχει περιοριστεί στο 43,06% των δικαιωμάτων ψήφου της ΔΙΑΣ. Σύμφωνα με την από 18.07.2013 απάντηση της ΔΙΑΣ¹⁷, δυνάμει συμβάσεων ενεχύρων επί μετοχών της ΔΙΑΣ, το δικαίωμα ψήφου έχει εκχωρηθεί αιτία ενεχύρου στις δανείστριες τράπεζες και συνεπώς τα δικαιώματα ψήφου που η Tethys Ocean BV τηρεί άμεσα στη ΔΙΑΣ (και αντιστοίχως η LINNAEUS CAPITAL PARTNERS BV έμμεσα) ανέρχονται στο 43,06% του μετοχικού κεφαλαίου της ΔΙΑΣ. Επίσης, σύμφωνα με τη ΔΙΑΣ, τα ενέχυρα επί μετοχών (που επεκτείνονται και επί των δικαιωμάτων ψήφου) έχουν παρασχεθεί από την TETHYS OCEAN BV (100% θυγατρική της LINNAEUS CAPITAL PARTNERS BV) υπέρ των ως άνω αναφερόμενων τραπεζών σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα:

	Μετοχές προς ενεχυρίαση	% επί του συνόλου
ΤΡΑΠ.ΠΕΙΡΑΙΩΣ	2.996.797	9,94%
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK	5.108.648	16,94%
ΤΡΑΠΕΖΑ ALPHA	2.980.468	9,88%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΘΝΙΚΗ	1.822.389	6,04%
Σύνολο	12.908.302	42,80%

Πηγή: Απάντηση της ΔΙΑΣ

¹⁶ Για τη σχέση μεταξύ των εταιριών LINNAEUS και TETHYS βλ. υπό-ενότητα II.1.2.

¹⁷ Βλ. σχετικά υπ' αριθ. πρωτ. 5726/18.7.2013 επιστολή.

31) Η ΔΙΑΣ αναφέρει ότι οι ως άνω αναφερόμενες τράπεζες συγκαταλέγονται στις τράπεζες στην ανακεφαλαιοποίηση των οποίων είχε δεσμευτεί να συμμετάσχει και να καλύψει στο σύνολο τους (εάν χρειαστεί) το ΤΧΣ¹⁸. Σήμερα, και οι τέσσερις ως άνω τράπεζες έχουν ολοκληρώσει τις ενέργειες της αυξήσεως του μετοχικού τους κεφαλαίου και το ΤΧΣ σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, όπως και τις συμβάσεις προεγγραφής που είχε υπογράψει με τις ως άνω τράπεζες κάλυψε (με διαφορετικό ποσοστό για κάθε τράπεζα) τις αυξήσεις των μετοχικών κεφαλαίων τους. Συνεπεία της ως άνω συμμετοχής του ΤΧΣ στο μετοχικό κεφάλαιο εκάστης των τεσσάρων τραπεζών, το ΤΧΣ κατά την ημερομηνία ολοκλήρωσης εκάστης διαδικασίας αύξησης μετοχικού κεφαλαίου κατέστη μέτοχος πλειοψηφίας εκάστης τράπεζας. Μέσω της απόκτησης συμμετοχής του ΤΧΣ στο μετοχικό κεφάλαιο των ως άνω τραπεζών έλαβε χώρα έμμεση απόκτηση δικαιωμάτων ψήφου από το ΤΧΣ στο μετοχικό κεφάλαιο της ΔΙΑΣ. Η εταιρία ΔΙΑΣ, μητρική εταιρία του ομίλου ΔΙΑΣ, έχει έμμεσες και άμεσες συμμετοχές σε λοιπές εταιρίες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό οι οποίες δραστηριοποιούνται στον κλάδο της ιχθυοκαλλιέργειας¹⁹.

32) Όσον αφορά τη συμμετοχή της ΔΙΑΣ στην εταιρία «ΖΩΝΟΜΗ Α.Β.Ε.Ε Βιομηχανία Ιχθυοτροφών-Ζωοτροφών» (εφεξής ΖΩΝΟΜΗ), η ΔΙΑΣ προχώρησε την 30.07.2012 στη σύναψη με τον Γεώργιο Βαρβατσούλη ιδιωτικού προσυμφώνου πώλησης των μετοχών που κατέχει στη θυγατρική της εταιρία ΖΩΝΟΜΗ. Πιο συγκεκριμένα, η ΔΙΑΣ συμφώνησε να πωλήσει και μεταβιβάσει στον Γ. Βαρβατσούλη (και/ή σε οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο υποδειχθεί από αυτόν) έως την 30.10.2014 ποσοστό 51% του μετοχικού κεφαλαίου της ΖΩΝΟΜΗ έναντι συνολικού τιμήματος € 2.250.000. Η οριστική σύμβαση πώλησης των μετοχών θα υπογραφεί την 30.10.2014 κατόπιν πλήρωσης των όρων που περιλαμβάνονται στο προσύμφωνο. Η καταβολή του ανωτέρω ποσού από τον συμβαλλόμενο θα καταβληθεί τμηματικά από την 30.7.2012 έως και την 30.10.2014. Η συμμετοχή της ΔΙΑΣ στο μετοχικό κεφάλαιο της ΖΩΝΟΜΗ ανέρχεται σε ποσοστό 22,84% μετά την οριστική μεταβίβαση ποσοστού 3% στον Γ. Βαρβατσούλη στις 23.10.2012²⁰. Επιπλέον, η ΔΙΑΣ έχει υπογράψει συμφωνητικό την 30.7.2012 με την [...] ²¹ που κατέχει σήμερα ποσοστό επί της ΖΩΝΟΜΗ για την απόκτηση, μέχρι τα τέλη Οκτωβρίου 2014, μετοχών της που αντιστοιχούν στο 25,2% του μετοχικού της κεφαλαίου, έναντι τιμήματος που δεν θα υπερβαίνει το ποσό των € 500.000.

33) Από το 2000 και έπειτα, η ΔΙΑΣ έχει προβεί στην εξαγορά και συγχώνευση δια απορρόφησης διαφόρων εταιριών του κλάδου ιχθυοκαλλιέργειας. Ειδικότερα, κατά την περίοδο 2003-2009 προέβη στην εξαγορά των εξής επιχειρήσεων: FRUTTI DI MARE,

¹⁸ Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

¹⁹ ΣΠΑΡΦΙΣ ΑΕ, ΚΛΕΙΔΑΡΑΣ FAMILY ΑΕ, ΝΙΜΟΣ ΑΕΒΕ και ASTIR INTERNATIONAL S.R.L. Για τους κύκλους εργασιών και το αντικείμενο δραστηριότητάς τους, βλέπε Πίνακα 1 στο Παράρτημα 1.

²⁰ Η σημερινή μετοχική σύνθεση της εταιρία ΖΩΝΟΜΗ (μετά τη μεταβολή της 23.10.2012) έχει ως εξής: [...] 25,2% και ΔΙΑΣ 22,8%

²¹ Εταιρία παραγωγής και εισαγωγής ιχθυοτροφών – ζωοτροφών.

ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΜΕΠΕ, ΠΠΟΚΑΜΠΟΣ, ΠΕΛΑΓΟΣ, MARE NOSTRUM, ΙΚΠΟ, ΠΑΡΚΟ ΠΕΡΔΙΚΑ, ΜΕΡΚΟΣ²².

34) Σύμφωνα με τα γνωστοποιούντα μέρη, ο υπολογισθείς κατ' άρθρ. 10 ν. 3959/2011 κύκλος εργασιών για τη χρήση 2012 του Ομίλου ΔΙΑΣ βάσει των εργασιών του στην Ελλάδα ανήλθε σε ποσό € [...], ενώ ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών του Ομίλου ανήλθε, κατά την ίδια περίοδο, σε ποσό € 99.057.404.

II.1.2 LINNAEUS CAPITAL PARTNERS B.V.

35) Η εταιρία LINNAEUS κατέχει το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας TETHYS. Η εταιρία LINNAEUS, με έδρα το Άμστερνταμ, ιδρύθηκε το 2009 και είναι εταιρία επενδύσεων χαρτοφυλακίου. Σκοπός της είναι η επένδυση σε εταιρίες που δραστηριοποιούνται σε διάφορους εμπορικούς κλάδους και η περαιτέρω ανάπτυξη τους.

36) Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας LINNAEUS ανήκει κατά 100% στην εταιρία I.I.H.C. INDUSTRIAL INVESTMENTS LTD, εταιρία επενδύσεων χαρτοφυλακίου με έδρα την Κύπρο. Το 69,97% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας I.I.H.C. INDUSTRIAL INVESTMENTS LTD ανήκει στον Kahka Bendukidze, ο οποίος είναι ο απώτερος ελέγχων μέτοχος της εταιρίας.

37) Σημειώνεται²³ ότι ο ίδιος είναι μέτοχος και κατέχει 23,68% (μέσω της TETHYS) των δικαιωμάτων ψήφου στην εταιρία ΝΗΡΕΥΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Ε. (εφεξής ΝΗΡΕΥΣ)²⁴.

38) Οι λοιποί σημαντικοί μέτοχοι της ΝΗΡΕΥΣ είναι οι: Αριστείδης Μπελλές με ποσοστό συμμετοχής 21,09%²⁵ επί του μ.κ. και Νικόλαος Χαβιαράς με 6,83% επί του μ.κ.²⁶.

39) Η TETHYS –βασικός μέτοχος της ΔΙΑΣ- έχει μειοψηφική συμμετοχή στην εταιρία ΝΗΡΕΥΣ με ποσοστό 23,62% (μεγαλύτερο από οποιουδήποτε άλλου μετόχου με τον δεύτερο να κατέχει 21,09%). Αναφορικά με το καθεστώς ελέγχου της ΝΗΡΕΥΣ σημειώνεται ότι ουδείς μέτοχος έχει πλειοψηφική συμμετοχή στο μ.κ. αυτής. Επιπλέον, [...]. Επίσης, σύμφωνα με την υπ' αριθ. πρωτ. 5790/19.07.2013 απαντητική επιστολή της ΝΗΡΕΥΣ «[...]²⁷, [...]²⁸ [...]»²⁹.

²² Στον Πίνακα 2 του Παραρτήματος 1 παρουσιάζεται η επωνυμία, το αντικείμενο δραστηριότητας, το έτος εξαγοράς και ο κύκλος εργασιών κάθε μίας κατά το έτος της απόκτησής τους.

²³ Βλ. σχετικά την υπ' αριθ. απάντηση της 5790/19.7.2010 της ΝΗΡΕΥΣ.

²⁴ Σημειώνεται ότι την 13.02.2012, η LINNAEUS μεταβίβασε στην TETHYS 9.167.082 κοινές ονομαστικές μετοχές της ΔΙΑΣ (που αντιπροσωπεύουν 30,4% του μετοχικού κεφαλαίου της ΔΙΑΣ) και 15.070.847 κοινές ονομαστικές μετοχές της ΝΗΡΕΥΣ (που αντιπροσωπεύουν 23,68% του μετοχικού κεφαλαίου της Νηρέας).

²⁵ Άμεσα ή έμμεσα μέσω των εταιριών [...].

²⁶ Άμεσα ή έμμεσα μέσω των εταιριών [...].

²⁷ Βλ. σχετικά Κωδικοποιημένη ανακοίνωση παρ. 65.

²⁸ Άρθρα 22 και 35 αυτού.

²⁹ Βλ. σχετικά Κωδικοποιημένη ανακοίνωση παρ. 66. [...] (σχετικό 2 στην υπ' αριθ. πρωτ. 5790/19.07.2013 απαντητική επιστολή της ΝΗΡΕΑΣ).

40) Εξετάστηκε ειδικότερα η περίπτωση μέτοχοι μειοψηφίας της ΝΗΡΕΥΣ, οι οποίοι από κοινού έχουν πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου, να ενεργούν πάντοτε μαζί κατά την άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου³⁰. [...] ³¹.

41) [...] ³² [...]

42) Επίσης, η εταιρία ΝΗΡΕΥΣ δήλωσε ότι [...] ³³. Κατά συνέπεια, το επταμελές Δ.Σ. του ΝΗΡΕΑ απαρτίζεται από τα ακόλουθα μέλη, Αρ. Μπελλέ, Ν. Χαβιάρα, Αντ. Χαχλάκη, Επ. Λαμπαδάριο, Κων. Λαμπρινόπουλο, Λ. Ιωαννίδου και Μ. Κομονδούρο, [...].

43) Η εταιρία LINNAEUS έχει άμεσες και έμμεσες συμμετοχές σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο κλάδο της ιχθυοκαλλιέργειας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό ³⁴.

44) Σύμφωνα με τα προσκομισθέντα στοιχεία, ο υπολογισθείς κατ' άρθρ. 10 ν. 3959/2011 κύκλος εργασιών για τη χρήση 2012 του Ομίλου LINNAEUS στην Ελλάδα ταυτίζεται με τον κύκλο εργασιών της ΔΙΑΣ στην Ελλάδα και ανήλθε σε € [...], ενώ ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών του Ομίλου LINNAEUS ανήλθε, κατά την ίδια περίοδο, σε ποσό περίπου € 113 εκατ.

II.2 ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΕΓΕ

45) Η εταιρία φέρει την επωνυμία «ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ» με διακριτικό τίτλο «ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΕ». Οι κύριες δραστηριότητες της εταιρίας μεταξύ άλλων είναι:

α) η εκτροφή ιχθύων σε δικές της ή ξένες εγκαταστάσεις και η εμπορία αυτών εντός της Ελλάδος και στο εξωτερικό,

β) η παραγωγή και πώληση γόνου ιχθύων και κάθε άλλη δραστηριότητα που σχετίζεται με ιχθυοκαλλιέργειες και

γ) η παραγωγή ιχθυοτροφών σε δικές της ή ξένες εγκαταστάσεις και η εμπορία αυτών εντός της Ελλάδος και στο εξωτερικό, η συμμετοχή σε όμοιες ή παρεμφερείς επιχειρήσεις, η παραγωγή και πώληση πρώτων υλών ιχθυοτροφών και κάθε άλλη δραστηριότητα που σχετίζεται με την αγορά των ιχθυοτροφών ³⁵.

46) Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΣΕΛΟΝΤΑ έχει ως εξής:

³⁰ Βλ. σχετικά Κωδικοποιημένη ανακοίνωση παρ. 74.

³¹ Βλ. σχετικά Κωδικοποιημένη ανακοίνωση παρ. 77-80. [...].

³² Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση παρ. 69 σε συνδυασμό με 65.

³³ Ητοι 17.07.2013.

³⁴ Βλ. Πίνακα 3 στο Παράρτημα 1 [Anglesey Aquaculture Ltd (Ηνωμένο Βασίλειο), GFA Advanced Systems Limited (Ισραήλ), Center for Aquaculture Technologies, Inc.(Η.Π.Α), Grow Fish Anywhere UK Limited (Ηνωμένο Βασίλειο),[...]. Σημειώνεται ότι [...].

³⁵ Ειδικότερα, διαθέτει εγκαταστάσεις στην Ελλάδα και την Τουρκία, οι οποίες αποτελούνται από 46 μονάδες εκτροφής στην Ελλάδα, 5 μονάδες εκτροφής στην Τουρκία, πέντε ιχθυογεννητικούς σταθμούς και ένα εργοστάσιο παραγωγής ιχθυοτροφών που διαχειρίζεται η θυγατρική εταιρία ΠΕΡΣΕΥΣ. Το έτος 2012, το 83% του κύκλου εργασιών προήλθε από πωλήσεις νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας, το 10% από πωλήσεις ιχθυοτροφών και το 6% από τις πωλήσεις γόνου (βλ. σχετικά www.selonda.gr).

Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα μέλους
Βασίλειος Κ. Στεφανής	Πρόεδρος (εκτελεστικό μέλος)
Ιωάννης Κ. Στεφανής	Αντιπρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος (εκτελεστικό μέλος)
Ιωάννης Π. Ανδριανόπουλος	Εκτελεστικό μέλος
Ευάγγελος Ν. Πίπας	Εκτελεστικό μέλος
Δημήτριος Γ. Νίνης	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Ευάγγελος Γ. Γαλούσης	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Βασίλειος Ν. Ακριτίδης	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Μιχαήλ Χ. Ζαχαριάδης	Εκτελεστικό μέλος
Ιωακείμ Σ. Τσουκαλάς	Μη εκτελεστικό μέλος

Πηγή: Έντυπο Γνωστοποίησης

47) Αναφορικά με τις συμμετοχές (άνω του 5%) που κατέχουν μέλη του ΔΣ της ΣΕΛΟΝΤΑ σε άλλες επιχειρήσεις³⁶ σημειώνεται ότι οι Βασίλης Στεφανής και Ιωάννης Στεφανής συμμετέχουν στις εταιρίες [...] και [...] με ποσοστό από [...] % [...] επί του μετοχικού τους κεφαλαίου και στην εταιρία [...] με ποσοστό [...] % και [...] % αντίστοιχα επί του μετοχικού κεφαλαίου της επιχείρησης. Επίσης, ο Ιωάννης Στεφανής συμμετέχει και στην εταιρία [...] με ποσοστό [...] % επί του μετοχικού κεφαλαίου της επιχείρησης. Ο Ιωακείμ Τσουκαλάς κατέχει ποσοστό [...] % του μετοχικού κεφαλαίου των εταιριών [...] και [...].

48) Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας ΣΕΛΟΝΤΑ αποτελείται από 36.235.184 κοινές ονομαστικές μετοχές με ονομαστική αξία 1,00 ευρώ ανά μετοχή. Η μετοχική σύνθεση της ΣΕΛΟΝΤΑ στις 7.5.2013 (ημέρα γνωστοποίησης της συγκέντρωσης) είχε ως εξής:

ΜΕΤΟΧΟΙ (άνω 3%)	ΜΕΤΟΧΕΣ	Ποσοστό επί του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου (%)
BRUCEKAN FINANCE LIMITED ³⁷	7.375.222	20,354
HYDRA ESTATE INC	5.694.454	15,715
ΓΡΥΠΠΙΩΤΗΣ	4.722.420	13,3

³⁶ Βλ. σχετικά την υπ' αριθ. πρωτ. 4533/4.6.2013 επιστολή.

³⁷ Η εταιρία BRUCEKAN FINANCE LIMITED έχει έδρα την Κύπρο και ιδρύθηκε το Μάρτιο του 2008 ως εμπορική εταιρία εμπορικού σκοπού.

ΜΕΤΟΧΟΙ (άνω 3%)	ΜΕΤΟΧΕΣ	Ποσοστό επί του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου (%)
MARVEN ENTERPRISES COMPANY LIMITED ³⁸	3.352.505	9,252
ΣΤΕΦΑΝΗΣ	1.707.291	4,712

Πηγή: Έντυπο Γνωστοποίησης και υπ' αριθ. πρωτ. 4533/4.6.2013 απαντητική επιστολή

49) Στις 4.4.2013 η εταιρία LINNAEUS πώλησε 6.203.463 μετοχές της εταιρίας ΣΕΛΟΝΤΑ στην εταιρία BRUCEKAN FINANCE LIMITED (εφεξής BRUCEKAN) που αντιστοιχούν σε 17,12% του μετοχικού κεφαλαίου της ως άνω εταιρίας και την ίδια ημέρα η αποκτώσα εταιρία BRUCEKAN παρείχε προς τη LINNAEUS ενέχυρο επί των ως άνω μετοχών³⁹. Στο πλαίσιο του ως άνω ενεχύρου, τα δικαιώματα ψήφου συμφωνήθηκε ότι ασκούνται από τη LINNAEUS υπό την ιδιότητα του ενεχυρούχου δανειστή. Σύμφωνα με τον όρο 2 της ως άνω από 4.4.2013 σύμβασης, [...].

50) Συνεπεία της ως άνω συναλλαγής, τα ποσοστά συμμετοχής των εταιριών LINNAEUS, TETHYS και BRUCEKAN διαμορφώνονται ως εξής:

➤ Η συμμετοχή της LINNAEUS ανέρχεται σε 1,8% επί του μετοχικού κεφαλαίου (κυριότητα μετοχών) και τα συνολικά δικαιώματα ψήφου 18.92% (λόγω του ενεχύρου που διατηρεί επί μετοχών που αντιστοιχούν σε 17,12% του μετοχικού κεφαλαίου και επεκτείνεται επί των δικαιωμάτων ψήφου).

➤ Η συμμετοχή της TETHYS ανέρχεται σε 0,13% επί του μετοχικού κεφαλαίου.

➤ Η συμμετοχή της BRUCEKAN ανέρχεται σε 20,37% επί του μετοχικού κεφαλαίου (ωστόσο εκ του ως άνω ποσοστού 17,12% των δικαιωμάτων ψήφου ασκούνται από την LINNAEUS λόγω του ενεχύρου).

51) Η εταιρία ΣΕΛΟΝΤΑ (μητρική εταιρία του ομίλου ΣΕΛΟΝΤΑ) έχει έμμεσες και άμεσες συμμετοχές σε λοιπές εταιρίες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό οι οποίες δραστηριοποιούνται και στον κλάδο της ιχθυοκαλλιέργειας⁴⁰.

52) Σύμφωνα με τα γνωστοποιούντα μέρη, ο υπολογισθείς κατ' άρθρ. 10 ν. 3959/2011 κύκλος εργασιών για τη χρήση 2012 του Ομίλου ΣΕΛΟΝΤΑ βάσει των εργασιών του στην Ελλάδα ανήλθε σε ποσό € [...], ενώ ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών του Ομίλου ανήλθε, κατά την ίδια περίοδο, σε ποσό € 133.720.096⁴¹.

53) Τέλος, επισημαίνεται η συμμετοχή τόσο της ΣΕΛΟΝΤΑ όσο και της ΝΗΡΕΥΣ στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας BLUE FIN TUNA A.E. με ποσοστό [...] % έκαστη των δύο ως άνω εταιριών επί της τελευταίας⁴². Ωστόσο, σύμφωνα με απαντητική επιστολή της ΝΗΡΕΥΣ⁴³ «[...]».

³⁸ Η εταιρία MARVEN συμμετέχει με ποσοστό [...] % στην εταιρία [...], με ποσοστό [...] % στην εταιρία [...] και με ποσοστό [...] % στην εταιρία [...].

³⁹ Βλ. σχετικά όρο 3 της από 4.4.2013 σύμβασης για την πώληση και μεταβίβαση μετοχών καθώς και παράρτημα XI (σύμβαση ενεχύρασης μετοχών).

⁴⁰ Βλ. Πίνακα 4 του Παραρτήματος 1. Σημειώνεται επίσης ότι η εταιρία ΣΕΛΟΝΤΑ κατέχει και μειοψηφική συμμετοχή (4,79042%) στην εταιρία ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΛΕΡΟΥ Α.Ε. (βλ. σχετικά υπ' αριθ. πρωτ. απάντηση 4741/11.6.2013).

⁴¹ Βλ. σχετικά το υπ' αριθ. πρωτ. 3749/07.05.2013 έντυπο γνωστοποίησης.

⁴² [...].

⁴³ Υπ' αριθ. πρωτ. 4543/05.06.2013.

III Ο ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

III.1 Βασικά χαρακτηριστικά του κλάδου της ιχθυοκαλλιέργειας στις Μεσογειακές χώρες

54) Η αύξηση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών, η στροφή προς την υγιεινή διατροφή και η αναγνώριση των θρεπτικών συστατικών των ψαριών έχει οδηγήσει σε αύξηση της παγκόσμιας κατανάλωσης ψαριών. Η αυξημένη ζήτηση για ψάρια καλύπτεται κυρίως από την ιχθυοκαλλιέργεια, καθώς η παραγωγή από την ελεύθερη αλιεία είναι τα τελευταία έτη σταθερή (από το 1990).

55) Τις δυο τελευταίες δεκαετίες η ιχθυοκαλλιέργεια στις μεσογειακές χώρες παρουσίασε σημαντική ανάπτυξη και επικεντρώθηκε κυρίως στην παραγωγή τσιπούρας και λαβρακίου. Ειδικότερα, από το 2002 έως το 2008 η παραγωγή τσιπούρας και λαβρακίου διπλασιάστηκε (από 131.831 τόνους το 2002 ανήλθε σε περίπου 300.000 τόνους), ενώ από το 2008 έως το 2011 η παραγωγή τσιπούρας και λαβρακίου μειώθηκε περίπου κατά 17%⁴⁴.

56) Οι κυριότερες χώρες παραγωγής τσιπούρας και λαβρακίου ιχθυοκαλλιέργειας είναι η Ελλάδα, η Τουρκία, η Ιταλία και η Ισπανία, ενώ μικρότερη είναι η παραγωγή στην Κροατία, Γαλλία, Πορτογαλία, Κύπρο και Μάλτα. Η συνολική παραγωγή τσιπούρας και λαβρακίου των ως άνω χωρών εκτιμάται για το έτος 2012 σε 269.467 τόνους, με μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής της τάξης του 7,4% από το 2002 έως το 2012. Για το έτος 2012 η παραγωγή τσιπούρας αντιπροσώπευε το 56% της συνολικής παραγωγής, ενώ η παραγωγή λαβρακίου αντιπροσώπευε το υπόλοιπο 44%.

57) Η Ελλάδα, με εκτιμώμενη παραγωγή 113.500 τόνους το 2012 (72.000 τόνοι τσιπούρα και 41.500 τόνοι λαβράκι) και μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής της παραγωγής της τάξης του 6,3% από το 2002 έως το 2012, αποτελεί το σημαντικότερο παραγωγό τσιπούρας-λαβρακίου σε διεθνές επίπεδο, με μερίδιο 42% επί της συνολικής παραγωγής. Ακολουθεί η Τουρκία με μερίδιο 33% επί της συνολικής παραγωγής για το 2012 (και ακολουθούν οι: Ισπανία 13%, Ιταλία 6%, Κροατία 2%, Κύπρος 2%, Γαλλία 1%, Μάλτα 1%, Πορτογαλία 1%).

58) Η εγχώρια παραγωγή τσιπούρας παρουσιάζει έντονες διακυμάνσεις κατά το χρονικό διάστημα 2002 έως το 2012, καθώς σημείωσε από το 2005 έως το 2008 αύξηση της τάξης του 60%, ενώ από το 2008 έως το 2011 μειώθηκε κατά περίπου 35%⁴⁵. Το έτος 2012 η παραγωγή τσιπούρας ανήλθε σε περίπου 72.000 τόνους (αύξηση περίπου 20% σε σχέση με το προηγούμενο έτος). Η εγχώρια παραγωγή λαβρακίου αυξήθηκε σημαντικά από το 2005 ως το 2008 (αύξηση 40%), ενώ το 2012 ανήλθε σε περίπου 41.500 τόνους.

⁴⁴ Η εξέλιξη της συνολικής παραγωγής τσιπούρας και λαβρακίου κατά την τελευταία δεκαετία στις μεσογειακές χώρες απεικονίζεται στο Διάγραμμα 1 του Παραρτήματος 2.

⁴⁵ Η εξέλιξη της εγχώριας παραγωγής τσιπούρας και λαβρακίου για τα έτη 2002-2012 ανά έτος και ανά είδος παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 2 του Παραρτήματος 2.

59) Η Ελλάδα αποτελεί το μεγαλύτερο εξαγωγέα τσιπούρας και λαβρακίου διεθνώς. Οι εξαγωγές τσιπούρας και λαβρακίου το 2011 διαμορφώθηκαν σε περίπου 70.500 τόνους, συνολικής αξίας 385,7 εκατ. ευρώ, με μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής της τάξης του 9,6% (για την περίοδο 2000-2011). Το έτος 2011 οι εξαγωγές τσιπούρας και λαβρακίου ανήλθαν περίπου σε ποσοστό 70% επί της συνολικής εγχώριας παραγωγής.

60) Η κυριότερη χώρα προορισμού των εξαγωγών τσιπούρας και λαβρακίου είναι η Ιταλία, η οποία αντιπροσωπεύει το 46% του συνόλου των εξαγωγών για το έτος 2011. Ακολουθεί η Γαλλία με 13,2%, η Ισπανία με 12,5%, η Πορτογαλία με 8,7%, το Ηνωμένο Βασίλειο με 6,6%, η Γερμανία με 3,7% και η Ολλανδία με 2,6% το ίδιο έτος. Σημειώνεται, ότι περίπου το 94% του συνόλου των εξαγωγών τσιπούρας και λαβρακίου κατευθύνθηκε προς τις επτά (7) προαναφερόμενες χώρες, ενώ ο συνολικός αριθμός των χωρών προορισμού, το ίδιο έτος, διαμορφώθηκε σε 29.

61) Στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται στον τομέα της ιχθυοκαλλιέργειας λίγοι μεγάλοι καθετοποιημένοι όμιλοι επιχειρήσεων, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι εισηγμένοι στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών με δραστηριότητες που καλύπτουν όλα τα στάδια της αλυσίδας της παραγωγής, καθώς και ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων που ασχολούνται αποκλειστικά με την εκτροφή των συγκεκριμένων ειδών.

62) Από το 2002 και μετά, παρατηρείται μείωση του αριθμού των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της ιχθυοκαλλιέργειας (περίπου 80 επιχειρήσεις το έτος 2011)⁴⁶ και σταθερότητα στις άδειες ίδρυσης και λειτουργίας μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας και κατά συνέπεια αύξηση του βαθμού συγκέντρωσης⁴⁷.

63) Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζεται ο κύκλος εργασιών των μεγαλύτερων επιχειρήσεων του κλάδου ανά δραστηριότητα για το έτος 2012.

Κύκλος εργασιών (κ.ε.) ανά δραστηριότητα (2012)					
	Σύνολο κ.ε.	Νωπά Ψάρια	Γόνος	Ιχθυοτροφές	Άλλο
ΝΗΡΕΥΣ ⁴⁸	202.156.190	[...]**		[...]	[...]
ΣΕΛΟΝΤΑ	133.658.668	[...]	[...]	[...]	

⁴⁶ Βλ. σχετικά μελέτη της ICAP, Ιχθυοκαλλιέργειες, Ιούλιος 2012, σελ. 41.

⁴⁷ Σύμφωνα με μελέτη της Τράπεζας της Ελλάδος για τις Ιχθυοκαλλιέργειες (2010), η τάση συγκέντρωσης στον κλάδο παρουσιάστηκε μετά το 2002, ενώ κατά την προηγούμενη περίοδο, ο κλάδος χαρακτηριζόταν από την είσοδο νέων επιχειρήσεων που στόχευαν στην εκμετάλλευση του ευνοϊκού περιβάλλοντος χαμηλότοκου δανεισμού και των ελκυστικών επιδοτήσεων του ελληνικού κράτους σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση (επιχειρησιακά προγράμματα αλιείας 1994-1999 και 2000-2006 με συνολική χρηματοδότηση 236 εκατ. ευρώ).

⁴⁸ Ο όμιλος επιχειρήσεων ΝΗΡΕΥΣ δραστηριοποιείται στην παραγωγή νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας, καθώς και στην παραγωγή και εμπορία γόνου, ιχθυοτροφών και εξοπλισμού ιχθυοκαλλιέργειας. Διαθέτει εγκαταστάσεις στην Ελλάδα, Τουρκία και Ισπανία, οι οποίες αποτελούνται από 7 ιχθυογεννητικούς σταθμούς (έξι στην Ελλάδα και έναν στη Τουρκία), τρεις μονάδες προ-πάχυνσης, 67 μονάδες πάχυνσης, 11 υπερσύγχρονα συσκευαστήρια, 1 ερευνητικό κέντρο, 2 εργοστάσια παραγωγής ιχθυοτροφών, 1 εργοστάσιο μεταποίησης και 1 μονάδα παραγωγής εξοπλισμού ιχθυοκαλλιέργειας (βλ. σχετικά www.nireus.com).

Κύκλος εργασιών (κ.ε.) ανά δραστηριότητα (2012)					
	Σύνολο κ.ε.	Νωπά Ψάρια	Γόνου	Ιχθυοτροφές	Άλλο
ΔΙΑΣ	93.057.404	[...]	[...]	[...]	
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ Α.Ε. ⁴⁹	115.960.802	[...]	[...]	[...*]	
ΕΛΛ.ΙΧΘ. Α.Ε. ⁵⁰	52.676.462	[...]	[...]	[...]	
ΓΑΛΑΞΙΔΙ Α.Ε.	29.963.737	[...]	[...]		
ΙΧΘ.ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ Α.Ε.	25.600.000	[...]		[...*]	
[* ...]					
** Δεν υπάρχουν αναλυτικά στοιχεία					

Πηγή: Δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις και απαντήσεις εταιριών

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω Πίνακα, η κύρια δραστηριότητα των μεγάλων επιχειρήσεων του κλάδου είναι η παραγωγή και εμπορία νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας, καθώς από αυτήν προέρχεται το μεγαλύτερο μέρος του κύκλου εργασιών τους.

64) Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζεται η παραγωγή τσιπούρας και λαβρακίου των μεγαλύτερων ιχθυοκαλλιεργειών, σε ποσότητα και αξία, ανά επιχείρηση και ανά έτος, για τα έτη 2010-2012.

Παραγωγή νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας (τσιπούρα, λαβράκι) από ελληνικές ιχθυοκαλλιέργειες (σε κιλά)			
	2010	2011	2012
ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[...]	[...]
ΣΕΛΟΝΤΑ	[...]	[...]	[...]
ΔΙΑΣ	[...]	[...]	[...]
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘ/ΙΕΣ Α.Ε.	[...]	[...]	[...]
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ Α.Ε.	[...]	[...]	[...]
ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΙΧΘ. Α.Ε.	[...]	[...]	[...]
ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ Α.Ε.	[...]	[...]	[...]
Σύνολο	[...]	[...]	[...]

⁴⁹ Ο όμιλος επιχειρήσεων ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ Α.Ε. δραστηριοποιείται στην παραγωγή και εμπορία νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας και γόνου. Διαθέτει δύο ιχθυογεννητικούς σταθμούς, έναν στην Ελλάδα και έναν στην Ισπανία και ένα σταθμό προ-πάχυνσης στην Ισπανία. Επίσης, διαθέτει μονάδες εκτροφής στην Ελλάδα, στην Ισπανία και στην Αλβανία, καθώς και τρία συσκευαστήρια (δύο στην Ελλάδα και ένα στην Ισπανία) και ένα μεταποιητήριο στην Ισπανία. Δεν παράγει ιχθυοτροφές, αλλά εμπορεύεται μικρές ποσότητες που προμηθεύεται από τρίτους (βλ. σχετικά www.andromeda.group.eu).

⁵⁰ Κύριες δραστηριότητες του ομίλου ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Ε. είναι η παραγωγή γόνου και νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας, καθώς και η επεξεργασία και συσκευασία των τελικών προϊόντων. Στις εγκαταστάσεις του ομίλου περιλαμβάνονται ιχθυογεννητικοί σταθμοί, μονάδες προ-πάχυνσης και πάχυνσης νωπών ψαριών, κέντρα επεξεργασίας και συσκευαστήρια. Ο όμιλος πρόσφατα προχώρησε στην ίδρυση μιας μονάδας επεξεργασίας και διανομής στην Πράγα της Τσεχίας (βλ. σχετικά www.helfish.gr).

Παραγωγή νοπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας (τσιπούρα, λαβράκι) από ελληνικές ιχθυοκαλλιέργειες (σε κιλά)			
	2010	2011	2012
Σύνολο Εγχώριας Παραγωγής	[...]	[...]	[...]
Σύνολο Παραγωγής στην Ευρώπη	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών από την ΕΑ

65) Σύμφωνα με τον παραπάνω Πίνακα, το έτος 2012, η εταιρία ΝΗΡΕΥΣ παρήγαγε τις μεγαλύτερες ποσότητες τσιπούρας και λαβρακίου στην εγχώρια αγορά. Η παραγωγή της εταιρίας το έτος 2012 ανήλθε σε [...] τόνους και σε ποσοστό [10-15]% επί της συνολικής ευρωπαϊκής παραγωγής τσιπούρας και λαβρακίου. Η παραγωγή της εταιρίας ΣΕΛΟΝΤΑ διαμορφώθηκε το ίδιο έτος σε [...] τόνους αντιπροσωπεύοντας περίπου το [5-10]% της συνολικής ευρωπαϊκής παραγωγής. Αντίστοιχα, η παραγωγή τσιπούρας και λαβρακίου της εταιρίας ΔΙΑΣ το έτος 2012 διαμορφώθηκε σε [...] τόνους αντιπροσωπεύοντας περίπου το [5-10]% της συνολικής παραγωγής. Συνεπώς, μετά την ολοκλήρωση της γνωστοποιηθείσας πράξης, η νέα συγχωνευθείσα οντότητα θα παράγει περίπου το [10-15]% της συνολικής ευρωπαϊκής παραγωγής τσιπούρας και λαβρακίου.

Συμμετοχή της παραγωγής των ελληνικών ιχθυοκαλλιεργειών στη συνολική ευρωπαϊκή παραγωγή τσιπούρας και λαβρακίου, 2010-2012			
	2010	2011	2012
ΝΗΡΕΥΣ	[10-15]%	[10-15]%	[10-15]%
ΣΕΛΟΝΤΑ	[5-10]%	[5-10]%	[5-10]%
ΔΙΑΣ	[5-10]%	[5-10]%	[5-10]%
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘ/ΙΕΣ ΑΕ	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ ΑΕ	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%
ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΙΧΘ/ΙΕΣ ΑΕ	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%
ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ ΑΕ	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%
Συμμετοχή της Συνολικής Εγχώριας Παραγωγής στην Ευρωπαϊκή	46%	42%	42%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών από την ΕΑ

66) Όσον αφορά την εγχώρια παραγωγή τσιπούρας και λαβρακίου, οι έξι (6) μεγαλύτερες επιχειρήσεις του κλάδου το 2012 συγκεντρώνουν περίπου το 75% της συνολικής εγχώριας παραγωγής. Συγκεκριμένα, η παραγωγή της ΝΗΡΕΥΣ ανήλθε το έτος 2012 σε ποσοστό της τάξης του [25-35]% της εγχώριας παραγωγής. Ακολουθεί η εταιρία ΣΕΛΟΝΤΑ ([15-25]%) και η εταιρία ΔΙΑΣ ([15-25]%). Μετά την ολοκλήρωση της γνωστοποιηθείσας πράξης, η νέα συγχωνευθείσα οντότητα θα παράγει περίπου το [25-35]% της συνολικής εγχώριας παραγωγής τσιπούρας και λαβρακίου.

Μερίδια Παραγωγής στην Ελλάδα 2010-2012			
	2010	2011	2012
ΝΗΡΕΥΣ	[15-25]%	[25-35]%	[25-35]%

Μερίδια Παραγωγής στην Ελλάδα 2010-2012			
	2010	2011	2012
ΣΕΛΟΝΤΑ	[15-25]%	[15-25]%	[15-25]%
ΔΙΑΣ	[15-25]%	[15-25]%	[15-25]%
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘ/ΙΕΣ Α.Ε.	[5-10]%	[5-10]%	[5-10]%
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ Α.Ε.	[5-10]%	[5-10]%	[5-10]%
ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΙΧΘ/ΙΕΣ Α.Ε.	[0-5]%	[0-5]%	[5-10]%
ΙΧΘ. ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ Α.Ε.	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%
ΣΥΝΟΛΟ	[65-75]%	[75-85]%	[75-85]%
<i>Μερίδια Παραγωγής Νέου Σχήματος</i>	[25-35]%	[25-35]%	[25-35]%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών από την ΕΑ

IV ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

IV.1 Σχετικές Αγορές Προϊόντων και Υπηρεσιών⁵¹

67) Τα συμμετέχοντα μέρη στην υπό εξέταση πράξη αποτελούν καθετοποιημένες επιχειρήσεις ιχθυοκαλλιέργειας.

68) Λαμβάνοντας υπόψη τις προηγούμενες αποφάσεις της Ε.Α. και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τους κλάδους δραστηριοποίησης, καθώς και τις απόψεις των συμμετεχουσών, ως σχετικές προϊόντικές αγορές θεωρούνται οι εξής:

α) η παραγωγή και διάθεση νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας,

β) η παραγωγή και διάθεση ιχθυδίων (γόνου) νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας⁵², και

γ) η παραγωγή και διάθεση ιχθυοτροφών⁵³.

⁵¹ Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή/και υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της χρήσης, για την οποία προορίζονται.

⁵² Σύμφωνα και με την άποψη των μερών, η παραγωγή και διάθεση γόνου ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας συνιστά διακριτή αγορά. Η αγορά γόνου τσιπούρας και λαβρακίου θεωρείται ότι αποτελεί ενιαία αγορά, καθώς υπάρχει σημαντική εναλλαξιμότητα ως προς τα παραγόμενα και προσφερόμενα είδη (παράγονται στους ίδιους χώρους με παρόμοιο τρόπο τροφής, ο κύκλος παραγωγής διαρκεί παρόμοιο διάστημα κ.λπ.). Σημειώνεται ότι ο γόνος τσιπούρας και λαβρακίου παράγεται κυρίως από κάθετα ολοκληρωμένες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται και στην παραγωγή νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας και προορίζεται κυρίως για ίδια χρήση (ένα κομμάτι της παραγωγής πωλείται σε τρίτους), παρά από εταιρίες που δραστηριοποιούνται αποκλειστικά με την παραγωγή και εμπορία αυτού. Βλ. την υπ' αριθ. 492/VI/2010 απόφαση ΕΑ.

⁵³ Η αγορά της παραγωγής και εμπορίας των ιχθυοτροφών συνιστά και αυτή διακριτή αγορά. Οι ιχθυοτροφές προορίζονται για την εκτροφή των ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας και των ιχθυδίων και συμβάλλουν σε σημαντικό ποσοστό στη διαμόρφωση του κόστους παραγωγής των ιχθυοκαλλιεργειών. Οι ιχθυοτροφές παράγονται τόσο από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται αποκλειστικά στην παραγωγή και εμπορία ιχθυοτροφών όσο και από καθετοποιημένες επιχειρήσεις ιχθυοκαλλιέργειας για ίδια χρήση και εμπορία.

69) Τα ιχθύδια και οι ιχθυοτροφές αποτελούν απαραίτητες εισροές της διαδικασίας παραγωγής νωπών ψαριών μεσογειακής καλλιέργειας. Συνεπώς, οι ως άνω [υπό α) – γ)] αγορές αποτελούν καθέτως συνδεδεμένες αγορές. Στις παρακάτω ενότητες, αναλύονται, πέραν των οριζόντιων επιπτώσεων της συγκέντρωσης στις σχετικές αγορές και ενδεχόμενες κάθετες επιπτώσεις στις καθέτως συνδεδεμένες αγορές.

70) Η ως άνω διάκριση/ορισμός των σχετικών αγορών που αφορούν τον κλάδο της ιχθυοκαλλιέργειας έχει υιοθετηθεί σε προηγούμενες αποφάσεις της ΕΑ, οι οποίες αφορούσαν το συγκεκριμένο κλάδο. Ειδικότερα, στις υπ' αριθ. 331/V/2007⁵⁴ και 492/VI/2010⁵⁵ αποφάσεις της⁵⁶, η ΕΑ έκρινε ότι ο κλάδος της ιχθυοκαλλιέργειας περιλαμβάνει τις εξής διακριτές σχετικές αγορές: α) παραγωγής και διάθεσης νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας, β) παραγωγής και διάθεσης γόνου νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας (συμπεριλαμβανομένης της υπο-αγοράς αυγών ιχθυοκαλλιέργειας), γ) παραγωγής και διάθεσης ιχθυοτροφών και δ) κατασκευής και εμπορίας εξοπλισμού ιχθυοκαλλιέργειας.

71) Τα συμμετέχοντα στην υπό κρίση πράξη μέρη αναγνωρίζουν ότι η ως άνω διάκριση των σχετικών αγορών προϊόντων έχει υιοθετηθεί από την ΕΑ σε προηγούμενες αποφάσεις της που αφορούσαν τον κλάδο της ιχθυοκαλλιέργειας. Ωστόσο, εκτιμούν ότι η ως άνω υπό α) αγορά της παραγωγής και διάθεσης νωπών ψαριών μεσογειακής καλλιέργειας έχει οριοθετηθεί στενά, ενώ θα έπρεπε να οριστεί έτσι ώστε να συμπεριλαμβάνει, τόσο το σύνολο των νωπών ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας (ασχέτως είδους) όσο και το σύνολο των ψαριών ελεύθερης αλιείας⁵⁷. Προς επίρρωση του ισχυρισμού τους, αναφέρουν ότι τα νωπά ψάρια ιχθυοκαλλιέργειας (όλων των ειδών) πωλούνται στα ίδια σημεία πώλησης, μέσα από το ίδιο δίκτυο διανομής και τους ίδιους εμπόρους και ότι οι τιμές πώλησής τους δεν διαφοροποιούνται σημαντικά⁵⁸. Επίσης, αναφέρουν ότι στοιχεία όπως η ελαστικότητα της ζήτησης ως προς την τιμή, οι συνήθειες και προτιμήσεις των καταναλωτών για τα ψάρια ιχθυοκαλλιέργειας συνολικά συνηγορούν στον ευρύτερο ορισμό της αγοράς προϊόντος.

Σχετικά με την άποψη των μερών ότι η σχετική αγορά προϊόντος θα πρέπει να οριστεί έτσι ώστε να περιλαμβάνει όλα τα είδη ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας, αναφέρονται τα εξής:

Πελάτες των επιχειρήσεων ιχθυοτροφών είναι οι επιχειρήσεις ιχθυοκαλλιέργειας και επομένως η πορεία του κλάδου της ιχθυοκαλλιέργειας είναι προσδιοριστικός παράγοντας της ζήτησής τους.

⁵⁴ Απόφαση ΕΑ επί της προηγούμενης γνωστοποίησης της απόκτησης από την εταιρία ΝΗΡΕΥΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΕ και τον Αριστείδη Μπελλέ κοινού ελέγχου της εταιρίας ΚΕΓΟ ΑΕ και της θυγατρικής αυτής ΕΝΑΛΙΟΣ ΑΕ.

⁵⁵ Απόφαση ΕΑ που αφορούσε τη γνωστοποίηση και έρευνα, σύμφωνα με τα άρθρα 21 και 23 του ν. 703/77, της σύμπραξης των επιχειρήσεων «ΝΗΡΕΥΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Ε.», «ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ», «ΔΙΑΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Β.Ε.Ε.», «ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΥΔΡΟΒΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ» και «ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Β.Ε.Ε.».

⁵⁶ Βλ. σχετικά και αποφάσεις Ε.Επ. Μ. 3722/12.4.2005 NUTRECO / STOLT-NIELSEN / MARINE HARVEST JV.

⁵⁷ Τα μέρη δεν προσκόμισαν πρόσθετα στοιχεία προς επιβεβαίωση του συγκεκριμένου ισχυρισμού.

⁵⁸ Τα μέρη προσκόμισαν πίνακα με τη μέση τιμή χονδρικής πώλησης (4-7 δολάρια ανά κιλό) για τα έτη 2007-2010 για τσιπούρα, λαβράκι, πέστροφα και σολομό (βλ. σελ. 29 του εντύπου γνωστοποίησης).

72) Τα είδη ψαριών που ανήκουν στην κατηγορία ψαριών μεσογειακής καλλιέργειας είναι η τσιπούρα, το λαβράκι, το φαγκρί, το μυτάκι, ο κρانيός κ.ά. Τα συγκεκριμένα ψάρια ανήκουν στην κατηγορία των ευρύαλων ψαριών τα οποία μπορούν να αναπτυχθούν σε μεγάλο εύρος αλμυρότητας νερού και παράγονται στις χώρες της Μεσογείου. Η τσιπούρα και το λαβράκι αποτελούν το 95% της συνολικής παραγωγής νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας⁵⁹. Τόσο από πλευράς ζήτησης⁶⁰ όσο και από πλευράς προσφοράς, τα δύο αυτά είδη ψαριών θεωρούνται υποκατάστατα και για αυτό το λόγο ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά⁶¹.

73) Αναφορικά με τη δυνατότητα υποκατάστασης των ανωτέρω ειδών με άλλα είδη ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας όπως ο σολομός, η πέστροφα κ.ά.⁶², από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Από την πλευρά της προσφοράς, η είσοδος μιας επιχείρησης που δραστηριοποιείται στην παραγωγή ψαριών μεσογειακής καλλιέργειας στην παραγωγή σολομού ή άλλων προϊόντων δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί εύκολη, καθώς θα απαιτούσε πιθανώς τη μετεγκατάσταση της εταιρίας, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι κλιματολογικές συνθήκες που απαιτούνται για την παραγωγή του σολομού (θερμοκρασία νερού 8-12 βαθμούς) δεν υπάρχουν στις χώρες όπου βρίσκονται οι ιχθυοκαλλιέργειες που παράγουν ψάρια μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας. Από την πλευρά της ζήτησης, από τα συλλεχθέντα στοιχεία δεν προέκυψε ότι οι καταναλωτές είναι πρόθυμοι να υποκαταστήσουν την τσιπούρα και το λαβράκι με άλλα είδη ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας, όπως ο σολομός και η πέστροφα⁶³.

Σχετικά με την άποψη των μερών ότι τα νωπά ψάρια μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά με τα ψάρια ελεύθερης αλιείας:

74) Σε σχέση με τον ισχυρισμό ότι τα ψάρια ελεύθερης αλιείας αποτελούν στενά υποκατάστατα των ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας, σημειώνεται ότι αυτές οι δύο κατηγορίες δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά δεδομένου ότι στη συνείδηση των καταναλωτών αποτελούν διαφορετική ποικιλία προϊόντων ενώ επίσης τα προϊόντα ιχθυοκαλλιέργειας πωλούνται όλο το χρόνο και, περαιτέρω, λόγω της διαφοράς που υπάρχει στην τιμή τους⁶⁴. Ειδικότερα, τα ψάρια ελεύθερης αλιείας συνήθως διατίθενται σε υψηλότερες τιμές από εκείνα της ιχθυοκαλλιέργειας⁶⁵. Η τιμή πώλησης

⁵⁹ Βλ. σχετικά http://www.nireus.com/51_1/kuria-eidh- (ως είχε την 28.8.2013).

⁶⁰ Από πλευρά ζήτησης τόσο η τσιπούρα όσο και το λαβράκι θεωρούνται από τους καταναλωτές ως υποκατάστατα όσον αφορά τη διατροφική τους αξία και τα θρεπτικά συστατικά.

⁶¹ Βλ. απόφαση Ε.Α. 492/VI/2010.

⁶² Άποψη που αναφέρει και η εταιρία [...] (υπ' αριθ. πρωτ. 4543/5.6.2013).

⁶³ Βλ. και Διάγραμμα 4 Παραρτήματος 2, από το οποίο προκύπτει ότι δεν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της μέσης ετήσιας τιμής πώλησης τσιπούρας και λαβρακίου με την πέστροφα και το σολομό (για την χρονική περίοδο 2003-2010).

⁶⁴ Συγκεκριμένα η εταιρία [...] στην υπ' αριθ. πρωτ. 4543/5.6.2013 απάντησή της αναφέρει: «Αυτή η υποτιθέμενη διάκριση και η μη αποδοχή της εναλλαξιμότητας απαντάται δυστυχώς ακόμη σε μέρος του ελληνικού πληθυσμού που προτιμά να καταβάλλει αδρό αντίτιμο για ψάρια ελεύθερης αλιείας αμφιβόλου προελεύσεως αντί να προμηθεύεται ελληνικό προϊόν ιχθυοκαλλιέργειας με εγγυημένη ποιότητα, φρεσκάδα και ιδιαίτερα ελκυστική τιμή».

⁶⁵ Βλ. και περίληψη κλαδικής μελέτης IOBE, Ιχθυοκαλλιέργειες, Ιούνιος 2011 (σελ. 6).

τσιπούρας ελεύθερης αλιείας κυμαίνεται από 17-20 €/κιλό, ενώ η τιμή πώλησης τσιπούρας ιχθυοτροφείου σε 6-10 €/κιλό⁶⁶.

75) Επίσης, η δυνατότητα υποκατάστασης των ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας από τα ψάρια ελεύθερης αλιείας μειώνεται λόγω της σημαντικής μείωσης των αποθεμάτων των αλιευμάτων που παρατηρείται τελευταία, ως αποτέλεσμα της υπερεντατικής αλιείας σε συνδυασμό με πολιτικές που έχουν ως στόχο τη μείωση της αλιευτικής δραστηριότητας στο πλαίσιο ευρύτερης πολιτικής προστασίας του περιβάλλοντος. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται και από το ότι τα προϊόντα ιχθυοκαλλιέργειας κερδίζουν συνεχώς μερίδιο από τα αντίστοιχα της ελεύθερης αλιείας, στο σύνολο της παραγωγής. Συγκεκριμένα, το ποσοστό των ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας ανήλθε στο 46,9% του συνόλου της παγκόσμιας παραγωγής ιχθύων το 2010, από 38,2% το 2005. Το αντίστοιχο ποσοστό κυμαινόταν μόλις στο 25% το 1995⁶⁷.

76) Επιπροσθέτως, η υποκατάσταση από πλευράς προσφοράς των ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας σε σχέση με τα ψάρια ελεύθερης αλιείας δεν θα μπορούσε κατά βάση να θεωρηθεί εφικτή. Ακόμα και αν δυνητικά υπήρχε δυνατότητα υποκατάστασης από πλευράς προσφοράς σε μια ενδεχόμενη αύξηση της τιμής από κάποιους παραγωγούς του κλάδου, αυτή δεν θα ήταν «σχεδόν καθολική», τεχνολογικά εφικτή, οικονομικά βιώσιμη και άμεση, καθώς η είσοδος μιας επιχείρησης που δραστηριοποιείται στην ελεύθερη αλιεία θεωρείται ιδιαίτερα δύσκολη (μεγάλο κόστος επενδύσεων, κορεσμένος κλάδος, ύπαρξη οικονομικών κλίμακας κ.λπ.). Επίσης, αξίζει να αναφερθεί ότι από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτουν παραδείγματα επιχειρήσεων που είτε να δραστηριοποιούνται στην ιχθυοκαλλιέργεια και να εισήλθαν στην ελεύθερη αλιεία είτε το αντίστροφο.

77) Κατά συνέπεια, εν προκειμένω οι σχετικές προϊόντικές αγορές πρέπει να ορισθούν κατά τα προαναφερθέντα, σύμφωνα και με τον ορισμό της σχετικής αγοράς προϊόντος στις προηγούμενες αποφάσεις ΕΑ.

IV.2 Σχετικές Γεωγραφικές Αγορές⁶⁸

78) Σε προηγούμενες αποφάσεις της ΕΑ⁶⁹ που αφορούσαν τον κλάδο της ιχθυοκαλλιέργειας, έχει γίνει δεκτό για τις ως άνω σχετικές αγορές προϊόντος ότι η σχετική γεωγραφική αγορά είναι «το σύνολο της Ευρώπης όπου εκτείνεται το δίκτυο των μερών και

⁶⁶ Βλ. σχετικά www.fishportal.gr (ως είχε την 28.8.2013).

⁶⁷ Βλ. σχετικά μελέτη της εταιρίας stochasis, την οποία προσκόμισε η [...] με την υπ' αριθ. πρωτ.4543/5.6.2013 επιστολή της (στην οποία αναφέρεται ότι το 2015 εκτιμάται ότι η παραγωγή ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας θα ξεπεράσει την αντίστοιχη της ελεύθερης αλιείας), καθώς και τη μελέτη ICAP, Ιχθυοκαλλιέργειες 2012.

⁶⁸ Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία προσφέρουν ή ζητούν τα σχετικά προϊόντα ή παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού και η οποία μπορεί να διακριθεί από άλλες γειτονικές γεωγραφικές περιοχές, ιδίως λόγω των αισθητά διαφορετικών συνθηκών ανταγωνισμού που επικρατούν σ' αυτές. Στους παράγοντες που επιτρέπουν τον προσδιορισμό της σχετικής γεωγραφικής αγοράς περιλαμβάνονται η φύση και τα χαρακτηριστικά των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών, η ύπαρξη φραγμών κατά την είσοδο στην αγορά, οι προτιμήσεις των καταναλωτών, οι ουσιαστικές διαφορές στα μερίδια αγοράς των επιχειρήσεων μεταξύ γειτονικών γεωγραφικών περιοχών ή οι σημαντικές διαφορές ως προς τις τιμές.

⁶⁹ Βλ. τις υπ' αριθ. 492/VI/2010 και 331/V/2007 Αποφάσεις.

αναπτύσσεται η δραστηριότητα τους στην πώληση των προϊόντων τους υπό ομοιόμορφες συνθήκες ανταγωνισμού».

79) Στην υπ' αριθ. Μ.3722 Nutreco-Stolt Nielsen, Marine Harvest JV Απόφαση της Ε.Επ., που αφορούσε συγκέντρωση, ως γεωγραφική αγορά για την παραγωγή και εμπορία σολομού θεωρήθηκε το σύνολο των χωρών της ΕΕ.

80) Με την άποψη αυτή συντάσσονται, τόσο τα συμμετέχοντα στην υπό εξέταση συγκέντρωση μέρη όσο και οι λοιποί ανταγωνιστές τους που δραστηριοποιούνται στις ως άνω σχετικές αγορές⁷⁰.

Αναφορικά με τη γεωγραφική διάσταση της σχετικής αγοράς της παραγωγής και διάθεσης νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας αναφέρονται τα εξής:

81) Κατά τον ορισμό της γεωγραφικής αγοράς αξιολογούνται διάφορα κριτήρια, μεταξύ των οποίων οι τοπικές διαφορές (π.χ. ως προς τα μερίδια αγοράς), οι διαφορές ως προς τις τιμές των προϊόντων μεταξύ των χωρών μελών της ΕΕ, οι προτιμήσεις των καταναλωτών (αγοραστική συνήθεια), ο βαθμός διείσδυσης των εισαγωγών και το μεταφορικό κόστος. Τα στοιχεία αυτά είναι σημαντικά για τον καθορισμό των αγορών στο μέτρο που παρέχουν ενδείξεις σχετικά με τη δυνατότητα των ανταγωνιστών να εφαρμόζουν διακρίσεις ως προς τις τιμές (είτε σε διαφορετικές περιοχές σε εθνικό επίπεδο είτε μεταξύ χωρών μελών της Ε.Ε.)⁷¹.

82) Εν προκειμένω, ο κλάδος της ιχθυοκαλλιέργειας είναι έντονα εξαγωγικός. Τόσο τα συμμετέχοντα στην υπό εξέταση συγκέντρωση μέρη όσο και οι λοιπές, μεγάλες και μικρότερου μεγέθους, επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή/πάχυνση νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας διαθέτουν το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής τους σε χώρες του εξωτερικού (κυρίως Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο)⁷² κ.ά., χωρίς να προκύπτει ασυμμετρία μεταξύ των μεριδίων τους ανά χώρα και συνολικά⁷³, ενώ οι εισαγωγές τσιπούρας και λαβρακίου κυμαίνονται σε χαμηλά επίπεδα, καλύπτοντας μόλις το 4,4% της εγχώριας κατανάλωσης το 2011 (1.500 τόνοι το 2011)⁷⁴. Όπως αναλύεται κατωτέρω, οι μεγάλες επιχειρήσεις του κλάδου πραγματοποιούν κατά μέσο όρο το 85% των πωλήσεων νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας στο εξωτερικό (και συγκεκριμένα, σε ποσότητα και αξία, για τα έτη 2010 – 2012, αντιστοίχως:

⁷⁰ Βλ. ενδεικτικά τις υπ' αριθ. πρωτ. [...] απαντήσεις των εταιριών [...] και τη γνωστοποίηση.

⁷¹ Βλ. ενδεικτικά για το σύνολο των παραγόντων που αξιολογούνται σχετικά Levy, ό.π., παρ.3-152-5-170, EU COMPETITION LAW, VOLUME II, Mergers and Acquisitions, Book One, Claeys & Casteels, παρ. 3.267, καθώς και ενδεικτικά Μ.1672, Volvo/Scania, παρ. 233, Μ. 5355/ BASF/ CIBA, παρ. 13.

⁷² Βλ. παρακάτω Ενότητα VII.1 της παρούσας.

⁷³ Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των εταιριών, όσον αφορά στα μερίδια της ΣΕΛΟΝΤΑ στις Ιταλία, Γαλλία, Πορτογαλία και Η.Β., τα μερίδια αγοράς κυμαίνονται περίπου από [5-10]%-[10-15]%, της ΔΙΑΣ στις Ιταλία, Πορτογαλία, Ισπανία κυμαίνονται περίπου από [5-10]%-[10-15]%, του ΝΗΡΕΥΣ στις Γαλλία, Γερμανία, Η.Β. και Ολλανδία κυμαίνονται περίπου από [10-15]%-[15-25]% και της ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ στις Ιταλία, Ισπανία και Γαλλία κυμαίνονται περίπου από [10-15]%-[10-15]%

⁷⁴ Βλ. σχετικά Πίνακα 1 Παραρτήματος 2.

ΣΕΛΟΝΤΑ: 2010: [...] % και [...] %, 2011: [...] % και [...] %, 2012: [...] % και [...] %, ΔΙΑΣ: 2010: [...] % και [...] %, 2011: [...] % και [...] %, 2012: [...] % και [...] %). Η Ελλάδα είναι πλεονασματική στην παραγωγή ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας, και παρατηρείται ότι δεν πραγματοποιούνται σημαντικές εισαγωγές, παρότι οι ανταγωνίστριες χώρες (Τουρκία, Ιταλία, Ισπανία κ.ά.) παράγουν το ίδιο ακριβώς προϊόν. Ωστόσο, το κριτήριο αυτό (των εισαγωγών) για την οριοθέτηση της σχετικής γεωγραφικής συμπεριφοράς είναι μάλλον μη καθοριστικής σημασίας στη συγκεκριμένη υπόθεση, καθώς οι τιμές μεταξύ των ανταγωνιστικών χωρών κυμαίνονται στο ίδιο επίπεδο (4,5-4,8% διαφορά)⁷⁵ και το μεταφορικό κόστος δεν είναι σημαντικό (3%-7% της τιμής πώλησης)⁷⁶. Όπως φαίνεται και από τα Διαγράμματα 5 και 6 του Παραρτήματος 2, οι τιμές μεταξύ των χωρών Ελλάδας, Ισπανίας, Ιταλίας και Γαλλίας παρουσιάζουν υψηλό βαθμό συσχέτισης (γύρω στο 90-95%). Σημαντικό είναι εν προκειμένω ότι οι παραγωγοί των υπολοίπων χωρών ασκούν σημαντική ανταγωνιστική πίεση στους Έλληνες παραγωγούς^{77, 78}, υφίστανται παρόμοιες δομές προσφοράς και ζήτησης στις περιοχές αυτές και τυχόν προσπάθειες των μερών για αύξηση των τιμών μετά τη συγκέντρωση στην αγορά αναμένεται ότι θα εξουδετερώνονταν όχι μόνον από τον ανταγωνισμό σε εθνικό επίπεδο, αλλά και από τις εισαγωγές.

83) Επομένως, στην υπό εξέταση συγκέντρωση, με βάση τα παραπάνω, τις προηγούμενες αποφάσεις της Ε.Α. και τις απόψεις των μερών και των ανταγωνιστών τους, ως γεωγραφική αγορά για τη σχετική αγορά προϊόντος της παραγωγής και διάθεσης των ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας θεωρείται το σύνολο των χωρών του ΕΟΧ στις οποίες αναπτύσσεται η δραστηριότητα των εταιριών στην πώληση των προϊόντων τους και προσφέρεται το σχετικό προϊόν υπό ομοιόμορφες συνθήκες ανταγωνισμού.

Σχετικά με τη γεωγραφική διάσταση της σχετικής αγοράς της παραγωγής και διάθεσης ιχθυοδίων (γόνου) νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας αναφέρονται τα εξής:

84) Σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, τα συμμετέχοντα στην υπό κρίση πράξη μέρη αλλά και οι λοιπές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην εγχώρια αγορά της παραγωγής και εμπορίας γόνου τσιπούρας και λαβρακίου πωλούν τα προϊόντα τους κυρίως σε πελάτες που εδρεύουν στην Ελλάδα. Επιπροσθέτως, τόσο οι εισαγωγές όσο και οι εξαγωγές γόνου τσιπούρας και λαβρακίου είναι περιορισμένες (το 2011 οι εξαγωγές αντιπροσώπευαν το 11% της συνολικής παραγωγής). Επίσης, αν και είναι εφικτή η μεταφορά του γόνου (σε διάστημα μίας εβδομάδας), ωστόσο, η πολυπλοκότητα της διαδικασίας μεταφοράς του γόνου (όπως αναλύεται στη συνέχεια στην Ενότητα VII.2), θα μπορούσε, σε συνδυασμό με την τάση καθετοποίησης στην εν λόγω αγορά, να αποτελέσει

⁷⁵ Η Ε.Επ. σε σχετικές της αποφάσεις όρισε ότι όπου οι διαφορές στην τιμή μεταξύ περιοχών / χωρών είναι πολύ χαμηλή (λιγότερο από 5%), τότε είναι πιθανόν αυτές ή περιοχές / χώρες να ανήκουν στην ίδια γεωγραφική αγορά.

⁷⁶ Βλ. σχετικά Μ. Motta, Competition Policy, Theory and Practice, 2004, παρ. 3.2.2.1. επ., καθώς και Πίνακα 2 του Παραρτήματος 3.

⁷⁷ Βλ. σχετικά και απόψεις μερών και ανταγωνιστών.

⁷⁸ Άλλωστε σύμφωνα με τη μελέτη της ICAP, Ιχθυοκαλλιέργειες 2012, η Τουρκία αποτελεί διαχρονικά την κυριότερη χώρα προέλευσης των εισαγωγών τσιπούρας και λαβρακίου. Συγκεκριμένα, το 2011 η Τουρκία κάλυψε το 61,7% του συνόλου των εισαγωγών.

ανασταλτικό παράγοντα για το εξωτερικό εμπόριο και να δυσχεραίνει την είσοδο ανταγωνιστών.

85) Κατά συνέπεια, με βάση τα στοιχεία του φακέλου της υπό κρίση υπόθεσης, ως σχετική γεωγραφική αγορά εν προκειμένω θεωρείται κατ' αρχήν η ελληνική επικράτεια.

Σχετικά με τη γεωγραφική διάσταση της σχετικής αγοράς της παραγωγής και εμπορίας ιχθυοτροφών, αναφέρονται τα εξής:

86) Ο κλάδος των ιχθυοτροφών χαρακτηρίζεται ως παραγωγικός, καθώς τα εγχωρίως παραγόμενα προϊόντα καλύπτουν περίπου το 95% της συνολικής αγοράς τα τελευταία χρόνια (βλ. Κλαδική μελέτη της ICAP, Ιχθυοτροφές 2012), ενώ οι εισαγωγές εκτιμάται ότι αντιπροσωπεύουν περίπου το 5% της εγχώριας κατανάλωσης. Με τη συστηματική εισαγωγή ιχθυοτροφών ασχολούνται ελάχιστες επιχειρήσεις, ορισμένες από τις οποίες αποτελούν θυγατρικές πολυεθνικών εταιρειών. Εισαγωγές πραγματοποιούν και ορισμένοι ιχθυοπαραγωγοί, οι οποίες προορίζονται για ίδια χρήση. Επιπροσθέτως, οι μεγάλοι πελάτες των επιχειρήσεων παραγωγής ιχθυοτροφών είναι εγκαταστημένες στην Ελλάδα⁷⁹. Αντιστοίχως, και οι εξαγωγές ιχθυοτροφών κυμαίνονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα και εκτιμώνται σε 1.200 τόνους το 2010 και 3.000 τόνους το 2011.

87) Η πρακτική της παραγωγής ιχθυοτροφών για ίδια κατανάλωση από εταιρίες παραγωγής ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας που διαθέτουν και εργοστάσια παραγωγής ιχθυοτροφών παρατηρείται μόνο στην Ελλάδα και στην Τουρκία. Η τάση αυτή για καθετοποίηση των επιχειρήσεων ιχθυοκαλλιέργειας (με την παραγωγή ιχθυοτροφών για ίδια χρήση) δυσχεραίνει, ως ένα βαθμό, την είσοδο νέων ανταγωνιστών στην αγορά.

88) Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, ως σχετική γεωγραφική αγορά για την αγορά ιχθυοτροφών μπορεί να θεωρηθεί, καταρχήν, η ελληνική επικράτεια, αν και η ακριβής οριοθέτησή της στην υπό κρίση υπόθεση παρέλκει λαμβάνοντας υπόψη ιδίως ότι: α) στη συγκεκριμένη αγορά δραστηριοποιείται η συμμετέχουσα επιχείρηση ΣΕΛΟΝΤΑ, ενώ η ΔΙΑΣ διαθέτει μη ελέγχουσα συμμετοχή στην εταιρία ΖΩΝΟΜΗ⁸⁰ (εταιρία παραγωγής και εμπορίας ιχθυοτροφών), β) το αθροιστικό μερίδιο των μερών στην εγχώρια αγορά (στενότερη δυνατή οριοθέτηση) κυμαίνεται κάτω από 10%, και γ) στη σχετική αγορά δραστηριοποιούνται και άλλες μεγάλες επιχειρήσεις οι οποίες ασχολούνται αποκλειστικά με την παραγωγή και εμπορία ιχθυοτροφών (βλ. κατωτέρω παράγραφο 258). Συνεπώς, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, υπό οποιαδήποτε θεώρηση, η αξιολόγηση των συνεπειών της γνωστοποιηθείσας πράξης στη λειτουργία του ανταγωνισμού δεν αλλάζει ουσιωδώς.

⁷⁹ Βλ. σχετικά υπόθεση συγκέντρωσης του OFT, 2007, Nutreco Holding NV / Hydro Seafood GSP «...defined the geographic market for extruded feed, including fish feed, as essentially national in nature (in this case the UK) as producers tended to serve primarily national customers. ...».

⁸⁰ Βλ. σχετικά Ενότητα II.1.1.

IV.3 Σχετικές γεωγραφικές αγορές⁸¹

89) Ενόψει της παρούσας ανάλυσης, ως σχετικές γεωγραφικές αγορές λαμβάνονται οι εξής:

α) η παραγωγή και διάθεση νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας στο σύνολο των χωρών του ΕΟΧ,

β) η παραγωγή και διάθεση ιχθυδίων (γόνου) νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας κατ' αρχήν στην ελληνική επικράτεια και

γ) η παραγωγή και διάθεση ιχθυοτροφών κατ' αρχήν στην ελληνική επικράτεια.

V ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

V.1 Οριζόντιες Επιπτώσεις της συγκέντρωσης

V.1.1 Γενικό πλαίσιο

90) «Οριζόντιες συγκεντρώσεις» είναι οι συγκεντρώσεις, στις οποίες συμμετέχουν επιχειρήσεις που αποτελούν πραγματικούς ή δυνητικούς ανταγωνιστές στην ίδια σχετική αγορά.

91) Δύο είναι οι βασικοί τρόποι με τους οποίους οι οριζόντιες συγκεντρώσεις ενδέχεται να εμποδίσουν σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης:

α) Με την κατάργηση σημαντικών ανταγωνιστικών πιέσεων σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, οι οποίες ως εκ τούτου, θα έχουν αυξημένη ισχύ στην αγορά, χωρίς να καταφύγουν σε συντονισμό της συμπεριφοράς τους (επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς),

β) Με τη μεταβολή της φύσης του ανταγωνισμού ούτως ώστε επιχειρήσεις που προηγουμένως δεν συντόνιζαν τη συμπεριφορά τους, να είναι πλέον πολύ πιθανότερο να τη συντονίζουν και να αυξάνουν τις τιμές ή με άλλο τρόπο να βλάπτουν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Μια συγκέντρωση μπορεί, επίσης, να καταστήσει τον

⁸¹ Με τον όρο «επηρεαζόμενη αγορά» νοείται α) κάθε σχετική αγορά προϊόντος, στην οποία ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες δύο ή περισσότερες από τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις, εφόσον εκτιμάται ότι η συγκέντρωση θα οδηγήσει σε συνολικό μερίδιο στην αγορά αυτή ύψους τουλάχιστον 15% (η περίπτωση αφορά οριζόντιες σχέσεις), καθώς και β) κάθε σχετική αγορά, στην οποία ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες οποιαδήποτε συμμετέχουσα επιχείρηση και βρίσκεται σε προηγούμενο ή επόμενο στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας του προϊόντος, σε σχέση με την αγορά στην οποία δραστηριοποιείται άλλη συμμετέχουσα επιχείρηση, και οποιοδήποτε από τα ατομικά ή συνδυασμένα μερίδια αγοράς των επιχειρήσεων αυτών, σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας, ανέρχεται σε 25% τουλάχιστον, ανεξάρτητα αν μεταξύ των μερών υφίσταται σχέση προμηθευτή/πελάτη (η περίπτωση αφορά στις κάθετες σχέσεις).

συντονισμό ευκολότερο, σταθερότερο ή αποτελεσματικότερο για τις επιχειρήσεις που συντόνιζαν τη συμπεριφορά τους και πριν από τη συγκέντρωση (επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς)⁸².

92) Κατά την εκτίμηση των εν λόγω επιπτώσεων, η ΕΑ λαμβάνει υπόψη της έναν αριθμό παραγόντων και συνθηκών κατά τα κατωτέρω εκτιθέμενα. Η ανάλυση κάθε συγκεκριμένης υπόθεσης από πλευράς ανταγωνισμού βασίζεται σε μία γενική αξιολόγηση των προβλεπόμενων επιπτώσεων της συγκέντρωσης λαμβάνοντας υπόψη τους εκάστοτε σχετικούς παράγοντες και τις συνθήκες της υπόθεσης⁸³.

V.1.2 Επιπτώσεις μη Συντονισμένης Συμπεριφοράς

93) Κατά την εκτίμηση των εν λόγω επιπτώσεων, η ΕΑ λαμβάνει υπόψη της τους ακόλουθους κυρίως παράγοντες:

94) **Υψηλά μερίδια αγοράς:** Τα μερίδια αγοράς και τα επίπεδα συγκέντρωσης αποτελούν χρήσιμες πρώτες ενδείξεις για τη διάρθρωση της αγοράς και τη σπουδαιότητα, τόσο των συμμετεχόντων μερών όσο και των ανταγωνιστών τους από πλευράς ανταγωνισμού⁸⁴. Υψηλά μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών επιχειρήσεων είναι κατά κανόνα σημαντικοί παράγοντες κατά την αξιολόγηση⁸⁵. Στο πλαίσιο αυτό, όσο μεγαλύτερο είναι το άθροισμα των μεριδίων αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων, τόσο πιθανότερο είναι η συγκέντρωση να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της ισχύος στην αγορά. Πολύ μεγάλα μερίδια αγοράς (άνω του 50%) μπορούν από μόνα τους, πλην εξαιρετικών περιστάσεων, να μαρτυρούν την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης στη σχετική αγορά^{86, 87}. Μία συγκέντρωση στην οποία συμμετέχει μία

⁸² Πέραν της συμβολής στη δημιουργία ή ενίσχυση ατομικής δεσπόζουσας θέσης, μια συγκέντρωση δύναται να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό, εφόσον λαμβάνει χώρα σε μία ολιγοπωλιακή αγορά και οδηγεί στην κατάργηση σημαντικών ανταγωνιστικών πιέσεων που ασκούσαν προηγουμένως μεταξύ τους τα μέρη, σε συνδυασμό με τη μείωση της ανταγωνιστικής πίεσης επί των υπολοίπων ανταγωνιστών. Στην περίπτωση αυτή, ακόμα και αν υπάρχει ελάχιστη πιθανότητα συντονισμού μεταξύ των μελών του ολιγοπωλίου, η συγκέντρωση μπορεί να οδηγήσει επίσης σε σημαντική παρακώλυση του ανταγωνισμού. Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 05.02.2004 για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων (εφεξής «Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων»), σημείο 25. Οι ως άνω σχετικές Κατευθυντήριες Γραμμές ακολουθούνται και από την Ε.Α. κατά την ερμηνεία και εφαρμογή του ουσιαστικού κριτηρίου των οριζόντιων συγκεντρώσεων. Βλ. επίσης αποφάσεις Ε.Επ. Μ.3512 VNU / WPP / JV, σκ. 17 επ., και Μ.3916 T-Mobile Austria/Tele.ring, σκ. 40 επ.

⁸³ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 13.

⁸⁴ Κατευθυντήριες, ό.π, σημείο 14.

⁸⁵ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 27.

⁸⁶ Βλ. σε σχέση με συγκεντρώσεις απόφαση ΠΕΚ Τ-210/01, General Electric κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σκ. 570 επ., όπου το ΠΕΚ δέχτηκε ότι στοιχειοθετούνταν δημιουργία δεσπόζουσας θέσης της GE στη σχετική αγορά των κινητήρων επιχειρηματικών αεροσκαφών κυρίως διότι αυτή διέθετε μερίδιο αγοράς άνω του 50%, το οποίο θεωρήθηκε τεκμήριο δεσπόζουσας θέσης πλην εξαιρετικών περιστάσεων. Βλ. επίσης αποφάσεις ΕΕπ Μ.3732 Procter & Gamble/Gillette, σκ. 19-20, 22-24, όπου το μερίδιο αγοράς της νέας οντότητας κυμαινόταν μεταξύ 65-80% στις περισσότερες των σχετικών αγορών, με αποτέλεσμα τούτο να αποτελεί παράγοντα θεμελίωσης δεσπόζουσας θέσης, Μ.774 St Gobain/Wacker/NOM, σκ. 223, για μερίδιο αγοράς άνω του 60% (τα μερίδια των ανταγωνιστών κυμαίνονταν κάτω του 10%), Μ.3197 CANDOVER/CINVEN/BERTELSMANN-SPRINGER, σκ. 60-63 όπου μερίδιο της τάξεως του 50-60% σε συνδυασμό με την έλλειψη αντισταθμιστικής ισχύος των πελατών θεωρήθηκε αρκετό για την διαπίστωση δεσπόζουσας θέσης της νέας οντότητας, Μ.4494 EVRAZ/HIGHVELD, σκ. 91-93, όπου έγινε δεκτό ότι συνδυασμένο μερίδιο αγοράς περίπου 70-80% (σε συνδυασμό με το μικρό αριθμό εναλλακτικών

επιχείρηση με μερίδιο αγοράς που θα παραμείνει κάτω του 50% μετά την πραγματοποίησή της, δύναται να δημιουργεί προβλήματα ανταγωνισμού λαμβανομένων υπόψη και των λοιπών παραγόντων που αναλύονται κατωτέρω (μεταξύ των οποίων η ισχύς και ο αριθμός των ανταγωνιστών, η ύπαρξη περιορισμών παραγωγικής ικανότητας ή ο βαθμός στον οποίο τα προϊόντα των συμμετεχουσών επιχειρήσεων αποτελούν στενά υποκατάστατα)⁸⁸. Έτσι, συγκεντρώσεις που οδηγούν σε μερίδια αγοράς μεταξύ 25-40% δεν προκαλούν κατά κανόνα προβλήματα μη συντονισμένων αποτελεσμάτων, ιδίως εφόσον υφίστανται στις σχετικές αγορές άλλοι ισχυροί ανταγωνιστές, καθώς και άλλοι μικρότεροι ανταγωνιστές⁸⁹, συνεκτιμώμενης της απόστασης των μεριδίων αγοράς μεταξύ της νέας οντότητας και των επόμενων ανταγωνιστών⁹⁰. Εξάλλου, συγκεντρώσεις που οδηγούν σε μερίδια αγοράς κάτω του 25% δεν είναι πιθανόν να εμποδίσουν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό⁹¹. Τέλος, έχει γίνει δεκτό ότι αύξηση των μεριδίων λόγω της συγκέντρωσης της τάξης του 0-5% θεωρείται καταρχήν μικρή⁹².

95) Πέραν του ύψους του μεριδίου αγοράς της νέας οντότητας κατά τα ανωτέρω, συνεκτιμάται και η δυνατότητα των εναπομεινάντων ανταγωνιστών να ασκήσουν ανταγωνιστική πίεση στη νέα οντότητα. Στο πλαίσιο αυτό, η σχέση μεταξύ των μεριδίων

προμηθευτών και τους περιορισμούς παραγωγικής ικανότητας) καθιστούσε πιθανή την παρεμπόδιση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού ως απόρροια της συγκέντρωσης, M.2861 Siemens/Dragerwerk/JV, σκ. 86 (όπου έγινε δεκτό ότι μερίδια άνω του 50% σε συνδυασμό με το ότι τα προϊόντα των δύο συμμετεχουσών ήταν στενά υποκατάστατα και των υψηλών εμποδίων εισόδου δημιουργούσαν σοβαρές υπόνοιες για δημιουργία δεσπόζουσας θέσης εκ της συγκεντρώσεως. Βλ. και Ε.Α. 434/V/2009, σκ. 28.

⁸⁷ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 17.

⁸⁸ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 17. Βλ. και απόφαση ΕΕπ Μ.214 Du Pont κατά ICI, σκ.32-47. Βλ. επίσης απόφαση ΕΕπ Μ.3149 PROCTEUR & GAMBLE/WELLA, σκ.50-51, Μ.2033 Metso/Svedala, σκ.189-224. Βλ. και απόφαση ΕΕπ Μ.2337 NESTLE/RALSTON PURINA, σκ. 41-47 Βλ. ακόμη αποφάσεις ΕΕπ Μ.2609 HP/COMPAQ, σκ. 36, 40-47, Μ.2223 Getronics/Hagemeyer/JV, σκ. 21-31.

⁸⁹ Βλ. ενδεικτικά Μ.3267 CRH/CEMENTBOUW, παρ. 21-22 (όπου μερίδια της τάξεως 30-40% θεωρήθηκε ότι δεν δημιουργούσαν προβλήματα ανταγωνισμού λόγω του ότι υπήρχαν ισχυροί ανταγωνιστές με παρόμοια μερίδια και αρκετοί μικρότεροι ανταγωνιστές). Βλ. επίσης Μ.2621, SEB/Moulinex, στην οποία έγινε δεκτό ότι μερίδιο αγοράς περίπου 40% δεν προσέδιδε ατομική δεσπόζουσα λόγω του ότι: α) ο επόμενος ανταγωνιστής είχε μερίδιο 25% (παρ. 130), β) οι δύο ανταγωνιστές είχαν αντίστοιχα ισχυρά σήματα και δυνατότητες παραγωγής και διάθεσης σε σήματα (παρ. 132-133), γ) οι τιμές παρουσίαζαν πτωτική τάση, ενώ είχαν σημειωθεί εισοδοί ανταγωνιστών στην αγορά και βαθμός καινοτομίας (παρ. 134), δ) αντίστοιχο χαρτοφυλάκιο προϊόντων με δύο ή τρία σήματα μπορούσαν να προσφέρουν και οι ανταγωνιστές (παρ. 148-149).

⁹⁰ Βλ. ενδεικτικά Μ.3191 Philip Morris/Papastratos, παρ. 17-19. Στην υπόθεση αυτή, η νέα οντότητα σε ορισμένες αγορές θα είχε μερίδιο μεταξύ 35-40%, ενώ οι ανταγωνιστές θα κυμαίνονταν σε μερίδια μεταξύ 10-20%. Στην υπόθεση αυτή, εξετάστηκαν και άλλοι παράγοντες, προκειμένου να κριθεί εάν περιοριζόταν ο ανταγωνισμός λόγω της συγκεντρώσεως (παρ. 22 επ.). Βλ. επίσης Μ.2544, MASTERFOODS/ROYAL CHAIN, παρ. 75 (όπου μερίδιο 35-45% έγινε δεκτό ότι δημιουργούσε προβλήματα ανταγωνισμού λόγω σάρρευσης χαρτοφυλακίου, εμποδίων εισόδου και ισχυρής θέσης της νέας οντότητας σε παραπλήσια αγορά), Μ.1990, UNILEVER/BESTFOODS, παρ. 104-105 (όπου η απόσταση άνω του 20% μεταξύ των μεριδίων της νέας οντότητας και των επόμενων ανταγωνιστών θεωρήθηκε ότι δημιουργούσε προβλήματα ανταγωνισμού).

⁹¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 18. Βλ. επίσης ενδεικτικά Μ.1882 Pirelli/BICC, παρ. 57-58 (όπου εξετάστηκαν συνοπτικά μερίδια ύψους κάτω του 25% και έγινε δεκτό ότι δεν περιόριζαν τον ανταγωνισμό λόγω του ότι η αγορά ήταν αρκετά κατακερματισμένη, ενώ υπήρχαν και αρκετές εναλλακτικές επιλογές για τους πελάτες).

⁹² Μ. 5384 BNP PARIBAS/FORTIS, σκ. 95-96, Μ. 4844 FORTIS/ABN AMRO ASSETS, σκ. 137-138, 139-140, 155-156, Μ. 4155 BNP PARIBAS/BNL, σκ. 30-31.

αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων και των ανταγωνιστών τους (και ιδιαίτερα αυτών που κατέχουν την επόμενη θέση από απόψεως μεγέθους), αποτελεί κριτήριο αξιολόγησης της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης⁹³. Όπως προαναφέρθηκε, στις περιπτώσεις που η απόσταση μεταξύ της πρώτης επιχείρησης και της δεύτερης ή/και της τρίτης υπερβαίνει το 20%, τότε είναι περισσότερο πιθανή η ανεύρεση προβλημάτων ανταγωνισμού μετά τη συγκέντρωση, ακόμη και για τις περιπτώσεις στις οποίες το μερίδιο αγοράς της νέας οντότητας δεν υπερβαίνει το 50%⁹⁴.

96) Παράγοντες που καταδεικνύουν δυνατότητες άσκησης ανταγωνιστικής πίεσης είναι η αύξηση των μεριδίων αγοράς των ανταγωνιστών κατά τα τελευταία έτη, οι δυνατότητες αύξησης της παραγωγικής ικανότητας εκ μέρους αντιπάλων επιχειρήσεων, η μη ύπαρξη σημαντικών εμποδίων εισόδου, ο βαθμός ανάπτυξης της αγοράς τα τελευταία χρόνια (εκτός αν η αύξηση της παραγωγικής ικανότητας έχει ιδιαίτερο κόστος)⁹⁵.

97) Επιπροσθέτως, η ύπαρξη δεσμών μεταξύ της νέας οντότητας και των ανταγωνιστών δύναται να αποθαρρύνει τους τελευταίους από την άσκηση τέτοιας πίεσης. Τέτοιοι δεσμοί έχει θεωρηθεί ότι είναι οι ελέγχουσες συμμετοχές σε κοινές επιχειρήσεις⁹⁶, οι μειοψηφικές μετοχικές και μη ελέγχουσες συμμετοχές σε ανταγωνιστή⁹⁷, καθώς και τυχόν συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ ανταγωνιστών (π.χ. διανομής, παραγωγής)⁹⁸. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζεται εάν μία σημαντική, αν και μη ελέγχουσα, συμμετοχή σε μία ανταγωνίστρια επιχείρηση, μειώνει σε σημαντικό βαθμό τα κίνητρα ανταγωνισμού μεταξύ των συγκεκριμένων επιχειρήσεων, και ιδίως εάν: α) δημιουργεί ισχυρό χρηματοοικονομικό ενδιαφέρον μίας εταιρίας για την ευημερία του ανταγωνιστή της, β) διασφαλίζει πρόσβαση σε ευαίσθητες από εμπορική άποψη πληροφορίες, γ) τοποθετεί την επιχείρηση σε θέση που να της επιτρέπει να επηρεάζει τις στρατηγικές επιλογές του

⁹³ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.2187 CVC/Lenzing, σκ.137 (και νομολογία στην οποία παραπέμπει).

⁹⁴ Βλ. αναλυτικά Ν. Levy, European Merger Control Law, Κεφάλαιο 5, The Control of Concentrations between Undertakings, Rel. 18-11/2008, σελ. 5-264, υποσ. 149-151 (σχετική νομολογία).

⁹⁵ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.3287, ό.π., σκ. 34, Μ.3146 Smith & Nephew/Centerpulse, παρ. 20-21, καθώς και Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 33-34.

⁹⁶ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.1383 Exxon/Mobil, σκ. 452 (όπου θεωρήθηκε ότι οι ελέγχουσες συμμετοχές σε μία κοινή επιχείρηση αποτελούσαν παράγοντα αποτροπής ανταγωνισμού μεταξύ των μερών και ανάπτυξης πιθανού συντονισμού μεταξύ τους, καθώς υφίσταται ισχυρό χρηματοοικονομικό ενδιαφέρον για την ευημερία του ανταγωνιστή).

⁹⁷ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.1980 VOLVO/RENAULT, σκ. 31, 45, όπου ακριβώς το υψηλό μερίδιο της νέας οντότητας σε συνδυασμό με το διαρθρωτικό δεσμό (μειοψηφική συμμετοχή της τάξεως του 15% σε κοινή επιχείρηση σε συνδυασμό με εκπροσώπηση στο δ.σ. αυτής) με έναν εκ των ανταγωνιστών θεωρήθηκε ότι αρκούσε για την διαπίστωση προβλημάτων ανταγωνισμού, Μ.2876 Newcorp/Telepiu, σκ. 285-308, υπόθεση στην οποία ερευνήθηκε εάν μειοψηφική συμμετοχή με εκπροσώπηση στο δ.σ. μίας κοινής πλατφόρμας μπορούσε να μειώσει την ανταγωνιστική απειλή για τη νέα οντότητα. Εντούτοις, κατά την Επιτροπή, δεν κατέστη δυνατό να επιβεβαιωθεί τελικώς ότι μία τέτοια σχέση θα συνέβαλε περαιτέρω στην ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσης (σκ. 308).

⁹⁸ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.2972 DSM/Roche Vitamins, παρ. 51-68. Βλ. επίσης αποφάσεις ΕΕπ Μ.2690 SOLVAY/MONTEDISON-AUSIMONT, παρ. 86 όπου συμφωνίες προμήθειας, συμμετοχές των ανταγωνιστών σε κοινή επιχείρηση και ανταλλαγή πληροφοριών για τιμές, κόστη και ποσότητες έγινε δεκτό ότι θεμελιώναν την πιθανότητα οι ανταγωνιστές να δρουν ως ενιαία οντότητα, Μ.1313 Danish Crown/Vestjyske Slagterier, παρ. 110, 133-134.

ανταγωνιστή της προς αποφάσεις σύμφωνες προς το κοινό συμφέρον και δ) εκθέτει μία εταιρία σε πιθανή επιβολή αντιποίνων από μέρους της άλλης σε περίπτωση διαφωνίας⁹⁹.

98) **Επίπεδα συγκέντρωσης (δείκτης ΗΗΙ):** Είναι ελάχιστα πιθανό να εντοπισθούν οριζόντια προβλήματα ανταγωνισμού σε αγορές, όπου ο δείκτης ΗΗΙ μετά τη συγκέντρωση δεν θα ξεπερνά το 1000 ή που κυμαίνεται μεταξύ 1000-2000 με μεταβολή (Δ) κάτω από 250 ή που ξεπερνά το 2000 αλλά η μεταβολή (Δ) κυμαίνεται κάτω από το 150 εκτός ειδικών περιστάσεων^{100, 101}.

99) **Εγγύτητα ανταγωνιστών:** Τα προϊόντα μπορούν να διαφοροποιηθούν εντός της σχετικής αγοράς στη βάση ότι ορισμένα προϊόντα είναι πλησιέστερα υποκατάστατα απ' ό,τι άλλα¹⁰². Όσο μεγαλύτερη είναι η δυνατότητα υποκατάστασης μεταξύ των προϊόντων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, τόσο πιθανότερο είναι οι τελευταίες να αυξήσουν σημαντικά τις τιμές τους. Επομένως, μια συγκέντρωση έχει λιγότερες πιθανότητες να παρακωλύει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης, όταν υπάρχουν πολλές δυνατότητες υποκατάστασης μεταξύ των προϊόντων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και εκείνων που προσφέρουν οι αντίπαλοι παραγωγοί¹⁰³.

100) **Εναλλακτικές επιλογές εφοδιασμού:** Η δυσκολία των πελατών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων να ανεύρουν εναλλακτικούς προμηθευτές, είτε διότι αυτοί είναι ελάχιστοι, είτε διότι αντιμετωπίζουν σημαντικά έξοδα προσαρμογής επιτείνει τις πιθανότητες παρακώλυσης του ανταγωνισμού. Οι πελάτες αυτοί επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από τις αυξήσεις τιμών και η συγκέντρωση μπορεί να επηρεάσει την ικανότητά τους να προστατευθούν έναντι των αυξήσεων. Αυτό μπορεί ιδίως να συμβεί με τους πελάτες που έχουν χρησιμοποιήσει και τις δυο συμμετέχουσες επιχειρήσεις ως πηγές εφοδιασμού προκειμένου να επιτύχουν ανταγωνιστικές τιμές¹⁰⁴.

101) **Δυνατότητα αποκλεισμού ανταγωνιστών:** Η προκύπτουσα από τη συγκέντρωση επιχείρηση δύναται να δυσχεράνει την επέκταση μικρότερων εταιριών στη σχετική αγορά ή να περιορίσει την ικανότητα των αντιπάλων επιχειρήσεων να την ανταγωνιστούν, ώστε να είναι περισσότερο δαπανηρή η επέκταση δραστηριοτήτων ή η είσοδος αντιπάλων επιχειρήσεων. Για παράδειγμα, η οντότητα που προκύπτει από τη συγκέντρωση μπορεί να ελέγχει ή να επηρεάζει σε τέτοιο βαθμό τους όρους προμήθειας εισροών (λόγω π.χ.

⁹⁹ Βλ. Μ.1383, ό.π, σκ. 452.

¹⁰⁰ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.4314 Johnson & Johnson/Pfizer, παρ. 73, όπου η αύξηση μετά τη συγκέντρωση του ΗΗΙ από 2,904 σε 4,482 με μεταβολή (Δ) 1,578 αποτέλεσε παράγοντα που λήφθηκε υπόψη για τη θεμελίωση δεσπόζουσας θέσης της νέας οντότητας (σε συνδυασμό με το μερίδιο αγοράς άνω του 50% στη σχετική αγορά).

¹⁰¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 19-20.

¹⁰² Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 28 επ.

¹⁰³ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 28-29. Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.2256 Philips Agilent/Health Care Solutions, σημεία 33-35.

¹⁰⁴ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 31. Στο πλαίσιο αυτό σημαντικές πληροφορίες μπορεί να προκύψουν από τα στοιχεία σχετικά με την προηγούμενη συμπεριφορά των πελατών που στρέφονται σε εναλλακτικές πηγές και τις αντιδράσεις τους στις μεταβολές των τιμών.

καθετοποίησης)¹⁰⁵ ή τις δυνατότητες διανομής, ώστε να είναι περισσότερο δαπανηρή η επέκταση των δραστηριοτήτων ή η είσοδος των αντιπάλων επιχειρήσεων¹⁰⁶. Πλεονεκτήματα, επίσης, έναντι των ανταγωνιστών μπορεί να θεωρηθούν και οι οικονομίες κλίμακος της νέας οντότητας¹⁰⁷. Επίσης, αν αυτή η επιχείρηση ελέγχει μορφές πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας (π.χ. σήματα) μπορεί να δυσχεράνει την επέκταση ή την είσοδο των αντιπάλων της, ιδίως εάν κατέχει χαρτοφυλάκιο ηγετικών στην αγορά προϊόντων¹⁰⁸. Περαιτέρω, έχει γίνει δεκτό ότι η σύναψη συμβάσεων αποκλειστικότητας ιδίως με σημαντικούς πελάτες συμβάλλει στη δημιουργία ατομικής δεσπόζουσας θέσης στην σχετική αγορά¹⁰⁹.

102) **Αντισταθμιστική ισχύς αγοραστών:** Ως αντισταθμιστική αγοραστική ισχύς νοείται η διαπραγματευτική ισχύς που έχει ο πελάτης έναντι του πωλητή στις μεταξύ τους διαπραγματεύσεις, λόγω του μεγέθους του, της εμπορικής σημασίας για τον πωλητή και της ικανότητας του πελάτη να στραφεί σε εναλλακτικούς προμηθευτές¹¹⁰. Μία πηγή αντισταθμιστικής ισχύος είναι η δυνατότητα του πελάτη να απειλήσει ότι σε εύλογο χρονικό διάστημα θα στραφεί σε εναλλακτικές πηγές εφοδιασμού, αν ο προμηθευτής

¹⁰⁵ Βλ. M.1630, Air Liquide/BOC, σκ. 78-87. Στην υπόθεση αυτή, συνεκτιμήθηκε ως παράγων που ενίσχυε την πιθανότητα δημιουργίας δεσπόζουσας θέσης εκ της συγκεντρώσεως η κάθετη ολοκλήρωση της νέας οντότητας (καθώς διέθετε ευρεία διασπορά εγκαταστάσεων που δεν διέθεταν παρά μόνο εν μέρει οι ανταγωνιστές), με αποτέλεσμα να δημιουργούνται οφέλη πιθανών οικονομιών κλίμακος ή κόστους έναντι των ανταγωνιστών που μπορούσαν να αξιοποιηθούν για την επίτευξη χαμηλότερων τιμών. Επίσης, M.1157, Skanska/Scancem, σκ. 98-99, 103, 132-135 (όπου θεωρήθηκε ενισχυτικό της υπάρχουσας δεσπόζουσας θέσης το γεγονός ότι η νέα οντότητα κατείχε κάθετη διάρθρωση σε όλες τις αγορές σε σχέση με τους ανταγωνιστές που είτε δεν ήταν κάθετα διαρθρωμένοι είτε ήταν σε ορισμένες μόνο εκ των αγορών), T-221/95, Endemol κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σκ.167 (όπου θεωρήθηκε πλεονέκτημα της νέας οντότητας έναντι των ανταγωνιστών η κάθετη διάρθρωση, καθώς εξασφάλιζε σε αυτήν ευρύτερες δυνατότητες διάθεσης της παραγωγής της σε αντίθεση με τους ανταγωνιστές, για τους οποίους περιορίζονταν πλέον οι δυνατότητες πρόσβασης).

¹⁰⁶ Βλ. απόφαση ΕΕπ M.1630, Air Liquide/BOC. Βλ. επίσης απόφαση M.1221, Rewe/Meinl. Βλ. επίσης M.2033 Metso/Svedala. Βλ. και M.1712 Generali/INA, σκ. 53, M.2978 Lagardere/Natexis/VUP, σκ. 448-535 (όπου έγινε δεκτό ότι η υπεροχή σε επίπεδο διανομής προσέδιδε στη νέα οντότητα ισχυρό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών), M.2139 Bombardier/ADtranz, σκ. 79-82.

¹⁰⁷ M.1915, ο.π, παρ.111, M.2420, Mitsui/CVRD/Caemi, παρ.187-188 (όπου μεταξύ άλλων έγινε δεκτό ότι η νέα οντότητα απολάμβανε ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος λόγω οικονομιών κλίμακος και πεδίου δράσης διότι θα διέθετε μετά τη συγκέντρωση το μεγαλύτερο μέρος των αποθεμάτων κατάλληλων για την παραγωγή των προϊόντων της σχετικής αγοράς).

¹⁰⁸ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 36 και νομολογία στην οποία παραπέμπει. Βλ. επίσης απόφαση ΠΕΚ T-114/02, Babyliiss κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, παρ. 343-363, 389-400, καθώς και αποφάσεις ΕΕπ M.2033, ό.π, σκ. 132-133 (όπου το ευρύ χαρτοφυλάκιο προϊόντων θεωρήθηκε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα), M.330 McCormick (όπου η κατοχή τριών εκ των τεσσάρων ηγετικών σημάτων στην αγορά αξιολογήθηκε ως ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών που καθιστούσε εξαιρετικά πιθανή την απόταση των πελατών στη νέα οντότητα), M.2291 VNU/ACNielsen, σκ. 34-39, M.2544, ό.π, σκ. 41, 43, 46-48, 53-55.

¹⁰⁹ Βλ. απόφαση ΕΕπ M.877 Boeing/McDonnell Douglas, ιδίως σκ. 43-46. Βλ. επίσης αποφάσεις ΕΕπ M.986, Agfa-Gevaert/DuPont, ιδίως σκ. 67-68 M.1313, Danish Crown/Vestjyske Slagterier, σκ. 125 (όπου οι συμβάσεις αποκλειστικότητας θεωρήθηκε ότι συμβάλλουν και στην έλλειψη δυναμικού ανταγωνισμού).

¹¹⁰ Βλ. απόφαση ΕΕπ M.2533, σκ. 128-132. Βλ. επίσης αποφάσεις ΕΕπ M.3732, σκ. 24, όπου λήφθηκε υπόψη η αγοραστική δύναμη των μεγάλων πελατών Metro και Carrefour, αλλά η Επιτροπή κατέληξε ότι τα μεγάλα μερίδια αγοράς και η μεγάλη δύναμη της νέας οντότητας δεν μπορούσαν να υπερκεραστούν από την ισχύ των μεγάλων αυτών πελατών, και M.774, ό.π., σκ. 228-229, όπου έγινε δεκτό ότι το γεγονός ότι η αγορά προμηθείας (buyer side) ήταν λιγότερο συγκεντρωμένη από την αγορά παραγωγής (supplier side) και είχε μεγαλύτερο αριθμό αγοραστών οδηγούσε σε μη θεμελίωση αγοραστικής ισχύος των πελατών και ως εκ τούτου λήφθηκε υπόψη για τη στοιχειοθέτηση της δεσπόζουσας θέσης (βλ. σκ. 265).

αποφάσιζε να αυξήσει τις τιμές ή να εφαρμόσει δυσμενέστερους όρους παράδοσης. Συνήθως η αντισταθμιστική ισχύς χαρακτηρίζει μεγάλους και πολυσύνθετους πελάτες¹¹¹ παρά μικρές επιχειρήσεις σε ένα κατακερματισμένο κλάδο¹¹². Δεν αρκεί, επομένως, η ύπαρξη αγοραστικής ισχύος πριν τη συγκέντρωση, αλλά πρέπει να υπάρχει και μετά την πραγματοποίησή της, καθώς η συγκέντρωση δύο προμηθευτών μπορεί να καταργεί μία αξιόπιστη πηγή εφοδιασμού¹¹³. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να είναι σημαντικό να ερευνάται και το κίνητρο των αγοραστών να κάνουν χρήση της τυχόν αγοραστικής ισχύος¹¹⁴. Επιπλέον, τυχόν πολιτική των πελατών να προμηθεύονται προϊόντα από πολλαπλές πηγές (multi-sourcing strategy), συμβάλλει στον περιορισμό της ισχύος του προμηθευτή¹¹⁵.

103) **Δυνητικός ανταγωνισμός - Εμπόδια εισόδου:** Όταν η είσοδος σε μία αγορά είναι πιθανή, έγκαιρη και επαρκής, τότε είναι δυνατόν να ματαιώσει ή να αποτρέψει τις αντανταγωνιστικές επιπτώσεις μίας συγκέντρωσης¹¹⁶. Η είσοδος είναι πιθανή, εάν είναι επικερδής. Για την αξιολόγηση αυτή λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις που θα έχει στις τιμές η αύξηση του όγκου παραγωγής ως αποτέλεσμα της εισόδου του νέου παίκτη και οι πιθανές αντιδράσεις των ήδη δραστηριοποιούμενων στην αγορά επιχειρήσεων. Η είσοδος ενδέχεται να είναι δυσκολότερη, αν οι ήδη δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις προστατεύουν τα μερίδια αγοράς τους προσφέροντας μακροχρόνιες συμβάσεις ή επιλεκτικές μειώσεις τιμών στους πελάτες που προσπαθεί να προσελκύσει ο νεοεισερχόμενος. Οι πιθανότητες εισόδου μειώνονται, επίσης, εάν το κόστος αποτυχίας είναι μεγάλο. Όσο υψηλότερο είναι το επίπεδο των εφάπαξ εξόδων για την είσοδο στην αγορά, τόσο μεγαλύτερο είναι και το κόστος της αποτυχίας της¹¹⁷.

¹¹¹ Βλ. ενδεικτικά απόφαση ΕΕπ Μ.1684 Carrefour/Promodes, σκ. 25-28. Στην υπόθεση αυτή, θεωρήθηκε ότι ένας αγοραστής που κάλυπτε άνω του 20% των προμηθειών περισσότερων προμηθευτών και είχε τη δυνατότητα να αποθηκεύει προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας είχε σοβαρή αντισταθμιστική ισχύ έναντι των προμηθευτών του.

¹¹² Βλ. ενδεικτικά απόφαση ΕΕπ Μ.2139 Bombardier/ADtranz, σκ. 67 (όπου θεωρήθηκε ότι οι μικρότερες εταιρίες δεν μπορούσαν να ασκήσουν αντισταθμιστική ισχύ παρά την ύπαρξη ενός μεγάλου αγοραστή που θεωρητικά μπορούσε να ασκήσει τέτοια πίεση).

¹¹³ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 65, 67.

¹¹⁴ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.1412 Hutchison/RCPM/ECT, σκ. 129-130 (όπου έγινε δεκτό ότι κοινής ιδιοκτησίας εγκατάσταση μεταξύ των συμμετεχουσών μερών αποτελούσε κίνητρο μη μεταστροφής σε ανταγωνιστικό προμηθευτή).

¹¹⁵ Βλ. αποφάσεις ΕΕπ Μ.3227 Paperlinx/Buhrmann Paper Merchanting Division, σκ. 18-19, Μ.477 Mercedes-Benz/Kassbohrer, σκ. 63, 86.

¹¹⁶ Βλ. π.χ. απόφαση ΠΕΚ Τ-342/99, σκ. 262, 266-268, όπου έγινε δεκτή η πιθανότητα άμεσης και έγκαιρης εισόδου επιχειρήσεων οργάνωσεων ταξιδίων σε περίπτωση περιορισμού της προσφοράς εκ μέρους του δυοπωλίου. Βλ. επίσης απόφαση ΕΕπ Μ.3732, παρ. 26-27, όπου λήφθηκε υπόψη το κόστος δημιουργίας ενός ανταγωνιστικού σήματος, τα έξοδα προώθησης και τα σημαντικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας ως εμπόδια εισόδου ενός νέου ανταγωνιστή στη σχετική αγορά, γεγονός το οποίο συνέβαλε στη θεμελίωση δεσπόζουσας θέσης της νέας οντότητας.

¹¹⁷ Βλ. π.χ. Μ.774, Saint Gobain/Wacker-Chemie, σκ. 184 (όπου το υψηλό κόστος εισόδου και επένδυσης θεωρήθηκε εμπόδιο εισόδου), Μ.3149, Procter&Gamble/Wella, σκ. 44-46, Μ.877, ό.π., σκ. 49.

V.1.3 Οριζόντιες Επιπτώσεις Συντονισμένης Συμπεριφοράς

104) Σε ορισμένες αγορές, λόγω της διάρθρωσής τους, οι επιχειρήσεις μπορεί να θεωρήσουν εφικτό, οικονομικά ορθολογικό και, συνεπώς, προτιμότερο να υιοθετήσουν σε μόνιμη βάση μια συγκεκριμένη τακτική στην αγορά με στόχο την πραγματοποίηση πωλήσεων σε αυξημένες τιμές¹¹⁸. Συγκεντρώσεις σε αγορές με υψηλό βαθμό συγκέντρωσης μπορεί να οδηγήσουν στη δημιουργία ή την ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης, και ως εκ τούτου στην παρακώλυση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού, καθώς αυξάνουν την πιθανότητα συντονισμού¹¹⁹ μεταξύ των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων αναφορικά με τις τιμές, την παραγωγή, τους πελάτες ή τις πωλήσεις, χωρίς προς τούτο να απαιτείται να προσφύγουν σε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική με την έννοια των άρθρων 1 ν. 3959/2011 και 101 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής «ΣΛΕΕ»)¹²⁰. Η συγκέντρωση μπορεί, επίσης, να καταστήσει το συντονισμό ευκολότερο, πιο σταθερό και πιο αποτελεσματικό για επιχειρήσεις που συντόνιζαν ήδη τη συμπεριφορά τους πριν από τη συγκέντρωση, είτε καθιστώντας πιο συγκροτημένο τον συντονισμό είτε επιτρέποντας στις επιχειρήσεις να συντονιστούν σε ακόμη υψηλότερες τιμές. Έτσι, μία συγκέντρωση που δημιουργεί ή ενισχύει δεσπόζουσα θέση που κατέχουν οι συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις από κοινού με μία τρίτη επιχείρηση μπορεί να αποδειχθεί ασύμβατη προς το καθεστώς του ανόθευτου ανταγωνισμού.

105) Κατά την αξιολόγηση αυτή η ΕΑ λαμβάνει υπόψη της τα χαρακτηριστικά της σχετικής αγοράς και τη μεταβολή που θα επιφέρει στη δομή αυτής η πραγματοποίηση της συγκεντρώσεως και ιδίως αν η τελευταία θα έχει ως αποτέλεσμα ότι κάθε μέλος του ολιγοπωλίου, συνειδητοποιώντας τα κοινά συμφέροντα, θα θεωρούσε δυνατό, οικονομικά ορθολογικό και, επομένως, προτιμητέο να υιοθετηθεί διαρκώς η ίδια γραμμή δράσεως με σκοπό να πωλεί σε τιμές υψηλότερες από τις ανταγωνιστικές, χωρίς προς τούτο να απαιτείται η προσφυγή σε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική και χωρίς οι σημερινοί ή

¹¹⁸ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 39 επ.

¹¹⁹ Για να είναι βιώσιμος ο συντονισμός πρέπει να πληρούνται τρεις βασικές προϋποθέσεις: πρώτον, οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι σε θέση να ελέγχουν σε επαρκή βαθμό την τήρηση των όρων του συντονισμού, δεύτερον, η πειθαρχία προϋποθέτει την ύπαρξη κάποιων αξιόπιστων αποτρεπτικών μηχανισμών που μπορούν να ενεργοποιηθούν σε περίπτωση παρέκκλισης, τρίτον, οι αντιδράσεις των τρίτων, όπως υφισταμένων και μελλοντικών ανταγωνιστών που δεν συμμετέχουν στον συντονισμό, καθώς και πελατών, δεν πρέπει να είναι ικανές να θέσουν σε κίνδυνο τα προσδοκώμενα αποτελέσματα του συντονισμού. Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 41 και απόφαση ΕΕπ M.580 Airtours/First Choice, σκ. 62.

¹²⁰ Όπως επισημαίνεται στην απόφαση ΕΕπ M.619 (Gencor/Lohnro): «Παρόμοια αρνητικά αποτελέσματα με αυτά τα οποία προκύπτουν από μια δεσπόζουσα θέση, την οποία κατέχει μια εταιρεία, προκύπτουν από μια δεσπόζουσα θέση την οποία κατέχει ένα ολιγοπώλιο. Αυτή η κατάσταση μπορεί να εμφανισθεί εκεί όπου η απλή προσαρμογή των μελών του ολιγοπωλίου στις συνθήκες της αγοράς προκαλεί παράλληλη συμπεριφορά μη συμβιβασίμη με τον ανταγωνισμό, οπότε το ολιγοπώλιο αποκτά δεσπόζουσα θέση. Για το λόγο αυτό δεν θα απαιτείτο ενεργός αθέμιτη συνεργασία για τα μέλη του ολιγοπωλίου ώστε να αποκτήσουν κυρίαρχη θέση και να συμπεριφέρονται σε ένα σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα από τους υπόλοιπους ανταγωνιστές, τους πελάτες και τελικά τους καταναλωτές».

οι μελλοντικοί ανταγωνιστές ή ακόμη οι πελάτες και οι καταναλωτές να μπορούν να αντιδράσουν αποτελεσματικά¹²¹.

106) Τα κριτήρια βάσει των οποίων αξιολογείται η ενδεχόμενη δημιουργία ή ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης, καθώς και η διατήρηση ενός βιώσιμου συντονισμού παρατίθενται κατωτέρω:

ι) Επίπεδο/βαθμός συγκέντρωσης στις υπό εξέταση αγορές: Όπως προαναφέρθηκε, ο υψηλός βαθμός συγκέντρωσης μίας αγοράς ευνοεί την ανάπτυξη συντονισμού. Η από κοινού κατοχή υψηλού μεριδίου αγοράς ιδίως στην περίπτωση δυοπωλίου μπορεί, εκτός αποδείξεως του εναντίου, να συνιστά σημαντικότερη ένδειξη ύπαρξης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης^{122, 123, 124}. Η ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσης τριών ή τεσσάρων προμηθευτών δεν είναι πιθανή, λόγω των πολύπλοκων αμοιβαίων σχέσεων που αυτό προϋποθέτει και των συνακόλουθων κινήτρων για την υιοθέτηση αποκλινουσών συμπεριφορών¹²⁵. Μερίδια αγοράς που ανέρχονται έως 60% της σχετικής αγοράς δεν συνιστούν αποφασιστική ένδειξη για την ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσης, ιδίως, αν δεν παρουσιάζεται συμμετρία μεταξύ αυτών¹²⁶. Παράλληλα, έχει γίνει δεκτό ότι

¹²¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 39-40,42, καθώς και αποφάσεις ΠΕΚ Τ-342/99, ό.π., παρ. 61 και ΔΕΚ C-413/06 P, SONY/BMG κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σκέψη 122.

¹²² Βλ. απόφαση ΠΕΚ Τ-102/96, σκέψεις 205-206. Βλ. Επίσης απόφαση ΕΕπ Μ.1517, Rhodia/Donau Chemie, παρ. 61.

¹²³ Βλ. απόφαση ΠΕΚ Τ-102/96, ό.π. Στην υπόθεση αυτή, συμμετρικά μερίδια της τάξεως του 70% περίπου έγινε δεκτό ότι δημιουργούσαν συλλογική δεσπόζουσα θέση λόγω: α) διαφάνειας τιμών, β) ανελαστικής ζήτησης, γ) έλλειψης αντισταθμιστικής ισχύος και δ) μικρών πιθανοτήτων ανάπτυξης της αγοράς. Βλ. επίσης, απόφαση ΕΕπ Μ.1363 DuPont/Hoechst/Herberts, σκ. 35-36. Στην υπόθεση αυτή μερίδιο αγοράς άνω του 60% του δυοπωλίου δεν θεωρήθηκε επαρκές για την διαπίστωση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης λόγω: α) ύπαρξης ισχυρής αντισταθμιστικής ισχύος, β) μη ύπαρξης ιδιαίτερης διαφάνειας ως προς τις τιμές (bidding market), γ) ανομοιογένειας των προϊόντων. Βλ. και αποφάσεις ΕΕπ Μ.1882, ό.π., Μ.3314 Air Liquide/Messer Targets, σκ. 115-116. Βλ. τέλος ενδεικτικά νομολογία που παρατίθεται στο, N. Levy, European Merger Control Law, chapter 5, The Control of Concentrations between Undertakings, Rel. 18-11/2008, παρ. 5.13[8][α].

¹²⁴ Βλ. αποφάσεις ΕΕπ Μ. 1681 Akzo Nobel/Hoechst Roussel VET, σκ. 37, , Μ.2420 Mitsui/CVRD/Caemi, παρ. 223, 225, στην οποία ερευνήθηκε η πιθανότητα συλλογικής δεσπόζουσας θέσης μεταξύ τριών εταιριών που κατείχαν μερίδια της τάξης του 40-50%, 20-30% και 10-20% αντίστοιχα. Βλ. επίσης, απόφαση ΕΕπ Μ.2498, ό.π., σκ. 117-118. Βλ. και απόφαση ΕΕπ Μ.4338 Cinven/Warburg Pincus/Casema/Multicabel, σκ. 43-48. Βλ. επίσης απόφαση ΕΕπ Μ.4154 Degussa/Dow, σκ. 28. Βλ. τέλος απόφαση ΕΕπ Μ.4523 Travelport/Worldspan, σκ. 149, στην οποία ερευνήθηκε η δυνατότητα συντονισμού μεταξύ τριών επιχειρήσεων με μερίδια 50-60%, 20-30% και 10-20%. Η πιθανότητα αυτή δεν έγινε δεκτή διότι: α) υπήρχε προοπτική ανάπτυξης στην αγορά (σκ. 153), β) τα προϊόντα ήταν διαφοροποιημένα (σκ. 156), με αποτέλεσμα να μην υφίσταται επαρκής διαφάνεια στην αγορά (σκ. 161-162). Βλ. τέλος νομολογία που παρατίθεται στο N. Levy, European Merger Control Law, chapter 5, The Control of Concentrations between Undertakings, Rel. 18-11/2008, παρ. 5.13[8][β].

¹²⁵ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.1016 Price Waterhouse/Coopers & Lybrand, παρ. 103, όπου κρίθηκε ότι «η ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσης τριών ή τεσσάρων προμηθευτών δεν είναι πιθανή, λόγω των πολύπλοκων αμοιβαίων σχέσεων που αυτό προϋποθέτει και των συνακόλουθων κινήτρων για την υιοθέτηση αποκλινουσών συμπεριφορών. Η κατάσταση αυτή θα ήταν ασταθής και δυσβάστακτη μακροχρόνια».

¹²⁶ Απόφαση ΔΕΚ στην υπόθ. C-68/94, ό.π., σκέψη 226. Στην υπόθεση αυτή έγινε δεκτό ότι τα μερίδια αγοράς 37% και 23% αντίστοιχα των δύο εμπλεκόμενων επιχειρήσεων δεν αρκούσαν για τη στοιχειοθέτηση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης στη σχετική αγορά (βλ. EU Merger Control Law 2007, κεφ. 10, παρ. 14.08, σελ. 27-28 και εκεί νομολογία).

αύξηση των μεριδίων λόγω της συγκέντρωσης της τάξης του 0-10% θεωρείται καταρχήν ότι δεν συνηγορεί υπέρ της δημιουργίας συλλογικής δεσπόζουσας θέσης¹²⁷. Επίσης, λαμβάνεται υπόψη και η αύξηση του βαθμού συγκέντρωσης που προκύπτει από την προταθείσα πράξη. Δείκτης ΗΗΙ κάτω του επιπέδου των 1800 μονάδων δεν καταδεικνύει την ύπαρξη υψηλού βαθμού συγκέντρωσης στην αγορά¹²⁸.

- ii) **Μερίδια αγοράς ανταγωνιστών:** Η σχέση μεταξύ των μεριδίων αγοράς που κατέχουν οι μετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις και αυτών που κατέχουν οι ανταγωνιστές τους αποτελεί παράγοντα που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη διερεύνηση της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης¹²⁹. Εφόσον οι ανταγωνιστές κατέχουν μικρά μερίδια αγοράς, δεν μπορούν να ασκήσουν αποτελεσματικά ανταγωνιστική πίεση στις επιχειρήσεις που κατέχουν συλλογική δεσπόζουσα θέση¹³⁰.
- iii) **Συνθήκες που ευνοούν την επίτευξη κοινής αντίληψης και τον έλεγχο εκ μέρους των επιχειρήσεων των όρων συντονισμού - Διαφάνεια της αγοράς:** Όσο λιγότερο περίπλοκο και περισσότερο σταθερό είναι το οικονομικό περιβάλλον, τόσο πιο εύκολο είναι για τις επιχειρήσεις να καταλήξουν σε κοινή αντίληψη για τους όρους συντονισμού¹³¹. Έτσι, είναι ευκολότερο να υπάρξει συντονισμός σε μία αγορά με λίγες επιχειρήσεις που παράγουν ομοιογενή προϊόντα¹³², που χαρακτηρίζεται από σταθερότητα αναφορικά με τη ζήτηση, τα μερίδια αγοράς και τις ανταγωνιστικές συνθήκες, στην οποία επικρατεί διαφάνεια και όπου παρατηρούνται συμμετρικά μερίδια αγοράς και κοινές δομές κόστους. Ειδικότερα, έχει αξιολογηθεί ότι ο συντονισμός είναι πιο εύκολος σε αγορές που δεν αναπτύσσονται, εμφανίζουν μία ωριμότητα και σταθερότητα, με χαμηλό δείκτη καινοτομίας, με αποτέλεσμα για την όποια έστω μικρή αύξηση της ζήτησης να μην υπάρχει κίνητρο εισόδου νέων ανταγωνιστών στην αγορά ή υιοθέτησης κάποιας επιθετικής στρατηγικής οικειοποίησης της νέας ζήτησης από τις δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις¹³³. Αντίθετα, η ελαστικότητα ζήτησης σε σχέση με τη τιμή, η ασταθής ζήτηση ή η έντονη ανάπτυξη μιας αγοράς ή, αντίθετα, μία έντονα πτωτική πορεία αυτής δηλώνουν ότι οι τρέχουσες συνθήκες αγοράς δεν

¹²⁷ Βλ. ενδεικτικά απόφαση Ε.Επ. IV/M.2883 - BERTELSMANN / ZOMBA, παρ. 27, Μ.2867, UPM/KYMMENE/MORGAN ADHESIVES COMPANY, παρ. 25-26.

¹²⁸ Βλ. απόφαση Ε.Επ. Μ.2498, UPM-Kymmene/Haidl, παρ. 115.

¹²⁹ Βλ. απόφαση Π.Ε.Κ. Τ-102/96, σκέψη 202, 205.

¹³⁰ Βλ. απόφαση Ε.Επ. Μ.2533 BP/EON, παρ. 52.

¹³¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 45, 47.

¹³² Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 45 - ο συντονισμός είναι ευκολότερος σχετικά με την τιμή που θα ισχύει για ένα και μόνο ομοιογενές απ' ό,τι για πολλά και ανάμοια προϊόντα.

¹³³ Βλ. αποφάσεις Π.Ε.Κ. Τ-102/96, ό.π., σημεία 235-237 και 244, και Τ-342/99, ό.π., σημεία 121-125. Στην υπόθεση αυτή, η υψηλή ζήτηση που παρατηρήθηκε τη τελευταία δεκαετία στη σχετική αγορά αποτελούσε παράγοντα μη διευκόλυνσης της δημιουργίας συλλογικής δεσπόζουσας θέσης (βλ. ιδίως σημείο 133). Βλ. επίσης αποφάσεις Ε.Επ. 94/208, ό.π., σκ. 55,78,94, 97/25/ΕΚ, ό.π., σκ. 91, 1999/641/ΕΚ, ό.π., σκ. 67, 92/553/ΕΟΚ, ό.π., σκ. 126, Μ.1673, ό.π., σκ. 81-82, Μ.2389 Shell/Dea, σκ. 80 (όπου ετήσια αναμενόμενη αύξηση περίπου 2,5% έχει θεωρηθεί ότι καθιστά την αγορά ώριμη).

καθιστούν πιθανό τον συντονισμό¹³⁴. Επίσης, σε αγορές που μπορεί να αναπτυχθούν λόγω καινοτομιών ή της πιθανής μετατόπισης της ζήτησης σε νέες τεχνολογίες καθίσταται αβέβαιος και ασταθής πιθανός συντονισμός¹³⁵. Ευχερέστερος επιπλέον είναι ο συντονισμός κατανομής της αγοράς, όταν οι πελάτες έχουν απλά χαρακτηριστικά που επιτρέπουν αμέσως την κατανομή πελατείας. Εξάλλου, όσο μεγαλύτερη η διαφάνεια σε μία αγορά, τόσο ευκολότερο καθίσταται για τις επιχειρήσεις να εδραιώσουν επιτυχώς και να διατηρήσουν το μεταξύ τους συντονισμό. Η διαφάνεια σε μία αγορά συνιστά μία από τις βασικές συνθήκες που χαρακτηρίζουν αγορές δεκτικές συντονισμού¹³⁶. Ιδίως, η διαφάνεια ως προς τις τιμές συνιστά βασικό παράγοντα κατά την αξιολόγηση του επιπέδου διαφάνειας μιας αγοράς¹³⁷. Οι αγορές πρέπει να είναι αρκετά διαφανείς, ώστε οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν στο συντονισμό να παρακολουθούν επαρκώς, αν οι άλλες επιχειρήσεις παρεκκλίνουν από αυτόν και να τους επιβάλλουν αντίποινα. Όσο μικρότερος ο αριθμός των δραστηριοποιούμενων σε μία αγορά επιχειρήσεων και όσο λιγότερο περίπλοκο και περισσότερο σταθερό το ανταγωνιστικό περιβάλλον, τόσο υψηλότερος θα είναι ο βαθμός διαφάνειας στην εν λόγω αγορά. Επιπροσθέτως, ο τρόπος με τον οποίο συνάπτονται οι εμπορικές συνεργασίες σε μία αγορά δύναται να ευνοεί τη διαφάνεια. Έτσι, η δημοσιοποίηση πληροφοριών (π.χ. για τις τιμές) ή η ανταλλαγή τους μέσω εμπορικών ενώσεων ή μέσω σταυροειδών συμμετοχών ή συμμετοχής σε κοινές επιχειρήσεις συνιστούν συνθήκες που διευκολύνουν το συντονισμό¹³⁸. Η διαφάνεια σε μία αγορά ενισχύεται στις περιπτώσεις που οι πελάτες ακολουθούν πολιτική πολλαπλών πηγών προμήθειας, καθώς μέσω των πελατών αυτών μπορεί να υπάρξει ενημέρωση επί εμπιστευτικών στοιχείων των ανταγωνιστών¹³⁹. Τέλος, ο συντονισμός καθίσταται πιο εύκολος μεταξύ επιχειρήσεων που παρουσιάζουν κοινά σημεία π.χ. ως προς τη διάρθρωση του κόστους, τα μερίδια αγοράς, τα επίπεδα παραγωγικής ικανότητας ή/και κάθετης ολοκλήρωσης¹⁴⁰. Συγκεκριμένα, ο συντονισμός είναι πιο εύκολος σε περίπτωση συμμετρικών και σταθερών μεριδίων αγοράς¹⁴¹. Σημαντικές

¹³⁴ Η ελαστικότητα της ζήτησεως έχει γίνει δεκτό ότι συνιστά παράγοντα αποτροπής της δημιουργίας της συλλογικής δεσπόζουσας θέσης (βλ. απόφαση ΠΕΚ Τ-342/99, ό.π., σημεία 139-140). Αντίθετα, η σταθερή ζήτηση αποτελεί σημαντικό στοιχείο για το χαρακτηρισμό μίας συλλογικής δεσπόζουσας θέσης. Βλ. επίσης αποφάσεις ΕΕπ Μ.2420, ό.π., σκ. 240, 92/553/ΕΚ, ό.π., σκ. 60,124 (όπου έγινε δεκτό ότι δεν υπήρχε ελαστικότητα ζήτησης σε σχέση με την τιμή αφού διατηρήθηκαν τα μερίδια αγοράς λόγω ύπαρξης πιστής πελατείας, τούτο δε αποτελούσε παράγοντα ενίσχυσης της συλλογικής δεσπόζουσας θέσης), Μ.1673, ό.π., σκ. 83-84. Βλ. τέλος και απόφαση ΔΕΚ C-68/94, ό.π., σκέψη 238 (όπου θεωρήθηκε ότι η έντονα πτωτική πορεία της ζήτησης, περίπου 30% τα τελευταία πέντε χρόνια, καθιστούσε την αγορά ανταγωνιστική).

¹³⁵ Βλ. ενδεικτικά απόφαση ΕΕπ Μ.1298 KODAK/IMATION, σκ. 60.

¹³⁶ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.1383 Exxon/Mobil, σκ. 474.

¹³⁷ Βλ. απόφαση ΠΕΚ Τ-102/96 Gencor, σκ. 227.

¹³⁸ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 47, 49-50. Βλ. επίσης αποφάσεις ΕΕπ Μ.3060 UCB/SOLUTION, σκ. 46-47, Μ.190, Nestle/Perrier, σκ. 121-122, Μ.1225 Enso/Stora, σκ. 68 (όπου η καταγραφή μυστικών εκπτώσεων δείκνυε την έλλειψη διαφάνειας στην σχετική αγορά), Μ.3868 DONG/Elsam/Energi E2, σκ. 623-624.

¹³⁹ Βλ. π.χ. Μ.2498, ό.π., σκ.137.

¹⁴⁰ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 41, 45-48.

¹⁴¹ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.2533, BP/EON, σκ. 45,72. Συνολικό μερίδιο περίπου 50-60% θεωρήθηκε ενδεικτικό συλλογικής δεσπόζουσας θέσης λόγω συμμετρίας των μεριδίων. Ταυτόχρονα λήφθηκαν υπόψη η υψηλή παραγωγική δυναμικότητα στα σχετικά προϊόντα των δύο επιχειρήσεων έναντι της αντίστοιχης των

διαφοροποιήσεις μεταξύ των μεριδίων αγοράς κατά τη διάρκεια ενός χρονικού διαστήματος αποτελούν ένδειξη ότι η αγορά είναι ανταγωνιστική συνηγορώντας κατά της θεμελιώσεως συλλογικής δεσπόζουσας θέσης στη σχετική αγορά¹⁴².

- iv) **Επαφές σε πολλαπλές αγορές:** Ο βαθμός της κάθετης ενοποίησης και οι προκύπτουσες επαφές σε πολλαπλές αγορές επηρεάζει την προθυμία των προμηθευτών να υιοθετούν παράλληλη συμπεριφορά. Η ενοποίηση βελτιώνει τη διαφάνεια στην αγορά και ενισχύει την πιθανότητα δημιουργίας συλλογικής δεσπόζουσας θέσης. Οι επαφές σε πολλαπλές αγορές επιτρέπουν την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παρέκκλισης σε βάρος των εταιριών που μετέχουν στη σύμπραξη. Όταν μια εταιρία δρα σε περισσότερες της μιας αγορές και αποφασίσει να χρεώσει σε χαμηλότερες τιμές από τους όρους του συντονισμού, η κύρωση που θα της επιβληθεί δύναται να αφορά άλλη αγορά από αυτήν στην οποία υφίσταται η σύμπραξη. Η πιθανότητα τέτοιων κυρώσεων θα μειώσει τα κίνητρα που έχουν οι εταιρίες να αθετήσουν τη συμφωνία, οπότε αυξάνεται η πιθανότητα δημιουργίας συλλογικής δεσπόζουσας θέσης¹⁴³.
- v) **Δεσμοί μεταξύ των επιχειρήσεων στη σχετική αγορά προϊόντος:** Για την ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσης απαιτείται οι επιχειρήσεις να είναι επαρκώς συνδεδεμένες μεταξύ τους, ώστε να ακολουθούν μία και την αυτή γραμμή δράσης στη σχετική αγορά, οι δεσμοί δε αυτοί πρέπει να είναι σημαντικοί¹⁴⁴. Πρέπει ιδίως να εξετάζεται εάν υπάρχουν τέτοιοι δεσμοί μεταξύ των οικείων επιχειρήσεων που τους επιτρέπουν να ενεργούν από κοινού ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές τους, από τους πελάτες τους και τους καταναλωτές¹⁴⁵. Οι δεσμοί μεταξύ των μελών του ολιγοπωλίου μπορεί να είναι διαρθρωτικοί, νομικοί,

ανταγωνιστών (βλ. ιδίως σημείο 47), αλλά και ο μικρός αριθμός των ανταγωνιστών και το γεγονός ότι αυτοί κατείχαν πολύ χαμηλά μερίδια αγοράς (βλ. ιδίως σημεία 48, 50 και 52). Βλ. επίσης απόφαση ΠΕΚ Τ-102/96, σκέψεις 207-208, 222, και αποφάσεις ΕΕπ Μ.190 Nestle/Perrier, παρ. 123, Μ.3314 Air Liquide/Messer, σκ. 85, 92, 118, 123 (συμμετρικά θεωρήθηκαν μερίδια μεταξύ 40-50% της μίας οντότητας και 30-40% της άλλης οντότητας), 94/208/ΕΚ, Mannesmann/Valourec/Ilva, σκ. 48-50, 53, 55, 59 (συμμετρικά θεωρήθηκαν μερίδια 36% και 33% αντίστοιχα), 97/25/ΕΚ, ABB/Daimler-Benz, σκ. 88, Μ.1673 VEBA/VIAG, παρ. 64-65, Μ.2690 Solvay/Montedison-Ausimont, σκ. 46 (συμμετρικά θεωρήθηκαν μερίδια 40-50% και των δύο επιχειρήσεων), Μ.1440 Lucent Technologies/Ascend Communications, σκ. 18 (όπου θεωρήθηκε ότι υπάρχει ασυμμετρία μεταξύ των τριών επιχειρήσεων, καθώς κατείχαν 35-40%, 20-25% και 10-15% αντίστοιχα που σε συνδυασμό με την ανάπτυξη τεχνολογιών και τις ανακατατάξεις στα μερίδια αγοράς κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων ετών καθιστούσαν το συντονισμό απίθανο), Μ.1882 Pirelli/BICC, σκ.87 (όπου θεωρήθηκαν συμμετρικά μερίδια 25-35% και 15-25% αντίστοιχα), Μ.4215 Glatfelter/Crompton Assets, σκ. 72, 120-121 (όπου οι κύριοι λόγοι μη διαπίστωσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης ήταν η μεγάλη ασυμμετρία των μεριδίων αγοράς -60-70%, 20-30% και 10-20%- και η ασυμμετρία ως την παραγωγική ικανότητα των τριών εταιριών).

¹⁴² Βλ. απόφαση ΠΕΚ Τ-342/99, σκέψεις 111, 117-119, και απόφαση ΕΕπ Μ.190 Nestle/Perrier, σκ. 46 (στην υπόθεση αυτή παρά τις μικρές διακυμάνσεις των μεριδίων αγοράς ύψους περίπου 2,5%, θεωρήθηκε ότι τα μερίδια διατηρήθηκαν σταθερά κατά την εξεταζόμενη περίοδο).

¹⁴³ Βλ. ενδεικτικά και βλ. Μ.1383, ό.π., σκ. 487. Βλ. Ι.Κόκκορη-Δ.Λουκά σε Δ. Τζουγανάτο, Δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού, Νομική Βιβλιοθήκη, εκδ. 2013, σελ. 807 παρ. 170-171 με περαιτέρω παραπομπές σε νομολογία.

¹⁴⁴ Βλ. απόφαση ΔΕΚ C-393/92, Δήμος Almelo- Αίτηση για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, σκέψεις 42-43, απόφαση ΠΕΚ Τ-24/93, σκέψη 62 και απόφαση ΔΕΚ C-395/96, σκέψη 42.

¹⁴⁵ Βλ. απόφαση ΔΕΕ C-395/96, σκέψεις 41-42. Βλ. επίσης απόφαση ΓενΔικ Τ-228/97, Irish Sugar κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σκέψη 46, Τ-191/98, σκέψη 595.

οικονομικοί ή άλλης φύσης (π.χ. ύπαρξη συμφωνίας συνεργασίας σε άλλες αγορές, εκτός της σχετικής αγοράς στην οποία διερευνάται η ύπαρξη της συλλογικής δεσπόζουσας θέσης). Η κατοχή συλλογικής δεσπόζουσας θέσης μπορεί να προκύπτει (και) από την ύπαρξη μεταξύ των οικείων επιχειρήσεων συμφωνίας, από τον τρόπο εφαρμογής αυτής και, επομένως, από τους δεσμούς ή τις διασυνδέσεις μεταξύ των επιχειρήσεων που απορρέουν από τη συμφωνία αυτή¹⁴⁶. Οι διαρθρωτικοί δεσμοί, όπως σταυροειδείς συμμετοχές ή συμμετοχές σε κοινές επιχειρήσεις, μπορεί επίσης να συμβάλλουν στην ευθυγράμμιση των κινήτρων μεταξύ των συντονιζομένων επιχειρήσεων¹⁴⁷. Η ύπαρξη συμφωνίας ή άλλων νομικών δεσμών δεν είναι απαραίτητη για τη διαπίστωση συνδρομής συλλογικής δεσπόζουσας θέσης, διαπίστωση που θα μπορούσε να προκύπτει από άλλες διασυνδέσεις και θα εξαρτώνταν από οικονομική εκτίμηση και, ιδίως από εκτίμηση της διαρθρώσεως της οικείας αγοράς¹⁴⁸.

- vi) **Προηγούμενη πρακτική εταιριών:** Αγορές που χαρακτηρίστηκαν από πρακτικές συντονισμού στο παρελθόν είναι πιο επιρρεπείς στο να εγείρουν ζητήματα συλλογικής δεσπόζουσας θέσης μετά τη συγκέντρωση¹⁴⁹. Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, κατά την αξιολόγηση της πιθανότητας συντονισμένων επιπτώσεων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι διαθέσιμες πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά των σχετικών αγορών, ιδίως δε -μεταξύ άλλων- και η προηγούμενη συμπεριφορά των επιχειρήσεων. Τα στοιχεία που αποδεικνύουν την ύπαρξη προηγούμενου συντονισμού είναι σημαντικά, εάν τα χαρακτηριστικά της σχετικής αγοράς δεν έχουν μεταβληθεί αισθητά ή δεν είναι πιθανό να μεταβληθούν στο άμεσο μέλλον. Η προηγούμενη εναρμόνιση μεταξύ των εταιριών υποδεικνύει την πιθανότητα

¹⁴⁶ Βλ. αποφάσεις ΕΕπ Μ.4141-Linde/BOC, σκ. 185, Μ.3972, TRW Automotive/Delphi Metal Espana, σκ. 26-27 (όπου ο δομικός δεσμός μεταξύ ανταγωνιστών που προέκυπτε από τη συμμετοχή σε κοινή επιχείρηση δύο ανταγωνιστών επιλύθηκε με την απομάκρυνση από το δ.σ. των μελών της μίας εταιρίας και τη λύση της συμφωνίας μετόχων μεταξύ ανταγωνιστών), Μ. 2567 Nordbanken/Postgirot, σκ. 54 (κατοχή 27% του μ.κ. σε συνδυασμό με εκπροσώπηση στο δ.σ.) Μ.1383, ό.π., σκ. 452. Πρβλ. και Μ.1080 Thyssen Krupp (κατοχή 10% μ.κ. σε συνδυασμό με συμβατικά δικαιώματα και interlocking directorships/σταυροειδείς συμμετοχές στη διοίκηση), Μ.1712 Generali/INA (σημαντική συμμετοχή στο μ.κ. ευθέως ανταγωνιστικών επιχειρήσεων και σταυροειδείς συμμετοχές στη διοίκηση), Μ.2431 Allianz/Dresdner (σημαντικές σταυροειδείς συμμετοχές στη διοίκηση/ διασταυρούμενες συμμετοχές μεταξύ της συγχωνευόμενης οντότητας και του κυριότερου ανταγωνιστή της στη Γερμανία, της Munich Re).

¹⁴⁷ Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 48. Βλ. αποφάσεις Ε.Επ. Μ.4141-Linde/BOC, σκ. 185, Μ.3972, TRW Automotive/Delphi Metal Espana, σκ. 26-27 (όπου ο δομικός δεσμός μεταξύ ανταγωνιστών που προέκυπτε από τη συμμετοχή σε κοινή επιχείρηση δύο ανταγωνιστών επιλύθηκε με την απομάκρυνση από το δ.σ. των μελών της μίας εταιρίας και την λύση της συμφωνίας μετόχων μεταξύ ανταγωνιστών), Μ. 2567 Nordbanken/Postgirot, σκ. 54 (κατοχή 27% του μ.κ. σε συνδυασμό με εκπροσώπηση στο δ.σ.), Μ.1383, ό.π., σκ. 452. Πρβλ. και Μ. 1080 Thyssen Krupp (κατοχή 10% μ.κ. σε συνδυασμό με συμβατικά δικαιώματα και interlocking directorships/σταυροειδείς συμμετοχές), Μ. 1712 Generali/INA (large stakes in its direct competitors and interlocking directorships/σταυροειδείς συμμετοχές), Μ.2431 Allianz/Dresdner (σημαντικές σταυροειδείς συμμετοχές/cross-shareholdings μεταξύ της συγχωνευόμενης οντότητας και του κυριότερου ανταγωνιστή της στη Γερμανία, της Munich Re).

¹⁴⁸ Βλ. αποφάσεις ΔΕΚ C-395/96, ό.π., σκέψη 45, C-413/06 P, SONY/BMG κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σκέψη 119.

¹⁴⁹ N. Levy, The control of Concentrations Between Undertakings, κεφ. 5, παρ. 5.13[10][f]. Βλ. ενδεικτικά Μ.3314, ό.π., σκ. 104.

μελλοντικής σύμπραξης¹⁵⁰. Εφόσον έχει παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα από τότε που αναπτύχθηκε η προηγούμενη απαγορευμένη σύμπραξη μεταξύ των επιχειρήσεων, τότε ο συγκεκριμένος παράγοντας εξασθενεί ως ένδειξη έλλειψης ανταγωνισμού¹⁵¹.

vii) Παρακολούθηση των παρεκκλίσεων: Όσο μεγαλύτερη είναι η διαφάνεια στη σχετική αγορά, τόσο μεγαλύτερη και η πιθανότητα ανακάλυψης τυχόν παρεκκλίσεων από τους όρους συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων. Σημαντικό στοιχείο είναι να διαπιστωθεί τι μπορούν να συναγάγουν οι επιχειρήσεις από τις πληροφορίες που είναι διαθέσιμες σχετικά με τις ενέργειες άλλων επιχειρήσεων. Πρακτικές που διευκολύνουν την παρακολούθηση παρεκκλίσεων είναι π.χ. οι ρήτρες ευθυγράμμισης με τους ανταγωνιστές ή ρήτρες του πλέον ευνοούμενου πελάτη (MFN clauses), η οικειοθελής δημοσίευση πληροφοριών ή η ανταλλαγή τους μέσω εμπορικών ενώσεων¹⁵².

viii) Αποτρεπτικοί μηχανισμοί - Αντίποινα: Ο βιώσιμος συντονισμός προϋποθέτει την ύπαρξη αξιόπιστων αποτρεπτικών μηχανισμών, δια των οποίων μπορούν να επιβληθούν αντίποινα σε περίπτωση παρέκκλισης από μία επιχείρηση. Η απειλή αντιποίνων είναι πειστική μόνον εφόσον αναμένεται με αρκετή βεβαιότητα ότι, σε περίπτωση παρέκκλισης, θα ενεργοποιηθούν άμεσα οι αποτρεπτικοί μηχανισμοί¹⁵³, και εφόσον είναι έγκαιρη. Τα αντίποινα δεν επιβάλλονται κατ' ανάγκη στην ίδια αγορά όπου έγινε η παρέκκλιση¹⁵⁴. Εάν υπάρχει αλληλεπίδραση των εμπορικών δραστηριοτήτων που ασκούν οι επιχειρήσεις σε άλλες αγορές, μπορεί να υπάρχουν διάφορες δυνατότητες επιβολής αντιποίνων¹⁵⁵. Τα αντίποινα μπορεί να συνίστανται ενδεικτικώς στην προσωρινή κήρυξη ενός «πολέμου τιμών» ή την απειλή επιστροφής σε κατάσταση πλεονασματικής προσφοράς. Το ΠΕΚ στην απόφαση Air Tours ανέφερε ότι η δυνατότητα αντιποίνων διασφαλίζει τη συνοχή των μελών του ολιγοπωλίου κατά την πάροδο του χρόνου, αποτρέποντας καθένα από αυτά να παρεκκλίνει από την κοινή συμπεριφορά. Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή Ανταγωνισμού δεν πρέπει υποχρεωτικά να αποδείξει την ύπαρξη ενός συγκεκριμένου «μηχανισμού αντιποίνων» κατά το μάλλον ή ήττον αυστηρού, αλλά πρέπει να αποδείξει, εν πάση περιπτώσει, την ύπαρξη επαρκών παραγόντων αποτροπής, οπότε κάθε μέλος του δεσπόζοντος ολιγοπωλίου να μην έχει συμφέρον να

¹⁵⁰ Βλ. Ι. Κόκκορη-Δ. Λουκά σε Δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού, ό.π., σελ. 806 παρ. 169 και M.3314 Air Liquide/Messer Targets, παρ. 92, 104.

¹⁵¹ Βλ. απόφαση ΔΕΚ C-68/94 & 30/95, France κατά Επιτροπής, Société Commerciale de Potasses et de l'Azote (SCPA κατά Επιτροπής), σκέψη 241.

¹⁵² Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 50-51.

¹⁵³ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 52.

¹⁵⁴ Βλ. ανωτέρω υπό iv) επαφές σε πολλαπλές αγορές.

¹⁵⁵ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 55. Μορφές αντιποίνων αποτελούν η ματαίωση κοινών επιχειρήσεων ή άλλων μορφών συνεργασίας ή ακόμα και η πώληση μετοχών σε εταιρίες που ανήκουν από κοινού στις οικείες επιχειρήσεις. Βλ. π.χ. M.3314, ό.π., σημείο 97.

παρεκκλίνει από την κοινή συμπεριφορά εις βάρος των άλλων μελών του ολιγοπωλίου¹⁵⁶.

- ix) **Βαθμός ανταγωνιστικής πίεσης από τους ανταγωνιστές - Δυνητικός ανταγωνισμός - Εμπόδια εισόδου:** Προκειμένου να κριθεί επιτυχής ο συντονισμός μεταξύ επιχειρήσεων, θα πρέπει οι επιχειρήσεις που δεν συμμετέχουν σε αυτόν να μην έχουν κίνητρο ή να μην είναι σε θέση να αντιδράσουν έναντι των υιοθετούμενων από τις συμμετέχουσες στο συντονισμό επιχειρήσεις πρακτικών¹⁵⁷. Έτσι, όσο μεγαλύτερη είναι η πίεση που μπορεί να ασκηθεί στο δυοπώλιο από τους μικρότερους ανταγωνιστές τόσο μικρότερη είναι η πιθανότητα διαπίστωσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης¹⁵⁸. Σχετικά έχει γίνει δεκτό ότι για την ένταση του εσωτερικού ανταγωνισμού έχει σημασία και η ένταση του ανταγωνισμού εκτός δυοπωλίου. Εάν, επομένως, υφίσταται εξωτερικός ανταγωνισμός, τα κίνητρα των μελών του δυοπωλίου για παράλληλη συμπεριφορά αντίθετη προς τον ανταγωνισμό μειώνονται¹⁵⁹. Κίνητρο για περικοπές τιμών μπορεί, επίσης, να προκύψει μόνο από την ύπαρξη σημαντικού ανταγωνισμού που θα ασκούσε σχετική πίεση¹⁶⁰. Στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνεται υπόψη τυχόν δυνητικός ανταγωνισμός¹⁶¹, όπως η απειλή αξιόπιστης εισόδου νέου ανταγωνιστή, καθώς και η ύπαρξη εμποδίων εισόδου, νομικών ή οικονομικών (για παράδειγμα, η είσοδος νέων ανταγωνιστών στην αγορά παρεμποδίζεται σε μεγάλο βαθμό σε περιπτώσεις όπου απαιτούνται υψηλές επενδύσεις). Περαιτέρω, εμπόδια εισόδου έχει διαπιστωθεί ότι αποτελούν, μεταξύ άλλων, ο υψηλός βαθμός συγκέντρωσης της αγοράς¹⁶² και η κατοχή εκ μέρους των συμμετεχουσών υποδομής και σημάτων που υπερέχουν ως προς τον αριθμό, το μέγεθος και την αξία σε σχέση με τους μικρότερους ανταγωνιστές¹⁶³.

¹⁵⁶ Βλ. απόφαση ΠΕΚ Τ-342/99, ό.π., σκέψεις 194-195. Βλ. επίσης, απόφαση ΠΕΚ της 13.7.2006 Τ-464/04 *Imprala* κατά Επιτροπής, σκέψη 469.

¹⁵⁷ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 56, και απόφαση ΠΕΚ Τ-342/99, ό.π., σκέψη 218 επ. Στην υπόθεση αυτή, οι μικρές ανταγωνίστριες επιχειρήσεις δήλωσαν ότι σε περίπτωση μείωσης της προσφοράς σε επίπεδο κάτω του ανταγωνισμού από τις τρεις μεγάλες επιχειρήσεις, θα μπορούσαν αυτές να αυξήσουν τη δυναμικότητά τους και να καλύψουν τη ζήτηση και μάλιστα σε όλους τους προορισμούς με παρεμφερείς τιμές. Επίσης, έγινε δεκτό ότι οι μικρότερες αυτές επιχειρήσεις θα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση στη διανομή των προϊόντων, καθώς υπήρχαν δίκτυα διανομής ανεξάρτητα από τους παραδοσιακούς δίαυλους διανομής π.χ. ανεξάρτητα πρακτορεία, αναπτυσσόμενες νέες μέθοδοι διανομής κ.λπ. (βλ. ιδίως σημείο 257). Βλ. επίσης απόφαση ΕΕπ Μ.2533, ό.π., σκ. 116-118, Μ.2502 *Cargill/Cerestar*, σκ. 21 και Μ.2537 *Philips/Marconi Medical Systems*, σκ.46.

¹⁵⁸ Βλ. απόφαση ΔΕΚ C-68/94, σκέψεις 246-248. Βλ. επίσης αποφάσεις ΠΕΚ Τ-102/96, ό.π., σκέψεις 256-258., Τ-342/99, ό.π., σκέψη 62, Τ-342/99, ό.π., σκέψη 210 επ., Μ.2498, ό.π., σκ. 142. Βλ. τέλος απόφαση ΕΕπ Μ.3820, *Avnet/Memec*, σκ. 28, 30, Μ.190, ό.π., σκ. 129, Μ.2665 *Johnson Professional Holdings/Diverseylever*, σκ. 31.

¹⁵⁹ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.580 *Airtours/First Choice*, σκ. 97-98.

¹⁶⁰ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.580 *Airtours/First Choice*, σκ. 93.

¹⁶¹ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.3314 *AIR LIQUIDE / MESSER TARGETS*, σκ. 98.

¹⁶² Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.190 *Nestle/Perrier*, σκ. 34, 98.

¹⁶³ Βλ. αποφάσεις ΕΕπ Μ.190 *Nestle/Perrier*, σκ. 54-56,76,83,96, Μ.1673 *VEBA/VIAG*, σκ.105-106,109 (όπου έγινε δεκτό ότι εμπόδιο ανάπτυξης ανταγωνισμού στο δυοπώλιο αποτελούσε το γεγονός ότι οι ανταγωνιστές αυτού εξαρτώνταν από τη χρήση δικτύου που ανήκε στο δυοπώλιο, με αποτέλεσμα να είναι δυνατή η διακριτική μεταχείριση εις βάρος τους).

- χ) **Αντισταθμιστική ισχύς πελατών:** Ως αντισταθμιστική αγοραστική ισχύς νοείται η διαπραγματευτική ισχύς που έχει ο πελάτης έναντι του πωλητή στις διαπραγματεύσεις λόγω του μεγέθους του, της εμπορικής σημασίας για τον πωλητή και της ικανότητάς του να στραφεί σε εναλλακτικούς προμηθευτές¹⁶⁴. Μία πηγή αντισταθμιστικής ισχύος είναι η δυνατότητα του πελάτη να απειλήσει ότι σε εύλογο χρονικό διάστημα θα στραφεί σε εναλλακτικές πηγές εφοδιασμού, αν ο προμηθευτής αποφασίσει να αυξήσει τις τιμές ή να εφαρμόσει δυσμενέστερους όρους παράδοσης. Συνήθως η αντισταθμιστική ισχύς χαρακτηρίζει μεγάλους και πολυσύνθετους πελάτες και όχι μικρές επιχειρήσεις σε ένα κατακερματισμένο κλάδο. Δεν αρκεί η ύπαρξη αγοραστικής ισχύος πριν τη συγκέντρωση, αλλά πρέπει αυτή να υπάρχει και μετά την πραγματοποίησή της¹⁶⁵. Εφόσον υφίστανται ένας ή περισσότεροι μεγάλοι αγοραστές, τούτο μπορεί να προκαλέσει ανταγωνισμό μεταξύ των μερών που κατέχουν τη συλλογική δεσπόζουσα θέση¹⁶⁶.

107) Στο πλαίσιο της εφαρμογής των ως άνω κριτηρίων αποφεύγεται η μηχανική ενέργεια που συνίσταται στον χωριστό έλεγχο εκάστου των εν λόγω κριτηρίων αυτοτελώς, αλλά λαμβάνεται υπόψη ο συνολικός ο οικονομικός μηχανισμός ενός υποθετικού σιωπηρού συντονισμού¹⁶⁷.

V.2 Κάθετες επιπτώσεις της συγκέντρωσης

V.2.1 Γενικό πλαίσιο

108) Συγκεντρώσεις με κάθετη διάσταση είναι οι συγκεντρώσεις, στις οποίες συμμετέχουν επιχειρήσεις που λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα της αλυσίδας εφοδιασμού (π.χ. ο παραγωγός ενός συγκεκριμένου προϊόντος¹⁶⁸ συγχωνεύεται με έναν από τους διανομείς του¹⁶⁹)¹⁷⁰.

¹⁶⁴ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.2533 BP/EON, σκ. 128-132. Βλ. επίσης αποφάσεις ΕΕπ Μ.3732 Procter & Gamble/Gillette, σκ. 24, όπου λήφθηκε υπόψη η αγοραστική δύναμη των μεγάλων πελατών Metro και Carrefour, αλλά η Επιτροπή κατέληξε ότι τα μεγάλα μερίδια αγοράς και η μεγάλη δύναμη της νέας οντότητας δεν μπορούσαν να υπερκεραστούν από την ισχύ των μεγάλων αυτών πελατών, Μ.774 Saint-Gobain/Wacker-Chemie/NOM, σκ. 228-229, όπου έγινε δεκτό ότι δεν θεμελιωνόταν αγοραστική ισχύς των πελατών καθώς η αγορά προμήθειας (buyer side) ήταν λιγότερο συγκεντρωμένη από την αγορά παραγωγής (supplier side) και είχε μεγαλύτερο αριθμό αγοραστών, και το γεγονός αυτό λήφθηκε υπόψη για τη στοιχειοθέτηση της δεσπόζουσας θέσης (βλ. σημείο 265), Μ.3314, σκ. 125, όπου το γεγονός ότι οι πελάτες ήταν μικρές επιχειρήσεις με λιγοστή διαπραγματευτική ισχύ έναντι του δυοπωλίου ενίσχυε τη θέση του τελευταίου. Βλ. τέλος απόφαση ΕΕπ Μ.190 Nestle/Perrier, σκ. 78, Μ.1673, σκ. 86.

¹⁶⁵ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 65-67.

¹⁶⁶ Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μ.580, ABB/Daimler-Benz, παρ. 99-102, 110 (όπου θεωρήθηκε ότι η ύπαρξη ενός μεγάλου αγοραστή, της Deutsche Bahn, μπορούσε να προκαλέσει ανταγωνισμό προσφορών μεταξύ των μελών του δυοπωλίου).

¹⁶⁷ Βλ. απόφαση ΔΕΚ C-413/06 P, ό.π., σκ. 125.

¹⁶⁸ Ητοι η επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας.

¹⁶⁹ Ητοι η επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας.

¹⁷⁰ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων σύμφωνα με τον Κανονισμό Συμβουλίου για τον έλεγχο συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, της 18.10.2008 (εφεξής «Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων»), σημείο 4.

109) Οι μη οριζόντιες συγκεντρώσεις δεν συνιστούν απειλή για τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, εκτός εάν η επιχείρηση που προκύπτει από τη συγκέντρωση διαθέτει σημαντική ισχύ σε μία τουλάχιστον εκ των σχετικών αγορών¹⁷¹. Η αξιολόγηση της ισχύος της νέας οντότητας προηγείται της αξιολόγησης των επιπτώσεων της συγκέντρωσης στον ανταγωνισμό, κατά την αξιολόγηση δε αυτή τα μερίδια αγοράς και τα επίπεδα συγκέντρωσης παρέχουν χρήσιμες ενδείξεις σχετικά με τη δύναμη της επιχείρησης στην αγορά και την ανταγωνιστική σημασία των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων και των ανταγωνιστών τους. Έτσι, αξιολογείται ότι μικρή είναι η πιθανότητα διαπίστωσης προβλημάτων συντονισμένης ή μη φύσεως εάν το μερίδιο αγοράς της νέας οντότητας μετά τη συγκέντρωση σε καθεμία από τις σχετικές αγορές είναι κατώτερο του 30% και ο δείκτης HHI μετά τη συγκέντρωση είναι κατώτερος του 2000¹⁷².

110) Δύο είναι οι βασικοί τρόποι με τους οποίους οι μη οριζόντιες συγκεντρώσεις ενδέχεται να παρεμποδίζουν σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό:

α) μέσω της πρόκλησης μη συντονισμένων αποτελεσμάτων και

β) μέσω της πρόκλησης συντονισμένων αποτελεσμάτων (επηρεασμού δηλαδή της δυνατότητας συντονισμού των επιχειρήσεων στη σχετική αγορά που δραστηριοποιούνται).

111) Μη συντονισμένα αποτελέσματα ενδέχεται κυρίως να προκύψουν όταν μη οριζόντιες συγκεντρώσεις έχουν ως αποτέλεσμα τον αντανταγωνιστικό αποκλεισμό από την αγορά υφιστάμενων ή δυνητικών ανταγωνιστών, ιδίως μέσω της δυσχέρανσης ή εξάλειψης της πρόσβασης αυτών σε εισροές ή σε πελάτες, με συνέπεια να μειώνεται με τον τρόπο αυτό η ικανότητα και τα κίνητρα των εν λόγω εταιριών να ανταγωνισθούν στην αγορά. Δευτερευόντως, τέτοια προβλήματα μπορούν να προκύψουν και όταν μέσω της κάθετης ολοκλήρωσης, η νέα οντότητα ενδέχεται να αποκτήσει πρόσβαση σε εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες των ανταγωνιστών της στις αγορές προηγούμενης ή επόμενης οικονομικής βαθμίδας¹⁷³.

¹⁷¹ Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.1157, υπόθεση Skanska/Scancem, σημεία 69, 78. Βλ. επίσης απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.4314, Johnson/Pfizer, σημεία 122-123.. Βλ. επίσης αποφάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.5005, GALP/EXXONMOBIL, σημείο 62, όπου μερίδιο αγοράς στην αγορά προηγούμενης βαθμίδας ύψους περίπου 90-100% οδήγησε σε τεκμήριο δημιουργίας αντανταγωνιστικών κάθετων αποτελεσμάτων (τελικά η συγκεκριμένη συγκέντρωση εγκρίθηκε με δεσμεύσεις), M.4494, EVRAZ/HIGHVELD, σημεία 94, 97, όπου μερίδιο αγοράς περίπου 40-50% στην αγορά προηγούμενης βαθμίδας (upstream market) θεωρήθηκε ένδειξη πρόκλησης κάθετων επιπτώσεων από την εν λόγω συγκέντρωση. Βλ. αντίθετα απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.3943, S.Gobain/BPB, σημείο 45, 48. Βλ. επίσης απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.3231, PREEM/SCANDINAVISKA, σημεία 24-25, όπου θεωρήθηκε ότι τα χαμηλά μερίδια αγοράς σε όλες τις σχετικές αγορές (κάτω του 25%) συνηγορούσαν υπέρ της απουσίας κάθετων επιπτώσεων εκ της εν λόγω συγκέντρωσης. Βλ. τέλος και απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.4723, ENI/EXXON MOBIL, σημείο 30.

¹⁷² Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 23-26.

¹⁷³ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ.78 (και νομολογία στην οποία παραπέμπει). Για παράδειγμα, εάν γίνει προμηθευτής ενός ανταγωνιστή που δραστηριοποιείται σε αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας, μια εταιρία ενδέχεται να αποκτήσει κρίσιμες πληροφορίες, οι οποίες θα της επιτρέψουν να εφαρμόσει λιγότερο επιθετική τιμολογιακή πολιτική στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας εις βάρος των καταναλωτών.

112) Εξάλλου, συντονισμένα αποτελέσματα προκύπτουν όταν η συγκέντρωση μεταβάλλει τη φύση του ανταγωνισμού κατά τρόπο ώστε να αυξάνεται σημαντικά η πιθανότητα να συντονίζονται στο εξής τη συμπεριφορά τους επιχειρήσεις που δεν το έπρατταν προηγουμένως, προκειμένου να αυξήσουν τις τιμές ή να παρεμποδίσουν με οποιονδήποτε άλλο τρόπο τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Η συγκέντρωση ενδέχεται επίσης να καταστήσει τον συντονισμό ευκολότερο, πιο σταθερό ή πιο αποτελεσματικό για επιχειρήσεις, οι οποίες συντόνιζαν τη συμπεριφορά τους πριν από τη συγκέντρωση.

Αμέσως κατωτέρω αναλύονται οι επιπτώσεις μη συντονισμένης και συντονισμένης συμπεριφοράς που ενδέχεται να προκαλεί μία μη οριζόντια συγκέντρωση:

V.2.2 Κάθετες Επιπτώσεις μη Συντονισμένης Συμπεριφοράς

113) Όπως προαναφέρθηκε, μία συγκέντρωση θεωρείται ότι έχει ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό από την αγορά, όταν η πρόσβαση πραγματικών ή δυνητικών ανταγωνιστών σε προμήθειες ή αγορές εμποδίζεται ή καταργείται λόγω της συγκέντρωσης, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό την ικανότητα και τα κίνητρα των εν λόγω εταιριών να ανταγωνιστούν η μία την άλλη. Ο εν λόγω αποκλεισμός από την αγορά ενδέχεται να αποθαρρύνει την είσοδο ή την επέκταση των ανταγωνιστών στην αγορά ή να ενθαρρύνει την έξοδό τους από αυτήν. Έτσι, αποκλεισμός από την αγορά μπορεί να διαπιστωθεί ακόμη και αν οι αποκλεισμένοι ανταγωνιστές δεν εξαναγκάζονται σε έξοδο από την αγορά. αρκεί το γεγονός ότι οι ανταγωνιστές περιέρχονται σε μειονεκτική θέση και, ως εκ τούτου, ασκούν λιγότερο αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Ο εν λόγω αποκλεισμός θεωρείται επιζήμιος για τον ανταγωνισμό, εάν οι συμμετέχουσες εταιρίες και ενδεχομένως και μερικοί από τους ανταγωνιστές τους αποκτούν έτσι τη δυνατότητα να αυξήσουν επικερδώς τις τιμές που χρεώνουν στους καταναλωτές.

114) Διακρίνονται δύο μορφές αποκλεισμού, ο αποκλεισμός από τις εισροές και ο αποκλεισμός από την πρόσβαση σε πελάτες. Ειδικότερα:

V.2.3 Αποκλεισμός πρόσβασης σε εισροές

115) Αποκλεισμός πρόσβασης σε εισροές υφίσταται όταν, μετά τη συγκέντρωση, η νέα επιχείρηση ενδέχεται να περιορίσει την πρόσβαση στα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που θα παρείχε εάν δεν είχε πραγματοποιηθεί η συγκέντρωση, αυξάνοντας με τον τρόπο αυτό το κόστος των ανταγωνιστών που δραστηριοποιούνται στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδος και δυσχεραίνοντας γι' αυτούς την προμήθεια εισροών υπό παρεμφερείς τιμές και συνθήκες με εκείνες που ίσχυαν προ της συγκέντρωσης¹⁷⁴. Ο αποκλεισμός ανταγωνιστών ενδέχεται να προσλάβει διάφορες μορφές. Η νέα οντότητα ενδέχεται να αποφασίσει να μη συναλλάσσεται με τους πραγματικούς ή δυνητικούς ανταγωνιστές στην κάθετα συναφή αγορά ή να περιορίσει τις προμήθειες ή/και να αυξήσει τις τιμές που χρεώνει όταν προμηθεύει ανταγωνιστές ή/και να καταστήσει με οποιονδήποτε τρόπο τους

¹⁷⁴ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 29-31. Βλ. και απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.469, MSG Media Service, παρ. 84.

όρους εφοδιασμού λιγότερο ευνοϊκούς από εκείνους που θα ίσχυαν αν δεν είχε πραγματοποιηθεί η συγκέντρωση¹⁷⁵.

116) Κατά την αξιολόγηση της πιθανότητας ενός επιζήμιου για τον ανταγωνισμό σεναρίου αποκλεισμού ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε εισροές, εξετάζονται η ικανότητα και το κίνητρο της νέας οντότητας να αποκλείσει την πρόσβαση σε εισροές και τυχόν σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις στον ανταγωνισμό λόγω του αποκλεισμού αυτού. Συγκεκριμένα:

α) Ως προς την ικανότητα της νέας οντότητας μετά τη συγκέντρωση να δημιουργήσει ουσιαστικά εμπόδια πρόσβασης σε εισροές

117) Ο αποκλεισμός ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε εισροές μπορεί να προκαλέσει προβλήματα ανταγωνισμού, μόνο όταν αυτές είναι σημαντικές για την παραγωγή του τελικού προϊόντος της αγοράς επόμενης οικονομικής βαθμίδος^{176,177}. Εξάλλου, όπως προαναφέρθηκε, για να αποτελέσει πρόβλημα αυτός ο αποκλεισμός ανταγωνιστών, πρέπει η κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση που προκύπτει από τη συγκέντρωση να έχει σημαντική ισχύ στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδος. Μόνο έτσι μπορεί να αναμένεται ότι η συγκέντρωση θα επηρεάσει, τόσο τους όρους ανταγωνισμού στην αγορά

¹⁷⁵ Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.4314, JOHNSON & JOHNSON / PFIZER CONSUMER HEALTHCARE, σημείο 126. Το γεγονός ότι ήταν ο μοναδικός προμηθευτής του ανταγωνιστή του στη κάθετη συναφή αγορά παρείχε κίνητρο αποκλεισμού ανταγωνιστών καθιστώντας δυσκολότερες τις προμήθειες σε αυτούς και οδηγώντας σε βλάβη των καταναλωτών. Ταυτόχρονα λήφθηκε υπόψη και η πρόσβαση σε ευαίσθητες πληροφορίες (π.χ. ως προς το κόστος παραγωγής, εκτιμήσεις ως προς τις πωλήσεις ανά χώρα και τη στρατηγική πωλήσεων) που θα αποκτούσε λόγω της συνεργασίας μεταξύ της ALZA και της GSK (διανομή των προϊόντων από την πρώτη στη δεύτερη) με αποτέλεσμα να μπορεί να καθορίσει την πολιτική τιμών και πωλήσεων αντίστοιχα με τη πολιτική του ανταγωνιστή (βλ. ιδίως σημεία 133-135). Βλ. επίσης αποφάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.4494, EVRAZ/HIGHVELD, σημεία 100-102, όπου έγινε δεκτό ότι το γεγονός ότι η παραγωγός εταιρία δεν δεσμευόταν με μακροχρόνιες συμβάσεις προμήθειας με τους ανταγωνιστές της στη κάθετη συναφή αγορά, μπορούσε να θεμελιώσει δυνατότητα εκ μέρους της νέας οντότητας μετά τη συγκέντρωση να μειώσει την παραγωγή της και τη διάθεση προς τις ανταγωνίστριες αυτές επιχειρήσεις αυξάνοντας τις πωλήσεις της στο εσωτερικό του ομίλου (ιδίως σημείο 102), και M.469-MSG Media service, παρ. 84, όπου κρίθηκε ότι οι μητρικές επιχειρήσεις Bertelsmann και Kirch, οι οποίες είχαν συστήσει την επιχείρηση MSG από κοινού με την Telekom, θα είχαν τη δυνατότητα να διαμορφώσουν τους όρους και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα παρείχε υπηρεσίες η κοινή επιχείρηση MSG σε ανταγωνιστές των ως άνω μητρικών της, οι οποίες δραστηριοποιούνταν σε αγορά επόμενου σταδίου σε σχέση με την αγορά της κοινής επιχείρησης, και κυρίως τις τιμές που αυτή θα χρέωνε ώστε να είναι ευνοϊκές ως προς τις μητρικές της και δυσμενείς ως προς τους ανταγωνιστές τους. Βλ. επίσης απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.490, Nordic Satellite Distribution, παρ.132,138-143. Στην υπόθεση αυτή, δύο εκ των πιο σημαντικών αγοραστών της επόμενης οικονομικής βαθμίδος δημιούργησαν μία κοινή επιχείρηση στην αγορά προηγούμενης βαθμίδος. Ερευνήθηκε η πιθανότητα διακριτικής μεταχείρισης έναντι των ανταγωνιστών της νέας οντότητας στην αγορά επόμενης βαθμίδος. Θεωρήθηκε ότι υπήρχε η συγκεκριμένη πιθανότητα κυρίως λόγω πρόσβασης σε μεγαλύτερη λόγω δεσμών πελατειακή βάση έναντι των ανταγωνιστών, οι ανταγωνιστές ήταν λίγοι, υπήρχαν εμπόδια εισόδου και έλλειψη δυνητικού ανταγωνισμού στην αγορά προηγούμενης βαθμίδος.

¹⁷⁶ Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.1157, Skanska/Skancem, σημεία 94, 98-99, 132, 157-159. Στην υπόθεση αυτή το τσιμέντο αποτελούσε τη βασική πρώτη ύλη για το σκυρόδεμα και υπόλοιπα δομικά υλικά καταλαμβάνοντας περίπου π.χ. το 30% για τη παραγωγή ετοιμού σκυροδέματος. Η εξάρτηση από τη Scancem θα αυξανόταν λόγω του ότι ήταν η μεγαλύτερη εταιρία και καμία από τις ανταγωνίστριες δεν μπορούσε άμεσα να ανταποκριθεί στη ζήτηση. Θα μπορούσε έτσι να απειληθεί με μείωση προμηθειών κάποιον ανταγωνιστή της στην κάθετη συναφή αγορά και με αύξηση του κόστους των ανταγωνιστών (βλ. σημείο 135).

¹⁷⁷ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 33-34.

προηγούμενης οικονομικής βαθμίδος όσο και τις τιμές και τους όρους εφοδιασμού της αγοράς επόμενης οικονομικής βαθμίδος. Αυτό ενδέχεται να συμβεί όταν οι εναπομείναντες παραγωγοί στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδος προσφέρουν λιγότερο ελκυστικά προϊόντα¹⁷⁸ ή δεν έχουν τη δυνατότητα να αυξήσουν την παραγωγή¹⁷⁹ ως απάντηση στον περιορισμό της παραγωγής π.χ. διότι έχουν περιορισμένες παραγωγικές δυνατότητες. Πάντως, στην περίπτωση που η νέα οντότητα αποφασίσει να προμηθευτεί το σύνολο ή σημαντικό ποσοστό των εισροών από το τμήμα της που δραστηριοποιείται στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδος, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ταυτόχρονα απελευθερώνεται παραγωγική δυνατότητα για τους εναπομείναντες προμηθευτές εισροών¹⁸⁰.

118) Επιπροσθέτως, σε κάθε περίπτωση, κατά την αξιολόγηση της ικανότητας της νέας οντότητας να αποκλείσει τους ανταγωνιστές της από την πρόσβαση στις εισροές, θα πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον υπάρχουν αποτελεσματικές και έγκαιρες αντισταθμιστικές στρατηγικές τις οποίες θα ήταν πιθανό να εφαρμόσουν οι αντίπαλες επιχειρήσεις. Στις εν λόγω αντισταθμιστικές στρατηγικές περιλαμβάνεται το ενδεχόμενο αλλαγής των διαδικασιών παραγωγής, ώστε να εξαρτώνται λιγότερο από τις εισροές που προμηθεύει η κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση, ή η στήριξη της εισόδου στην αγορά νέων προμηθευτών εισροών.

β) Ως προς το κίνητρο της νέας οντότητας μετά τη συγκέντρωση να δημιουργήσει ουσιαστικά εμπόδια πρόσβασης σε εισροές

119) Το κίνητρο αποκλεισμού εξαρτάται:

i) από το βαθμό στον οποίο ο αποκλεισμός θα είναι επικερδής. Ουσιαστικά η νέα οντότητα βρίσκεται αντιμέτωπη με μία αντιστάθμιση μεταξύ του κέρδους που απώλεσε στην αγορά προηγούμενης βαθμίδος λόγω μείωσης των πωλήσεων εισροών σε πραγματικούς ή δυνητικούς ανταγωνιστές, και του κέρδους που αποκτά, βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα, από την αύξηση των πωλήσεων στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδος ή/και από τη δυνατότητα αύξησης των τιμών για τους καταναλωτές¹⁸¹,

¹⁷⁸ Βλ. επίσης απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.4314, JOHNSON & JOHNSON / PFIZER CONSUMER HEALTHCARE, σημεία 127-128. Στην υπόθεση αυτή, έγινε δεκτή η ύπαρξη κινδύνου περιορισμού της παραγωγής, μείωσης της ποιότητας και αύξησης του κόστους εκ μέρους της ALZA, με αποτέλεσμα τον αποκλεισμό του ανταγωνιστή σε κάθετο επίπεδο.

¹⁷⁹ Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.1157, Skanska/Skancem, σημείο 138. Στην υπόθεση αυτή, θεωρήθηκε ότι οι ανταγωνιστές της Scancem δεν είχαν μεγάλα περιθώρια ελιγμών και αντίδρασης έναντι τυχόν αύξησης των τιμών διότι το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής τους, άρα και η αποδοτικότητά τους εξαρτώνταν από τη Scancem (βλ. ιδίως σημεία 138-139). Βλ. επίσης απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.774, Saint Gobain/Wacker-Chemie/NOM, σημεία 194,196. Στην υπόθεση αυτή έγινε δεκτό ότι η περιορισμένη παραγωγική δυναμικότητα του ανταγωνιστή της νέας οντότητας λόγω των αναγκαίων επενδύσεων, στις οποίες έπρεπε να προβεί αυτός, προκειμένου να ανταγωνιστεί τη νέα οντότητα, καθιστούσε την τελευταία υποχρεωτικό συνέταιρο για τους πελάτες της (γεγονός που λήφθηκε υπόψη για τη θεμελίωση δεσπόζουσας θέσης της νέας οντότητας).

¹⁸⁰ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 35-37.

¹⁸¹ Βλ. απόφαση ΠΕΚ T-210/01, General Electric κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σκ. 298-300. Στην υπόθεση αυτή, το Δικαστήριο θεώρησε ότι η νέα οντότητα θα είχε κίνητρο να περιορίσει τις προμήθειες στους ανταγωνιστές στην κάθετη συναφή αγορά, διότι ο εκκινητήρας ήταν μεν ουσιώδες στοιχείο για το επόμενο

ii) από το βαθμό στον οποίο η ζήτηση στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας είναι πιθανό να εκτραπεί από αποκλεισμένους ανταγωνιστές, καθώς και από το μερίδιο της εν λόγω ζήτησης που μπορεί να κατακτήσει το τμήμα της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης, το οποίο δραστηριοποιείται σε αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας, κάτι που συναρτάται με το εύρος της παραγωγικής ικανότητας της εν λόγω επιχείρησης και την υποκαταστασιμότητα μεταξύ των προϊόντων της νέας οντότητας και αυτών των αποκλεισθέντων ανταγωνιστών της. Οι συνέπειες στη ζήτηση στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας θα είναι δε εντονότερες, εάν η επηρεαζόμενη εισροή αντιπροσωπεύει σημαντικό ποσοστό του κόστους παραγωγής των ανταγωνιστών που δραστηριοποιούνται στην αγορά της επόμενης οικονομικής βαθμίδας ή εάν η επηρεαζόμενη εισροή αποτελεί κρίσιμο εξάρτημα στο τελικό προϊόν της αγοράς επόμενης οικονομικής βαθμίδας.

iii) Από το βαθμό στον οποίο μπορεί να αναμένεται ότι το τμήμα της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης που δραστηριοποιείται στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας θα ωφεληθεί από τα υψηλότερα επίπεδα τιμών στην αγορά αυτή, ως αποτέλεσμα μιας στρατηγικής αύξησης του κόστους των ανταγωνιστών. Όσο δε μεγαλύτερα είναι τα μερίδια αγοράς της νέας οντότητας στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας, τόσο μεγαλύτερη είναι η βάση πωλήσεων, στις οποίες θα απολαμβάνει αυξημένα περιθώρια κέρδους¹⁸². Ταυτοχρόνως, ερευνάται και αν ο διανομέας ή οι διανομείς που ελέγχονται από τον προμηθευτή στην αγορά επόμενου σταδίου αποτελούσαν την κύρια πηγή προμήθειας των προϊόντων του τελευταίου¹⁸³.

120) Πάντως, όταν η υιοθέτηση μιας συγκεκριμένης συμπεριφοράς από τη νέα επιχείρηση αποτελεί σημαντικό βήμα για τον αποκλεισμό από την αγορά, πρέπει να εξετάζονται τόσο τα κίνητρα για την υιοθέτηση της εν λόγω συμπεριφοράς όσο και οι παράγοντες που ενδέχεται να μειώσουν, ή ακόμη και να καταργήσουν τα εν λόγω κίνητρα^{184, 185}.

στάδιο παραγωγής, δηλαδή για την παραγωγή κινητήρα, εντούτοις ο εκκινητήρας αντιπροσώπευε ελάχιστο ποσοστό του κόστους του κινητήρα (0,2%), οπότε τα κέρδη που θα είχε η νέα οντότητα από το να πουλήσει το προϊόν αυτό σε ανταγωνιστές θα ήταν ελάχιστα σε σχέση με τα κέρδη που μπορούσε να αποκομίσει εάν αύξανε το μερίδιο αγοράς της στην κάθετη συναφή αγορά εις βάρος των εταιριών αυτών.

¹⁸² Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 40-43.

¹⁸³ Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.3943, SAINT-GOBAIN/BPB, σημείο 78. Στην υπόθεση αυτή θεωρήθηκε ότι, παρά το υψηλό μερίδιο αγοράς του προμηθευτή ύψους 80%, δεν υπήρχε κίνητρο εκ μέρους της νέας επιχείρησης να αυξήσει το κόστος των ανταγωνιστών, επειδή τα προϊόντα της κατευθύνονταν κυρίως προς άλλους διανομείς (80-90%) και όχι στην επιχείρηση που ήλεγχε σε κάθετο επίπεδο. Βλ. και απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.4389, WRL/BST, σημεία 27-29. Στην υπόθεση αυτή ο προμηθευτής BST κατείχε στη σχετική αγορά μερίδιο περίπου 50%, ενώ ο διανομέας (στη κάθετη αγορά) SCI κατείχε μερίδιο περίπου 15-20% και οι ανταγωνιστές της μερίδια μεγαλύτερα, περίπου 20-25% (βλ. σημεία 23-24). Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι δεν υπήρχε κίνητρο αποκλεισμού ανταγωνιστών στην κάθετη αγορά εκ μέρους της νέας επιχείρησης, διότι ακόμα και αν η νέα επιχείρηση αποφάσιζε να προμηθεύεται προϊόντα μόνο από την BST, ωστόσο, πάνω από το 50-70% της παραγωγής της BST θα έμενε ελεύθερο για τους ανταγωνιστές, ενώ οι ανταγωνιστές της SCI απορροφούσαν μεγάλο μέρος της παραγωγής της BST (βλ. σημείο 28). Επομένως, κάθε προσπάθεια αποκλεισμού των ανταγωνιστών δεν θα ήταν παραγωγική.

¹⁸⁴ Βλ. απόφαση ΠΕΚ T-5/02 και απόφαση ΔΕΚ C-12/03 P, Επιτροπή κατά Tetra Laval, σκ. 77-89. Στην υπόθεση αυτή, η Επιτροπή κατέληξε ότι ήταν πιθανό να εκδηλωθούν αντιανταγωνιστικές πρακτικές εκ μέρους της νέας οντότητας και άρα ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσης της στη σχετική αγορά (βλ. σκ. 78). Το Γενικό Δικαστήριο (τότε ΠΕΚ) έκρινε ότι η Επιτροπή είχε σφάλει διότι δεν είχε λάβει υπόψη της τον

γ) Ως προς τις σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις στον ανταγωνισμό στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας που τυχόν θα έχει μία στρατηγική αποκλεισμού από την αγορά

121) Ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός ενδέχεται να παρακωλύεται σημαντικά:

i) όταν μια κάθετη συγκέντρωση επιτρέπει στα συμμετέχοντα στη συγκέντρωση μέρη να αυξήσουν το κόστος των ανταγωνιστών που δραστηριοποιούνται στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας, ασκώντας έτσι στις τιμές πωλήσεών τους πιέσεις προς τα πάνω. Όσο δε μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των αποκλειόμενων από την αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας ανταγωνιστών, τόσο πιθανότερο είναι η συγκέντρωση να έχει ως αποτέλεσμα σημαντική αύξηση των τιμών στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας και ως εκ τούτου, να παρακωλύσει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό σε αυτήν.

ii) όταν λόγω της συγκέντρωσης αυξάνονται τα εμπόδια εισόδου στην αγορά για τους δυνητικούς ανταγωνιστές, δεδομένου ότι το απλό ενδεχόμενο η νέα επιχείρηση να εφαρμόσει μία στρατηγική αποκλεισμού μετά τη συγκέντρωση ενδέχεται να λειτουργήσει έντονα αποτρεπτικά για τους (δυνητικά) εισερχόμενους στην αγορά¹⁸⁶.

Ωστόσο, εάν παραμένουν επαρκείς αξιόπιστοι ανταγωνιστές στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας, των οποίων το κόστος παραγωγής δεν είναι πιθανό να αυξηθεί π.χ. επειδή είναι κάθετα ολοκληρωμένοι ή είναι σε θέση να στραφούν σε κατάλληλες εναλλακτικές εισροές, ο ανταγωνισμός από τις επιχειρήσεις αυτές ενδέχεται να ασκεί πιέσεις στη νέα επιχείρηση και, επομένως, να αποτρέψει την αύξηση των τιμών της σε επίπεδα άνω των υφιστάμενων προ της συγκέντρωσης¹⁸⁷.

παράνομο χαρακτήρα (ως αντίθετο με το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ) των αντιανταγωνιστικών πρακτικών που ενδεχομένως θα ακολουθούσε η νέα οντότητα (βλ. ιδίως σημείο 78). Ωστόσο, το ΔΕΚ δέχθηκε καταρχήν ότι θα ήταν αντίθετο προς το προληπτικό σκοπό της νομοθεσίας περί συγκεντρώσεων, να ερευνά η Επιτροπή κατά την εξέταση οιασδήποτε συγκέντρωσης με εξαντλητικό τρόπο το ζήτημα του παράνομου ή μη χαρακτήρα (βλ. σκ. 75-77). Επίσης, δέχθηκε ότι, στη συγκεκριμένη υπόθεση, η δομή της αγοράς θα επηρεαζόταν όχι ευθέως από την υπό κρίσιν συγκέντρωση αλλά μόνο από την άσκηση από την ίδια την οντότητα της καταχρηστικής συμπεριφοράς, επομένως δεν ήταν πολύ πιθανή η εκδήλωση της συγκεκριμένης συμπεριφοράς (βλ. ιδίως σκ. 84). Περαιτέρω, το ΔΕΚ δέχθηκε ότι κατά τη στάθμιση της πιθανότητας ή μη εκδήλωσης μίας παράνομης συμπεριφοράς εκ μέρους της νέας οντότητας θα πρέπει να συνυπολογίζεται και η προσφορά εκ μέρους της δεσμεύσεων, ανεξαρτήτως εάν πρόκειται για δεσμεύσεις συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα (βλ. ιδίως σκ. 85-86). Βλ. επίσης απόφαση ΠΕΚ Τ-210/01, ό.π., σημεία 305-312, όπου το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε ότι η Επιτροπή δεν έλαβε, ως όφειλε, υπόψη της τον παράνομο χαρακτήρα μίας τυχόν γενικής άρνησης πώλησης ουσιωδών για την κάθετη συναφή αγορά συστατικών που θα συνιστούσε προφανή περίπτωση κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης.

¹⁸⁵ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 68-71.

¹⁸⁶ Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μ.1157, Skanska/Skancem, σημεία 83. Βλ. επίσης αποφάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μ.4314, JOHNSON & JOHNSON / PFIZER CONSUMER HEALTHCARE, σημείο 130, όπου έγινε δεκτό ότι δεν υπήρχε πιθανότητα δυνητικού ή και πραγματικού άμεσου ανταγωνισμού λόγω των υφιστάμενων συμβάσεων αποκλειστικότητας, και Μ.4494, EVRAZ/HIGHVELD, σημεία 114-115, όπου έγινε δεκτό ότι, μετά τη συγκέντρωση, η νέα οντότητα θα είχε το κίνητρο να ακολουθήσει στρατηγική αποκλεισμού επηρεάζοντας αρνητικά τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά, καθώς θα προμήθευε πλέον επιχειρήσεις σε κάθετο επίπεδο (Treibacher, Vanady Tula) που αντιπροσώπευαν συνολικά το 50-60% της σχετικής παραγωγής. Επιπλέον, λήφθηκε υπόψη η περιορισμένη δυνατότητα εξαγωγών από τη Κίνα, οι οποίες θεωρήθηκε ότι δε συνιστούσαν επαρκές ανταγωνιστικό αντιστάθμισμα για τη νέα οντότητα.

¹⁸⁷ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 49-50.

122) Οι συνέπειες για τον ανταγωνισμό στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας πρέπει, επίσης, να αξιολογηθούν υπό το πρίσμα αντισταθμιστικών παραγόντων, όπως η ύπαρξη αντισταθμιστικής διαπραγματευτικής δύναμης των αγοραστών, καθώς δεν μπορεί να προκύψει δεσπίζουσα θέση ή ενίσχυσή της, εάν ο προμηθευτής εξαρτάται από τους ισχυρούς πελάτες του¹⁸⁸, ή το ενδεχόμενο η είσοδος στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας να διατηρήσει αποτελεσματικό ανταγωνισμό.

V.2.4 Αποκλεισμός ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε πελάτες

123) Αποκλεισμός ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε πελάτες ενδέχεται να προκύψει όταν ένας προμηθευτής προβαίνει σε συγκέντρωση με ένα σημαντικό πελάτη στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας. Η νέα οντότητα μπορεί να αποκλείσει την πρόσβαση σε επαρκή βάση πελατών στους πραγματικούς ή δυνητικούς ανταγωνιστές της προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας (την αγορά εισροών) και να μειώσει την ικανότητα ή τα κίνητρό τους να ανταγωνιστούν, αυξάνοντας παράλληλα το κόστος ανταγωνιστών της αγοράς επόμενης βαθμίδας και δυσκολεύοντάς τους να αποκτήσουν εισροές υπό παρεμφερείς τιμές και όρους που θα ίσχυαν εάν δεν είχε πραγματοποιηθεί η συγκέντρωση.

124) Κατ' αντιστοιχία με την αξιολόγηση του ενδεχομένου αποκλεισμού από εισροές, κατά την αξιολόγηση της πιθανότητας ενός επιζήμιου για τον ανταγωνισμό σεναρίου αποκλεισμού ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε πελάτες, εξετάζονται η ικανότητα και το κίνητρο της νέας οντότητας να αποκλείσει την πρόσβαση σε πελάτες, καθώς και τυχόν σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις αυτού του αποκλεισμού για τους καταναλωτές στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας. Ειδικότερα:

α) Ως προς την ικανότητα της νέας οντότητας μετά τη συγκέντρωση να δημιουργήσει εμπόδια πρόσβασης σε αγορές επόμενης οικονομικής βαθμίδας μειώνοντας τις προμήθειες της από τους ανταγωνιστές στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας

125) Ο αποκλεισμός από την πρόσβαση σε πελάτες μπορεί να λάβει διάφορες μορφές. Η νέα οντότητα δύναται να αποφασίσει να προμηθεύεται το σύνολο των απαιτούμενων προϊόντων από το τμήμα της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης που δραστηριοποιείται στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας και, ως εκ τούτου, να σταματήσει να αγοράζει από τους ανταγωνιστές στην αγορά αυτή. Επίσης, δύναται να μειώσει τις αγορές της από ανταγωνιστές της αγοράς προηγούμενης βαθμίδας ή να αγοράζει από αυτούς τους ανταγωνιστές με λιγότερο ευνοϊκούς όρους¹⁸⁹. Κατά την αξιολόγηση της ικανότητας της

¹⁸⁸ Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.1157, Skanska/Skancem, σημεία 89-90. Βλ. επίσης απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.1915, The Post Office/TPG/SPPL, σημεία 85-98 και σημεία 101-121).

¹⁸⁹ Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.1683, The Coca-Cola Company/Kar-Tess Group, παρ.32-37. Στην υπόθεση αυτή έγινε δεκτό ότι μία σημαντική επιχείρηση από απόψεως κύκλου εργασιών στην αγορά επόμενης βαθμίδας (η Coca-Cola) θα είχε κίνητρο να κατευθύνει τις αγορές των πελατών της σε συγκεκριμένη εταιρία στην αγορά προηγούμενης βαθμίδας (Frigoglass) λόγω της μετοχικής σχέσης (20%) που τη συνδέει με την τελευταία εταιρία, με αποτέλεσμα τον αποκλεισμό των ανταγωνιστών της Frigoglass από αρκετά μεγάλο κύκλο πελατών. Βλ. επίσης, απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.4389, WLR / BST, σημεία 33-35. Στην υπόθεση αυτή έγινε δεκτό ότι η νέα οντότητα δεν θα μπορούσε να στερήσει τους

νέας οντότητας να δημιουργήσει εμπόδια πρόσβασης σε αγορές επόμενης οικονομικής βαθμίδας, εξετάζεται εάν υπάρχουν επαρκείς εναλλακτικές δυνατότητες στην αγορά επόμενης βαθμίδας, ώστε οι πραγματικοί ή δυνητικοί ανταγωνιστές που δραστηριοποιούνται στην αγορά προηγούμενης βαθμίδας να μπορούν να πωλήσουν τη παραγωγή τους. Για να αποτελεί πρόβλημα ο αποκλεισμός ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε πελάτες, πρέπει η κάθετη συγκέντρωση να αφορά εταιρία που αποτελεί σημαντικό πελάτη με μεγάλη ισχύ στην αγορά επόμενης βαθμίδας¹⁹⁰. Εάν, αντιθέτως, υπάρχει επαρκώς μεγάλη βάση πελατών, στο παρόν ή στο μέλλον, οι οποίοι είναι πιθανό να στραφούν σε ανεξάρτητους προμηθευτές, δεν είναι πιθανό να εγείρονται προβλήματα ανταγωνισμού για τον λόγο αυτό. Η ύπαρξη αποκλειστικών συμβάσεων μεταξύ της επιχείρησης που προκύπτει από τη συγκέντρωση και άλλων επιχειρήσεων επόμενης οικονομικής βαθμίδας ενδέχεται να περιορίσει την ικανότητα αντιπάλων προηγούμενου σταδίου να επιτύχουν επαρκή όγκο πωλήσεων¹⁹¹.

126) Εξάλλου, ο αποκλεισμός ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε πελάτες μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα υψηλότερες τιμές εισροών, όταν οι ανταγωνιστές που δραστηριοποιούνται στην αγορά προηγούμενης βαθμίδας λειτουργούν κοντά στην ελάχιστη αποδοτική κλίμακά τους. Εάν, επίσης, υπάρχουν οικονομίες κλίμακος ή φάσματος, ο αποκλεισμός ανταγωνιστών ενδέχεται να καταστήσει την είσοδο στην αγορά προηγούμενης βαθμίδας λιγότερο ελκυστική μειώνοντας σημαντικά τις προοπτικές εσόδων για τους δυνητικά εισερχόμενους.

127) Πάντως, κατά την αξιολόγηση, εξετάζεται παράλληλα, εάν οι αντίπαλες επιχειρήσεις έχουν αναπτύξει αποτελεσματικές και έγκαιρες αντισταθμιστικές στρατηγικές, μακροπρόθεσμα βιώσιμες, όπως για παράδειγμα το ενδεχόμενο οι ανταγωνιστές της προηγούμενης βαθμίδας να αποφασίσουν να εφαρμόσουν πιο επιθετική τιμολογιακή πολιτική για τη διατήρηση των επιπέδων πωλήσεων στην αγορά επόμενης βαθμίδας, προκειμένου να μετριασθούν οι συνέπειες του αποκλεισμού¹⁹².

β) Ως προς το κίνητρο της νέας οντότητας μετά τη συγκέντρωση να μειώσει τις προμήθειες της στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας

128) Το κίνητρο αποκλεισμού ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε πελάτες εξαρτάται από το κατά πόσον αυτός ο αποκλεισμός θα είναι επικερδής. Είναι δε μεγαλύτερο όσο περισσότερο αναμένεται ότι το τμήμα της καθετοποιημένης επιχείρησης που

ανταγωνιστές της αγοράς της προηγούμενης βαθμίδας από τους πελάτες τους σε σημαντικό βαθμό, διότι μόνο ένας εξ αυτών εξαρτιόταν σε ποσοστό πάνω από 10% ως προς το κύκλο εργασιών του από τη νέα οντότητα (βλ. σημείο 33). Ταυτόχρονα, οι ανταγωνιστές της BST ήταν μεγάλοι και μπορούσαν να αντεπεξέλθουν σε μία ξαφνική μείωση πωλήσεων δίχως να οδηγηθούν σε οικονομικές δυσκολίες. Επίσης, οι αγορές από την SCI αντιπροσώπευαν ποσοστό μόλις περίπου 20% της συνολικής ζήτησης των εν λόγω προϊόντων, επομένως σε μία αγορά που βρισκόταν σε διαρκή ανάπτυξη (κατ' έτος περίπου 5%) θα υπήρχε πάντοτε επαρκής πελατεία για τους ανταγωνιστές της BST (που ήταν αρκετοί).

¹⁹⁰ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 58, 60-61.

¹⁹¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, υποσημείωση 61 (βλ. και σημείο 61).

¹⁹² Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 62-67.

δραστηριοποιείται στις αγορές προηγούμενης ή/και επόμενης βαθμίδος θα επωφεληθεί από τα υψηλότερα επίπεδα τιμών στις αγορές αυτές ως αποτέλεσμα της στρατηγικής αποκλεισμού. Όσο δε μεγαλύτερο είναι το μερίδιο αγοράς της καθετοποιημένης επιχείρησης στην αγορά επόμενης βαθμίδος, τόσο ευρύτερη είναι η βάση πωλήσεων, επί της οποίας θα επωφεληθεί από αυξημένα περιθώρια κέρδους.

129) Πάντως, σ' αυτό το πλαίσιο πρέπει να εξετάζονται, εκτός από τα κίνητρα για την υιοθέτηση της εν λόγω συμπεριφοράς, και οι παράγοντες που ενδέχεται να μειώσουν, ή ακόμη και να καταργήσουν, τα εν λόγω κίνητρα, συμπεριλαμβανομένου του ενδεχομένου να είναι η συμπεριφορά παράνομη.

γ) Ως προς τις σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις για τους καταναλωτές στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας που επηρεάζεται από μια στρατηγική αποκλεισμού από την αγορά

130) Αποκλείοντας την ανταγωνιστική πρόσβαση σε σημαντική βάση πελατών για τα προϊόντα των ανταγωνιστών που δραστηριοποιούνται στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας και τίθενται εκτός αγοράς, η συγκέντρωση ενδέχεται να μειώσει την ικανότητά τους να ασκήσουν ανταγωνισμό στο εγγύς μέλλον¹⁹³. Ως εκ τούτου, οι ανταγωνιστές που δραστηριοποιούνται στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας είναι πιθανό να αποκτήσουν ανταγωνιστικό μειονέκτημα, για παράδειγμα υπό μορφή αυξημένου κόστους εισροών. Με τη σειρά του, το γεγονός αυτό ενδέχεται να επιτρέψει στη νέα οντότητα να αυξήσει επικερδώς τις τιμές ή να μειώσει τη συνολική παραγωγή στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας.

131) Η συγκέντρωση ενδέχεται να παρεμποδίζει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας μόνον όταν ένα αρκετά μεγάλο μερίδιο της παραγωγής στην αγορά αυτή επηρεάζεται από τη μείωση εσόδων που προκύπτει από την κάθετη συγκέντρωση. Εάν παραμένουν ανταγωνιστές που δραστηριοποιούνται στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας οι οποίοι δεν επηρεάζονται, ο ανταγωνισμός από τις εν λόγω επιχειρήσεις ενδέχεται να επαρκεί για την αποφυγή της αύξησης των τιμών στην αγορά αυτή και, κατ' επέκταση, στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας.

132) Πάντως, οι συνέπειες για τον ανταγωνισμό πρέπει να αξιολογηθούν υπό το πρίσμα αντισταθμιστικών παραγόντων, όπως η παρουσία αγοραστών με διαπραγματευτική δύναμη ή το ενδεχόμενο η είσοδος νέων εταιριών να διατηρήσει αποτελεσματικό

¹⁹³ Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.553, RTL/Veronica/Endemol, παρ. 98-105. Στην υπόθεση αυτή έγινε δεκτό ότι ο δεσπόζων προμηθευτής της αγοράς προηγούμενης βαθμίδος θα αποκτούσε λόγω της συγκέντρωσης συμμετοχή περίπου 23% σε κοινή επιχείρηση της αγοράς επόμενης βαθμίδος (HMG), η οποία θα είχε στη διάθεσή της το 40% των πωλήσεων της αγοράς επόμενης βαθμίδος. Η συμμετοχή αυτή (23%) θεωρήθηκε στρατηγική και όχι μόνο οικονομική. Έχοντας διασφαλίσει μία τόσο ευρεία πελατειακή βάση, ο δεσπόζων προμηθευτής μπορούσε ταυτόχρονα να αποκλείσει την πρόσβαση των ανταγωνιστών του (στην αγορά προηγούμενης βαθμίδος) στην πελατειακή βάση της HMG τόσο μέσω αποκλειστικότητας όσο και μέσω επιρροής (λόγω μετοχικού δεσμού) στην κοινή επιχείρηση (HMG). Η συγκέντρωση εγκρίθηκε αφού ο εν λόγω προμηθευτής ανέλαβε την δέσμευση να παραιτηθεί από την συμμετοχή του στην κοινή επιχείρηση.

ανταγωνισμό στις αγορές προηγούμενης ή επόμενης οικονομικής βαθμίδας. Επιπλέον, οι συνέπειες για τον ανταγωνισμό πρέπει να αξιολογηθούν υπό το πρίσμα των αποτελεσματικότητων που τεκμηριώνονται από τα συμμετέχοντα στη συγκέντρωση μέρη.

V.2.5 Κάθετες Επιπτώσεις Συντονισμένης Συμπεριφοράς

133) Μια κάθετη συγκέντρωση ενδέχεται να διευκολύνει τις επιχειρήσεις στις αγορές προηγούμενης ή επόμενης βαθμίδας να συμφωνήσουν στους όρους συντονισμού. Για παράδειγμα, όταν μία κάθετη συγκέντρωση συνεπάγεται αποκλεισμό από την αγορά οδηγεί στη μείωση του αριθμού των αποτελεσματικών ανταγωνιστών. Εξάλλου, οι κάθετες συγκεντρώσεις ενδέχεται να αυξήσουν το βαθμό συμμετρίας μεταξύ των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην αγορά. Ομοίως, η κάθετη ολοκλήρωση ενδέχεται να αυξήσει το επίπεδο διαφάνειας στην αγορά διευκολύνοντας το συντονισμό μεταξύ των επιχειρήσεων που έχουν απομείνει στην αγορά^{194, 195}.

134) Συνοπτικά, για να είναι βιώσιμος ο συντονισμός πρέπει να πληρούνται τρεις βασικές προϋποθέσεις¹⁹⁶:

α) Οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι σε θέση να ελέγχουν σε επαρκή βαθμό την τήρηση των όρων του συντονισμού, αυξάνοντας για παράδειγμα το επίπεδο διαφάνειας της αγοράς μεταξύ τους μέσω της πρόσβασης σε ευαίσθητες πληροφορίες που αφορούν ανταγωνιστές ή διευκολύνοντας την παρακολούθηση των τιμών. Πρόβλημα αύξησης της διαφάνειας της αγοράς ενδέχεται να ανακύψει εάν το επίπεδο διαφάνειας είναι μεγαλύτερο στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας από ό,τι στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας π.χ. όταν οι τιμές για τους τελικούς καταναλωτές είναι δημόσια γνωστές, ενώ οι συναλλαγές στην ενδιάμεση αγορά είναι εμπιστευτικές. Η κάθετη ολοκλήρωση ενδέχεται να παράσχει στους παραγωγούς που δραστηριοποιούνται στην αγορά προηγούμενης βαθμίδας τον έλεγχο επί των τελικών τιμών επιτρέποντας με τον τρόπο αυτό να παρακολουθούν τις παρεκκλίσεις αποτελεσματικότερα.

β) Πρέπει να υπάρχουν αξιόπιστοι αποτρεπτικοί μηχανισμοί που μπορούν να ενεργοποιηθούν σε περίπτωση παρέκκλισης. Για παράδειγμα, μια κάθετα ολοκληρωμένη εταιρία ενδέχεται να είναι σε θέση να επιβάλει αποτελεσματικότερα κυρώσεις σε αντίπαλες εταιρίες που επιλέγουν να παρεκκλίνουν από τους όρους συντονισμού, επειδή είναι κρίσιμος πελάτης ή προμηθευτής τους¹⁹⁷.

γ) Οι αντιδράσεις τρίτων, όπως υφισταμένων και μελλοντικών ανταγωνιστών που δεν συμμετέχουν στον συντονισμό, καθώς και πελατών, δεν θα πρέπει να είναι ικανές να θέσουν σε κίνδυνο τα προσδοκώμενα αποτελέσματα του συντονισμού.

¹⁹⁴ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 82-84.

¹⁹⁵ Βλ. σχετικά και απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.3314, Air Liquide/Messer.

¹⁹⁶ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 81.

¹⁹⁷ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., σημείο 88.

VI ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

VI.1 Απόψεις των μερών και των ανταγωνιστών σχετικά με τις επιπτώσεις της συγκέντρωσης στην αγορά νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας

135) Σύμφωνα με τις απόψεις των μερών και των ανταγωνιστών τους¹⁹⁸, οι επιπτώσεις της υπό κρίση πράξης στη λειτουργία του ανταγωνισμού στην αγορά νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας σε ευρωπαϊκό επίπεδο αναμένεται να είναι αμελητέες λόγω του μεγέθους της αγοράς αυτής και της αγοραστικής δύναμης των χονδρεμπόρων/αλυσίδων λιανικής, ενώ σε εθνικό επίπεδο θα είναι ήσσονος σημασίας λόγω του εξαγωγικού προσανατολισμού των συγχωνευόμενων εταιριών και της δραστηριοποίησης στην εγχώρια αγορά των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ιχθυοκαλλιέργειας.

Μία εταιρία, η [...], εξέφρασε, ωστόσο, την άποψη ότι: «[...]

[...] σε συνθήκες ολιγοπωλιακής αγοράς, η επιχειρηματική επιλογή/ ανάγκη διάθεσης του προϊόντος σε ιδιαίτερα χαμηλές τιμές δημιουργεί στρεβλώσεις και ασύμμετρες πιέσεις προς τρίτες εταιρείες του κλάδου. Οι τελευταίες, όχι μόνο έχουν μικρό μερίδιο αγοράς και, συνεπώς, δεν μπορούν παρά να ακολουθήσουν την καταστρεπτική τιμολογιακή πολιτική των μεγάλων εταιρειών αυτών, αλλά εξαρτώμενες άμεσα από τις μεγάλες εταιρείες σε ότι αφορά την προμήθεια τους σε γόνο και ιχθυοτροφές δεν έχουν περιθώρια αντίδρασης».

VI.2 Απόψεις των μερών και των ανταγωνιστών σχετικά με τις επιπτώσεις της υπό κρίση πράξης στην αγορά ιχθυδίων νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας

136) Οι ανταγωνίστριες εταιρίες / πελάτες των μερών στον κλάδο του γόνου ([...] ¹⁹⁹, [...] ²⁰⁰, [...] ²⁰¹, [...] ²⁰², [...] ²⁰³) θεωρούν ότι οι επιπτώσεις της γνωστοποιηθείσας πράξης

¹⁹⁸ Βλ. τις υπ' αριθ. πρωτ [...], 4699/10.6.2013 απαντήσεις των εταιριών [...] και [...].

¹⁹⁹ Η εταιρία [...] αναφέρει τα εξής: «Κατά την άποψή μας, οι επιπτώσεις της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης στην λειτουργία του ανταγωνισμού σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο ως προς την αγορά ιχθυδίων δεν θα είναι σημαντική δεδομένου ότι εκτιμούμε ότι η αθροιστικά μεγαλύτερη παραγωγική δυνατότητα θα απορροφηθεί ως επί το πλείστον για ίδια παραγωγή της εταιρείας που θα προκύψει. Επίσης, η [...] εκτιμά ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση θα οδηγήσει σε απώλεια ή σημαντικό περιορισμό του τζίρου της από πωλήσεις ιχθυοτροφών και γόνου στα μέρη στο βαθμό που αυτά δεν ήταν αυτόκλητη ως καθετοποιημένες εταιρείες. Παρόλα αυτά, η [...] αναφέρει ότι ήδη έχει στραφεί και επιδιώκει να αναπτυχθεί προς νέες αγορές σε σχέση με αυτά τα προϊόντα αυτά (π.χ. [...])».

²⁰⁰ Η εταιρία [...] αναφέρει σχετικά με τις επιπτώσεις της συγκέντρωσης τα εξής: «Στις αγορές, παραγωγής και διάθεσης ιχθυδίων, ενδεχομένως να δημιουργηθεί πρόβλημα στην προμήθεια μικρών ιχθυοκαλλιεργειών, καθώς οι ανάγκες του νέου σχήματος σε γόνο να είναι τέτοιες, που το μεγαλύτερο ποσοστό γόνου που δύνανται να παράγουν, να το χρησιμοποιήσουν για ίδια παραγωγή. Σε αυτή την περίπτωση βέβαια, οι εν λόγω μικρές ιχθυοκαλλιέργειες, έχουν τη δυνατότητα να προμηθευτούν το επιθυμητό προϊόν, από λοιπές εταιρείες παραγωγής ιχθυδίων που ασχολούνται αποκλειστικά με την εμπορία αυτών και οι οποίες δεν δραστηριοποιούνται εκ παραλλήλου και στον κλάδο παραγωγής νωπών ψαριών μεσογειακής καλλιέργειας».

²⁰¹ Η εταιρία [...] αναφέρει ότι δεν αναμένει θετικά ή αρνητικά αποτελέσματα από την συγκέντρωση καθώς ως εταιρία έχει πληθώρα επιλογών προμήθειας γόνου.

στην εν λόγω αγορά δεν θα είναι σημαντικές, καθώς η μεγαλύτερη παραγωγική δυνατότητα σε γόνου θα προορίζεται για ιδιοκατανάλωση, ενώ υπάρχει δυνατότητα σημαντικής υποκατάστασης των αγορών τους από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις με αγορές από άλλες επιχειρήσεις. Εξαιρέση αποτελεί η εταιρία [...] η οποία θεωρεί ότι η γνωστοποιηθείσα πράξη έχει αρνητικές επιπτώσεις στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και κατ' επέκταση στους καταναλωτές, χωρίς να αιτιολογεί περαιτέρω.

VI.3 Απόψεις των μερών και των ανταγωνιστών σχετικά με τις επιπτώσεις της υπό κρίση πράξης στην αγορά ιχθυοτροφών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας

137) Οι ανταγωνίστριες επιχειρήσεις στον κλάδο των ιχθυοτροφών ([...]) θεωρούν ότι οι επιπτώσεις της γνωστοποιηθείσας πράξης στη συγκεκριμένη αγορά δεν θα είναι σημαντικές.

VII ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

VII.1 Σχετική αγορά παραγωγής και διάθεσης νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας

VII.1.1 Παραγωγική Διαδικασία

138) Η παραγωγική διαδικασία νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας περιλαμβάνει την ιχθυογένεση (κατά την οποία αναπαράγεται και αναπτύσσεται ο γόνος στον ιχθυογεννητικό σταθμό μέχρι να φτάσει τα 1,5-2 γραμμάρια βάρους), τη μεταφορά και τοποθέτηση του γόνου στους ιχθυοκλωβούς όπου ακολουθεί η πάχυνση των ιχθυδίων μέχρι να φτάσουν το επιθυμητό μέγεθος. Ακολουθεί η εξαλίευση τους από τους ιχθυοκλωβούς, η θανάτωση τους με θερμικό σοκ (πάγωμα), η συσκευασία και η διάθεση/διακίνηση του προϊόντος προς τους πελάτες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Τα ψάρια διατίθενται στην αγορά σε βάρος από περίπου 250 έως 1500 γραμμάρια και η τιμή πώλησής τους εξαρτάται από το μέγεθός τους.

139) Η παραγωγική διαδικασία διαρκεί από 18-20 μήνες ανάλογα με τις κλιματολογικές και άλλες συνθήκες. Οι μη προβλέψιμες μεταβολές στις καιρικές συνθήκες μπορούν να επηρεάσουν την παραγωγική διαδικασία μέσω μεταβολών στη θερμοκρασία του νερού που μπορεί να προκαλέσουν την αύξηση των ασθενειών του ιχθυοπληθυσμού.

²⁰² Η εταιρία [...] δεν θεωρεί ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση θα λειτουργήσει αρνητικά σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο όσον αφορά τη παραγωγή και διάθεση ιχθυδίων και ότι οι επιπτώσεις στην εταιρία θα είναι μηδαμινές.

²⁰³ Η εταιρία [...] αναφέρει σχετικά με τις επιπτώσεις της συγκέντρωσης στην αγορά του γόνου τα εξής: «Σε εθνικό επίπεδο το νέο σχήμα θα καταστεί ο μεγαλύτερος παραγωγός γόνου στην Ελλάδα με μερίδιο στη παραγωγή γόνου με ποσοστό ανάλογο αυτού στο νωπό ψάρι. Το ίδιο αναμένεται να συμβεί και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο ποσοστό της παραγωγής γόνου θα προορίζεται για ιδιοκατανάλωση δεν αναμένονται σοβαρές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό σε αυτή την αγορά».

Χαρακτηριστικά της αγοράς

140) Ο μεγάλος κύκλος παραγωγής αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό του κλάδου, καθώς δημιουργεί στις επιχειρήσεις υψηλές ανάγκες για κεφάλαια κίνησης και επομένως για δανεισμό, καθώς και την ανάγκη σωστού προγραμματισμού. Όπως προαναφέρθηκε, από την τοποθέτηση του γόνου στους ιχθυοκλωβούς έως και τη διάθεση των ψαριών στην αγορά απαιτούνται περίπου 15-18 μήνες. Επομένως, για τον προγραμματισμό της παραγωγής απαιτείται η σε βάθος 15-18 μηνών εκτίμηση της ζήτησης και των συνθηκών της αγοράς. Κατά τη διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας, οι συνθήκες στην αγορά μπορεί να αλλάξουν και να διαφοροποιηθούν από τις προβλεπόμενες από τους παραγωγούς. Λόγω του μεγάλου κύκλου παραγωγής, η αντίδραση των παραγωγών σε μεταβολές της ζήτησης δεν μπορεί να είναι άμεση, καθώς η προσφορά μπορεί να χαρακτηριστεί βραχυχρονίως ανελαστική.

141) Ένα άλλο βασικό χαρακτηριστικό του κλάδου είναι ότι το τελικό προϊόν έχει μικρή διάρκεια ζωής, καθώς τα νωπά ψάρια μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας διατίθενται στην αγορά ως φρέσκα και πρέπει να καταναλωθούν εντός ολίγων ημερών. Τα ψάρια, μόλις φτάσουν το επιθυμητό εμπορικό μέγεθος, πρέπει να αλιευθούν και προωθηθούν προς πώληση. Όπως αναφέρει η [...], «εάν απολεσθεί η ευκαιρία πώλησης στο σωστό χρόνο και σε καλή τιμή, είναι βέβαιο ότι τα ψάρια θα εκποιηθούν κάτω του κόστους ή θα καταστραφούν, λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος ότι τα ψάρια χρειάζονται *minimum* 24 ώρες για να φτάσουν στον προορισμό τους σε όλες τις αγορές του εξωτερικού». Επομένως, εάν ο παραγωγός δεν καταφέρει να διοχετεύσει τη διαθέσιμη ποσότητα, με τα συγκεκριμένα/ απαιτούμενα χαρακτηριστικά στην αγορά, και λόγω της αδυναμίας αποθήκευσης του προϊόντος, επωμίζεται οικονομική ζημία, τόσο από το κόστος εκτροφής όσο και από την απαξίωση του προϊόντος.

142) Επίσης, η ζήτηση νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας χαρακτηρίζεται από έντονη εποχικότητα, καθώς είναι μεγαλύτερη τους καλοκαιρινούς μήνες και μικρότερη τους χειμερινούς.

143) Ο μεγάλος κύκλος παραγωγής (και κατά συνέπεια ο προγραμματισμός που απαιτείται), η μικρή διάρκεια ζωής του προϊόντος και η εποχικότητα της ζήτησης δημιουργούν τις συνθήκες για την εμφάνιση ανισορροπιών στην αγορά και για διακυμάνσεις των τιμών.

Κόστος παραγωγής

144) Σύμφωνα με τα προσκομισθέντα στοιχεία, οι σημαντικότεροι προσδιοριστικοί παράγοντες του κόστους παραγωγής τσιπούρας και λαβρακίου, είναι το κόστος των ιχθυοτροφών (55-65%), το κόστος του γόνου (10-16%), και το κόστος μισθοδοσίας (10-18%).

Εξαγωγικός χαρακτήρας

145) Όπως έχει προαναφερθεί, οι ελληνικές ιχθυοκαλλιέργειες εξάγουν ένα μεγάλο μέρος της παραγωγής τους σε χώρες του εξωτερικού.

146) Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζονται τα ποσοστά των πωλήσεων τσιπούρας και λαβρακίου στο εξωτερικό επί των συνολικών πωλήσεων νωπών ψαριών των επιχειρήσεων του κλάδου, ανά έτος, για τα έτη 2010-2012.

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ/ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ						
	2010		2011		2012	
	Ποσότητα	Αξία	Ποσότητα	Αξία	Ποσότητα	Αξία
ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΕΛΟΝΤΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΔΙΑΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΕΛΛ.ΙΧΘ.ΑΕ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΙΧΘ.ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΑΛΛΕΙΔΙ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών από την ΕΑ

147) Παρατηρείται ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις του κλάδου πραγματοποιούν κατά μέσο όρο το 85% των πωλήσεων νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας στο εξωτερικό.

148) Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζονται οι πωλήσεις (ποσοστό) νωπών ψαριών των εταιριών ΣΕΛΟΝΤΑ και ΔΙΑΣ ανά χώρα, για τις κυριότερες χώρες και για το έτος 2012.

ΣΕΛΟΝΤΑ 2012		ΔΙΑΣ 2012	
Ιταλία	[...]	Ιταλία	[...]
Ισπανία	[...]	Γαλλία	[...]
Ελλάδα	[10-15]%	Ελλάδα	[10-15]%
Γερμανία	[...]	Πορτογαλία	[...]
Πορτογαλία	[...]	Ισπανία	[...]
Γαλλία	[...]	Ην. Βασίλειο	[...]
Ην. Βασίλειο	[...]	Η.Π.Α	[...]
Ρωσία	[...]	Ολλανδία	[...]
		Ρωσία	[...]
		Γερμανία	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών από την ΕΑ

149) Όπως προκύπτει από τον παραπάνω Πίνακα, οι εταιρίες ΣΕΛΟΝΤΑ και ΔΙΑΣ πραγματοποιούν το μεγαλύτερο μέρος των πωλήσεων τους στην Ιταλία ([...]% και [...]% αντίστοιχα). Άλλες μεγάλες αγορές είναι για τη ΣΕΛΟΝΤΑ η Ισπανία ([...]%) και για τη ΔΙΑΣ η Γαλλία ([...]%). Και οι δύο εταιρίες πραγματοποιούν στην εγχώρια αγορά το [10-15]% των συνολικών πωλήσεων τους.

150) Από την εξέταση των προσκομισθέντων στοιχείων προκύπτει ότι το κόστος μεταφοράς των νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας από την Ελλάδα στις βασικές επιμέρους αγορές της ευρωπαϊκής αγοράς (Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία, Πορτογαλία, Ηνωμένο Βασίλειο και Γερμανία) αντιπροσωπεύει (για το έτος 2012) περίπου το 3 έως 8% της μέσης τιμής πώλησης στις ως άνω αγορές^{204, 205}.

151) Από την εξέταση των στοιχείων προκύπτει ότι οι μέσες τιμές πώλησης τσιπούρας και λαβρακίου στις επιμέρους αγορές της ευρωπαϊκής αγοράς δεν διαφοροποιούνται σημαντικά αλλά φαίνεται ότι εξελίσσονται παράλληλα²⁰⁶.

Δίκτυα διανομής

152) Η αποτελεσματική διακίνηση του προϊόντος στους πελάτες είναι ιδιαίτερης σημασίας για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο συγκεκριμένο κλάδο λόγω του περιορισμένου χρόνου ζωής του προϊόντος. Σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, όσον αφορά στον τρόπο διανομής/διακίνησης των προϊόντων προς τους πελάτες:

153) Η εταιρία ΣΕΛΟΝΤΑ δεν είναι καθετοποιημένη σε επίπεδο διανομής. Μετά την εξαλίευση και συσκευασία των ψαριών, ακολουθεί η παραλαβή ή αποστολή τους στη συνεργαζόμενη εταιρία διαχείρισης και διακίνησης τροφίμων [...], για διανομή των προϊόντων κυρίως στο εσωτερικό. Για τη διανομή / μεταφορά των προϊόντων στο εξωτερικό η ΣΕΛΟΝΤΑ συνεργάζεται με τον εξειδικευμένο διανομέα [...] (κατά καιρούς δε και με περισσότερους διανομείς/ μεταφορείς), ενώ για τις αεροπορικές μεταφορές χρησιμοποιείται η εταιρία [...].

154) Η εταιρία ΔΙΑΣ διακινεί επίσης τα προϊόντα της στις χώρες που εξάγονται μέσω κυρίως της εταιρίας [...] αλλά και μέσω άλλων μεταφορικών εταιριών²⁰⁷ σε μη συστηματική βάση²⁰⁸.

Ωριμότητα της αγοράς

155) Κατά την άποψη των γνωστοποιούντων μερών τα προϊόντα που αφορά η υπό κρίση συγκέντρωση βρίσκονται σε φάση ωριμότητας, ενώ όποια περαιτέρω ανάπτυξη μπορεί να υπάρξει είτε μέσω επέκτασης σε νέες αγορές είτε μέσω προώθησης των ήδη υπάρχοντων προϊόντων και επέκτασης στις ήδη υπάρχουσες αγορές.

²⁰⁴ Με εξαίρεση το κόστος μεταφοράς νωπών ψαριών από την Ελλάδα στην Πορτογαλία της εταιρίας [...], το οποίο κυμαίνεται από 8-10% της μέσης τιμής πώλησης σε αυτή τη χώρα.

²⁰⁵ Στον Πίνακα 2 του Παραρτήματος 3 παρουσιάζεται για το έτος 2012 το κόστος μεταφοράς, η μέση τιμή πώλησης και η συμμετοχή του κόστους μεταφοράς σε αυτήν για τις ως άνω χώρες, ανά χώρα και ανά εταιρία.

²⁰⁶ Βλ. Διαγράμματα 5 και 6 του Παραρτήματος 2.

²⁰⁷ Σύμφωνα με την υπ' αριθ.πρωτ. 6781/03.09.2013 επιστολή της εταιρίας ΔΙΑΣ, το σύνολο των λοιπών συνεργαζόμενων μεταφορικών εταιριών ανέρχεται σε [...] και συγκεκριμένα [...].

²⁰⁸ Η εταιρία ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ αναφέρει ότι διακινεί [...]. Όσον αφορά την εταιρία ΝΗΡΕΥΣ αναφέρει ότι οι πωλήσεις της γίνονται [...]. Επίσης, η εταιρία ΝΗΡΕΥΣ διαθέτει [...].

156) Συνεπεία της ωριμότητας της αγοράς, παρατηρείται η εξάπλωση των δραστηριοτήτων των μεγάλων επιχειρήσεων προς άλλες αγορές εκτός της ΕΕ, όπως Ρωσία, ΗΠΑ, Σαουδική Αραβία και αλλού.

Φύση του προϊόντος

157) Το προϊόν μπορεί να χαρακτηριστεί ομοιογενές, καθώς τα ψάρια που πωλεί κάθε εταιρία δεν διαθέτουν διαφορετικά χαρακτηριστικά τα οποία θα μπορούσαν να τα διαφοροποιήσουν στη συνείδηση των καταναλωτών. Επομένως, τα προϊόντα των εταιριών του κλάδου μπορούν να θεωρηθούν ως στενά υποκατάστατα.

158) Στην προσπάθεια των εταιριών για διαφοροποίηση του προϊόντος που παράγουν εντάσσεται η παραγωγή νέων ειδών ψαριών. Επίσης, γίνονται προσπάθειες για διάθεση στην αγορά προϊόντων με υψηλότερη προστιθέμενη αξία, όπως φιλετοποιημένα και επεξεργασμένα προϊόντα τσιπούρας και λαβρακίου.

Νομοθετικό Πλαίσιο

159) Η ίδρυση και η λειτουργία μονάδων ιχθυοκαλλιέργειών στην Ελλάδα διέπεται από ένα αρκετά πολύπλοκο νομοθετικό πλαίσιο (νόμοι, προεδρικά διατάγματα, εγκύκλιοι, κανονισμοί της ΕΕ). Προκειμένου να αδειοδοτηθεί μια μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας απαιτείται ένας σημαντικός αριθμός αδειών και στη διαδικασία αυτή εμπλέκονται διάφοροι φορείς.

160) Σχετικά με την τυχόν διαφοροποίηση του νομοθετικού πλαισίου της Ελλάδος από αυτό των άλλων χωρών παραγωγής τσιπούρας και λαβρακίου, η Γενική Διεύθυνση Αλιείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥπΑΑΤ) αναφέρει τα εξής: «... Οι κύριες χώρες εξαγωγής των Ελληνικών προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας είναι επίσης Μέλη της Ε.Ε. και κατά συνέπεια υπόκεινται στους ίδιους βασικούς κανόνες που έχουν θεσπισθεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο (Κοινοτικοί Κανονισμοί, Οδηγίες, Συστάσεις κλπ). Τυχόν διαφοροποιήσεις της εκάστοτε εθνικής νομοθεσίας έχουν τοπικό χαρακτήρα αλλά σε κάθε περίπτωση υποχρεούνται να εντάσσονται στους κοινούς ευρωπαϊκούς κανόνες. Ωστόσο δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε τον βαθμό διαφοροποίησης του κάθε κράτους».

161) Το 1994 αναστάλη η χορήγηση νέων αδειών για την τσιπούρα και το λαβράκι και η αναστολή αυτή επεκτάθηκε και στα νέα είδη το 2000. Σύμφωνα με τη Γενική Διεύθυνση Αλιείας, η αναστολή της χορήγησης αδειών οφείλεται σε μια σειρά από λόγους: α) σε περιορισμούς που είχαν τεθεί στα πλαίσια κοινοτικών προγραμμάτων χρηματοδότησης, β) σε περιβαλλοντικά θέματα και κυρίως στην τότε έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού και γ) σε διακυμάνσεις (πτώση) στις τιμές της αγοράς παρόμοιων προϊόντων κατά τα έτη 2000-2003. Ωστόσο, από τον Ιανουάριο του 2012 οι ανωτέρω αναστολές αδειών έχουν αρθεί με την έκδοση της υπ' αριθ. 9230.2/15/11/26-1-2012 Εγκυκλίου ΥπΑΑΤ ύστερα και από την έγκριση του Ειδικού Χωροταξικού Σχεδίου Υδατοκαλλιέργειών με την αριθ. 31722/4.11.2011 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 2505/Β'/4.11.2011).

Εμπόδια εισόδου/δυναμικός ανταγωνισμός

162) Μετά την άρση της αναστολής χορήγησης αδειών που έγινε το 2012, μια επιχείρηση που επιθυμεί να εισέλθει στην αγορά παραγωγής και εμπορίας νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας έχει πλέον τη δυνατότητα να λάβει άδεια για την ίδρυση και λειτουργία ιχθυοκαλλιέργειας.

163) Οι περισσότερες επιχειρήσεις του κλάδου της ιχθυοκαλλιέργειας επεσήμαναν ότι η πολυπλοκότητα της διαδικασίας αδειοδότησης και η καθυστέρηση κατά τη διαδικασία αποτελούν σημαντικό πραγματικό εμπόδιο εισόδου στην αγορά της παραγωγής νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας. Σύμφωνα με τη Γενική Διεύθυνση Αλιείας, για την ολοκλήρωση της αδειοδότησης μιας μονάδας ιχθυοκαλλιέργειας απαιτείται κατά μέσο όρο περίπου ένα έως ενάμιση (1-1,5) έτος, ανάλογα με το μέγεθος, την ένταση, την περιοχή κ.λπ., ενώ οι σημαντικότερες καθυστερήσεις παρατηρούνται συνήθως κατά το στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

164) Πέραν της ίδρυσης νέας μονάδας ιχθυοκαλλιέργειας, η είσοδος νέου ανταγωνιστή στην εγχώρια αγορά μπορεί να γίνει μέσω της εξαγοράς υφιστάμενων εταιριών του κλάδου²⁰⁹, μέσω της μεταβίβασης των ήδη υπαρχουσών αδειών²¹⁰ ή της εκμετάλλευσης της άδειας άλλου δικαιούχου (παραγωγή φασόν).

Διαφάνεια Τιμών (price transparency)

165) Όπως δήλωσαν τα μέρη και οι περισσότεροι εκ των ανταγωνιστών τους, η αγορά νωπών ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας χαρακτηρίζεται από διαφάνεια ιδίως ως προς τη μέση τιμή πώλησης και τις συναλλακτικές πρακτικές (όχι όμως ως προς τους πελάτες/υπεραγορές, με τους οποίους οι διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμβάσεων γίνονται σε εξατομικευμένη βάση). Η διαφάνεια αυτή, ωστόσο, σύμφωνα με τις απαντήσεις, δεν εκτείνεται και σε πληροφορίες σχετικά με τις εκπτώσεις, τελικές τιμές πώλησης, καθώς και τις τιμές χονδρικής της κάθε εταιρίας, καθώς αυτές εξατομικεύονται ανάλογα με τη διαπραγματευτική δύναμη του κάθε πελάτη. Επίσης, φαίνεται ότι υπάρχει μερική, τουλάχιστον, διαφάνεια σε επίπεδο κόστους, λόγω της σχέσης προμηθευτή / πελάτη, η οποία υπάρχει μεταξύ ορισμένων εκ των ιχθυοκαλλιεργειών όσον αφορά στην αγορά του γόνου και των ιχθυοτροφών (βλ. Ενότητες VII.2 και VIII.3 παρακάτω).

Ζήτηση για νωπά ψάρια μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας

166) Οι παράγοντες που προσδιορίζουν τη ζήτηση των καταναλωτών για νωπά ψάρια μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας είναι το διαθέσιμο εισόδημά των καταναλωτών και η τιμή τους.

²⁰⁹ Η διαπραγμάτευση των μετοχών εταιριών του κλάδου στο Χ.Α.Α. διευκολύνει περαιτέρω τέτοιους είδους εξαγορές.

²¹⁰ Η εταιρία ΔΙΑΣ αναφέρει ότι η μεταβίβαση αδειών λαμβάνει χώρα σε αισθητό βαθμό για πολλούς λόγους, μεταξύ των οποίων καταλέγεται η δυσκολία των κατόχων τους να χρηματοδοτήσουν με ίδια μέσα την αξιοποίηση της άδειάς τους.

167) Οι αγορές με τη μεγαλύτερη κατανάλωση τσιπούρας και λαβρακίου είναι οι μεσογειακές χώρες και συγκεκριμένα η Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Γαλλία. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της εταιρίας ΣΕΛΟΝΤΑ το έτος 2012 η κατανάλωση τσιπούρας και λαβρακίου στην Ιταλία ανήλθε σε περίπου 40% της συνολικής κατανάλωσης στην ευρωπαϊκή αγορά. Ακολουθεί η αγορά της Ισπανίας με περίπου 16%, η αγορά της Ελλάδας με περίπου 15%, η αγορά της Πορτογαλίας και Γαλλίας με 7% η καθεμία και η αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου με περίπου 7%.

Πελάτες των μερών

168) Σύμφωνα με τα γνωστοποιούντα μέρη, οι κυριότεροι πελάτες τους είναι ευρωπαϊκές υπεραγορές (supermarkets) και χονδρέμποροι, με βασικό χαρακτηριστικό τη σημαντική διαπραγματευτική δύναμη σε σχέση με τις εταιρίες ιχθυοκαλλιέργειας και το μέγεθος τους. Οι εμπορικές εταιρίες χονδρικής πώλησης μεταπωλούν τα ψάρια μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας σε άλλους εμπόρους χονδρικής, σε ιχθυόσκαλες, σε εταιρίες λιανικής πώλησης (ιχθυοπωλεία), σε επιχειρήσεις εστίασης και σε εταιρίες επεξεργασίας νωπών ψαριών. Όσον αφορά τους τελικούς καταναλωτές, αυτοί προμηθεύονται τα ψάρια μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας μέσω ιχθυαγορών, ιχθυοπωλείων και από τα ειδικά τμήματα των σούπερ μάρκετ.

169) Οι πωλήσεις τσιπούρας και λαβρακίου της εταιρίας ΔΙΑΣ προς τους πέντε (5) μεγαλύτερους της πελάτες αντιπροσωπεύουν περίπου το [...] % των συνολικών πωλήσεων της εταιρίας. Αντίθετα, οι πωλήσεις τσιπούρας και λαβρακίου της εταιρίας ΣΕΛΟΝΤΑ προς τους επτά (7) μεγαλύτερους της πελάτες αντιπροσωπεύουν περίπου το [...] % των συνολικών πωλήσεων της εταιρίας²¹¹.

170) Οι μεγαλύτεροι πελάτες²¹² της εταιρίας ΔΙΑΣ στην εγχώρια αγορά για το έτος 2012 είναι [...] και [...] με ποσοστά επί των συνολικών πωλήσεων στην εγχώρια αγορά 35%, 10% και 10% αντίστοιχα. Οι μεγαλύτεροι πελάτες της εταιρίας ΣΕΛΟΝΤΑ στην εγχώρια αγορά για το έτος 2012 είναι οι [...] με ποσοστά επί των συνολικών πωλήσεων στην εγχώρια αγορά 15%, 9% και 7% αντίστοιχα.

Αντισταθμιστική ισχύς των πελατών

171) Από τις σχετικές απαντήσεις των μερών και των ανταγωνιστών τους προκύπτει ότι, κατά την εκτίμησή τους, στη σχετική αγορά των νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας οι πελάτες έχουν σημαντική διαπραγματευτική ισχύ.

172) Στην κλαδική μελέτη της Τράπεζας της Ελλάδος για τις ιχθυοκαλλιέργειες (2010) αναφέρεται ότι το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής τσιπούρας και λαβρακίου διοχετεύεται από τις εταιρίες ιχθυοκαλλιέργειας στα σούπερ μάρκετ είτε απευθείας είτε έμμεσα μέσω χονδρεμπόρων. Η υψηλή συγκέντρωση του κλάδου των σούπερ μάρκετ σε ευρωπαϊκό επίπεδο (όπου πέντε εταιρίες καλύπτουν το 70% του συνολικού κύκλου

²¹¹ Οι σημαντικότεροι πελάτες των εταιριών ΔΙΑΣ και ΣΕΛΟΝΤΑ για το έτος 2012 παρουσιάζονται στον Πίνακα 3 του Παραρτήματος 3.

²¹² Στο Παράρτημα 3, στους Πίνακες 4 και 5, παρουσιάζονται οι μεγαλύτεροι πελάτες των εταιριών ΔΙΑΣ και ΣΕΛΟΝΤΑ και τα ποσοστά τους επί των πωλήσεών τους, στην εγχώρια αγορά για το έτος 2012.

εργασιών) μεταφράζεται σε ισχυρή διαπραγματευτική δύναμη αυτών έναντι του κατακερματισμένου κλάδου των ιχθυοκαλλιεργητών (ολιγοψωνιακή δομή του κλάδου). Επιπλέον, το γεγονός ότι το εμπορικό σήμα δεν διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη συγκεκριμένη αγορά ενισχύει τη διαπραγματευτική δύναμη των σούπερ μάρκετ. Επίσης, οι περισσότερες συναλλαγές διενεργούνται μέσω βραχυπρόθεσμων συμφωνιών με αποτέλεσμα η ένταση του ανταγωνισμού να είναι έντονη.

173) Στη χαμηλή διαπραγματευτική δύναμη των ιχθυοκαλλιεργητών έναντι των πελατών τους συμβάλλουν και τα χαρακτηριστικά του προϊόντος και του κλάδου: Η ανάγκη προγραμματισμού και χρηματοδότησης της παραγωγής αρκετό καιρό πριν την πώληση της εκάστοτε παρτίδας, το γεγονός ότι το ψάρι πρέπει να αλιευθεί και να προωθηθεί για πώληση στο βέλτιστο βάρος του, η ανελαστική ανάγκη διάθεσης του προϊόντος τους εντός μικρής περιόδου, δεδομένου ότι η ποιότητα του προϊόντος συναρτάται με τη φρεσκάδα του και επιδρά ευθέως στην τιμή πώλησης, λαμβανομένου υπόψη και του χρόνου ο οποίος απαιτείται προκειμένου τα ψάρια να φτάσουν στους προορισμούς τους στις αγορές του εξωτερικού, και εν γένει η ανάγκη άμεσης πώλησης και την αδυναμία αποθήκευσης του προϊόντος, που σημαίνει ότι το προϊόν σε περίπτωση που δεν πωληθεί σε αναμενόμενη τιμή, ή θα πωληθεί σε πολύ χαμηλή τιμή ή θα πρέπει να καταστραφεί²¹³.

Μερίδια αγοράς πριν και μετά τη συγκέντρωση

Ευρωπαϊκή αγορά

174) Το συνολικό μέγεθος της ευρωπαϊκής αγοράς νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας (κατανάλωση) για το έτος 2012 ανήλθε σε περίπου 240.000 τόνους, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των μερών²¹⁴. Το μερίδιο της εταιρίας ΣΕΛΟΝΤΑ ανήλθε το έτος 2012 σε [5-10]% και της εταιρίας ΔΙΑΣ σε [5-10]%. Σύμφωνα με αυτά τα στοιχεία, το αθροιστικό μερίδιο του νέου σχήματος θα ανέρχεται σε περίπου [15-25]%. Με βάση τις ίδιες εκτιμήσεις, το μερίδιο της εταιρίας ΝΗΡΕΥΣ²¹⁵ ανήλθε το ίδιο έτος σε περίπου [10-15]% και της εταιρίας ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ σε περίπου [0-5]%. Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί

²¹³ Σχετικά η εταιρία [...] αναφέρει σε απαντητική της επιστολή επίσης τα ακόλουθα: «Τα προϊόντα των ιχθυοκαλλιεργειών έχουν όλα τα προβλήματα και τις ιδιαιτερότητες των φρέσκων αγροτικών προϊόντων. Όπως ακριβώς όλα τα χύδην αγροτικά ανώνυμα προϊόντα, τα ελληνικά ψάρια ιχθυοκαλλιέργειας φτάνουν στον ευρωπαϊκό καταναλωτή (δεδομένου ότι τα προϊόντα μας εξάγονται σε ποσοστό άνω του [...]%) μέσω των χονδρεμπόρων και των πολυεθνικών κολοσσών του λιανεμπορίου (τις μεγάλες αλυσίδες Σ/Μ) οι οποίοι έχουν τεράστια διαπραγματευτική ισχύ έναντι ημών, των παραγωγών και κατορθώνουν να συμπιέζουν τις δικές μας τιμές χονδρικής ενώ καρπώνονται παγίως τα μεγαλύτερα περιθώρια κέρδους οι ίδιοι. Οι τιμές μας διαμορφώνονται κάθε εβδομάδα άλλοτε με μικρές άλλοτε με μεγαλύτερες μεταβολές ανάλογα με την προσφορά προς και την ζήτηση από τους πελάτες μας, οι οποίοι επαναλαμβάνουμε ότι δεν είναι οι τελικοί καταναλωτές αλλά οι χονδρέμποροι και οι αλυσίδες Σ/Μ με τους «αγοραστές» τους, δηλαδή τα στελέχη εκείνα που είναι επιφορτισμένα να επιλέγουν τους προμηθευτές και να κλείνουν κεντρικά ανά χώρα τις τιμές με τις οποίες προμηθεύονται τα εμπορεύματα».

²¹⁴ Οι εκτιμήσεις αυτές διαμορφώνονται με βάση τα στοιχεία της Kontali Report Monthly Updates 2010-2012 καθώς και τα αντίστοιχα στοιχεία των μερών. Αντίστοιχη είναι και η εκτίμηση της εταιρίας [...] για το συνολικό μέγεθος της αγοράς.

²¹⁵ Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το μερίδιο της εταιρίας ΝΗΡΕΥΣ, σύμφωνα με τις δικές της εκτιμήσεις, ανήλθε το 2012 σε περίπου [10-15]%.

ότι η εταιρία KILIC με έδρα την Τουρκία κατέχει, σύμφωνα με τις ίδιες εκτιμήσεις, μερίδιο της τάξης του [5-10]%.

VII.1.2 Αξιολόγηση επιπτώσεων στην Αγορά Νωπών Ψαριών Μεσογειακής Ιχθυοκαλλιέργειας

175) Βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν ανωτέρω αναφορικά με τα μερίδια των μερών και των ανταγωνιστών τους, στην αγορά παραγωγής και διάθεσης νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι συμμετέχουσες θα κατέχουν δύναμη του συνδυαστικού τους μεριδίου -συνεπεία της υπό εξέταση συγκέντρωσης- μερίδιο που προσεγγίζει το 15%. Συνεπώς, το ως άνω συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων εκτιμάται, σύμφωνα με τα ανωτέρω, ότι δεν θα εμποδίσει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό ως αποτέλεσμα οριζοντίων επιπτώσεων. Με βάση τα προεκτεθέντα, η πρώτη ως άνω σχετική αγορά παραγωγής και διάθεσης νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας συνιστά αγορά μη επηρεαζόμενη οριζοντίως από την υπό κρίση συγκέντρωση. Συνεπώς, η περαιτέρω εξέταση του ενδεχομένου δημιουργίας ή ενίσχυσης δεσπόζουσας θέσης της ενιαίας οντότητας στην εν λόγω αγορά παρέλκει, και η υπό εξέταση συγκέντρωση δεν αναμένεται να προκαλέσει οριζόντιες επιπτώσεις.

176) Ειδικότερα, ενόψει του χαμηλού μεριδίου που συγκεντρώνει το νέο σχήμα (η νέα «ΣΕΛΟΝΤΑ») (κάτω του 15%), του ανταγωνισμού που αντιμετωπίζει στις υπόλοιπες χώρες τόσο από τον τοπικό ανταγωνισμό όσο και από τις εξαγωγές άλλων χωρών (π.χ. την Τουρκία), του συνολικού μεριδίου της ελληνικής παραγωγής, των πτωτικών τάσεων της ελληνικής παραγωγής (συμπεριλαμβανομένων των συγκεκριμένων εταιριών) τουλάχιστον κατά τα έτη 2008-2011, των πολλών δυνατοτήτων υποκατάστασης μεταξύ των προϊόντων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και εκείνων που προσφέρουν οι ανταγωνιστές, της απουσίας μακροχρόνιων συμβάσεων και ρητρών αποκλειστικότητας, της σημαντικής διαπραγματευτικής ισχύος των πελατών-ευρωπαϊκών υπεραγορών και χονδρεμπόρων-, δεν είναι καταρχήν δυνατόν, σύμφωνα με την ως άνω παρατεθείσα νομολογία, να συναχθεί ότι η εν λόγω συγκέντρωση πρόκειται να εμποδίσει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό ως αποτέλεσμα οριζοντίων επιπτώσεων συντονισμένης συμπεριφοράς σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Εκτιμάται, επομένως, ότι η υπό κρίση συγκέντρωση δεν αναμένεται να οδηγήσει στη δημιουργία ή ενίσχυση ατομικής ή συλλογικής δεσπόζουσας θέσης της νέας οντότητας στην κατά τα ανωτέρω ορισθείσα αγορά παραγωγής και διάθεσης νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας.

177) Σημειωτέα, ωστόσο, τα ακόλουθα, ιδίως εξ επόψεως ενδεχόμενων κάθετων επιπτώσεων συντονισμένης συμπεριφοράς στην αγορά των νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας.

178) Οι συγκεντρώσεις με κάθετη διάσταση αφορούν περιπτώσεις στις οποίες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα της αλυσίδας εφοδιασμού. Στην πράξη, ωστόσο, υφίστανται και συγκεντρώσεις οι οποίες μπορεί να

έχουν τόσο οριζόντιες όσο και μη οριζόντιες επιπτώσεις²¹⁶, όπως συμβαίνει στην υπό εξέταση συγκέντρωση. Εν προκειμένω, οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις είναι πραγματικοί ανταγωνιστές σε περισσότερες της μίας σχετικές αγορές και παράλληλα υφίστανται μεταξύ τους -στις ίδιες ως άνω αγορές- και κάθετες σχέσεις προμηθευτή - πελάτη. Οι κάθετες αυτές σχέσεις αποτελούν αντικείμενο της ανάλυσης που ακολουθεί.

179) Οι μη οριζόντιες συγκεντρώσεις δεν συνιστούν απειλή για τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, εκτός εάν η επιχείρηση που προκύπτει από τη συγκέντρωση διαθέτει σημαντική ισχύ σε μία τουλάχιστον εκ των σχετικών αγορών. Εν προκειμένω, το μερίδιο αγοράς της νέας οντότητας μετά τη συγκέντρωση θα ανέρχεται στο [25-35]% στην αγορά παραγωγής και διάθεσης ιχθυδίων ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας (αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας), το δε αθροιστικό μερίδιο του νέου σχήματος στην αγορά παραγωγής και διάθεσης νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας (αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας) θα ανέρχεται σε περίπου 15%. Με βάση την ως άνω παρατεθείσα νομολογία, αξιολογείται ότι είναι μικρή η πιθανότητα διαπίστωσης προβλημάτων συντονισμένης²¹⁷ ή μη φύσεως, καθώς το μερίδιο αγοράς της νέας οντότητας μετά τη συγκέντρωση σε καθεμία από τις σχετικές αγορές είναι κατώτερο του 30% και ο δείκτης ΗΗΙ μετά τη συγκέντρωση είναι στην αγορά των ιχθυδίων κατώτερος του 2000²¹⁸.

180) Ωστόσο, λόγω ύπαρξης ειδικών περιστάσεων²¹⁹ εξετάζονται και τα ακόλουθα:

181) Σχετικά με τις κάθετες επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς διακρίνονται δυο μορφές αποκλεισμού, ήτοι ο αποκλεισμός από τις εισροές και ο αποκλεισμός από την πρόσβαση σε πελάτες.

182) Αναφορικά με τον αποκλεισμό πρόσβασης σε εισροές²²⁰ εξετάζεται η ικανότητα της νέας οντότητας μετά τη συγκέντρωση να δημιουργήσει ουσιαστικά εμπόδια πρόσβασης σε εισροές με έναν ή/και περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους: να

²¹⁶ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 18.10.2008 για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων σύμφωνα με τον κανονισμό του Συμβουλίου (εφεξής «Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων»), ΕΕ C 256/6, σημείο 7.

²¹⁷ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 19.

²¹⁸ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 23-26.

²¹⁹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων (σημ. 25 επ.): «Μικρή είναι η πιθανότητα να διαπιστώσει η Επιτροπή προβλήματα σε μη οριζόντιες συγκεντρώσεις, συντονισμένης ή μη συντονισμένης φύσης, εάν το μερίδιο αγοράς της νέας επιχείρησης μετά τη συγκέντρωση σε καθεμία από τις σχετικές αγορές είναι κατώτερο του 30 % και ο δείκτης ΗΗΙ μετά τη συγκέντρωση είναι κατώτερος του 2000.

26. Στην πράξη, η Επιτροπή δεν θα ερευνά εκτενώς τέτοιου είδους συγκεντρώσεις, εκτός εάν συντρέχουν ειδικές περιστάσεις, όπως, λόγου χάρι, ένας ή περισσότεροι από τους ακόλουθους παράγοντες:

α) η συγκέντρωση αφορά εταιρεία η οποία ενδέχεται να επεκταθεί σημαντικά στο εγγύς μέλλον, π.χ. λόγω πρόσφατης καινοτομίας·

β) σημαντικές σταυροειδείς συμμετοχές ή κατοχή διευθυντικών θέσεων από τα ίδια πρόσωπα σε διάφορες επιχειρήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων εταιριών στην αγορά·

γ) μια από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις εμφανίζει μεγάλη πιθανότητα να διακόψει τη συντονισμένη συμπεριφορά·

δ) υπάρχουν ενδείξεις προηγούμενου ή συνεχιζόμενου συντονισμού, ή πρακτικές που τον διευκολύνουν».

²²⁰ Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων (σημ. 31).

αποφασίζει ενδεχομένως να μην συναλλάσσεται με ανταγωνιστές της στην κάθετα συνδεδεμένη αγορά παραγωγής και διάθεσης νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας ή να περιορίσει τις προμήθειες ή/και να αυξήσει τις τιμές που χρεώνει όταν προμηθεύει ανταγωνιστές ή/και να καταστήσει με οποιονδήποτε τρόπο τους όρους εφοδιασμού λιγότερο ευνοϊκούς από εκείνους που θα ίσχυαν αν δεν είχε πραγματοποιηθεί η συγκέντρωση, καθιστώντας εν γένει δυσχερέστερη την πρόσβαση των ανταγωνιστών της στις εισροές υπό παρεμφερείς τιμές και συνθήκες με εκείνες που ίσχυαν προ της συγκέντρωσης.

183) Εν προκειμένω, καθώς η νέα οντότητα δεν θα διαθέτει μετά τη συγκέντρωση σημαντική ισχύ στην αγορά παραγωγής και διάθεσης ιχθυδίων ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας, δεν αναμένεται να αποτελέσει πρόβλημα εξ επόψεως μη συντονισμένων αποτελεσμάτων ο ως άνω ενδεχόμενος αποκλεισμός των ανταγωνιστών. Επιπλέον, οι εναπομείναντες παραγωγοί γόνου δεν προσφέρουν λιγότερο ελκυστικά προϊόντα, ενώ διαθέτουν παράλληλα τη δυνατότητα να αυξήσουν την παραγωγή τους ως απάντηση σε ενδεχόμενο περιορισμό της παραγωγής γόνου από τη νέα οντότητα, καθώς δεν αξιοποιούν το 100% της αδειοδοτημένης παραγωγικής δυναμικότητάς τους. Εξάλλου, στην περίπτωση που η νέα οντότητα αποφασίζει να ιδιοκαταναλώνει το σύνολο ή σημαντικό ποσοστό των εισροών από το τμήμα της που δραστηριοποιείται στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας, ταυτόχρονα απελευθερώνεται παραγωγική δυνατότητα (αντίστοιχη των αγορών που κυρίως ο ΔΙΑΣ και πολύ λιγότερο η ΣΕΛΟΝΤΑ πραγματοποιούσαν από τρίτους) για τους εναπομείναντες προμηθευτές εισροών²²¹.

184) Οι εναπομείνοντες παραγωγοί συνιστούν εναλλακτικούς προμηθευτές για τους πελάτες των συμμετεχουσών σε περίπτωση αύξησης των τιμών ή περιορισμού της παραγωγής από τις τελευταίες²²².

185) Ενόψει των ανωτέρω δεν αναμένεται η νέα οντότητα να έχει ατομικά την ικανότητα μετά τη συγκέντρωση να δημιουργήσει ουσιαστικά εμπόδια πρόσβασης σε εισροές και ως εκ τούτου παρέλκει περαιτέρω εξέταση αναφορικά με το κίνητρο αποκλεισμού καθώς και τις δυσμενείς επιπτώσεις στον ανταγωνισμό στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας. Με βάση τα προεκτεθέντα, ιδίως δε του γεγονότος ότι σε καμία από τις ως άνω αγορές-προηγούμενης ή επόμενης οικονομικής βαθμίδας- δεν υπάρχει σημαντική ισχύς των συμμετεχουσών εταιριών οι προκείμενες συνθήκες συνηγορούν υπέρ της απουσίας κάθετων επιπτώσεων²²³ εκ της υπό εξέταση συγκέντρωσης.

²²¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 35-37.

²²² Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων. Το κέρδος που θα απώλεσει η νέα οντότητα στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας, λόγω μείωσης των πωλήσεων εισροών σε (πραγματικούς ή δυνητικούς) ανταγωνιστές, συγκρίνεται με το κέρδος που αποκτά, βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα, από την αύξηση των πωλήσεων στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας ή, ανάλογα με την περίπτωση, από τη δυνατότητα αύξησης των τιμών για τους καταναλωτές.

²²³ Σε σχέση με τις κάθετες επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς βλ. ανωτέρω.

VII.2 Σχετική αγορά παραγωγής και διάθεσης ιχθυδίων ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας

Υφιστάμενες συνθήκες

186) Όπως προαναφέρθηκε, τα συμμετέχοντα μέρη, καθώς και οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις ιχθυοκαλλιέργειας στην εγχώρια αγορά, δραστηριοποιούνται τόσο στην παραγωγή νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας όσο και στην παραγωγή ιχθυδίων. Μέρος της παραγωγής των ιχθυδίων (γόνου) χρησιμοποιείται από τις ίδιες τις επιχειρήσεις, με την εισαγωγή του στις μονάδες παραγωγής τους, και το υπόλοιπο διατίθεται προς πώληση σε λοιπές επιχειρήσεις ιχθυοκαλλιέργειας στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Σημειώνεται ότι σε ορισμένες περιπτώσεις οι εταιρίες παραγωγής προβαίνουν και σε αγορές γόνου εξαιτίας της δυσκολίας πρόβλεψης της ακριβούς απαιτούμενης ποσότητας γόνου για την παραγωγή νωπών ψαριών.

187) Η παραγωγική διαδικασία του γόνου ξεκινάει με την επιλογή του αναπαραγωγικού ιχθυοπληθυσμού, ο οποίος γονιμοποιείται μέσα σε ειδικές δεξαμενές και μεγαλώνει τρεφόμενος αρχικά με ζωντανή τροφή (ζωοπλαγκτόν) και έπειτα με ειδικές ιχθυοτροφές. Μόλις ο γόνος υπερβεί ένα συγκεκριμένο βάρος (συνήθως τα 2.0 γραμμάρια), μεταφέρεται από τις δεξαμενές στις μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας. Οι κυριότεροι παράγοντες του κόστους παραγωγής γόνου σύμφωνα με τους εκπροσώπους του κλάδου, είναι το κόστος μισθοδοσίας (26%-36%), το κόστος των ιχθυοτροφών (23-50%) και τα λοιπά έξοδα παραγωγής²²⁴.

188) Η μεταφορά των ιχθυδίων από τους ιχθυογεννητικούς σταθμούς προς τις εγκαταστάσεις των μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο με ειδικά φορτηγά²²⁵, τα οποία είναι εξοπλισμένα με κλειστού τύπου δεξαμενές θαλασσινού νερού, που διαθέτουν παροχή οξυγόνου και δυνατότητα ρύθμισης της θερμοκρασίας με σκοπό την ασφαλή μεταφορά του ζωντανού ιχθυοπληθυσμού/γόνου. Η εν λόγω μεταφορά μπορεί να διαρκέσει έως και 4 ημέρες, γεγονός το οποίο καθιστά δυνατή σε γενικές γραμμές την υπό τις ειδικές αυτές συνθήκες μεταφορά γόνου σε μεγάλες χλιομετρικές αποστάσεις, και επομένως σε πελάτες τόσο εντός όσο και εκτός της Ελλάδας.

189) Η παραγωγή ιχθυδίων λαμβάνει χώρα κυρίως στις μεσογειακές χώρες στις οποίες δραστηριοποιούνται επιχειρήσεις ιχθυοκαλλιέργειας, δηλαδή στην Ελλάδα, Τουρκία, Ιταλία, Ισπανία. Την τελευταία δεκαετία η διεθνής παραγωγή ιχθυδίων τσιπούρας και λαβρακίου έχει αυξηθεί σημαντικά, από 645 εκατ. τεμάχια το 2002 σε 1.124 εκατ. τεμάχια το 2012, εμφανίζοντας μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής της τάξης του 6%. Οι χώρες με τη μεγαλύτερη παραγωγή είναι η Ελλάδα και η Τουρκία, με ποσοστά της τάξης του 38% και 35% αντίστοιχα.

²²⁴ Η ανάλυση του κόστους παραγωγής ιχθυδίων ανά εταιρία παρουσιάζεται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος 4.

²²⁵ Φορτηγά δημόσιας χρήσης για διεθνείς μεταφορές και φορτηγά ιδιόκτητα για μεταφορά εντός Ελλάδας. Υπάρχουν εταιρίες με έδρα σε χώρες της Ευρώπης, εξειδικευμένες στη μεταφορά ζωντανού ιχθυοπληθυσμού.

190) Η εγχώρια παραγωγή ιχθυδίων τσιπούρας και λαβρακίου αυξήθηκε σημαντικά εμφανίζοντας την τελευταία δεκαετία μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής της τάξης του 4% και ανήλθε το 2012 σε περίπου 429 εκατ. τεμάχια.

191) Σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, οι εταιρίες προμηθεύονται γόνο τόσο από εγχώριους προμηθευτές, όσο και από προμηθευτές του εξωτερικού, οι προμηθευτές γόνου για κάθε εταιρία δεν είναι διαχρονικά οι ίδιοι και οι ανάγκες των επιχειρήσεων σε γόνο δεν είναι διαχρονικά σταθερές.

192) Οι εισαγωγές γόνου τσιπούρας και λαβρακίου²²⁶ ανήλθαν το έτος 2011 σε περίπου 10 εκατ. τεμάχια, αντιπροσωπεύοντας το 4% της εγχώριας παραγωγής και το 10% περίπου των συνολικών πωλήσεων γόνου στην εγχώρια αγορά. Οι εξαγωγές γόνου τσιπούρας και λαβρακίου μέχρι και το 2004 πραγματοποιούνταν περιστασιακά, ενώ τα τελευταία έτη παρουσιάζουν αυξητική τάση. Ειδικότερα, οι εξαγωγές ανήλθαν το έτος 2011 σε περίπου 47 εκατ. ιχθύδια, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 11% της συνολικής παραγόμενης ποσότητας.

193) Οι κυριότερες εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή γόνου τσιπούρας και λαβρακίου στην Ελλάδα είναι οι ΝΗΡΕΥΣ, ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ, ΣΕΛΟΝΤΑ, ΔΙΑΣ, ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΕ, ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΙΧΘ/ΓΙΕΣ ΑΕ, ΙΧΘ/ΓΙΕΣ ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ ΑΕ, ΙΧΘ/ΓΙΕΣ ΜΠΙΤΣΑΚΟΣ ΑΕ, ΙΧΘ. ΜΑΛΕΣΙΝΑΣ, ΙΧΘ. ΜΑΡΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΙΧΘ. ΜΠΟΚΑΣ²²⁷. Οι ενεργές μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην εκτροφή και πάχυνση ψαριών στην εγχώρια αγορά υπολογίζονται σε περίπου 75 (ο αριθμός των επιχειρήσεων παρουσίασε μείωση περίπου κατά 25% από το 2008). Κατά μέσο όρο την τριετία 2010-2012, οι πωλήσεις των εταιριών που δραστηριοποιούνται στην αγορά γόνου προς τις ιχθυοκαλλιέργειες που δεν παράγουν οι ίδιες γόνο, ανήλθαν σε περίπου [...] τεμάχια, συνολικής αξίας περίπου [...] ευρώ. Το έτος 2011 παρουσίασαν αύξηση 10% σε σχέση με το 2010, ενώ το 2012 παρουσίασαν μείωση κατά 10% σε σχέση με το 2011.

194) Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζονται τα μερίδια των ως άνω εταιριών επί της συνολικής εγχώριας και διεθνούς παραγωγής για την τριετία 2010-2012.

Μερίδια Παραγωγής Ιχθυδίων						
	Εγχώρια			Διεθνής		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
ΝΗΡΕΑΣ	[35-45]%	[25-35]%	[25-35]%	[15-25]%	[10-15]%	[10-15]%
ΣΕΛΟΝΤΑ	[15-25]%	[25-35]%	[25-35]%	[10-15]%	[10-15]%	[10-15]%
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ ΑΕ	[15-25]%	[15-25]%	[10-15]%	[5-10]%	[5-10]%	[5-10]%
ΔΙΑΣ ΑΕ	[5-10]%	[10-15]%	[10-15]%	[5-10]%	[5-10]%	[0-5]%
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘ. ΑΕ	[5-10]%	[10-15]%	[5-10]%	[0-5]%	[5-10]%	[0-5]%

²²⁶ Βλ. Ιχθυοκαλλιέργειες, Κλαδική Μελέτη ICAP, Ιούλιος 2012.

²²⁷ Οι ως άνω εταιρίες δραστηριοποιούνται και στην αγορά των νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας.

Μερίδια Παραγωγής Ιχθυδίων						
	Εγχώρια			Διεθνής		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
ΓΑΛΛΕΙΔΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΙΧΘ. ΑΕ	[5-10]%	[0-5]%	[5-10]%	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%
ΙΧΘ.ΜΠΤΣΑΚΟΣ ΑΕ	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%
ΙΧΘ. ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ ΑΕ	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%
ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΜΑΛΕΣΙΝΑΣ ΑΕ	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%
ΛΟΠΙΕΣ				[45-55]%	[45-55]%	[55-65]%
ΝΕΑ ΣΕΛΟΝΤΑ (ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ)	[25-35]%	[35-45]%	[35-45]%	[15-25]%	[15-25]%	[15-25]%
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Πηγή: Απαντήσεις των εταιριών

195) Όπως προκύπτει από τον παραπάνω Πίνακα, το έτος 2012 πέντε εταιρίες παρήγαγαν περίπου το 90% της συνολικής εγχώριας παραγωγής γόνου. Οι εταιρίες με τη μεγαλύτερη παραγωγή ήταν οι ΝΗΡΕΥΣ και ΣΕΛΟΝΤΑ με μερίδια επί της συνολικής παραγωγής της τάξης του [25-35]% και [25-35]% αντίστοιχα. Ακολουθούν οι εταιρίες ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ, ΔΙΑΣ και ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘ/ΓΙΕΣ ΑΕ με ποσοστά της τάξης του [10-15]%, [10-15]% και [5-10]% αντίστοιχα. Η παραγωγή της νέας συγχωνευθείσας οντότητας που θα προκύψει μετά την υπό κρίση πράξη θα αντιπροσωπεύει περίπου το [35-45]% της συνολικής εγχώριας παραγωγής γόνου τσιπούρας και λαβρακίου.

196) Όσον αφορά τη διεθνή παραγωγή, η παραγωγή γόνου της εταιρίας ΝΗΡΕΥΣ αντιπροσωπεύει το [10-15]% της συνολικής διεθνούς παραγωγής το έτος 2012, ενώ το αθροιστικό μερίδιο των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση ανέρχεται σε [15-25]%. Άλλες μεγάλες εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή και εμπορία ιχθυδίων τσιπούρας και λαβρακίου είναι οι Pantittica Pugliese (Ιταλία), Valle Cazuliani (Ιταλία), Killic (Τουρκία), Farme Marine de Due (Γαλλία), Culmarex (Ισπανία), κ.ά.

197) Αναφορικά με το βαθμό αξιοποίησης της παραγωγικής δυναμικότητας των επιχειρήσεων του κλάδου²²⁸, οι επιχειρήσεις [...], [...] και [...] αξιοποιούν πλήρως την παραγωγική τους δυναμικότητα, ενώ οι εταιρίες [...] και [...] αξιοποιούν περίπου το 80% αυτής, η εταιρία [...] αξιοποιεί το 60% και η [...] το 40% της παραγωγικής της δυναμικότητας. Η πλειοψηφία, επομένως, των επιχειρήσεων λειτουργεί σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης των παραγωγικών της δυνατοτήτων, αλλά υπάρχουν και επιχειρήσεις με πλεονάζουσα παραγωγική δυναμικότητα.

²²⁸ Στον Πίνακα 3 του Παραρτήματος 4 παρουσιάζεται η παραγωγή ιχθυδίων, η παραγωγική δυναμικότητα και ο βαθμός αξιοποίησής της ανά εταιρία για το έτος 2012.

198) Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής ιχθυδίων τσιπούρας και λαβρακίου παράγεται από επιχειρήσεις ιχθυοκαλλιέργειας που είναι κάθετα ολοκληρωμένες και όχι από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται αποκλειστικά στην παραγωγή και εμπορία γόνου. Επομένως, το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής ιχθυδίων χρησιμοποιείται από τις ίδιες τις επιχειρήσεις ή από άλλες εταιρίες των ομίλων τους (ιδιοκαταναλώνεται) για την παραγωγή νωπών ψαριών και δεν διατίθεται προς πώληση σε τρίτους.

199) Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται για τα έτη 2010-2012, το ποσοστό της παραγωγής που προορίζεται για ιδιοκατανάλωση εντός των ομίλων των εταιριών που δραστηριοποιούνται, το οποίο κυμαίνεται από 31%-100% στην παραγωγή του γόνου τσιπούρας και λαβρακίου. Όσον αφορά τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις, το ποσοστό ιδιοκατανάλωσης είναι υψηλό και ανέρχεται σε [...] % (ΔΙΑΣ) και [...] % (ΣΕΛΟΝΤΑ).

Ποσοστό ιδιοκατανάλωσης ιχθυδίων			
	2010	2011	2012
ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[...]	[...]
ΣΕΛΟΝΤΑ	[...]	[...]	[...]
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ Α.Ε.	[...]	[...]	[...]
ΔΙΑΣ	[...]	[...]	[...]
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘ. Α.Ε.	[...]	[...]	[...]
ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΙΧΘ. Α.Ε.	[...]	[...]	[...]
ΙΧΘ. ΜΠΙΤΣΑΚΟΣ Α.Ε.	[...]	[...]	[...]
ΙΧΘ. ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ Α.Ε.	[...]	[...]	[...]
ΙΧΘ. ΜΑΛΕΣΙΝΑΣ ΑΕ	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών από τη ΓΔΑ

200) Αναφορικά με τη διάρθρωση του κόστους πωληθέντων, όπως διαπιστώνεται από τον παρακάτω πίνακα, το μεγαλύτερο κόστος για τις συμμετέχουσες εταιρίες για την παραγωγή γόνου, αποτελεί το κόστος πρώτων υλών²²⁹. Τα σταθερά κόστη κυμαίνονται στο [...] % του συνολικού κόστους πωληθέντων ανάμεσα στις εταιρίες. Τα μεταβλητά κόστη κυμαίνονται αντίστοιχα περίπου στο [...] % του συνολικού κόστους πωληθέντων ανάμεσα στις εταιρίες.

ΔΟΜΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΩΣ % ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ (2012)		
	ΔΙΑΣ	ΣΕΛΟΝΤΑ
Κόστος εισαγωγής	[...]	[...]
Κόστος Παραγωγής	[...]	[...]
- Πρώτων Υλών	[...]	[...]
- Εργατικά	[...]	[...]
- Υλικά Συσκευασίας	[...]	[...]
- Αποσβέσεις	[...]	[...]

²²⁹ Βλ. σχετικά και Πίνακα 1 του Παραρτήματος 4.

ΔΟΜΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΩΣ % ΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ (2012)		
	ΔΙΑΣ	ΣΕΛΟΝΤΑ
- ΓΒΕ (Δαπάνες, Έμμεση Εργασία)	[...]	[...]
- Λοιπά	[...]	[...]
Κόστος διανομής*	[...]	[...]
Κόστος αποθήκευσης	[...]	[...]
	100,00%	100,00%
Ποσοστά στο συνολικό κόστος		
Σταθερό	[...]	[...]
Μεταβλητό	[...]	[...]
* Συμπεριλαμβάνει κόστος μεταφοράς, κόστος τμήματος εφοδιασμού-αγορών-προγραμματισμού, αποσβέσεις, αποθήκευση και διανομή, ανταλλακτικά και επισκευές, ψυγεία		

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών

201) Όσον αφορά δε στα περιθώρια μεικτού κέρδους, όπως παρουσιάζονται και στον παρακάτω Πίνακα, αυτά των νωπών ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας και ιχθυοτροφών παρουσιάζονται σημαντικά χαμηλότερα σε σχέση με αυτά των ιχθυδίων.

Περιθώριο μεικτού κέρδους	ΔΙΑΣ			ΣΕΛΟΝΤΑ		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ						
Αγορά Νωπών Ψαριών Μεσογειακής Ιχθυοκαλλιέργειας	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Αγορά Ιχθυδίων (γόνου)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Αγορά Ιχθυοτροφών	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών

Ζήτηση γόνου τσιπούρας και λαβρακίου

202) Η ζήτηση γόνου τσιπούρας και λαβρακίου προέρχεται από τις μεσαίου και μικρού μεγέθους επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην εκτροφή τσιπούρας και λαβρακίου και δεν εξειδικεύονται στην παραγωγή γόνου, αλλά και από τις μεγάλες καθετοποιημένες επιχειρήσεις, οι οποίες προβαίνουν στην αγορά ιχθυδίων από τρίτους περιστασιακά λόγω κακού προγραμματισμού όσον αφορά τις ανάγκες τους σε ιχθύδια. Οι μικρότερες μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας προμηθεύονται γόνου κυρίως από την εγχώρια αγορά και σπανιότερα, σε σχέση με προηγούμενα έτη, από το εξωτερικό. Σε αυτό συνέβαλε σημαντικά η μεγάλη ανάπτυξη που παρουσίασε ο κλάδος των ιχθυοκαλλιεργειών την τελευταία δεκαετία, με αποτέλεσμα να αναπτυχθεί παράλληλα και η εγχώρια παραγωγή γόνου (βλ. μελέτη ICAP, Ιχθυοκαλλιέργειες, 2012).

203) Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, οι επιχειρήσεις πραγματοποιούν πωλήσεις γόνου, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την ποσοστιαία κατανομή των πωλήσεων των εταιριών στην εγχώρια και τη διεθνή αγορά για τα έτη 2010-2012.

Πωλήσεις γόνου σε Ελλάδα και εξωτερικό						
	2010		2011		2012	
	ΕΛΛΑΔ Α	ΕΞΩΤΕΡΙ ΚΟ	ΕΛΛΑΔ Α	ΕΞΩΤΕΡΙ ΚΟ	ΕΛΛΑΔ Α	ΕΞΩΤΕΡΙ ΚΟ
ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΑΝΔΡΟΜΕ ΔΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΕΛΟΝΤΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΔΙΑΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΙΧΘ. ΜΠΙΤΣΑΚ ΟΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΙΧΘ. ΜΑΛΕΣΙΝ ΑΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΕΛΛ. ΙΧΘ. ΑΕ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΑΛΑΞΙΔΙ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών από τη ΓΔΑ

204) Όπως προκύπτει από τον Πίνακα, οι εταιρίες μικρότερου μεγέθους δεν πραγματοποιούν εξαγωγές γόνου σε αντίθεση με τις μεγαλύτερου μεγέθους εταιρίες που εξαγουν ένα μέρος της παραγωγής τους²³⁰. Όσον αφορά τις συμμετέχουσες, οι πωλήσεις γόνου σε αγορές του εξωτερικού [...], της εταιρίας ΣΕΛΟΝΤΑ ανήλθαν κατά τα έτη 2010-2012 σε περίπου [...] και [...] % των συνολικών πωλήσεων της σε γόνο²³¹, ενώ η ΔΙΑΣ για την αντίστοιχη περίοδο πραγματοποίησε πωλήσεις μόνο σε πελάτες στην εγχώρια αγορά. Παρόλα αυτά φαίνεται ότι η αγορά γόνου, σε αντίθεση με την αγορά των νωπών ψαριών, δεν έχει εξαγωγικό προσανατολισμό.

205) Ο παρακάτω Πίνακας παρουσιάζει το ποσοστό κάλυψης των αναγκών των εταιριών ιχθυοκαλλιέργειας σε γόνο, το οποίο καλύπτεται με αγορές από τρίτους, για τα έτη 2010-2012. Παρατηρείται ότι οι επιχειρήσεις [...] προμηθεύτηκαν κατά την τριετία 2010-2012 μηδενικές ή ελάχιστες ποσότητες ιχθυδίων από άλλες επιχειρήσεις. Οι εταιρίες

²³⁰ Οι εταιρίες [...] κατά τα έτη 2010-2012 πραγματοποίησαν πωλήσεις γόνου μόνο σε πελάτες στην εγχώρια αγορά. Η εταιρία [...] πραγματοποίησε το σύνολο των πωλήσεών της, κατά τα έτη 2010-2011 στην εγχώρια αγορά, ενώ το 2012 πούλησε ποσότητα που αντιστοιχεί στο [...] % των συνολικών πωλήσεών της σε γόνο στην [...] και στην [...]. Κατά τα έτη 2010-2012, οι πωλήσεις γόνου της εταιρίας [...] σε πελάτες του εξωτερικού [...] ανήλθαν σε περίπου [...]%, [...] % και [...] % αντίστοιχα των συνολικών πωλήσεων γόνου της εταιρίας. Η εταιρία [...] κατά το έτος 2010 πούλησε γόνο μόνο σε πελάτες στην εγχώρια αγορά, ενώ τα έτη 2011 και 2012 πραγματοποίησε πωλήσεις και στο εξωτερικό ([...]), οι οποίες ανήλθαν σε περίπου 10% και 20% των συνολικών της πωλήσεων σε γόνο.

²³¹ Βλ. σχετ. 1^α ερωτ. 37, της απάντησης της ΣΕΛΟΝΤΑ.

[...] προμηθεύτηκαν ποσότητες γόνου από τρίτες επιχειρήσεις κατά την τριετία 2010-2012, χωρίς ωστόσο να υπάρχει σταθερότητα στην προμήθεια τους.

Ποσοστά κάλυψης αναγκών σε γόνο με αγορές από τρίτους			
	2010	2011	2012
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ	[...]	[...]	[...]
ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΕ	[...]	[...]	[...]
ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[...]	[...]
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘ. ΑΕ	[...]	[...]	[...]
ΔΙΑΣ	[...]	[...]	[...]
ΙΧΘ. ΜΠΙΤΣΑΚΟΣ ΑΕ	[...]	[...]	[...]
ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΘΑΛ. ΙΧΘ. ΑΕ	[...]	[...]	[...]
ΙΧΘ. ΜΑΛΕΣΙΝΑΣ ΑΕ	[...]	[...]	[...]
ΙΧΘ. ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών

206) Τα παραπάνω επιβεβαιώνουν την απάντηση των επιχειρήσεων που παράγουν και γόνο ότι οι αγορές τους από τρίτες επιχειρήσεις καλύπτουν περιστασιακές ανάγκες οι οποίες προκύπτουν λόγω ελλείψεων πρώτης ύλης σε συγκεκριμένες χρονικές στιγμές.

207) Εξαίρεση αποτελεί η εταιρία [...], η οποία κατά την τριετία 2010-2012 συστηματικά κάλυψε σε μεγάλο βαθμό τις ανάγκες του ομίλου της σε γόνο από τρίτες επιχειρήσεις της εγχώριας αγοράς αλλά και μέσω εισαγωγών, και ήταν ο μεγαλύτερος πελάτης γόνου τσιπούρας και λαβρακιού στην Ελλάδα για αυτή την τριετία. Συγκεκριμένα, το έτος 2012 η εταιρία [...] αγόρασε το [...] % της συνολικής πωληθείσας ποσότητας γόνου στην εγχώρια αγορά ([...] % με βάση την αξία). Σχετικά με τις πηγές προμήθειας της ΔΙΑΣ, παρατηρείται ότι πραγματοποιεί αγορές από πολλούς διαφορετικούς προμηθευτές με αποτέλεσμα οι κατ' έτος αγορές²³² ανά προμηθευτή να μεταβάλλονται σημαντικά. Βασικοί προμηθευτές της για την τριετία 2010-2012 ήταν οι εταιρίες [...] ²³³. Το ίδιο συμπέρασμα ισχύει και για τους λοιπούς πελάτες γόνου, για τα έτη 2010-2012. Από την επεξεργασία των συλλεχθέντων στοιχείων, προκύπτει δηλαδή ότι προμηθεύονται γόνο από διαφορετικές πηγές κάθε φορά και δεν διατηρούν διαρκείς εμπορικές σχέσεις με συγκεκριμένες εταιρίες. Επίσης, οι σημαντικές κατ' έτος μεταβολές που παρουσιάζουν οι αγορές γόνου των ως άνω επιχειρήσεων οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η ζήτηση γόνου τουλάχιστον όσον αφορά το κομμάτι της που προέρχεται από τις μεγάλες καθετοποιημένες ιχθυοκαλλιέργειες δεν χαρακτηρίζεται ως σταθερή, αλλά ασταθής και μη προβλέψιμη.

²³² Για παράδειγμα, το έτος 2011 οι αγορές από την εταιρία [...] ήταν μηδενικές, ενώ το 2012 ανήλθαν στο [...] % των συνολικών της αγορών.

²³³ Βλ. Πίνακα 4 του Παραρτήματος 4 , όπου παρουσιάζονται οι αγορές της ΔΙΑΣ ανά προμηθευτή και ανά έτος για τα έτη 2010-2012.

Δυνητικός ανταγωνισμός / είσοδος επιχειρήσεων στην αγορά

208) Με την άρση της αναστολής χορήγησης αδειών που έγινε το 2012 (υπ' αριθ. 230.2/15/11/26-1-2012 Εγκύκλιος ΥΠΑΑΤ), μια επιχείρηση που επιθυμεί να εισέλθει στην αγορά παραγωγής και εμπορίας γόνου τσιπούρας και λαβρακίου έχει πλέον τη δυνατότητα να λάβει άδεια για την ίδρυση και λειτουργία ιχθυογεννητικού σταθμού. Επίσης, οι μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας που ήδη διαθέτουν ιχθυογεννητικό σταθμό, έχουν τη δυνατότητα να επεκτείνουν ποσοτικά την παραγωγή ιχθυδίων, εφόσον εξασφαλίσουν τις σχετικές άδειες.

209) Όπως επεσήμαναν και οι περισσότερες επιχειρήσεις του κλάδου της ιχθυοκαλλιέργειας, η πολυπλοκότητα και η καθυστέρηση κατά τη διαδικασία αδειοδότησης αποτελούν σημαντικό πραγματικό εμπόδιο εισόδου, τόσο στην αγορά της παραγωγής νωπών ψαριών όσο και στην αγορά της παραγωγής και εμπορίας ιχθυδίων.

210) Η είσοδος μιας επιχείρησης στην αγορά παραγωγής και εμπορίας ιχθυδίων τσιπούρας και λαβρακίου απαιτεί, πέραν της σχετικής αδειοδότησης, την εξασφάλιση κεφαλαίων για την αρχική επένδυση και την απαραίτητη τεχνογνωσία. Αναφορικά με τα απαιτούμενα κεφάλαια για την πραγματοποίηση της επένδυσης επισημάνθηκε ότι το κόστος της σχετικής επένδυσης για την ίδρυση ιχθυογεννητικού σταθμού είναι υψηλό (για παράδειγμα για μία επένδυση παραγωγής 20 εκ. ιχθυδίων ανέρχεται σε περίπου 6 εκ. ευρώ²³⁴). Επίσης, σύμφωνα με τις εταιρίες του κλάδου, η σημερινή δύσκολη οικονομική συγκυρία έχει ως συνέπεια τη δυσχέρεια στην εξασφάλιση χρηματικών κεφαλαίων για τις επιχειρήσεις. Κατά συνέπεια, η είσοδος μιας επιχείρησης που δραστηριοποιείται ήδη στην αγορά της παραγωγής νωπών ψαριών και στην αγορά παραγωγής και εμπορίας ιχθυδίων τσιπούρας και λαβρακίου, θεωρείται λιγότερο πιθανή από ότι στο παρελθόν.

211) Για μια επιχείρηση που δραστηριοποιείται ήδη στην αγορά παραγωγής νωπών ψαριών, η απόφαση για την είσοδό της στην αγορά παραγωγής ιχθυδίων για ίδια κατανάλωση εξαρτάται από το εάν η καθετοποίηση της παραγωγής είναι για αυτή μια οικονομικά συμφέρουσα επιλογή. Οι περισσότερες μεγάλες μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας στην Ελλάδα έχουν προχωρήσει σε καθετοποίηση και καλύπτουν τις ανάγκες τους σε ιχθύδια μέσω της ιδιοκατανάλωσης της παραγωγής, έχοντας αναπτύξει σημαντικές οικονομίες κλίμακος. Αντιθέτως, επιχειρήσεις με μικρή παραγωγή νωπών ψαριών φαίνεται να αντιμετωπίζουν την προμήθεια γόνου από τρίτους ως οικονομικά συμφερότερη λύση σε σχέση με τη επέκταση της δραστηριότητάς τους και στην παραγωγή ιχθυδίων.

212) Περαιτέρω, η αύξηση της εγχώριας παραγωγής ιχθυδίων τσιπούρας και λαβρακίου από τις ήδη δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις κατά τη τελευταία δεκαετία, έχει οδηγήσει σε επάρκεια της προσφερόμενης ποσότητας για την κάλυψη της εγχώριας ζήτησης, με αποτέλεσμα να μην ευνοείται η είσοδος μίας νέας επιχείρησης στην εν λόγω αγορά.

²³⁴ Βλ. απάντηση εταιρίας.

213) Τέλος, σημαντικό ρόλο στο δυναμικό ανταγωνισμό της υπό εξέταση αγοράς έχουν και οι εισαγωγές, οι οποίες παρά τη μείωση που έχουν σημειώσει τα τελευταία έτη, κυρίως λόγω της αύξησης της εγχώριας παραγωγής, διατηρούν μερίδιο της τάξης του 10% των συνολικών πωλήσεων ιχθυδίων στην εγχώρια αγορά.

Πελάτες των μερών

214) Πελάτες των συμμετεχουσών είναι κυρίως άλλες ιχθυοκαλλιέργειες (καθετοποιημένες ή μη).

215) Όσον αφορά τη ΣΕΛΟΝΤΑ για το έτος 2012, οι μεγαλύτεροι πελάτες της καθώς και το ποσοστό συμμετοχής του κάθε ένα από τους αναφερόμενους στη συνολική αξία πωλήσεων, σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισε η εταιρία, παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα. Οι μεγάλοι πελάτες της εταιρίας ΣΕΛΟΝΤΑ είναι οι εταιρίες ΔΙΑΣ [...] % επί των συνολικών πωλήσεων γόνου), [...] κ.α.

ΠΕΛΑΤΕΣ ΓΟΝΟΥ 2012 - ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΕ		
	Αξία πωλήσεων	Συμμετοχή στην αξία πωλήσεων
[...]	[...] ²³⁵	[...]
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]
Σύνολο 6 μεγαλύτερων πελατών	[...]	[...]
Σύνολο Πωλήσεων	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΣΕΛΟΝΤΑ

216) Όσον αφορά τη ΔΙΑΣ, το έτος 2012 πούλησε γόνο σε [...] εταιρίες. Συγκεκριμένα, οι μεγαλύτεροι πελάτες της ήταν οι εταιρίες [...] των συνολικών πωλήσεων της εταιρίας) και [...].

ΠΕΛΑΤΕΣ ΓΟΝΟΥ 2012-ΔΙΑΣ ΑΕ

²³⁵ Από την επεξεργασία των συλλεχθέντων στοιχείων προκύπτει ότι η εταιρία ΔΙΑΣ προμηθεύονταν το 2012 από την εταιρία ΣΕΛΟΝΤΑ γόνο συνολικής ποσότητας [...] τεμαχίων το οποίο αντιπροσώπευε το [...] % των συνολικών αγορών της.

ΠΕΛΑΤΗΣ	Αξία πωλήσεων	Συμμετοχή στην αξία πωλήσεων
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]
Σύνολο πωλήσεων	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΔΙΑΣ

217) Σύμφωνα με τα γνωστοποιούντα μέρη, δεν υφίστανται σημαντικές μακροχρόνιες συμβάσεις συνεργασίας στη σχετική αγορά του γόνου, καθώς οι πωλήσεις γόνου λαμβάνουν χώρα κατά κανόνα με στιγμιαίες (spot) συμβάσεις και είναι δυνατόν οι όροι τους να διαφοροποιούνται αρκετά.

Οικονομικοί δεσμοί μεταξύ ανταγωνιστικών επιχειρήσεων

218) Από την επεξεργασία των συλλεχθέντων στοιχείων, προκύπτει ότι οι μεγάλες καθετοποιημένες ιχθυοκαλλιέργειες κατά τη διάρκεια των ετών 2010-2012 κάλυψαν τις ανάγκες τους σε γόνο με αγορές από τους ανταγωνιστές τους. Ειδικότερα, οι εταιρίες ΔΙΑΣ και ΣΕΛΟΝΤΑ προσκόμισαν ιδιωτικά συμφωνητικά πώλησης γόνου που έχουν συνάψει με άλλες εταιρίες και μεταξύ τους κατά το έτος 2012²³⁶.

219) Στους παρακάτω Πίνακες παρουσιάζονται ανά έτος οι αγοραπωλησίες/συναλλαγές μεταξύ των επιχειρήσεων ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ, ΝΗΡΕΥΣ, ΣΕΛΟΝΤΑ, ΔΙΑΣ, ΕΛΛ.ΙΧΘ. Α.Ε., ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΙΧΘ. Α.Ε. και ΙΧΘ. ΜΠΙΤΣΑΚΟΣ Α.Ε.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ								
		ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ	ΝΗΡΕΥΣ	ΣΕΛΟΝΤΑ	ΔΙΑΣ	ΕΛΛ.ΙΧΘ.	ΓΑΛΑΞΙΔΙ	ΜΠΙΤΣΑΚΟΣ
2010								
ΠΕΛΑΤΕΣ	ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	ΣΕΛΟΝΤΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	ΔΙΑΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	ΕΛΛ.ΙΧΘ.	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	ΓΑΛΑΞΙΔΙ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

²³⁶ Πιο συγκεκριμένα, προσκομίστηκαν ιδιωτικά συμφωνητικά πώλησης γόνου ανάμεσα στην εταιρία ΔΙΑΣ και τις εταιρίες [...]. Σε αυτά αναγράφονται η τιμή πώλησης και η ποσότητα των ιχθυδίων, οι όροι πληρωμής, οι όροι μεταφοράς και παραδόσεων κ.ά.).

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ								
	ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ	ΝΗΡΕΥΣ	ΣΕΛΟΝΤΑ	ΔΙΑΣ	ΕΛΛ.ΙΧΘ.	ΓΑΛΛΕΙΔΙ	ΜΠΙΤΣΑΚΟΣ	
	2011							
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΕΛΟΝΤΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΔΙΑΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΕΛΛ.ΙΧΘ.	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΑΛΛΕΙΔΙ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	2012							
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΕΛΟΝΤΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΔΙΑΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΕΛΛ.ΙΧΘ.	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΑΛΛΕΙΔΙ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών

220) Σχετικά με τις συναλλακτικές σχέσεις που ανέπτυξαν οι ως άνω εταιρίες, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι οι πωλήσεις σε γόνο (σε τρίτες επιχειρήσεις) αποτελούν ένα μικρό ποσοστό του συνολικού κύκλου εργασιών τους²³⁷, ότι αφορούν ένα πολύ μικρό μέρος των αναγκών της κάθε εταιρίας σε ιχθύδια τσιπούρας και λαβρακίου²³⁸ και ότι δεν είναι συχνές, συνεχείς και σταθερές.

- **Διαπραγματευτική ισχύς πελατών και δυνατότητα αλλαγής προμηθευτή**

221) Σε σχέση με τη διαπραγματευτική δύναμη των πελατών, όπως προαναφέρθηκε, με εξαίρεση την εταιρία [...], η εγχώρια αγορά δεν χαρακτηρίζεται από μεγάλους πελάτες. Το έτος 2012 ο μεγαλύτερος αγοραστής γόνου στην εγχώρια αγορά ήταν η εταιρία [...], η οποία προμηθεύτηκε το [...] της συνολικής πωληθείσας ποσότητας γόνου²³⁹. Ακολουθούν οι εταιρίες [...] και [...] με ποσοστά της τάξης [...] % και [...] % αντίστοιχα. Παρατηρείται, επίσης, ότι οι πελάτες γόνου τσιπούρας και λαβρακίου στην εγχώρια αγορά, είτε πρόκειται για τις μεγάλες μονάδες ιχθυοκαλλιέργειες είτε για τις λουπές μικρομεσαίες επιχειρήσεις προμηθεύονται το προϊόν από πολλαπλές πηγές. Η εν λόγω τακτική των επιχειρήσεων ενδέχεται να οφείλεται στην ανάγκη των επιχειρήσεων να εξασφαλίσουν τον εφοδιασμό και την προστασία από ενδεχόμενη αρρώστια του πληθυσμού.

²³⁷ Βλ. Πίνακα στην παράγραφο 205 της παρούσας.

²³⁸ Βλ. Πίνακα στην παράγραφο 199) της παρούσας.

²³⁹ Βλ. παρ. 207) της παρούσας.

222) Στην υπό κρίση περίπτωση, η δυνατότητα αλλαγής προμηθευτή δεν είναι περιορισμένη, καθώς οι πελάτες των συμμετεχόντων μερών δεν φαίνεται να αντιμετωπίζουν δυσκολία στην εξεύρεση άλλων προμηθευτών ή να αντιμετωπίζουν σημαντικά έξοδα προσαρμογής. Όπως αναφέρουν τα μέρη, το κόστος μεταστροφής, από άποψη χρόνου και δαπανών δεν είναι σημαντικό για τον πελάτη είτε πρόκειται για λιανέμπορο, είτε για χονδρέμπορο. Πολλοί δε είναι οι μεγάλοι πελάτες που προμηθεύονται παράλληλα τα προϊόντα τους από περισσότερους του ενός παραγωγούς, ελλείψει και συμφωνιών αποκλειστικότητας στις σχετικές αγορές²⁴⁰. Επίσης, οι ανά έτος προμήθειες ανά προμηθευτή μεταβάλλονται σημαντικά, γεγονός που αποτελεί ένδειξη ότι οι πελάτες δεν υφίστανται κόστος μεταστροφής κατά την αλλαγή προμηθευτή.

- **Διαφάνεια τιμών (price transparency)**

223) Η αγορά των ιχθυδίων χαρακτηρίζεται από διαφάνεια. Σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, οι επιχειρήσεις του κλάδου έχουν πολλαπλές συμμετοχές σε άλλες εταιρίες του κλάδου και εμπορικές σχέσεις (αγορά/πώληση γόνου) μεταξύ τους, μέσω των οποίων μπορεί να περιέρχονται εις γνώση τους στοιχεία της εμπορικής πολιτικής των ανταγωνιστριών τους (π.χ. όροι συναλλαγών και τιμές πώλησης γόνου) ενώ ο γόνος είναι ένα προϊόν που χαρακτηρίζεται από ομοιογένεια. Εντούτοις συνολικά στοιχεία για την εμπορική συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους και τις συνθήκες της αγοράς δεν είναι εύκολο να βρεθούν, αν και οι βασικές εταιρίες του κλάδου είναι κάθετα ολοκληρωμένες και δραστηριοποιούνται όλες στις περισσότερες σχετικές οικονομικές βαθμίδες. Οι σχέσεις μεταξύ των εταιριών ως προς την αγορά / πώληση γόνου αφορούν ένα πολύ μικρό τμήμα των αναγκών της κάθε εταιρίας σε ιχθύδια και δεν προκύπτει ότι είναι συχνές, συνεχείς και σταθερές.

224) Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, εκτιμάται ότι η συγκεκριμένη πράξη δύναται να αυξήσει τη διαφάνεια στην αγορά, ιδίως εκ της μείωσης του αριθμού των βασικών ανταγωνιστών στην αγορά αλλά και βάσει των προεκτεθέντων διαρθρωτικών δεσμών μεταξύ των επιχειρήσεων του κλάδου και ιδίως αυτούς που θα έχει η νέα οντότητα.

- **Μερίδια αγοράς και επίπεδο συγκέντρωσης στην εγχώρια αγορά προϊόντος**

225) Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα μερίδια αγοράς (βάσει όγκου) των συμμετεχουσών στην υπό κρίση πράξη και των κυριότερων ανταγωνιστών τους στην εγχώρια αγορά γόνου, ανά έτος, καθώς και ο δείκτης συγκέντρωσης *Herfindahl-Hirschman* (HHI)^{241, 242} για τα έτη 2010 – 2012.

²⁴⁰ Αναφέρεται για όλες τις σχετικές αγορές.

²⁴¹ Για τη χρήση του δείκτη HHI στην εξέταση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων σύμφωνα με τον Κανονισμό του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, ΕΕ 2004 C31/5, παρ. 16.

²⁴² Ειδικότερα, σύμφωνα και με τις κατευθυντήριες οδηγίες για την αξιολόγηση των συγκεντρώσεων, για δείκτη HHI > 2000 μονάδων απαιτείται βαθμός μεταβολής αυτού (ΔHHI) μικρότερος των 150 μονάδων, ενώ όταν ο δείκτης κυμαίνεται στο διάστημα 1000 < HHI < 2000 μονάδων απαιτείται βαθμός μεταβολής του δείκτη μικρότερος των 250 μονάδων. Τέλος, όταν ο δείκτης HHI είναι μικρότερος των 1000 μονάδων, τότε θεωρείται ότι ο βαθμός συγκέντρωσης μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης είναι πάρα πολύ χαμηλός στη σχετική αγορά προϊόντος που αφορά. Ο δείκτης HHI λαμβάνει υπόψη του τόσο τον αριθμό των επιχειρήσεων όσο και την ανισότητα των μεριδίων αγοράς, ενώ κατά τον υπολογισμό του λαμβάνονται υπόψη στοιχεία από όλες τις επιχειρήσεις του κλάδου. Τέλος, τονίζεται ότι ο δείκτης είναι ιδιαίτερα

	2010		2011		2012	
	Ποσότητα (σε τμχ)	%	Ποσότητα (σε τμχ)	%	Ποσότητα (σε τμχ)	%
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ	[...]	[25-35] %	[...]	[25-35] %	[...]	[25-35] %
ΣΕΛΟΝΤΑ	[...]	[15- 25]%	[...]	[15- 25]%	[...]	[15- 25]%
ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[15- 25]%	[...]	[10-15]%	[...]	[15- 25]%
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘ. ΑΕ	[...]	[0-5]%	[...]	[10-15]%	[...]	[5-10]%
ΔΙΑΣ	[...]	[0-5]%	[...]	5,0%	[...]	[5-10]%
ΙΧΘ.ΜΠΙΤΣΑΚΟΣ ΑΕ	[...]	[0-5]%	[...]	[0-5]%	[...]	5,0%
ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΘΑΛ. ΙΧΘ. ΑΕ	[...]	[10-15]%	[...]	[5-10]%	[...]	[0-5]%
PLAGTON ΑΕ	[...]	[0-5]%	[...]	[0-5]%	[...]	[0-5]%
ΙΧΘ.ΜΑΛΕΣΙΝΑΣ ΑΕ	[...]	[0-5]%	[...]	[0-5]%	[...]	[0-5]%
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	[...]	10-15]%	[...]	[5-10]%	[...]	[5-10]%
Σύνολο	123.010.67 3		135.772.66 5		143.092.08 6	
HHI (pre merger)²⁴³	1733		1677		1636	

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών

226) Το μερίδιο αγοράς της εταιρίας ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ, η οποία πραγματοποίησε κατά την περίοδο 2010-2012 τις υψηλότερες πωλήσεις στην εγχώρια αγορά γόνου, ανήλθε κατά μέσο όρο σε [25-35]%. Αντίστοιχα, τα μερίδια αγοράς των εταιριών ΣΕΛΟΝΤΑ και ΝΗΡΕΥΣ ανήλθαν κατά μέσο όρο την ίδια περίοδο σε [15-25] % και [15-25] % αντίστοιχα. Το 2012 οι πωλήσεις γόνου των τριών αυτών εταιριών αντιπροσώπευαν περίπου το 68% των συνολικών πωλήσεων του κλάδου.

227) Όπως προκύπτει από τον παραπάνω Πίνακα, τα μερίδια αγοράς του συνόλου των εταιριών, πλην της ΣΕΛΟΝΤΑ, η οποία παρουσιάζει διαχρονικά αύξηση του μεριδίου της την τριετία 2010-2012, εμφανίζουν ετήσιες αυξομειώσεις. Πιο συγκεκριμένα, το μερίδιο της εταιρίας ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ παρουσίασε αύξηση το 2011 σε σχέση με το προηγούμενο έτος και μείωση το 2012 σε επίπεδα χαμηλότερα του 2010. Το μερίδιο της εταιρίας [...]. Αντίθετα το έτος 2012, η [...]^{244, 245}. Συμπερασματικά, αναφέρεται ότι δεν διαφαίνεται σταθερότητα των μεριδίων αγοράς των εταιριών που δραστηριοποιούνται στην εγχώρια αγορά γόνου, ενώ παρατηρείται σχετική σταθερότητα στην κατάταξη των μεριδίων της συνδυασμένης οντότητας και των ανταγωνιστών της. Παρατηρείται δε ότι ο δείκτης συγκέντρωσης της εγχώριας αγοράς παραγωγής και εμπορίας γόνου, όπως αυτός

ευαίσθητος στα μερίδια αγοράς των μεγαλύτερων επιχειρήσεων λόγω του τετραγωνισμού των μεριδίων αγοράς.

²⁴³ Για τον υπολογισμό του Δείκτη ΗΗΙ τα μερίδια των εταιριών υπολογίσθηκαν όχι στο σύνολο των πωλήσεων του Πίνακα, και όχι στο σύνολο της αγοράς καθώς δεν υπήρχαν στοιχεία για τις λουπές-μικρότερες επιχειρήσεις του κλάδου. Εκτιμάται ωστόσο ότι η συμπερίληψή τους δεν θα μετέβαλλε ουσιαστικά τον εν λόγω δείκτη.

²⁴⁴ Σημειώνεται ότι το έτος 2011 δεν συγκαταλεγόταν στους δέκα μεγαλύτερους πελάτες της εταιρίας [...].

²⁴⁵ Οι ετήσιες μεταβολές των μεριδίων ανά εταιρία για τα έτη 2010-2012 παρουσιάζονται στον Πίνακα 5 στο Παράρτημα 4.

υπολογίζεται με βάση το δείκτη ΗΗΙ εμφανίζει πτωτική τάση για την εξεταζόμενη τριετία και παραμένει κάτω του ορίου των 2000 μονάδων. Χαρακτηριστικό του κλάδου των ιχθυδίων στην Ελλάδα είναι ο μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων που δραστηριοποιείται σε αυτόν.

228) Σύμφωνα με τα γνωστοποιούντα μέρη, η νέα συγχωνευθείσα οντότητα μετά την υπό κρίση πράξη θα εξακολουθήσει να πωλεί σε τρίτους ένα τμήμα της παραγωγής ιχθυδίων ([...]), καθώς και να προμηθεύεται ποσότητες ιχθυδίων από τρίτους.

229) Προκειμένου να εκτιμηθούν τα μερίδια αγοράς της νέας συγχωνευθείσας οντότητας και των ανταγωνιστών της καθώς και ο δείκτης συγκέντρωσης και η μεταβολή του, μετά την υπό κρίση πράξη, αναλύθηκαν δυο εναλλακτικά σενάρια αναφορικά με τις πωλήσεις-αγορές γόνου του νέου σχήματος²⁴⁶.

230) Βάσει του πρώτου σεναρίου, η νέα οντότητα θα συνεχίσει να πωλεί σε άλλες επιχειρήσεις τις ποσότητες που πωλούσαν οι εταιρίες ΔΙΑΣ και ΣΕΛΟΝΤΑ το έτος 2012, και θα συνεχίζει να αγοράζει τις ποσότητες που αγόραζε η ΔΙΑΣ²⁴⁷ αφαιρουμένων των ποσοτήτων που προμηθεύονταν από τη ΣΕΛΟΝΤΑ κατά το 2012, αφού μετά την υπό κρίση πράξη θα αποτελούν ενδοομιλική συναλλαγή. Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζονται οι εκτιμήσεις για τα μερίδια αγοράς της νέας οντότητας και των ανταγωνιστών της πριν και μετά τη συγκέντρωση καθώς η μεταβολή του δείκτη συγκέντρωσης ΗΗΙ, βάσει του πρώτου σεναρίου.

ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ	Προ συγκέντρωσης	Μετά τη συγκέντρωση
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ	[25-35]%	[25-35]%
ΣΕΛΟΝΤΑ	[15-25] %	
ΝΗΡΕΥΣ	[15-25] %	[15-25] %
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘ. ΑΕ	[5-10]%	[5-10]%
ΔΙΑΣ	[5-10]%	
ΙΧΘ. ΜΠΙΤΣΑΚΟΣ ΑΕ	[5-10]%	[5-10]%
ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΘΑΛ. ΙΧΘ. ΑΕ	[0-5]%	[0-5]%

²⁴⁶ Βλ. και αποφάσεις Ε.Επ. Μ.361 (Neste/Statoil), παρ. 29, 31, Μ.6218 (INEOS/ TESSENDERLO GROUP S-PVC ASSETS), παρ. 34, Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., 15, Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού, ΕΕ C 372 της 09/12/1997 σ. 5, παρ. 53. Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς (2010/C 130/01), παρ. 93 επ.: «(94) Η παραγωγή για εσωτερική κατανάλωση, δηλαδή η παραγωγή ενδιάμεσου προϊόντος για ίδια χρήση, ενδέχεται να είναι πολύ σημαντική στο πλαίσιο της ανάλυσης των συνθηκών ανταγωνισμού ως ένας από τους παράγοντες περιορισμού του ανταγωνισμού ή ενίσχυσης της θέσης που κατέχει μια επιχείρηση στην αγορά. Ωστόσο, κατά τον ορισμό της αγοράς και τον υπολογισμό του μεριδίου αγοράς για τα ενδιάμεσα αγαθά και υπηρεσίες, η παραγωγή τους για εσωτερική κατανάλωση δεν λαμβάνεται υπόψη.

(95) Πάντως, στην περίπτωση της διττής διανομής τελικών αγαθών, δηλαδή οσάκις ένας παραγωγός τελικού αγαθού ενεργεί και ως διανομέας στην αγορά, ο ορισμός της αγοράς και ο υπολογισμός του μεριδίου αγοράς πρέπει να περιλαμβάνουν τα αγαθά τα οποία πωλούν οι παραγωγοί τους μέσω των κάθετα ενοποιημένων διανομέων και αντιπροσώπων τους [βλ. άρθρο 7 στοιχείο γ) του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες]. Οι «ενοποιημένοι διανομείς» είναι συνδεδεμένες επι- χειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 2 του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες».

²⁴⁷ Σημειώνεται ότι η ΣΕΛΟΝΤΑ [...].

ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ	Προ συγκέντρωσης	Μετά τη συγκέντρωση
PLAGTON ΑΕ	[0-5]%	[0-5]%
ΙΧΘ.ΜΑΛΕΣΙΝΑΣ ΑΕ	[0-5]%	[0-5]%
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	[5-10]%	[5-10]%
ΔΙΑΣ-ΣΕΛΟΝΤΑ (μετά)		[25-35]%
ΗΗΙ	1.636	1.587
Μεταβολή ΗΗΙ (ΔΗΗΙ)		-49

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών

231) Όπως προκύπτει από τον παραπάνω Πίνακα, το νέο σχήμα θα προπορεύεται ελαφρώς από τον δεύτερο, με μερίδιο αγοράς που θα ανέρχεται σε [25-35]% ακολουθούμενο από τις εταιρίες ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ ΑΕ και ΝΗΡΕΥΣ με μερίδια [25-35]% και [15-25]% αντίστοιχα. Ο δείκτης ΗΗΙ είναι κάτω από 2.000 μονάδες και η μεταβολή του δείκτη ΗΗΙ μετά την υπό κρίση πράξη είναι σχεδόν μηδενική (οριακά αρνητική) και παραμένει κάτω από τις 250 μονάδες.

232) Το δεύτερο σενάριο βασίζεται στις εκτιμήσεις των μερών για τις πωλήσεις γόνου του νέου σχήματος σε τρίτους (περίπου 16 εκατ. ιχθύδια) που αντιστοιχεί σε περίπου 40% των πωλήσεων των μερών πριν τη συγκέντρωση. Κατά συνέπεια θεωρείται ότι το υπόλοιπο (περίπου 60%) των πωλήσεων των μερών πριν την υπό κρίση πράξη θα τροφοδοτεί/καλύπτει ανάγκες του νέου σχήματος σε γόνο (δηλαδή θα ιδιοκαταναλώνεται). Ο παρακάτω Πίνακας παρουσιάζει τα μερίδια της νέας συγχωνευθείσας οντότητας πριν και μετά τη συγκέντρωση, καθώς τη μεταβολή του δείκτη συγκέντρωσης ΗΗΙ, βάσει του δεύτερου σεναρίου.

ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ	Προ συγκέντρωσης	Μετά τη συγκέντρωση
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ	[25-35]%	[25-35]%
ΣΕΛΟΝΤΑ	[15-25] %	
ΝΗΡΕΥΣ	[15-25] %	[15-25] %
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘ. ΑΕ	[5-10]%	[10-15]%
ΔΙΑΣ	[5-10]%	
ΙΧΘ. ΜΠΙΤΣΑΚΟΣ ΑΕ	[5-10]%	[5-10]%
ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΘΑΛ. ΙΧΘ. ΑΕ	[0-5]%	
PLAGTON ΑΕ	[0-5]%	[0-5]%
ΙΧΘ. ΜΑΛΕΣΙΝΑΣ ΑΕ	[0-5]%	[0-5]%
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	[5-10]%	[0-5]%
ΔΙΑΣ-ΣΕΛΟΝΤΑ (μετά)		[15-25]%
ΗΗΙ	1.636	1.977
ΔΗΗΙ		341

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών

233) Βάσει του σεναρίου αυτού, το μεγαλύτερο μερίδιο στην αγορά θα κατέχει η εταιρία ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ με [25-35]% ακολουθούμενη από την εταιρία ΝΗΡΕΥΣ με [15-25]%. Το μερίδιο της νέας οντότητας, η οποία θα είναι τρίτος μεγαλύτερος ανταγωνιστής, θα ανέρχεται σε περίπου [15-25]% ενώ η μεταβολή του δείκτη συγκέντρωσης κείται πέραν της ένδειξης ασφαλών ορίων, καθώς ανέρχεται σε περίπου 350 μονάδες παραμένοντας άνω του ορίου των 250 μονάδων με ΗΗΙ μεταξύ 1000 και 2000 μονάδων.

VII.2.1 Αξιολόγηση οριζόντιων επιπτώσεων στην αγορά ιχθυοκαλλιεργειών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας

234) Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, η εταιρία ΔΙΑΣ έχει έμμεσες και άμεσες συμμετοχές σε λοιπές εταιρίες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό οι οποίες δραστηριοποιούνται στον κλάδο της ιχθυοκαλλιέργειας²⁴⁸. Από το 2000 και έπειτα, η ΔΙΑΣ έχει προβεί στην εξαγορά και συγχώνευση δια απορρόφησης διαφόρων εταιριών του κλάδου ιχθυοκαλλιέργειας (Πίνακας 2 του Παραρτήματος 1). Η δε εταιρία επενδύσεων χαρτοφυλακίου LINNAEUS, η οποία κατέχει το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας TETHYS, έχει άμεσες και έμμεσες συμμετοχές σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο κλάδο της ιχθυοκαλλιέργειας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό²⁴⁹. Η εταιρία TETHYS συμμετέχει με 23% στο μετοχικό κεφάλαιο της ΝΗΡΕΥΣ, κατέχει δε το μεγαλύτερο ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου στην εν λόγω εταιρία. [...], έχει τουλάχιστον ίσα δικαιώματα ψήφου με τους υπόλοιπους μετόχους της ΝΗΡΕΥΣ, υπάρχει επομένως τουλάχιστον δυνητικά η πιθανότητα συμμετοχής στο διορισμό μελών Δ.Σ. της εν λόγω εταιρίας. Περαιτέρω, παρότι η εν λόγω μειοψηφική συμμετοχή στην εταιρία ΝΗΡΕΥΣ δεν φαίνεται να είναι ελέγχουσα, δημιουργείται αφενός χρηματοοικονομικό ενδιαφέρον για την ευημερία του εν λόγω ανταγωνιστή της νέας οντότητας και αφετέρου η πιθανότητα πρόσβασης στα εμπιστευτικά στοιχεία και της ΝΗΡΕΥΣ (με αποτέλεσμα να καθίσταται πιθανή η ανταλλαγή εμπιστευτικών εμπορικών στοιχείων μεταξύ της ΝΗΡΕΥΣ και της νέας ΣΕΛΟΝΤΑ είτε αμοιβαία είτε και χωρίς αμοιβαιότητα). Συνεπώς, η ανταγωνιστική πίεση που αναμένεται να ασκεί η ΝΗΡΕΥΣ στη νέα οντότητα είναι μειωμένη.

235) Επίσης, όπως προκύπτει από την έρευνα, οι ΝΗΡΕΥΣ, ΣΕΛΟΝΤΑ και ΔΙΑΣ είναι πλήρως καθετοποιημένες εταιρίες του κλάδου και δραστηριοποιούνται και στις τρεις σχετικές αγορές (ιχθυοτροφές, γόνος, νοπά ψάρια). Άλλωστε, με την υπό κρίση πράξη αναμένεται να ενισχυθούν τα πλεονεκτήματα πιθανών οικονομιών κλίμακος και κόστους που θα διαθέτει η νέα οντότητα (νέα ΣΕΛΟΝΤΑ) [βλ. και ανωτέρω παρ. 101], καθώς και

²⁴⁸ ΣΠΑΡΦΙΣ ΑΕ (νοπά ψάρια), ΚΛΕΙΔΑΡΑΣ FAMILY ΑΕ (νοπά ψάρια και ιχθύδια), ΝΙΜΟΣ ΑΕΒΕ (νοπά ψάρια) και ASTIR INTERNATIONAL S.R.L. (Ιταλία, νοπά ψάρια). Σημειώνεται για την ASTIR INTERNATIONAL S.R.L. ότι ελέγχεται από κοινού με τη [...] (βλ. και Πίνακα 1 στο Παράρτημα 1).

²⁴⁹ Βλ. Πίνακα 3 στο Παράρτημα 1 [Anglesey Aquaculture Ltd (Ηνωμένο Βασίλειο), GFA Advanced Systems Limited (Ισραήλ), Center for Aquaculture Technologies, Inc.(Η.Π.Α), Grow Fish Anywhere UK Limited (Ηνωμένο Βασίλειο),[...].

παρ. 211) της παρούσας]. Επισημαίνεται μάλιστα ότι το κόστος ιδίως των ιχθυοτροφών (αγορά στην οποία δεν δραστηριοποιούνται ως παραγωγοί οι υπόλοιπες εταιρίες πλην των εταιριών που απαρτίζουν οι ανωτέρω εταιρίες) αντιπροσωπεύει περίπου το 55-60% του κόστους παραγωγής των νωπών ψαριών ή/και το 25-50% του κόστους παραγωγής ιχθυδίων-γόνου [βλ. ανωτέρω παρ. 144) και Παράρτημα 3, Πίνακας 1, καθώς και παρ. 187) και Παράρτημα 4, Πίνακας 1].

236) Εξάλλου, τα προϊόντα της σχετικής αγοράς είναι ομοιογενή και υφίσταται διαφάνεια στην αγορά. Ταυτόχρονα, οι εν λόγω δύο οντότητες (ΣΕΛΟΝΤΑ και ΔΙΑΣ) αποτελούσαν μία εκ των κυρίων πιθανών πηγών ανταγωνιστικής πίεσης της μίας προς την άλλη, στο μεταξύ τους δηλαδή πιθανό ανταγωνισμό. Εκ της υπό κρίση πράξεως, προκύπτει ενδεχόμενη μείωση της πιθανής ανταγωνιστικής απειλής που θα μπορούσε να δεχθεί τόσο η ΝΗΡΕΥΣ όσο και η καθεμία εκ των δύο συγχωνευθεισών οντοτήτων. Περαιτέρω, το νομοθετικό πλαίσιο λήψης νέας άδειας χαρακτηρίζεται ως χρονοβόρο και αρκετά περίπλοκο, με αποτέλεσμα να εμποδίζεται η είσοδος νέων επιχειρήσεων [βλ. παρ. 159) και επ.] στις αγορές τουλάχιστον των ιχθυδίων και των ιχθυοτροφών.

ι) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης ατομικής δεσπόζουσας θέσης)

237) Βάσει των διαθέσιμων στοιχείων και λαμβάνοντας υπόψη ότι, όπως προαναφέρθηκε [βλ. παρ. 189)-190)], σε ευρωπαϊκό επίπεδο η συνολική παραγωγή που καλύπτει συνολικά η Ελλάδα ανέρχεται περίπου σε μερίδιο 38% επί της συνολικής παραγωγής, ενώ ακολουθεί η Τουρκία με μερίδιο 35% επί της συνολικής παραγωγής, -η νέα οντότητα θα αντιμετωπίζει ανταγωνισμό στις υπόλοιπες χώρες τόσο τοπικό όσο και από τις εξαγωγές άλλων χωρών (π.χ. την Τουρκία). Ενόψει και του συνολικού μεριδίου της ελληνικής παραγωγής, δεν είναι καταρχήν δυνατόν, σύμφωνα με την ως άνω παρατεθείσα νομολογία, να διαπιστωθεί δυνατότητα της νέας οντότητας να εμποδίσει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό ως αποτέλεσμα οριζοντίων επιπτώσεων μη συντονισμένης συμπεριφοράς σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

238) Σε εθνικό επίπεδο ωστόσο, βάσει της προηγηθείσας ανάλυσης, προκύπτει [βλ. παρ. 230)] ότι το μερίδιο της νέας οντότητας θα κυμαίνεται περίπου στο [25-35]% και θα είναι ο σημαντικότερος ανταγωνιστής, ενώ στη σχετική αγορά υφίσταται έτερη ανταγωνίστρια επιχείρηση, η ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ, με μερίδιο αγοράς [25-35]% και ακολουθεί η ΝΗΡΕΥΣ, με μερίδιο [15-25]% ενώ και οι τρεις αυτές εταιρίες είναι πλήρως καθετοποιημένες. Αναλυτικότερα, βάσει των στοιχείων που παρατέθηκαν ανωτέρω αναφορικά με τα μερίδια των μερών και των ανταγωνιστών τους, στην αγορά παραγωγής και διάθεσης ιχθυδίων ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας, οι συμμετέχουσες θα κατέχουν δυνάμει του συνδυαστικού τους μεριδίου την πρώτη θέση²⁵⁰ συνεπεία της υπό εξέταση συγκέντρωσης με μερίδιο που ανέρχεται στο [25-35]% (με διαφορά από το μερίδιο αγοράς του δεύτερου ανταγωνιστή [...] και [...] ποσοστιαίων μονάδων από τον τρίτο). Συνεπώς το ως άνω

²⁵⁰ Υπό το επαχθέστερο σενάριο από απόψεως επιπτώσεων στον ανταγωνισμό, ότι δηλ. η νέα οντότητα θα συνεχίζει να πωλεί σε άλλες επιχειρήσεις τις ποσότητες που πωλούσαν οι εταιρίες ΔΙΑΣ και ΣΕΛΟΝΤΑ το έτος 2012 και θα συνεχίζει να αγοράζει τις ποσότητες που αγόραζε η εταιρία ΔΙΑΣ.

συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων δεν είναι ιδιαίτερα υψηλό. Όσον αφορά στα επίπεδα συγκέντρωσης, ο δείκτης ΗΗΙ δεν υπερβαίνει τις 2.000 μονάδες στην αγορά παραγωγής και διάθεσης ιχθυδίων ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας, ενώ η μεταβολή του δείκτη (Δ) είναι κατά πολύ κατώτερη της ένδειξης²⁵¹ ασφαλών ορίων που προβλέπει η προαναφερθείσα Ανακοίνωση της Ε.Ε.²⁵².

239) Με βάση τα μερίδια που κατέχουν οι επόμενοι ανταγωνιστές που δραστηριοποιούνται στην ως άνω αγορά (ήτοι η ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ με μερίδιο αγοράς [25-35]% και ο ΝΗΡΕΥΣ με μερίδιο αγοράς [15-25]%), εκτιμάται ότι οι ανωτέρω δύο ανταγωνιστές έχουν αυξημένη ισχύ στην αγορά και η νέα οντότητα δεν προκύπτει ότι θα είναι σε κατάσταση οικονομικής ισχύος που της δίνει την εξουσία να εμποδίζει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά συμπεριφερόμενη σε σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα έναντι των ανταγωνιστών, των πελατών της και τελικά των καταναλωτών. Στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιούνται επίσης, πλην των ανωτέρω μεγάλων ανταγωνιστών, και ιχθυοκαλλιέργειες με μικρότερη παραγωγή μεν, οι οποίες, ωστόσο, δεν αξιοποιούν το 100% της αδειοδοτημένης παραγωγικής δυναμικότητάς²⁵³ τους. Οι εταιρίες αυτές συνιστούν εναλλακτικούς προμηθευτές για τους πελάτες των συμμετεχουσών σε περίπτωση αύξησης των τιμών ή περιορισμού της παραγωγής από τις τελευταίες.

240) Επισημαίνεται στο σημείο αυτό ότι παρόλο που η υπό κρίση συγκέντρωση πραγματοποιείται μεταξύ δυο προμηθευτών, δεν αναμένεται να οδηγήσει στην κατάργηση μιας αξιόπιστης πηγής εφοδιασμού, καθώς η εταιρία ΔΙΑΣ δραστηριοποιείται στην εν λόγω αγορά πραγματοποιώντας περιορισμένες πωλήσεις προς τρίτους και με πολύ χαμηλό -της τάξης του [...]%- μερίδιο στην εν λόγω αγορά. Εξάλλου, από την επεξεργασία των στοιχείων που συνελέγησαν, προκύπτει ότι οι πελάτες στην πλειονότητά τους προμηθεύονται γόνο από πολλαπλές πηγές, γεγονός που συμβάλλει έτι περαιτέρω στον περιορισμό τυχόν ισχύος του προμηθευτή [βλ. αναλυτικά παρ. 219)]. Τέλος, από το

²⁵¹ Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π.: "20. Είναι επίσης ελάχιστα πιθανό να διαπιστώσει οριζόντια προβλήματα ανταγωνισμού σε μια συγκέντρωση με δείκτη ΗΗΙ μετά τη συγκέντρωση που κυμαίνεται μεταξύ 1000 και 2000 και "δέλτα" κάτω από 250, ή σε μία συγκέντρωση με δείκτη ΗΗΙ μετά τη συγκέντρωση πάνω από 2000 κάτω από 150, εκτός αν υπάρχουν ειδικές περιστάσεις, όπως, για παράδειγμα, ένας ή περισσότεροι από τους ακόλουθους παράγοντες:

α) συγκέντρωση με πιθανότητα εισόδου ή πρόσφατη είσοδο στην αγορά επιχειρήσεων με μικρό μερίδιο αγοράς·

β) ένα ή περισσότερα συμμετέχοντα μέρη έχουν προβεί σε σημαντικές καινοτομίες με τρόπους που δεν αντανακλώνται στα μερίδια αγοράς·

γ) σημαντικές σταυροειδείς συμμετοχές μεταξύ των παραγόντων της αγοράς·

δ) μια από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις είναι "αποστάτης" με μεγάλη πιθανότητα να διακόψει τον συντονισμό της συμπεριφοράς·

ε) ενδείξεις προηγούμενου ή συνεχιζόμενου συντονισμού ή πρακτικές που τον διευκολύνουν·

στ) ένα από τα μέρη είχε μερίδιο αγοράς πριν από τη συγκέντρωση άνω του 50 %.

21. Καθένα από τα επίπεδα αυτά του δείκτη ΗΗΙ, σε συνδυασμό με τα σχετικά "δέλτα", μπορεί να χρησιμεύει σαν αρχική ένδειξη απουσίας προβλημάτων ανταγωνισμού. Ωστόσο, δεν δημιουργεί τεκμήριο είτε για την ύπαρξη είτε για την απουσία των εν λόγω προβλημάτων".

²⁵² Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 19-20. Εν προκειμένω ο δείκτης είναι 1.587 και η μεταβολή του δείκτη (Δ) είναι -49.

²⁵³ Βλ. Πίνακα 3 του Παραρτήματος 4 σχετικά με παραγωγική δυναμικότητα και βαθμό αξιοποίησης.

σύνολο των συμβάσεων που προσκομίσθηκαν δεν προκύπτει σύναψη μακροχρόνιων συμβάσεων αγοραπωλησίας γόνου, ούτε και ρήτρες αποκλειστικότητας.

241) Βάσει των στοιχείων αυτών, και ιδίως των ως άνω μεριδίων και της μεταξύ των δύο πρώτων ανταγωνιστών μικρής διαφοράς, αλλά και των λοιπών συνθηκών της αγοράς, η προκείμενη συγκέντρωση δεν θεωρείται ότι δύναται αυτοτελώς να προκαλέσει προβλήματα μη συντονισμένων αποτελεσμάτων. Ειδικότερα, παρά την ύπαρξη εμποδίων εισόδου στη σχετική αγορά (υψηλό κόστος επένδυσης και χρονόβορα και πολύπλοκη διαδικασία για την απόκτηση άδειας δραστηριοποίησης), ενόψει όλων των προαναφερθέντων, ιδίως δε του χαμηλού μεριδίου της νέας οντότητας, της δυνατότητας εναπομενόντων ανταγωνιστών να ασκήσουν ανταγωνιστική πίεση στη νέα οντότητα, των δυνατοτήτων στενής υποκατάστασης μεταξύ των προϊόντων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και εκείνων που προσφέρουν οι ανταγωνιστές, της απουσίας μακροχρόνιων συμβάσεων και ρητρών αποκλειστικότητας, της δυνατότητας αύξησης της παραγωγικής ικανότητας εκ μέρους των μικρότερων ανταγωνιστών, καθώς και της πολιτικής πολλαπλών πηγών προμήθειας που ακολουθούν οι πελάτες, σύμφωνα με την κρίση της Επιτροπής, η υπό κρίση συγκέντρωση δεν αναμένεται να οδηγήσει στη δημιουργία ή ενίσχυση ατομικής δεσπόζουσας θέσης της νέας οντότητας στην αγορά παραγωγής και διάθεσης ιχθυδίων ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας όπως ανωτέρω ορίσθηκε.

ii) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητα δημιουργίας ή ενίσχυσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης)

242) Στο επίπεδο της αγοράς παραγωγής και διάθεσης ιχθυδίων ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας στην εθνική επικράτεια, μετά την υπό εξέταση συγκέντρωση, οι τρεις μεγαλύτερες επιχειρήσεις (ενιαία οντότητα [25-35]%-, ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ –[25-35]%- και ΝΗΡΕΥΣ –[15-25]%-) θα κατέχουν αθροιστικά, μερίδια ανερχόμενα σε 68,5%. Ως εκ τούτου, η υπό κρίση αγορά παρουσιάζει υψηλό επίπεδο συγκέντρωσης, η οποία αυξάνεται εκ της απορρόφησης μιας σημαντικής εκ των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων, και η αγορά είναι περισσότερο ευάλωτη στη δημιουργία συντονισμένων αποτελεσμάτων²⁵⁴, ενώ η από κοινού κατοχή από τρεις εταιρίες μεριδίου αγοράς άνω του 60% συνιστά εν προκειμένω ένδειξη για την περαιτέρω διερεύνηση ύπαρξης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης.

243) Ερευνάται ειδικότερα εάν βάσει της διάρθρωσης της αγοράς, οι επιχειρήσεις μπορεί να θεωρήσουν εφικτό και προτιμότερο να υιοθετήσουν σε μόνιμη βάση μια συγκεκριμένη τακτική στην αγορά με στόχο ιδίως την πραγματοποίηση πωλήσεων σε αυξημένες τιμές, παρεμποδίζοντας τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό με το συντονισμό της συμπεριφοράς τους. Η συγκέντρωση θα μπορούσε, επίσης, να καταστήσει το συντονισμό ευκολότερο, πιο σταθερό και πιο αποτελεσματικό για επιχειρήσεις που συντόνιζαν ήδη τη συμπεριφορά τους πριν από τη συγκέντρωση, είτε καθιστώντας πιο

²⁵⁴ Απόφαση Ευρ. Επιτροπής M.3333 Sony/BMG (2) παρ. 92.

συγκροτημένο το συντονισμό είτε επιτρέποντας στις επιχειρήσεις να συντονιστούν σε ακόμη υψηλότερες τιμές²⁵⁵.

244) Τα χαρακτηριστικά της εν λόγω αγοράς που ευνοούν το συντονισμό καταγράφονται κατωτέρω:

245) Στην αγορά παραγωγής και διάθεσης ιχθυδίων ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας το 90% της συνολικής εγχώριας παραγωγής γόνου τσιπούρας και λαβρακίου προέρχεται από τις πέντε μεγαλύτερες εταιρίες²⁵⁶. Οι τρεις μεγαλύτερες επιχειρήσεις (νέα ΣΕΛΟΝΤΑ, ΝΗΡΕΥΣ και ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ) θα κατέχουν από κοινού μερίδιο αγοράς που θα πλησιάζει το 70%. Οι αυξομειώσεις που παρατηρούνται κατά τη διάρκεια των ετών 2010-2012 δεν τροποποιούν την εικόνα αυτή. Η κατάταξη ως προς τα μερίδια της συνδυασμένης οντότητας και των ανταγωνιστών της εμφανίζει σχετική σταθερότητα κατά τη διάρκεια της τελευταίας τριετίας [βλ. παρ. 227)]. Τα μερίδια αυτά εμφανίζονται εν μέρει συμμετρικά, καθώς κινούνται κατά κανόνα σε απόσταση περίπου [...]%, ενώ η νέα οντότητα σε σχέση με τη δεύτερη (ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ) έχουν διαφορά μόλις [...]%, δηλαδή, πρακτικά το μερίδιο αγοράς τους ταυτίζεται και η συμμετρία μεταξύ τους αυξάνεται λόγω της συγκέντρωσης. Αντιστοίχως, όπως εκτίθεται αναλυτικότερα, μεταξύ της νέας οντότητας και της τρίτης κατά σειρά μεγαλύτερης επιχείρησης (ΝΗΡΕΥΣ), υφίσταται διαρθρωτικός δεσμός που συνίσταται στην προεκτεθείσα μειοψηφική συμμετοχή της ΤΕΤΗΥΣ –βασικού μετόχου της νέας οντότητας- στη ΝΗΡΕΥΣ με ποσοστό 23,62% (μεγαλύτερο από οποιουδήποτε άλλου μετόχου, με τον δεύτερο να κατέχει 21,09%), γεγονός το οποίο μπορεί να αμβλύνει την ανταγωνιστική πίεση που ασκεί η ΝΗΡΕΥΣ στη νέα οντότητα (η συμμετοχή αυτή δύναται περαιτέρω να λειτουργήσει και ως μηχανισμός παρακολούθησης και αποτροπής τυχόν παρεκκλίσεων από τους όρους συντονισμού). Επίσης ο εν λόγω δεσμός ενδέχεται να αυξάνει τη διαφάνεια αφού εταιρίες αποκτούν δυναμικά πρόσβαση σε ευαίσθητα ως προς τον ανταγωνισμό στοιχεία που αφορούν τουλάχιστον στην εμπορική/τιμολογιακή πολιτική της ΝΗΡΕΥΣ έναντι ανταγωνιστών της. Η ύπαρξη διαρθρωτικού δεσμού είναι συνεπώς παράγοντας που ευνοεί το σιωπηρό συντονισμό.

246) Επίσης, η εταιρία LINNAEUS έχει άμεσες και έμμεσες συμμετοχές σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο κλάδο της ιχθυοκαλλιέργειας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό²⁵⁷.

247) Αναφορικά με τις συμμετοχές (άνω του 5%) που κατέχουν μέλη του ΔΣ της ΣΕΛΟΝΤΑ σε άλλες επιχειρήσεις²⁵⁸, ο κ. Ιωακείμ Τσουκαλάς (μη εκτελεστικό μέλος του ΔΣ της ΣΕΛΟΝΤΑ) κατέχει ποσοστό [...] του μετοχικού κεφαλαίου των εταιριών [...] και [...]. Η εταιρία MARVEN συμμετέχει με ποσοστό [...] στην εταιρία [...], με ποσοστό [...] στην εταιρία [...] και με ποσοστό [...] στην εταιρία [...]. Η εταιρία ΣΕΛΟΝΤΑ (μητρική εταιρία του ομίλου ΣΕΛΟΝΤΑ) έχει έμμεσες και άμεσες συμμετοχές σε λοιπές

²⁵⁵ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 39.

²⁵⁶ Βλ. σχετικά παρ. 195).

²⁵⁷ Βλ. Πίνακα 3 στο Παράρτημα 1.

²⁵⁸ Βλ. σχετικά την υπ' αριθ. πρωτ. 4533/4.6.2013 επιστολή.

εταιρίες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό οι οποίες δραστηριοποιούνται και στον κλάδο της ιχθυοκαλλιέργειας²⁵⁹ και μειοψηφική συμμετοχή ([...])% στην εταιρία ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΛΕΡΟΥ Α.Ε..

248) Επίσης, το προϊόν είναι ομοιογενές, γεγονός το οποίο ευνοεί αφενός την διαφάνεια στην αγορά. Η ομοιογένεια του προϊόντος καθιστά κατ' αρχήν ευκολότερο το συντονισμό σχετικά με την τιμή που θα ισχύει για ένα και μόνο ομοιογενές προϊόν (σε σχέση με πολλές τιμές σε μια αγορά με πολλά και ανόμοια προϊόντα)²⁶⁰. Προς την κατεύθυνση αυτή συνηγορεί και η συμμετρική διάρθρωση του κόστους μεταξύ των μεγάλων παραγωγών του προϊόντος (νέα οντότητα, ΝΗΡΕΥΣ και ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ)²⁶¹ και το γεγονός ότι οι τιμές του γόνου παρουσιάζουν σταθερότητα κατά τη διάρκεια των ετών 2000-2011²⁶².

249) Η αγορά δεν στηρίζεται, δε, σε υψηλό βαθμό καινοτομίας, ενώ χαρακτηρίζεται από στάσιμη ή συγκρατημένη ανάπτυξη της ζήτησης [βλ. παρ. 202)].

250) Περαιτέρω, κατά τη διάρκεια των ετών 2010-2012, όπως αποτυπώνεται και ανωτέρω, υφίστανται πολλές συμφωνίες συνεργασίας - προμήθειας μεταξύ τόσο των εν λόγω τριών επιχειρήσεων όσο και με άλλες επιχειρήσεις του κλάδου. Συγκεκριμένα, κατά το έτος 2010, οι εταιρίες ΣΕΛΟΝΤΑ και ΔΙΑΣ, καθώς και [...], προμηθεύονται γόνου [...]. Αντίστοιχα, [...] προμηθεύεται γόνου [...] κατά τη διάρκεια των ετών 2011 - 2012, ενώ και το αντίστροφο λαμβάνει χώρα κατά το έτος 2011 ([...]). Ταυτόχρονα, στη σχετική αγορά, το σύνολο σχεδόν των κυρίως δραστηριοποιούμενων σε αυτή αναπτύσσει κατά καιρούς σχέσεις συνεργασίας με τις υπόλοιπες εταιρίες του κλάδου ακολουθώντας πολιτική αρκετών (τουλάχιστον δύο ή τριών διαφορετικών κατ' έτος) πηγών προμήθειας [βλ. αναλυτικά σχετικό Πίνακα παρ. 219)]. Συνεπώς, παράγοντες που ευνοούν τη σχετική διαφάνεια στην υπό εξέταση αγορά είναι οι συμφωνίες συνεργασίας που συνάπτονται μεταξύ των ανταγωνιστών με αντικείμενο την αγοραπωλησία γόνου (παρ' ότι αφορούν ένα μικρό κομμάτι των αναγκών κάθε εταιρίας και καλύπτουν περιστασιακές ανάγκες), καθώς και οι αναλογίες που παρουσιάζουν οι μεγαλύτερες εταιρίες παραγωγής και διάθεσης ιχθυδίων στην εγχώρια αγορά ως προς τη διάρθρωση του κόστους παραγωγής²⁶³ και την κάθετη ολοκλήρωση²⁶⁴.

251) Μεταξύ των επιχειρήσεων του κλάδου υπάρχουν επαφές σε πολλαπλές αγορές (αναφέρεται ενδεικτικά, πέραν της αγοράς του γόνου, η αγορά των ιχθυοτροφών). Ειδικότερα, η νέα ΣΕΛΟΝΤΑ ενδέχεται μέσω της συμμετοχής της ΤΕΤΗΥΣ στην εταιρία ΝΗΡΕΥΣ να αποκτήσει πρόσβαση σε πληροφόρηση σχετικά με τις δραστηριότητες των ανταγωνιστών της στο σύνολο των αγορών (ιχθυοτροφών, ιχθυδίων και των νωπών ψαριών). Στην αγορά των ιχθυοτροφών, όπως προαναφέρθηκε (βλ. Ενότητα II.1.1), η δημιουργούμενη εκ της συγκεντρώσεως νέα οντότητα θα μετάσχει (τουλάχιστον έως τις

²⁵⁹ Βλ. Πίνακα 4 του Παραρτήματος 1.

²⁶⁰ Βλ. Κατευθυντήριες οριζόντων, ό.π., παρ. 45

²⁶¹ Βλ. Πίνακα 1 του Παραρτήματος 4.

²⁶² Βλ. Διάγραμμα 1, Παράρτημα 6. Βλ. περαιτέρω ανωτέρω πίνακα σε σχέση με περιθώρια κέρδους.

²⁶³ Βλ. ανωτέρω παρ. 200) και πίνακα δομής κόστους.

²⁶⁴ Βλ. Κατευθυντήριες παρ. 48.

30.10.2014) στην επιχείρηση ΖΩΝΟΜΗ. Στην τελευταία αυτή εταιρία, μέτοχοι με ποσοστά λίγο κάτω του 25% θα είναι η νέα οντότητα και η εταιρία BIOMAP, μία εκ των βασικών ανταγωνιστριών επιχειρήσεων της εν λόγω αγοράς. Η νέα ΣΕΛΟΝΤΑ (μέσω της ΣΕΛΟΝΤΑ) και η εταιρία BIOMAP δραστηριοποιούνται στην αγορά των ιχθυοτροφών. Είναι, κατά συνέπεια, άμεσοι ανταγωνιστές (στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας των ιχθυοτροφών) της επιχείρησης ΖΩΝΟΜΗ στην οποία έχουν επίσης μειοψηφική συμμετοχή. Οι τρεις εταιρίες (νέα ΣΕΛΟΝΤΑ, BIOMAP, ΖΩΝΟΜΗ) έχουν υψηλά μερίδια αγοράς στη σχετική αγορά των ιχθυοτροφών. Τα εμπόδια εισόδου που καταγράφονται ανωτέρω τόσο στην αγορά των ιχθυοδίων όσο και σε αυτή των ιχθυοτροφών²⁶⁵ σε συνδυασμό με το ενδεχόμενο η νέα οντότητα να ακολουθήσει τις ανωτέρω πρακτικές επιτείνουν τη δυσκολία άσκησης δυναμικής ανταγωνιστικής πίεσης από κάποια νεοεισερχόμενη στην αγορά επιχείρηση.

252) Οι σταυροειδείς συμμετοχές, ο βαθμός της κάθετης ενοποίησης²⁶⁶ και οι επαφές και συναλλαγές μεταξύ των μεγαλύτερων εταιριών του κλάδου σε πολλαπλές αγορές μπορεί να επηρεάζουν την προθυμία των προμηθευτών να υιοθετούν παράλληλη συμπεριφορά κατά τα προεκτεθέντα, με ενίσχυση της διαφάνειας²⁶⁷ και της δυνατότητας επιβολής αντιποίνων σε περίπτωση εντοπισμού παρέκκλισης από ενδεχόμενο συντονισμό (και στις άλλες εξεταζόμενες αγορές).

253) Επιπλέον, με την υπ' αριθ. 492/VI/2010 απόφαση της Επιτροπής²⁶⁸ διαπιστώθηκε προηγούμενη εναρμονισμένη πρακτική (απαγορευμένη οριζόντια σύμπραξη) μεταξύ των μεγαλύτερων εταιριών του κλάδου (ΝΗΡΕΥΣ, ΔΙΑΣ, ΣΕΛΟΝΤΑ, ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ και ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ) στις υπό εξέταση αγορές του γόνου και των νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας. Τούτο επιτείνει την πιθανότητα συντονισμού μεταξύ των εν λόγω τριών -μετά τη συγκέντρωση- εταιριών²⁶⁹.

254) Οι υπόλοιπες εταιρίες του κλάδου είναι δύσκολο να αποσταθεροποιήσουν τυχόν συντονισμό μεταξύ των τριών επιχειρήσεων, καθώς εξαρτώνται ως προς τις προμήθειες

²⁶⁵ Βλ. παρακάτω Ενότητα VIII.3.

²⁶⁶ Πρβλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ. 78. Μέσω της κάθετης ολοκλήρωσης, η συγχωνευθείσα επιχείρηση ενδέχεται να αποκτήσει πρόσβαση σε εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες των ανταγωνιστών της που δραστηριοποιούνται στις αγορές προηγούμενης ή επόμενης οικονομικής βαθμίδας. Για παράδειγμα, εάν γίνει προμηθευτής ενός ανταγωνιστή που δραστηριοποιείται σε αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας, μια εταιρεία ενδέχεται να αποκτήσει κρίσιμες πληροφορίες, οι οποίες θα της επιτρέψουν να εφαρμόσει λιγότερο επιθετική τιμολογιακή πολιτική στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας εις βάρος των καταναλωτών. Ενδέχεται επίσης να θέσει τους ανταγωνιστές της σε ανταγωνιστικά μειονεκτική θέση, αποθαρρύνοντας με τον τρόπο αυτό την είσοδο ή την επέκτασή τους στην αγορά.

²⁶⁷ Η ύπαρξη διαφάνειας στο σύνολο των αγορών επιβεβαιώνεται από κάποιες επιχειρήσεις του κλάδου ([...]).

²⁶⁸ Η εν λόγω απόφαση επιβεβαιώθηκε ως προς την ουσία της από τις υπ' αριθ. 547/2012, 548/2012 και 2785/2012 αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

²⁶⁹ Κατά τα προεκτεθέντα, σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, κατά την αξιολόγηση της πιθανότητας συντονισμένων επιπτώσεων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι διαθέσιμες πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά των σχετικών αγορών, ιδίως δε -μεταξύ άλλων- και η προηγούμενη συμπεριφορά των επιχειρήσεων. Τα στοιχεία που αποδεικνύουν την ύπαρξη προηγούμενου συντονισμού είναι σημαντικά, εάν τα χαρακτηριστικά της σχετικής αγοράς δεν έχουν μεταβληθεί αισθητά ή δεν είναι πιθανό να μεταβληθούν στο άμεσο μέλλον.

τους από τις εν λόγω εταιρίες²⁷⁰. Συγκεκριμένα, η ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ αποτελεί το μεγαλύτερο για τρίτες επιχειρήσεις προμηθευτή ιχθυδίων (στην αγορά νωπών ψαριών)²⁷¹, ενώ οι εταιρίες ΣΕΛΟΝΤΑ, ΔΙΑΣ και ΝΗΡΕΥΣ αποτελούν βασικούς για τις υπόλοιπες εταιρίες του κλάδου προμηθευτές ιχθυδίων (όπως και ιχθυοτροφών)²⁷².

255) Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και οι παρούσες συνθήκες της συγκεκριμένης αγοράς, και ιδίως διαρθρωτικοί δεσμοί (οι οποίοι μπορεί να λειτουργήσουν και ως μηχανισμοί παρακολούθησης - αντιποίνων), ο βαθμός συγκέντρωσης, η αλληλεπίδραση μεταξύ των κυριότερων ανταγωνιστών, ο εναπομένον ανταγωνισμός, η διαφάνεια της αγοράς και η διαπίστωση προηγούμενης απαγορευμένης σύμπραξης / συντονισμού στην αγορά αυτή, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η συγκέντρωση δύναται να αυξήσει την πιθανότητα συντονισμού της νέας οντότητας και των έτερων δύο μεγαλύτερων επιχειρήσεων της αγοράς (ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ και ΝΗΡΕΥΣ) στην υπό εξέταση αγορά παραγωγής και διάθεσης ιχθυδίων ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας στην εθνική επικράτεια.

256) Σημειώνεται περαιτέρω, ότι ο κλάδος των ιχθυοτροφών, είναι άμεσα συνδεδεμένος με τον κλάδο της ιχθυοκαλλιέργειας, καθώς οι ιχθυοτροφές πωλούνται σε επιχειρήσεις ιχθυοκαλλιέργειας και προορίζονται για την εκτροφή/πάχυνση ψαριών και την εκτροφή του γόνου στους ιχθυογεννητικούς σταθμούς. Επομένως, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην εκτροφή γόνου και ψαριών αποτελούν τους πελάτες των επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας ιχθυοτροφών. Οι ιχθυοτροφές συμβάλλουν επίσης σε σημαντικό ποσοστό στη διαμόρφωση του κόστους παραγωγής των νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας (περίπου 60%, όπως προαναφέρθηκε, του συνολικού κόστους παραγωγής).

VII.3 Σχετική αγορά παραγωγής και εμπορίας ιχθυοτροφών

257) Σύμφωνα με τα στοιχεία της μελέτης της ICAP (Ιχθυοτροφές 2012), η εγχώρια παραγωγή ιχθυοτροφών ανήλθε το έτος 2012 σε περίπου 240.000 τόνους. Παρουσίασε, έτσι, από το έτος 2000 έως το 2012, μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής της τάξης του 13%. Οι εισαγωγές ιχθυοτροφών στην εγχώρια αγορά μειώθηκαν σημαντικά από περίπου 50.000 τόνους το έτος 2000 σε 10.000 τόνους το έτος 2012, με μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής της τάξης του - 17% και εκτιμάται ότι αντιπροσωπεύουν περίπου μόνο το 5% της εγχώριας κατανάλωσης ιχθυοτροφών.

258) Στην εγχώρια αγορά των ιχθυοτροφών δραστηριοποιούνται: α) ανεξάρτητες επιχειρήσεις με κύριο αντικείμενο την παραγωγή και εμπορία ιχθυοτροφών που δεν ανήκουν σε κάποιο όμιλο επιχειρήσεων ιχθυοκαλλιέργειας π.χ. BIOMAR HELLENIC ABEEI²⁷³, ΙΡΙΔΑ ΑΕ, ΖΩΝΟΜΗ κ.ά.), β) εισαγωγικές εταιρίες που δεν διαθέτουν εργοστάσια παραγωγής ιχθυοτροφών, αλλά εισάγουν ιχθυοτροφές από εταιρίες του

²⁷⁰ Βλ. ενδεικτικά Μ.1383, ό.π., σκ.505, 515.

²⁷¹ Καθώς και μία (μικρή έστω) εναλλακτική επιλογή προμήθειας ιχθυοτροφών αφού μεταπωλεί προς τρίτους μικρές ποσότητες.

²⁷² Βλ. ενδεικτικά Μ.1383, ό.π., σκ.507.

²⁷³ Η εταιρία BIOMAR HELLENIC ABEEI ανήκει κατά 100% στον δανέζικο όμιλο BIOMAR GROUP.

εξωτερικού π.χ. DIBAQ HELLAS S.A., CATVIS ΕΛΛΑΣ ΕΠΕ κ.ά. και γ) εταιρίες που ανήκουν ή συνδέονται με κάποιο όμιλο επιχειρήσεων ιχθυοκαλλιέργειας. Πιο συγκεκριμένα, στην τελευταία κατηγορία εντάσσονται η ΠΕΡΣΕΥΣ ΑΕΒΕ η οποία ανήκει στον όμιλο ΣΕΛΟΝΤΑ και η ECOFEED ΑΕΒΕ, η οποία αποτελεί συνδεδεμένη εταιρία του ομίλου ΕΛΛ.ΙΧΘ. ΑΕ. Τέλος, στην αγορά δραστηριοποιείται και η ΝΗΡΕΥΣ μέσω της εξαγοράς των εταιριών παραγωγής ιχθυοτροφών ΚΕΓΟ και FEEDUS. Επίσης, σημειώνεται ότι η εταιρία ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ, αν και δεν παράγει η ίδια ή άλλη εταιρία του ομίλου τις ιχθυοτροφές, μεταπωλεί, όμως, κάποιες ποσότητες από αυτές. Η εταιρία ΔΙΑΣ, στην αγορά της παραγωγής και εμπορίας ιχθυοτροφών συμμετέχει, όπως προαναφέρθηκε, στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας ΖΩΟΝΟΜΗ²⁷⁴. Μετά τις 30.07.2012, σύμφωνα με την εταιρία ΔΙΑΣ, δεν ασκεί σημαντική επιρροή στη ΖΩΟΝΟΜΗ και, κατά συνέπεια, η ΔΙΑΣ δεν την κατατάσσει στις συγγενείς επιχειρήσεις της και δεν την συμπεριλαμβάνει στην ενοποίηση της 31.12.2012. [...].

259) Στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας ΔΙΑΣ για το έτος 2012, αναφέρονται τα εξής: « ...Η μη ύπαρξη σημαντικής επιρροής αποδεικνύεται από το ότι α) δεν υπάρχει αντιπροσώπηση στο ΔΣ ή ισοδύναμο διοικητικό όργανο της εταιρίας, β) η μητρική δεν συμμετέχει στις διαδικασίες χάραξης της πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής σε αποφάσεις που αφορούν σε μερίσματα ή άλλες διανομές (πχ. κερδών) και γ) δεν παρέχεται ουσιαστική τεχνική και διοικητική πληροφόρηση». Η εταιρία ΔΙΑΣ αναφέρει ότι [...].

260) Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζεται η παραγωγή των κυριότερων επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας ιχθυοτροφών και τα μερίδιά τους ως προς τη συνολική εγχώρια παραγωγή για το έτος 2012.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΩΝ 2012		
	Ποσότητα.	%
ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[25-35]%

²⁷⁴ Σύμφωνα με την υπ' αριθ. πρωτ. 4571/5.6.2013 επιστολή της εταιρίας ΖΩΟΝΟΜΗ, η εταιρία ιδρύθηκε το 1997 και από την ίδρυση της έως και την ημερομηνία 14.03.2007, διαχειριστής και κύριος μέτοχος της εταιρίας ήταν ο Γ. Βαρβατσούλης. Στις 14.3.2007 ο Γ. Βαρβατσούλης πούλησε το 51% των μετοχών του στην εταιρία ΔΙΑΣ και στον κ. Σ. Πιτάκα (33% και 18% αντίστοιχα). Στις 9.4.2008 ο Σ. Πιτάκας μεταβίβασε τις μετοχές του στην εταιρία ΔΙΑΣ και η συμμετοχή της εταιρίας ΔΙΑΣ στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας ΖΩΟΝΟΜΗ ανήλθε σε 51%. Στις 25.9.2009 η εταιρία ΔΙΑΣ μεταβιβάζει στην εταιρία BIOMAR HELLENIC ABEEI 25,2% του μετοχικού κεφαλαίου της ΖΩΟΝΟΜΗ και η συμμετοχή της ΔΙΑΣ ανέρχεται στο 25,8% του μετοχικού κεφαλαίου της ΖΩΟΝΟΜΗ.

Σύμφωνα με την υπ' αριθ. πρωτ. 5726/18.07.2013 επιστολή της εταιρίας ΔΙΑΣ, στις 30.7.2012 η εταιρία ΔΙΑΣ προχώρησε στη σύναψη με τον Γ. Βαρβατσούλη ιδιωτικού προσυμφώνου πώλησης των μετοχών που κατέχει στην εταιρία ΖΩΟΝΟΜΗ. Πιο συγκεκριμένα, η εταιρία ΔΙΑΣ συμφώνησε να πωλήσει στον Γ. Βαρβατσούλη έως την 30.10.2014 ποσοστό 51% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας ΖΩΟΝΟΜΗ έναντι συνολικού τιμήματος 2.250.000 ευρώ. Η οριστική σύμβαση πώλησης των μετοχών θα υπογραφεί την 30.10.2014 κατόπιν πλήρωσης των όρων που περιλαμβάνονται στο προσύμφωνο. Προκειμένου να υλοποιηθεί τη δέσμευσή της απέναντι στον Γ. Βαρβατσούλη περί μεταβίβασης του 51% του μετοχικού κεφαλαίου της ΖΩΟΝΟΜΗ, η εταιρία ΔΙΑΣ υπέγραψε το από 30.7.2012 συμφωνητικό με τη [...] για την απόκτηση μέχρι τις 30.10.2014, μετοχών της ΖΩΟΝΟΜΗ κυριότητας της [...] που αντιστοιχούν στο 25,2% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας, έναντι τιμήματος που δεν θα υπερβαίνει το ποσό των 500.000 ευρώ. Σύμφωνα με την ως άνω επιστολή, [...].

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΩΝ 2012		
	Ποσότητα.	%
ΠΕΡΣΕΥΣ	[...]	[15-25]%
ΖΩΟΝΟΜΗ	[...]	[5-10]%
BIOMAR HELLENIC	[...]	[15-25]%
IRIDA	[...]	[10-15]%
Σύνολο αγοράς²⁷⁵		

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών

261) Η επιχείρηση με τη μεγαλύτερη παραγωγή ιχθυοτροφών στην εγχώρια αγορά είναι η εταιρία ΝΗΡΕΥΣ με μερίδιο της τάξης του [25-35]% για το έτος 2012. Ακολουθούν οι εταιρίες ΠΕΡΣΕΥΣ και ΒΙΟΜΑΡ με μερίδια [15-25]% και [15-25]% αντίστοιχα.

262) Ένα μεγάλο μέρος της παραγωγής ιχθυοτροφών των επιχειρήσεων που ανήκουν σε όμιλο επιχειρήσεων ιχθυοκαλλιέργειας καλύπτει ενδοομιλικές ανάγκες σε ιχθυοτροφές και δεν διατίθεται προς πώληση σε τρίτους. Αντίθετα, οι ανεξάρτητες επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας ιχθυοτροφών διαθέτουν την παραγωγή τους προς πώληση. Η εκτίμηση για το συνολικό μέγεθος της αγοράς εμπορίας ιχθυοτροφών ανέρχεται σε περίπου 125 εκατ. τόνους ιχθυοτροφών. Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζονται οι πωλήσεις και τα μερίδια των επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας ιχθυοτροφών με βάση τις πωλήσεις σε τρίτους για το έτος 2012.

ΠΩΛΗΣΕΙΣ (σε όγκο) ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ -2012		
	Πωλήσεις	%
BIOMAR HELLENIC ²⁷⁶	[...]	[25-35]%
IRIDA	[...]	[15-25]%
ΖΩΟΝΟΜΗ	[...]	[15-25]%
ΠΕΡΣΕΥΣ (ΟΜΙΛΟΣ ΣΕΛΟΝΤΑ)	[...]	[10-15]%
ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[5-10]%
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ ΑΕ	[...]	

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών

263) Το έτος 2012 η εταιρία ΒΙΟΜΑΡ HELLENIC κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς της τάξης του [25-35]%. Ακολουθούν οι εταιρίες ΙΡΙΔΑ και ΖΩΟΝΟΜΗ με μερίδια της τάξης του [15-25]% και [15-25]% αντίστοιχα. Το μερίδιο αγοράς του ομίλου ΣΕΛΟΝΤΑ ανέρχεται σε περίπου [10-15]%. Μετά την ολοκλήρωση της υπο-κρίσης πράξης, η νέα συγχωνευθείσα οντότητα θα κατέχει στην εγχώρια αγορά ιχθυοτροφών μερίδιο της τάξης του [10-15]%.

²⁷⁵ Το συνολικό μέγεθος της αγοράς βασίζεται στις εκτιμήσεις της εταιρίας ΒΙΟΜΑΡ και του Kontali Report.

²⁷⁶ Το 71,16% των πωλήσεων της το πραγματοποιεί προς ΔΙΑΣ-ΣΕΛΟΝΤΑ.

- **Προμηθευτές των μερών**

264) Οι μεγαλύτεροι προμηθευτές ιχθυοτροφών του ομίλου ΔΙΑΣ για το έτος 2012 ήταν οι εταιρίες: [...] και [...]. Συγκεκριμένα, οι αγορές ιχθυοτροφών από την εταιρία [...] ανήλθαν σε [...] % των συνολικών αγορών ιχθυοτροφών της εταιρίας ΔΙΑΣ, ενώ οι αγορές από την εταιρία [...] σε περίπου [...] % και από την εταιρία [...] σε περίπου 4%.

265) Η εταιρία ΣΕΛΟΝΤΑ το έτος 2012 κάλυψε περίπου το [...] των αναγκών του ομίλου της σε ιχθυοτροφές με αγορές ενδοομιλικά από τη συνδεδεμένη εταιρία ΠΕΡΣΕΥΣ και το υπόλοιπο με αγορές από τρίτες επιχειρήσεις. Άλλοι μεγάλοι προμηθευτές ήταν οι εταιρίες [...] (περίπου [...] % των συνολικών αναγκών σε ιχθυοτροφές) και [...] (περίπου [...] %) κ.ά.

- **Πελάτες των μερών**

ΠΕΛΑΤΕΣ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΩΝ-ΣΕΛΟΝΤΑ 2012 (ΠΕΡΣΕΥΣ)				
	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	%	ΑΞΙΑ	%
[...]	[...]	49%	[...]	48%
[...]	[...]	22%	[...]	24%
[...]	[...]	10%	[...]	9%
[...]	[...]	8%	[...]	7%
[...]	[...]	5%	[...]	5%
[...]	[...]	6%	[...]	7%
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών

- **Οικονομικοί δεσμοί μεταξύ ανταγωνιστικών επιχειρήσεων**

266) Από την επεξεργασία των συλλεχθέντων στοιχείων, προκύπτει ότι οι μεγάλες καθετοποιημένες ιχθυοκαλλιέργειες κατά τη διάρκεια των ετών 2010-2012 κάλυψαν μέρος των αναγκών τους σε ιχθυοτροφές με αγορές από τους ανταγωνιστές τους (βλ. παρακάτω Πίνακα).

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ									
		ΑΝΔΡΟΜ ΕΛΛΑ	ΝΗΡΕΥΣ	ΣΕΛΟΝΤΑ	ΔΙΑΣ	ΕΛΛ.ΙΧΘ.	ΓΑΛΛΕΙΔΙ	ΒΙΟΜΑΡ	ΖΩΟΝΟΜ Η
		2010							
ΕΣ	ΑΝΔΡΟΜΕΛΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	ΣΕΛΟΝΤΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ									
	ΑΝΔΡΟΜ ΕΛΛΑ	ΝΗΡΕΥΣ	ΣΕΛΟΝΤΑ	ΔΙΑΣ	ΕΛΛ.ΙΧΘ.	ΓΑΛΛΑΞΙΔΙ	ΒΙΟΜΑΡ	ΖΩΟΝΟΜ Η	
ΔΙΑΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΕΛΛ.ΙΧΘ.	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΑΛΛΑΞΙΔΙ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2011									
ΑΝΔΡΟΜΕΛΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΕΛΟΝΤΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΔΙΑΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΕΛΛ.ΙΧΘ.	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΑΛΛΑΞΙΔΙ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2012									
ΑΝΔΡΟΜΕΛΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΕΛΟΝΤΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΔΙΑΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΕΛΛ.ΙΧΘ.	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΑΛΛΑΞΙΔΙ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών

267) Όπως προκύπτει από τον παραπάνω Πίνακα, η εταιρία ΝΗΡΕΥΣ προμηθεύτηκε ιχθυοτροφές κατά τα έτη 2010-2011-2012 από τις εταιρίες [...] τα έτη 2010 και 2012. Η εταιρία ΝΗΡΕΥΣ κάλυψε με αγορές από τρίτους τα έτη 2010, 2011 και 2012 το [...]%, αντίστοιχα, των συνολικών αναγκών του ομίλου σε ιχθυοτροφές. Πιο συγκεκριμένα, οι ποσότητες που προμηθεύτηκε ο όμιλος ΝΗΡΕΥΣ από την [...] ανήλθαν τα έτη 2010-2011-2012 [...] των συνολικών αναλώσεων ιχθυοτροφών αντίστοιχα. Επίσης, οι ποσότητες που προμηθεύτηκε η [...] τα έτη 2010 και 2012 αντιπροσώπευαν το [...]% των συνολικών αναλώσεων ιχθυοτροφών αντίστοιχα. Επιπρόσθετα, οι ποσότητες που προμηθεύτηκε η ΝΗΡΕΥΣ από την εταιρία [...] αντιπροσώπευαν για τα έτη 2010, 2011 και 2012 ποσοστό [...] των συνολικών αναλώσεων ιχθυοτροφών.

268) Ο όμιλος ΣΕΛΟΝΤΑ προμηθεύτηκε ιχθυοτροφές από την εταιρία [...] κατά τα έτη 2010, 2011 και 2012. Οι προμήθειες αυτές ανήλθαν σε ποσοστό [...] των συνολικών αγορών ιχθυοτροφών του ομίλου ΣΕΛΟΝΤΑ (συμπεριλαμβάνοντας τις αγορές από την εταιρία ΠΕΡΣΕΥΣ). Επίσης, ο όμιλος ΣΕΛΟΝΤΑ προμηθεύτηκε ιχθυοτροφές από την εταιρία [...].

269) Ο όμιλος ΔΙΑΣ προμηθεύτηκε από την εταιρία [...] των συνολικών προμηθειών της σε ιχθυοτροφές τα έτη 2010, 2011 και 2012. Οι προμήθειες ιχθυοτροφών από την εταιρία ΖΩΟΝΟΜΗ ανήλθαν σε περίπου [...] των συνολικών προμηθειών του ομίλου

ΔΙΑΣ τα έτη 2010, 2011 και 2012. Το έτος 2010 προμηθεύτηκε ιχθυοτροφές και από την ΝΗΡΕΥΣ [...] % των συνολικών προμηθειών).

VII.3.1 Αξιολόγηση επιπτώσεων στην αγορά παραγωγής και διάθεσης ιχθυοτροφών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας

270) Σημειώνεται ότι στο επίπεδο της αγοράς ιχθυοτροφών στην ελληνική επικράτεια, παρατηρείται ότι μετά την υπό εξέταση συγκέντρωση, οι επιχειρήσεις BIOMAR HELLENIC, ΖΩΝΟΜΗ, ΠΕΡΣΕΥΣ και ΝΗΡΕΥΣ (με μ.α. [25-35]%, [15-25]%, [10-15]% και [5-10]%), οι οποίες θα κατέχουν αθροιστικά, μερίδια ανερχόμενα σε σύνολο 69%, ενδέχεται να ασκούν μειωμένη ανταγωνιστική πίεση μεταξύ τους, δεδομένης της συμμετοχής σε αυτές της νέας οντότητας κατά τα προεκτεθέντα. Ως εκ τούτου, η αγορά είναι περισσότερο ευάλωτη στη δημιουργία συντονισμένων αποτελεσμάτων. Προεκτέθηκε ότι μεταξύ των επιχειρήσεων του κλάδου υπάρχουν επαφές σε πολλαπλές αγορές. Στην αγορά των ιχθυοτροφών, η δημιουργούμενη εκ της συγκεντρώσεως νέα οντότητα θα μετάσχει (τουλάχιστον έως τις 30.10.2014) στην επιχείρηση ΖΩΝΟΜΗ. Στην τελευταία αυτή εταιρία, μέτοχοι με ποσοστά λίγο κάτω του 25% θα είναι η νέα οντότητα και η εταιρία BIOMAR, μία εκ των βασικών ανταγωνιστριών επιχειρήσεων της εν λόγω αγοράς. Η νέα ΣΕΛΟΝΤΑ (μέσω της ΣΕΛΟΝΤΑ) και η εταιρία BIOMAR δραστηριοποιούνται στην αγορά των ιχθυοτροφών, όπως και η ανταγωνιστική τους επιχείρηση ΖΩΝΟΜΗ στην οποία έχουν επίσης μειοψηφική συμμετοχή. Οι συμμετοχές αυτές αυξάνουν τη διαφάνεια (δυναμική πρόσβαση σε ευαίσθητα ως προς τον ανταγωνισμό στοιχεία που αφορούν τουλάχιστον στην εμπορική/τιμολογιακή πολιτική ανταγωνιστών) και θα μπορούσαν να λειτουργήσουν και ως μηχανισμός παρακολούθησης και αποτροπής τυχόν παρεκκλίσεων από τους όρους συντονισμού. Επίσης, το προϊόν είναι ομοιογενές, και η δε αγορά δεν στηρίζεται στην καινοτομία.

271) Επιπλέον, η κυριότερη ανταγωνίστρια των ανωτέρω τεσσάρων εταιριών, η ΙΡΙΔΑ, δεν θα μπορεί σε περίπτωση μείωσης της παραγωγικής ικανότητας των υπολοίπων επιχειρήσεων να αυξήσει τόσο την παραγωγή της, ώστε να ανταποκριθεί στη ζήτηση του συνόλου των πελατών των υπολοίπων επιχειρήσεων, καθώς κατά δήλωσή της έχει προσεγγίσει το [...] της παραγωγικής της ικανότητας. Λόγω, επίσης, και του υψηλού κόστους επένδυσης που απαιτείται για την επέκταση της παραγωγικής δυναμικότητας των ανταγωνιστών, αλλά και για την ίδρυση παραγωγικής δραστηριότητας στην αγορά των ιχθυοτροφών, εκτιμάται ότι δύσκολα, τόσο η ΙΡΙΔΑ όσο και οιοσδήποτε άλλος ανταγωνιστής θα μπορούσε να ακολουθήσει (σε σύντομο χρονικό διάστημα τουλάχιστον) κάποια αντισταθμιστική στρατηγική που θα μπορούσε να εξουδετερώσει την τυχόν συντονισμένη (λόγω διαρθρωτικών δεσμών) δράση των ανωτέρω τεσσάρων εταιριών.

272) Τα εμπόδια εισόδου που καταγράφονται ανωτέρω, τόσο στην αγορά των ιχθυοτροφών όσο και σε αυτή των ιχθυδίων επιτείνουν την δυσκολία άσκησης δυναμικής ανταγωνιστικής πίεσης από κάποια νεοεισερχόμενη στην αγορά επιχείρηση.

Ισχυρισμοί μερών

273) Ως προς τον ορισμό της αγοράς, στο υπόμνημά τους της 01.10.2013 / πρόταση ανάληψης δεσμεύσεων άρθρου 8 παρ. 8 ν. 3959/2011, οι LINNAEUS CAPITAL PARTNERS B.V. και η ΔΙΑΣ ABEE αναφέρουν ότι η εθνική γεωγραφική διάσταση της αγοράς των ιχθυδίων και της αγοράς των ιχθυοτροφών αποκλίνει από τις αποφάσεις ΕΑ υπ' αριθμ. 331/V/2007 και 492/VI/2010 που είχαν ορίσει ως σχετική γεωγραφική αγορά την ευρωπαϊκή. Επίσης, τα γνωστοποιούντα μέρη επικαλούνται ότι μεταξύ των βασικών προμηθευτών γόνου λαυρακιού και τσιπούρας της ΔΙΑΣ συμπεριλαμβάνονται ευρωπαϊκές εταιρείες και οι προμηθευτές της δεν περιορίζονται στις ελληνικές εταιρείες, αλλά αντιθέτως έχει συστηματικές συνεργασίες με εταιρίες του εξωτερικού και κατά κύριο λόγο με γαλλικές, ισπανικές και κυπριακές εταιρείες, ότι λαμβάνουν χώρα εισαγωγές και εξαγωγές από και προς χώρες της Ευρώπης και ότι η εισαγωγή γόνου είναι και μελλοντική προοπτική της νέας οντότητας.

274) Σε σχέση με τον ενδεχόμενο συντονισμό, τα γνωστοποιούντα μέρη προβάλλουν ως προς το διαρθρωτικό δεσμό μεταξύ της Linnaeus και της ΝΗΡΕΑΣ και το ενδεχόμενο συντονισμού μεταξύ της εκ της Συγκεντρώσεως νέας οντότητας, της Νηρέας και της Ανδρομέδα τα ακόλουθα. Τα γνωστοποιούντα μέρη τονίζουν ότι η Tethys μέσω της συμμετοχής της στο Νηρέα με ποσοστό 23,68% του μετοχικού κεφαλαίου αφενός δεν πληροί τα κριτήρια που τίθενται στο άρθρο 5 του νόμου 3959/2011 αφετέρου ούτε εν τοις πράγμασι υπάρχει ενδεχόμενο συντονισμού. Ειδικότερα, ως προς τη δυνητική συμμετοχή της Linnaeus στο ΔΣ της Νηρέας τα γνωστοποιούντα μέρη υπογραμμίζουν ότι μέχρι σήμερα η Linnaeus ουδέποτε διόρισε μέλος στο ΔΣ της Νηρέας καθώς η εταιρεία ελέγχεται από τον κ. Α.Μπελλέ. Επίσης αναφέρουν ότι η Linnaeus μέσω της Tethys, στην οποία η συμμετοχή της Linnaeus πέρασε στις 13.2.2012 κατέχει συμμετοχή στη Νηρέυς ίση με 23,68% και δεν ασκεί κανένα έλεγχο στη Νηρέυς. Ως προς τη δυνατότητα απόκτησης στο μέλλον θέσης στο ΔΣ από τη Linnaeus, σύμφωνα με το υπόμνημα, η εκλογή των μελών του ΔΣ της Νηρέας δεν γίνεται επί τη βάσει λίστας [όπως στη ΔΙΑΣ κατ' εφαρμογή του άρθρου 18 παρ.6 του Ν. 2190/1920] αλλά ο πλειοψηφών μέτοχος ουσιαστικά διορίζει το ΔΣ που ο ίδιος εισηγείται, καθώς οι αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφία των παρισταμένων μετόχων και όχι αναλογικά με τις ψήφους που συγκεντρώνει κάθε υποψήφιο μέλος ΔΣ (κατ' εφαρμογή του άρθρου 31 παρ.1 και του άρθρου 29 παρ.1 του Ν. 2190/1920). Συνεπώς η Linnaeus δεν έχει επαρκή επιρροή και ικανοποιητικό αριθμό δικαιωμάτων ψήφου εφόσον περάσει απόφαση από τη ΓΣ περί διορισμό μέλους ΔΣ, καθώς ο ελέγχων μέτοχος διαθέτει άμεση ή έμμεση επιρροή σε ποσοστό περίπου 36,22% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας. Για τους λόγους αυτούς, κατά τα γνωστοποιούντα μέρη, καθίσταται αδύνατος ο διορισμός μέλους ΔΣ από τη Linnaeus και ως εκ τούτου δεν δύναται να επηρεαστεί η ανταγωνιστική πίεση της Νηρέας προς τη νέα οντότητα εκ του γεγονότος αυτού. Επίσης, ενώ κατά την ημέρα ανακοίνωσης της Συγκέντρωσης η Linnaeus ήλεγχε τη ΔΙΑΣ κατέχοντας το 85% των δικαιωμάτων ψήφου, την ημέρα που κατετέθη το υπόμνημα έχει ήδη ενεχυράσει το 42% των δικαιωμάτων ψήφου της υπέρ των Τραπεζών: EUROBANK ERGASIAS SA, ALPHA BANK AE, ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ και ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ AE.

275) Συμπληρωματικώς, τα μέρη αναφέρουν ότι έχει εκκινήσει η διαδικασία υπαγωγής της εταιρείας ΔΙΑΣ στη διαδικασία εξυγίανσης του άρθρου 99 του ν. 3588/2007 και δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο η εν λόγω διαδικασία εξυγίανσης να ολοκληρωθεί με ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού χρέους. Σε περίπτωση επέλευσης ενός τέτοιου ενδεχομένου το ποσοστό της Linnaeus θα μειωθεί δραματικά και έλεγχος θα ασκούν οι τράπεζες ως βασικοί μέτοχοι της εταιρείας ΔΙΑΣ. Επίσης, σύμφωνα με τα γνωστοποιούντα μέρη, η Linnaeus δεν έχει αποκτήσει πρόσβαση σε ευαίσθητες πληροφορίες της Νηρέας ούτε στο μέλλον υπάρχει ενδεχόμενο τέτοιο, δοθείσας της έλλειψης πρόσβασης της Linnaeus στη διοίκηση της Νηρέας. Άλλωστε, σε σχέση με την ενδεχόμενη άσκηση από τη Linnaeus των δικαιώματα μειοψηφίας που προβλέπονται στις παραγράφους 4 και 5 του αρθρ. 39 του κ.ν. 2190/1910, το Διοικητικό Συμβούλιο της Νηρέας έχει σύμφωνα με την ως άνω διάταξη τη διακριτική ευχέρεια να αρνηθεί την παροχή τέτοιων πληροφοριών καθώς παραβιάζονται βασικές αρχές του δικαίου του ανταγωνισμού.

276) Ομοίως, κατά το υπόμνημα, δεν συντρέχει ενδεχόμενο ελέγχου της εταιρείας Ζωονομή από τη ΔΙΑΣ και τη Βιομάρ, καθώς ο κ. Βαρβατσούλης κατέχει (άμεσα ή έμμεσα) ποσοστό ανερχόμενο περί το 51%. Πέραν από μέτοχος πλειοψηφίας ασκεί και τη διοίκηση της εταιρείας, καθώς ο ίδιος είναι πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος αυτής και το ΔΣ συμβούλιο ελέγχεται 100% από αυτόν, χωρίς να συμμετέχει σε αυτό ούτε μέλος της Δίας ούτε μέλος της Βιομάρ. Στο ΔΣ της εταιρείας από 2.8.2012 δεν συμμετέχουν μέλη της ΔΙΑΣ ή της Linnaeus, ενώ το αργότερο μέχρι 31.10.2014 ο κ. Βαρβατσούλης θα έχει αποκτήσει το 100% των μετοχών δυνάμει του από 30.7.2013 προσυμφώνου πώλησης και μεταβίβασης μετοχών.

277) Τέλος, υπέρ της καταλληλότητας των Δεσμεύσεων που προτείνουν τα γνωστοποιούντα μέρη, μνημονεύουν τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ανταγωνισμού ΕΕπ No COMP/M.4180-Gaz de France/Suez και ΕΕπ No COMP/M.4153 - Toshiba Westinghouse όπου, κατ' αυτά, σε παρόμοιες συνθήκες είχε κριθεί ότι αντίστοιχες δεσμεύσεις εγγυώνται την αποτελεσματικότητα του ανταγωνισμού.

ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ – ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ

Γενικές αρχές

278) Σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 8 ν. 3959/2011, η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να εγκρίνει συγκέντρωση, με την απόφαση της παραγράφου 6, υπό όρους και προϋποθέσεις που η ίδια επιβάλλει, προκειμένου να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων με τις δεσμεύσεις που αυτές έχουν αναλάβει έναντι της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ούτως ώστε να καταστεί η συγκέντρωση συμβατή με την παράγραφο 1 του άρθρου 7 και, στην περίπτωση της παραγράφου 5 του άρθρου 5, συμβατή με την παράγραφο 3 του άρθρου 1. Αντίστοιχη είναι η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 2 του Κανονισμού 139/2004 αναφορικά με τις συγκεντρώσεις που έχουν κοινοτική διάσταση.

279) Περαιτέρω, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί με την ίδια απόφασή της να απειλήσει κατά των συμμετεχουσών επιχειρήσεων πρόστιμο σε περίπτωση μη συμμόρφωσης αυτών προς τους παραπάνω όρους ή προϋποθέσεις στο

πλαίσιο των δεσμεύσεων. Το εν λόγω πρόστιμο μπορεί να ανέρχεται μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 10. Για την επιμέτρηση του προστίμου λαμβάνονται κυρίως υπόψη οι επιπτώσεις στον ανταγωνισμό από τη μη συμμόρφωση. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί με απόφασή της να θεωρήσει ότι κατέπεσε το πρόστιμο, εφόσον διαπιστωθεί η μη συμμόρφωση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στους όρους ή προϋποθέσεις που επιβλήθηκαν. Σε περίπτωση που οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις 9 εξακολουθούν να μη συμμορφώνονται, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 9.

280) Η Ε.Α. ανακοινώνει στα μέρη τα προβλήματα ανταγωνισμού που την απασχολούν, ώστε να μπορέσουν να διατυπώσουν προτάσεις κατάλληλων διορθωτικών μέτρων. Εναπόκειται κατόπιν στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις να προτείνουν δεσμεύσεις. Εάν τα μέρη δεν προτείνουν εγκύρως και εγκαίρως διορθωτικά μέτρα κατάλληλα να εξαλείψουν τα προβλήματα ανταγωνισμού που έχουν εντοπιστεί, η Ε.Α. εκδίδει απαγορευτική απόφαση [βλ. σχετικά και Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (22.10.2008) σχετικά με τα διορθωτικά μέτρα που είναι αποδεκτά βάσει του Κανονισμού υπ' αριθμ. 139/04 του Συμβουλίου και του Κανονισμού 802/04 της Επιτροπής, σημείο 6 (με σχετικές παραπομπές σε νομολογία των Ευρωπαϊκών Δικαστηρίων, καθώς και σε προηγούμενες αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής) και απόφαση ΕΑ 515/VI/2011 – ΜΕΒΓΑΛ - VIVARTIA ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΑΕ, παρ. 339 επ.]. Για την αξιολόγηση των όποιων τυχόν δεσμεύσεων προτείνονται από τα μέρη, η Ε.Α. ακολουθεί τις γενικές αρχές και τις προϋποθέσεις/όρους αποδεκτού που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (και οι υπόλοιπες αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης), με βάση τη σχετική νομολογία των Ευρωπαϊκών Δικαστηρίων και τη σωρευτική εμπειρία από την αξιολόγηση διορθωτικών μέτρων σε προηγούμενες γνωστοποιήσεις συγκεντρώσεων, λαμβάνοντας κάθε φορά υπόψη τις συγκεκριμένες συνθήκες της κρινόμενης υπόθεσης. Ειδικότερα:

- Οι προτεινόμενες δεσμεύσεις πρέπει να είναι ανάλογες με τα προβλήματα ανταγωνισμού που έχουν διαπιστωθεί στις προαναφερόμενες σχετικές αγορές και να είναι κατάλληλες να εξαλείψουν τα προβλήματα αυτά [βλ. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τα διορθωτικά μέτρα που είναι αποδεκτά βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου και του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 802/2004 της Επιτροπής (22.10.2008), σημείο 9 και Υπόθεση ΠΕΚ T- 282/02, Cementbouw κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, II-319, σκέψη 307].

- Οι προτεινόμενες δεσμεύσεις πρέπει να είναι πλήρεις και αποτελεσματικές από κάθε άποψη. Επιπλέον, πρέπει να είναι δυνατή η αποτελεσματική υλοποίηση των δεσμεύσεων μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, ώστε να διατηρηθούν συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά [βλ. ενδεικτικά, Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (22.10.2008) ό.π., σημεία 9, 13 και 14, καθώς και Υπόθεση ΠΕΚ T- 177/04, easyJet κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-1931, σκέψη 188, Υπόθεση ΠΕΚ T-210/05, General Electrics κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-5575, σκέψη 52 και Υπόθεση ΠΕΚ T-87/05, EDP κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-3745, σκέψη 105]. Η Επιτροπή δύναται να απορρίψει τα

προτεινόμενα διορθωτικά μέτρα, ιδίως με το σκεπτικό ότι η εφαρμογή τους δεν μπορεί να ελεγχθεί αποτελεσματικά και ότι η έλλειψη αποτελεσματικού ελέγχου περιορίζει, ή ακόμη και εκμηδενίζει, τα αποτελέσματα των προτεινόμενων αυτών δεσμεύσεων.

- Κατά πάγια πρακτική και νομολογία, διορθωτικά μέτρα με διαρθρωτικό και μόνιμο χαρακτήρα κρίνονται κατά κανόνα προτιμητέα, επειδή δύνανται να εξασφαλίζουν τις ανταγωνιστικές δομές της αγοράς. [Βλ. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (22.10.2008) ο.π., σημεία 15-17, καθώς και Υπόθεση ΠΕΚ T-102/96, Gencor κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-753, σκέψη 219, Υπόθεση ΔΕΚ C- 12/03P, Επιτροπή κατά Tetra Laval, Συλλογή 2005, σ. I-987, σκέψη 86 και Υπόθεση ΠΕΚ T-158/00, ARD κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-3825, σκέψη 192 επ.].

- Ωστόσο, εκτός από την εκποίηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, μπορεί να υπάρχουν και άλλα είδη δεσμεύσεων ικανά να αποτρέψουν τη σημαντική παρακώλυση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού [βλ. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (22.10.2008) ο.π., σημείο 15].

- Περαιτέρω, οι όποιες προτεινόμενες δεσμεύσεις δεν πρέπει να επιφέρουν νέα προβλήματα ανταγωνισμού [Βλ. ενδεικτικά Υπόθεση ΠΕΚ T-119/02, Royal Philips Electronics κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-1433, σκέψη 216 και Υπόθεση ΠΕΚ T-114/02, BaByliss SA κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II- 1279, σκέψη 421].

Οι προτεινόμενες δεσμεύσεις στην κρινόμενη υπόθεση και η αξιολόγησή τους από την Επιτροπή Ανταγωνισμού

281) Λαμβάνοντας υπόψη τις ενδεχόμενες δυσμενείς επιπτώσεις της κρινόμενης υπόθεσης στη λειτουργία του ανταγωνισμού, όπως αυτές περιγράφονται ειδικότερα ανωτέρω, κρίθηκε αναγκαία τη λήψη κατάλληλων διορθωτικών μέτρων προκειμένου να εγκριθεί η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση.

282) Η δράση της Επιτροπής Ανταγωνισμού έχει ειδικό (και, εκ των πραγμάτων, περιορισμένο σε σχέση με τα ανωτέρω) αντικείμενο, το οποίο οριοθετείται με σαφήνεια από τις κείμενες διατάξεις. Ειδικότερα, η αξιολόγηση της γνωστοποιηθείσας πράξης θα πρέπει να βασίζεται στις ανταγωνιστικές επιπτώσεις που δύνανται να επέλθουν ως αποτέλεσμα της εξεταζόμενης συγκέντρωσης, δηλαδή σε τυχόν προβλήματα που σχετίζονται με τις αλλαγές στη λειτουργία του ανταγωνισμού που θα επιφέρει η κρινόμενη συγκέντρωση. Συναφώς, οι προτεινόμενες δεσμεύσεις, καθώς και η συνακόλουθη αξιολόγησή τους από την Επιτροπή, θα πρέπει να στοχεύουν στην επίλυση των συγκεκριμένων αυτών προβλημάτων κατά τις κείμενες διατάξεις [Βλ. απόφαση ΕΑ 515/VI/2011, παρ. 342 και απόφαση ΕΑ 515/VI/2011 – ΜΕΒΓΑΛ - VIVARTIA ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΑΕ, παρ. 339 επ.].

283) Με τα υπ' αριθμ. πρωτ. 269, 270, 271, 272/1.10.2013 και 298/14.10.2013 υπομνήματά τους, τα μέρη πρότειναν την ανάληψη δεσμεύσεων σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 4 και 8 ν. 3959/2011 και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής

Ανταγωνισμού, άρθρο 22 παρ. 6, με στόχο να εξαλειφθούν οι σχετικές ανησυχίες της Επιτροπής και να εγκριθεί η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση. Συνοπτικά, η προταθείσα δέσμη διορθωτικών μέτρων αφορούσε:

284) Στη διάσκεψη της 14.10.2013, τα μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού ανέλυσαν και αξιολόγησαν τις ως άνω προτεινόμενες δεσμεύσεις, όπως αυτές διατυπώθηκαν τελικά στην «Επικαιροποιημένη Πρόταση Ανάλυσης Δεσμεύσεων» των γνωστοποιούντων μερών LINNAEUS CAPITAL PARTNERS B.V. και ΔΙΑΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ με ημερομηνία 14 Οκτωβρίου 2013 (αριθμ. πρωτ. 298). Οι τελικές αυτές δεσμεύσεις αποτύπωναν τα σχόλια, τις προσαρμογές και τις συμπληρώσεις που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της ανταλλαγής απόψεων μεταξύ της Επιτροπής Ανταγωνισμού και των γνωστοποιούντων μερών. Θεωρήθηκαν δε από την Επιτροπή ως κατάλληλες, επαρκείς και ανάλογες με τις ανησυχίες για τις ενδεχόμενες δυσμενείς επιπτώσεις της συγκέντρωσης στον ανταγωνισμό που είχαν επισημανθεί κατά τη διαδικασία. Κρίθηκε, συνεπώς, ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση μπορεί να εγκριθεί, κατά το άρθρο 8 παρ. 4 και 8 του ν. 3959/2011, υπό τους αντίστοιχους όρους και προϋποθέσεις.

285) Αναλυτικότερα, αναφορικά με την αξιολόγηση των προτεινόμενων δεσμεύσεων, θα πρέπει να γίνουν οι ακόλουθες επιμέρους παρατηρήσεις: Η γνωστοποιούσα πρότεινε αρχικά (με το υπ' αριθ. πρωτ. 269/1.10.2013 Υπόμνημα) συγκεκριμένα διορθωτικά μέτρα, τα οποία βελτιώθηκαν και τροποποιήθηκαν (με το υπ' αριθ. 298/14.10.2013 Υπόμνημα) ούτως ώστε να αίρουν τις ανησυχίες της Επιτροπής και να θεωρηθούν κατάλληλα για την επίλυση των προβλημάτων ανταγωνισμού στην εξεταζόμενη σχετική αγορά.

286) Οι δεσμεύσεις τις οποίες ανέλαβαν, τελικώς, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 4 και παρ. 8 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, οι εταιρίες «LINNAEUS CAPITAL PARTNERS B.V.» και «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ» με το υπ' αριθμ. πρωτ. 298/14.10.2013 έγγραφο προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού, και πρότειναν από κοινού με την έτερη συμμετέχουσα, «ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΝΩΝΥΜΟΣ έχουν ως ακολούθως:

Η εταιρία Linnaeus Capital Partners B.V. και οι άμεσα ή έμμεσα ελεγχόμενες από αυτήν επιχειρήσεις δεσμεύονται:

Α) Για περίοδο δύο (2) ετών που άρχεται από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της Συγκέντρωσης, με δυνατότητα μονομερούς παράτασης της ως άνω περιόδου από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, να αναστέλλεται η άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου της Linnaeus Capital Partners B.V. ή των άμεσα ή έμμεσα ελεγχόμενων από αυτήν επιχειρήσεων αναφορικά με την εκλογή ή αντικατάσταση μέλους / μελών στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρίας ΝΗΡΕΥΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΕ. Δεσμεύονται, επίσης, να μη συναφθεί καμία συμφωνία μεταξύ αυτών των επιχειρήσεων και των άλλων μετόχων της εταιρίας ΝΗΡΕΥΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΕ που να δεσμεύει όργανα της εταιρίας

ΝΗΡΕΥΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΕ ή τα μέλη αυτών ως προς τον τρόπο άσκησης των δικαιωμάτων ψήφου στις Γενικές Συνελεύσεις, στο Διοικητικό Συμβούλιο, κατά τον ορισμό μελών Διοικητικού Συμβουλίου ή κατά τη διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων.

Β) Για την ίδια ως άνω χρονική περίοδο δεσμεύονται να μην αυξήσουν (άμεσα ή έμμεσα) τη συμμετοχή τους στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας ΝΗΡΕΥΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΕ και

Γ) Για την ίδια ως άνω χρονική περίοδο δεσμεύονται να μην ασκήσουν υπό την ιδιότητα του μετόχου της εταιρίας ΝΗΡΕΥΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΕ δικαίωμα μειωψήφιας (και δη των παρ. 4 και 5 του άρθρου 39 του κ.ν. 2190/1920) με αίτημα την παροχή ευαίσθητων από πλευράς δικαίου του ανταγωνισμού εμπορικών πληροφοριών (ιδίως περί πελατών, πωλήσεων, παραγωγής, προμηθευτών και τιμολογιακής πολιτικής).

Στην περίπτωση κατά την οποία η Linnaeus Capital Partners B.V. ή οι άμεσα ή έμμεσα ελεγχόμενες από αυτήν επιχειρήσεις απολέσουν τον έλεγχο επί της νέας οντότητας, οι ως άνω δεσμεύσεις θα αίρονται με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού μετά από σχετική αίτηση.

Η ως άνω υπό **Γ)** δέσμευση ισχύει και για τη συμμετοχή της νέας οντότητας (νέα Σελόντα) υπό την ιδιότητα του μετόχου στη Ζωονομή ΑΒΕΕ.

Κατά την κρίση των μελών της Επιτροπής, οι βελτιωμένες αυτές δεσμεύσεις μειώνουν αποτελεσματικά τα ενδεχόμενα κίνητρα και δυνατότητες της νέας οντότητας να περιορίσει τον ανταγωνισμό στις σχετικές αγορές. Ιδίως, υπό τις συνθήκες της προκείμενης υπόθεσης, αίρουν τις ανησυχίες σχετικά με τη δυνητική συμμετοχή της Linnaeus στο ΔΣ της Νηρέυς, και για την πιθανότητα πρόσβασης της νέας οντότητας στα εμπιστευτικά στοιχεία της και αντιμετωπίζουν το ενδεχόμενο εκ της συγκέντρωσης προκαλούμενου συντονισμού μεταξύ των της νέας οντότητας και της Νηρέυς σε σχέση ειδικότερα με την αγορά της παραγωγής και διάθεσης ιχθυδίων μεσογειακής καλλιέργειας.

Συμπέρασμα

Κατά την κρίση των μελών της Επιτροπής, τα προαναφερόμενα διορθωτικά μέτρα είναι αναλογικά και κατάλληλα να επιλύσουν τα ενδεχόμενα προβλήματα ανταγωνισμού που επισημάνθηκαν σε επιμέρους σχετικές αγορές κατά την αξιολόγηση της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης. Συνεπώς, η εξεταζόμενη συγκέντρωση μπορεί να εγκριθεί, κατά το άρθρο 8 παρ. 6 και 8 του ν. 3959/2011, υπό τους αντίστοιχους όρους και προϋποθέσεις.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Ολομέλεια, ομόφωνα εγκρίνει, κατ' άρθρο 8 παρ. 6 και παρ. 8 του ν. 3959/2011, τη γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση που αφορά στη συγχώνευση των εταιριών «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ» («ΔΙΑΣ») και «ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ» («ΣΕΛΟΝΤΑ») με απορρόφηση της δεύτερης ως άνω εταιρίας από την πρώτη, υπό τους κάτωθι όρους και προϋποθέσεις, στη βάση των δεσμεύσεων τις οποίες ανέλαβαν, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 4 και παρ. 8 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, οι εταιρίες «LINNAEUS CAPITAL PARTNERS B.V.» και «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ», με το υπ' αριθμ. πρωτ. 298/14.10.2013 έγγραφό τους προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού, και προτείνουν από κοινού με την έτερη συμμετέχουσα, «ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ», ως ακολούθως:

Η εταιρία Linnaeus Capital Partners B.V. και οι άμεσα ή έμμεσα ελεγχόμενες από αυτήν επιχειρήσεις δεσμεύονται:

Α) Για περίοδο δύο (2) ετών που άρχεται από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της Συγκέντρωσης, με δυνατότητα μονομερούς παράτασης της ως άνω περιόδου από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, να αναστέλλεται η άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου της Linnaeus Capital Partners B.V. ή των άμεσα ή έμμεσα ελεγχόμενων από αυτήν επιχειρήσεων αναφορικά με την εκλογή ή αντικατάσταση μέλους / μελών στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρίας ΝΗΡΕΥΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΕ. Δεσμεύονται, επίσης, να μη συναφθεί καμία συμφωνία μεταξύ αυτών των επιχειρήσεων και των άλλων μετόχων της εταιρίας ΝΗΡΕΥΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΕ που να δεσμεύει όργανα της εταιρίας ΝΗΡΕΥΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΕ ή τα μέλη αυτών ως προς τον τρόπο άσκησης των δικαιωμάτων ψήφου στις Γενικές Συνελεύσεις, στο Διοικητικό Συμβούλιο, κατά τον ορισμό μελών Διοικητικού Συμβουλίου ή κατά τη διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων.

Β) Για την ίδια ως άνω χρονική περίοδο δεσμεύονται να μην αυξήσουν (άμεσα ή έμμεσα) τη συμμετοχή τους στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας ΝΗΡΕΥΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΕ και

Γ) Για την ίδια ως άνω χρονική περίοδο δεσμεύονται να μην ασκήσουν υπό την ιδιότητα του μετόχου της εταιρίας ΝΗΡΕΥΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΕ δικαίωμα μειοψηφίας (και δη των παρ. 4 και 5 του άρθρου 39 του κ.ν. 2190/1920) με αίτημα την παροχή ευαίσθητων από πλευράς δικαίου του ανταγωνισμού εμπορικών πληροφοριών (ιδίως περί πελατών, πωλήσεων, παραγωγής, προμηθευτών και τιμολογιακής πολιτικής).

Στην περίπτωση κατά την οποία η Linnaeus Capital Partners B.V. ή οι άμεσα ή έμμεσα ελεγχόμενες από αυτήν επιχειρήσεις απολέσουν τον έλεγχο επί της νέας οντότητας, οι ως άνω δεσμεύσεις θα αίρονται με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού μετά από σχετική αίτηση.

Η ως άνω υπό Γ) δέσμευση ισχύει και για τη συμμετοχή της νέας οντότητας (νέα Σελόντα) υπό την ιδιότητα του μετόχου στη Ζωονομή ΑΒΕΕ.

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς τους παραπάνω όρους ή προϋποθέσεις, η Επιτροπή Ανταγωνισμού απειλεί πρόστιμο μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων που ανέλαβαν τις δεσμεύσεις, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 8 του ν. 3959/2011.

Η απόφαση εκδόθηκε την **14^η Οκτωβρίου 2013**.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 27 παρ. 1 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ 93 Α'/20.4.2011).

Ο Πρόεδρος

Δημήτριος Κυριτσάκης

Ο Συντάκτης της Απόφασης

Βικτωρία Μερτικοπούλου

Η Γραμματέας

Ευαγγελία Ρουμπή

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Απόσπασμα από 4.4.2013 Μνημόνιο Συνεννόησης:

[...] ²⁷⁷

[...]

Πίνακας 1. Συμμετοχές της εταιρίας ΔΙΑΣ

ΕΤΑΙΡΙΑ	ΕΔΡΑ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 2012	% Συμμετοχής	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΣΠΑΡΦΙΣ	ΕΛΛΑΔΑ	3.910.046	95%	Εκμετάλλευση ιχθυοτροφείου
ΚΛΕΙΔΑΡΑΣ Ι. FAMILY ΑΕ	ΕΛΛΑΔΑ	9.817.944	70%	Εκμετάλλευση ιχθυοτροφείου
ΝΙΜΟΣ ΑΕΒΕ*	ΕΛΛΑΔΑ	7.304.809	70%	Εκμετάλλευση ιχθυοτροφείου
ASTIR INTERNATIONAL**	ΙΤΑΛΙΑ	2.938.394	50%	Εμπορία ψαριών

* Η εταιρία ΝΙΜΟΣ ΑΕΒΕ ελέγχει την εταιρία ΡΟΔΟΜΑΡ ΑΕ. Επομένως η εταιρία ΔΙΑΣ ελέγχει εμμέσως την εταιρία ΡΟΔΟΜΑΡ ΑΕ. Η εταιρία ΡΟΔΟΜΑΡ ΑΕ δεν έχει δραστηριότητα εκτός του ομίλου ΔΙΑ. Ο κύκλος εργασιών της ανήλθε το 2012 σε 5.130.005 ευρώ.
** Το υπόλοιπο 50% του μ.κ. ανήκει στην ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Ε.

Πηγή: Η υπ' αριθ. πρωτ. 4517/4.6.2013 επιστολή

Πίνακας 2. Επιχειρήσεις που έχει εξαγοράσει η εταιρία ΔΙΑΣ (έτος εξαγοράς και κύκλος εργασιών)

Εταιρία	Έτος Εξαγοράς	Αντικείμενο δραστηριότητας	Κύκλος Εργασιών του Έτους Εξαγοράς (σε €)
FRUTTI DI MARE	2003	Παραγωγή/επεξεργασία/εμπορία αλιευμάτων και οστρακοειδών – εμπορία πάσης φύσεως τροφίμων/ποτών/οπωροκηπευτικών/γαλακτοκομικών προϊόντων – δημιουργία μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας /εκτροφής οστρακοειδών	8.060.741
ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΜΕΠΕ	2005	Ίδρυση/εκμετάλλευση ιχθυοκαλλιεργητικών μονάδων και διάθεση της παραγωγής τους – εμπορία πάσης φύσεως ιχθυρών	0
ΖΩΝΟΜΗ	2007	Παραγωγή και Εμπορία Ιχθυοτροφών	24.436.571
ΙΠΠΟΚΑΜΠΟΣ	2007	Παραγωγή/επεξεργασία/ πώληση θαλάσσιων ειδών	5.301.185
ΠΕΛΑΓΟΣ	2007	Εισαγωγή-εξαγωγή/συσκευασία/εμπορία παντός είδους τροφίμων/φρούτων/ποτών κ' ειδών προς κατανάλωση από τον άνθρωπο – εισαγωγή-εξαγωγή/εμπορία ιχθύων κ' συναφών ειδών/ζωοτροφών/ιχθυοτροφών	2.064.757

²⁷⁷ [...].

Εταιρία	Έτος Εξαγοράς	Αντικείμενο δραστηριότητας	Κύκλος Εργασιών του Έτους Εξαγοράς (σε €)
MARE NOSTRUM	2007	Παραγωγή/καλλιέργεια/επεξεργασία/εμπορία ιχθυοπροϊόντων – εμπορία αυτοκινήτων κ ανταλλακτικών τους/δίτροχων μηχανών/ακινήτων/σκαφών	17.540.899
ΙΚΠΟ	2008	Παραγωγή και εμπορία γόνου/ ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας	0
ΠΑΡΚΟ ΠΕΡΔΙΚΑ	2009	Εκτροφή γόνου/ ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας και εμπορία/μεταποίηση τους – εκπόνηση σχετικών μελετών	0
ΜΕΡΚΟΣ	2007	Εμπορία παντός είδους τροφίμων χονδρικής ή λιανικής	17.968.397

Πηγή: Η υπ' αριθ. πρωτ. 4517/4.6.2013 επιστολή

Πίνακας 3. Δομή του ομίλου LINNAEUS (ως είχε στις 18 Απριλίου 2013)

Εταιρία	Δραστηριότητα	Συμμετοχή στο μ.κ.	Έδρα
LINNAEUS Capital Partners B.V.	Εταιρία συμμετοχών	100%	Ολλανδία
Συμμετοχές της εταιρίας LINNAEUS Capital Partners B.V.			
ΣΕΛΟΝΤΑ	Ιχθυοκαλλιέργεια	1,80%	Ελλάδα
Cell Aquaculture Limited	Μη ενεργή	11,80%	Αυστραλία
LINNAEUS Capital Limited	Administration	100,00%	Ηνωμένο Βασίλειο
M2FX Limited*	Οπτικές Ίνες	71,70%	Ηνωμένο Βασίλειο
Kind Consumer Limited	Inhalation devices	5,12%	Ηνωμένο Βασίλειο
Tethys Ocean B.V.	Εταιρία συμμετοχών	100%	Ολλανδία
Lilo 1 JSC	Real Estate	97%	Γεωργία
Geo Fitness LLC	Real Estate	97%	Γεωργία
Συμμετοχές της εταιρίας Tethys Ocean B.V.			
ΔΙΑΣ	Ιχθυοκαλλιέργεια	85,86%	Ελλάδα
ΣΕΛΟΝΤΑ	Ιχθυοκαλλιέργεια	0,13%	Ελλάδα
ΝΗΡΕΥΣ	Ιχθυοκαλλιέργεια	23,62%	Ελλάδα
GFA Advanced Systems Ltd **	R&D στον τομέα της ιχθυοκαλλιέργειας (RAS farms)	54,31%	Ισραήλ
Anglesey Aquaculture Limited	Ιχθυοκαλλιέργεια (RAS farms)	100%	Ηνωμένο Βασίλειο
Center for Aquaculture Technologies, Inc. ***	R&D στον τομέα της ιχθυοκαλλιέργειας	100%	Η.Π.Α

Εταιρία	Δραστηριότητα	Συμμετοχή στο μ.κ.	Έδρα
* Κατέχει 100% του μ.κ. της Miniflex Limited με αντικείμενο δραστηριότητας τις οπτικές ίνες και έδρα το Ην. Βασίλειο.			
*** Κατέχει το 100% του μ.κ. της εταιρίας Tethys Aquaculture Canada, Inc, με έδρα το Καναδά και αντικείμενο την έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα της ιχθυοκαλλιέργειας.			

Πίνακας 4. Συμμετοχές της εταιρίας ΣΕΛΟΝΤΑ

ΕΤΑΙΡΙΑ	ΕΛΡΑ	% ΣΥΜΜ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 2012	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
ΠΕΡΣΕΥΣ*	ΕΛΛΑΔΑ	41,23%	47.229,61	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΩΝ
AQUAVEST ΑΕ	ΕΛΛΑΔΑ	100%	0	ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
AQUANET ΑΕ	ΕΛΛΑΔΑ	90,42%	0	ΜΕΛΕΤΕΣ-ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
ΠΟΛΕΜΑΡΧΑ ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ ΑΕ	ΕΛΛΑΔΑ	100%	0	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ
ΒΙΛΛΑ ΠΡΕΣΙΕ ΑΕ	ΕΛΛΑΔΑ	100%	0	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ
ΚΑΤΑΔΥΤΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΑΕ	ΕΛΛΑΔΑ	90,94%	0	ΜΕΛΕΤΕΣ-ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΤ.ΠΑΡΚΩΝ
SELONDA INTERNATIONAL LTD	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	100%	24	ΥΠΗΡΕΣΕΙΣ-ΜΕΛΕΤΕΣ-ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΕΤΑΙΡΙΕΣ
INTERNATIONAL AQUATECH LTD	ΟΥΑΛΙΑ	82,32%	1.446,23	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΥΚΛΩΜΑΤΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΝΕΡΟΥ
AEGEAN SU URUNLERI URETIM AS ²⁷⁸	ΤΟΥΡΚΙΑ	79,01%	20.112,03	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΝΩΠΙΩΝ ΨΑΡΙΩΝ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

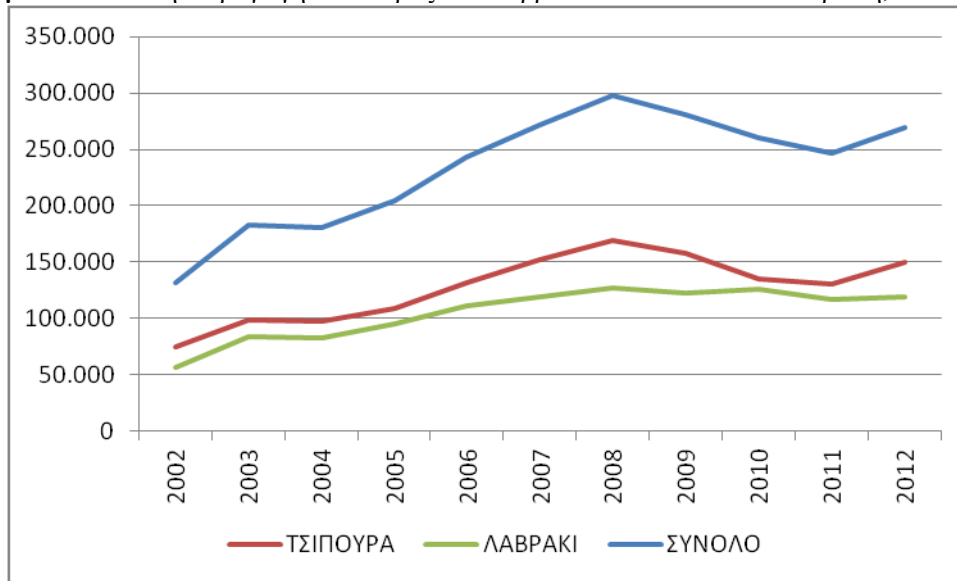
²⁷⁸ Στις 12.1.2012 η ΣΕΛΟΝΤΑ απέκτησε το 79,10% του μετοχικού κεφαλαίου της τουρκικής εταιρείας Fjord Marin Turkey (Fjord Marin Deniz Ürünleri Üretim Ve Sanayi Ticaret A.Ş) εξαγοράζοντας τη συμμετοχή της νορβηγικής εταιρείας Fjord Marin AS που ανερχόταν σε ποσοστό 44% επί του μετοχικού κεφαλαίου της τουρκικής εταιρείας. Η εταιρεία που εδρεύει στο Bodrum διαθέτει 5 μονάδες παραγωγής λαβρακιού-τσιπούρας συνολικής δυναμικότητας 6.000 τόνων, μονάδα συσκευασίας και μεταποίησης.

ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΕΤΑΙΡΙΑ	ΕΔΡΑ	% ΣΥΜΜ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 2012	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΕΥΒΟΙΑΣ Ι	ΕΛΛΑΔΑ	95%	3.234,62	>>
ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΚΑΛΥΜΝΟΥ*	ΕΛΛΑΔΑ	99%	2.349,3	>>
ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΜΑΡΜΑΡΙ	ΕΛΛΑΔΑ	30%	2.612,71	>>
EUROFISH GB LTD	ΟΥΑΛΙΑ	30%	0	ΕΜΠΟΡΙΑ ΙΧΘΥΩΝ ΣΤΟ ΗΝ.ΒΑΣΙΛΕΙΟ
BLUE FIN TUNA HELLAS AE	ΕΛΛΑΔΑ	25%	3.999,62	ΕΚΤΡΟΦΗ-ΠΩΛΗΣΗ ΤΟΝΟΥ
ΑΣΤΡΑΙΑ ΑΕΒΕ**	ΕΛΛΑΔΑ	35%	0	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΩΝ
* Ουγατρικές της εταιρίας ΠΕΡΣΕΥΣ είναι οι εταιρίες ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΥΔΑΤ/ΓΕΙΕΣ ΕΥΒΟΙΚΟΥ ΑΚΜΑ ΑΕ και ΥΔΑΤ/ΓΕΙΕΣ ΡΟΔΟΥ ΑΕΓΕ				
** Ελέγχεται από την εταιρία AQUANET ΑΕ				
***Η εταιρία ΑΣΤΡΑΙΑ ΑΕΒΕ είναι σε εκκαθάριση από το 2010.				

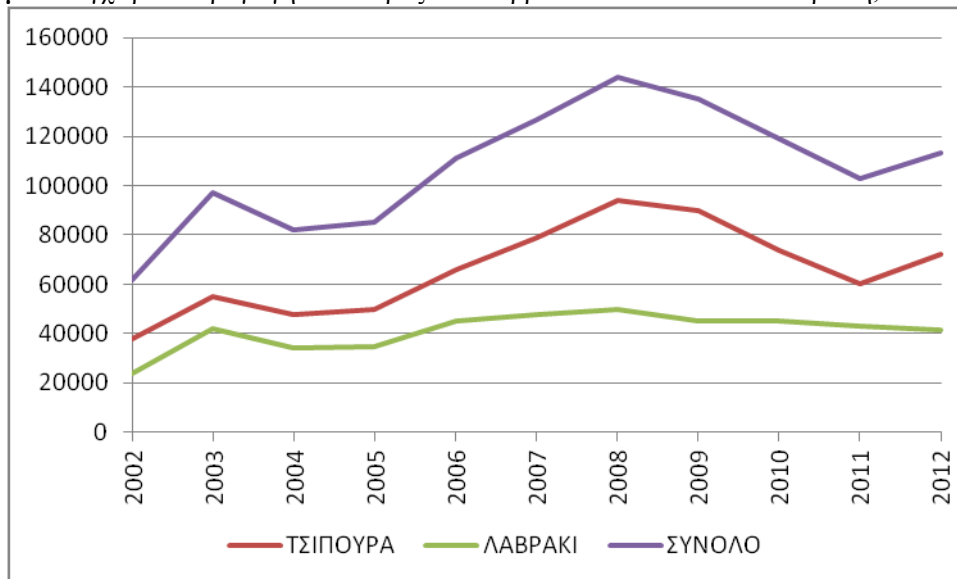
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Διάγραμμα 1. Συνολική Παραγωγή Τσιπούρας και Λαβρακίου σε Ελλάδα και Ευρώπη, 2002-2012

Πηγή: *European Aquaculture Production Report 2002-2011, Federation of European Aquaculture Producers και Απαντήσεις εταιριών*

Διάγραμμα 2. Εγχώρια Παραγωγή Τσιπούρας και Λαβρακίου σε Ελλάδα και Ευρώπη, 2002-2012

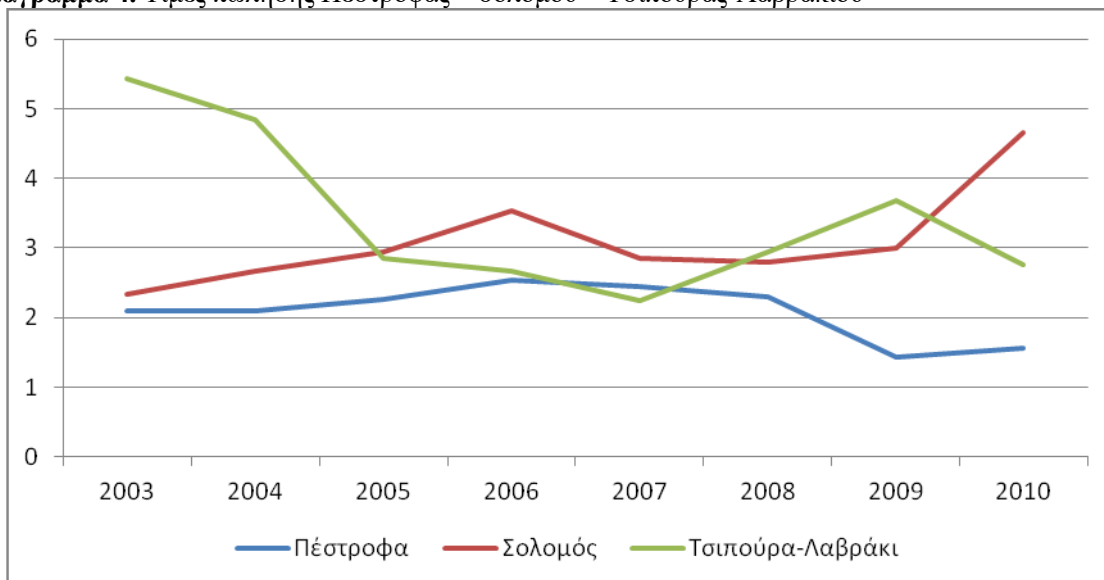
Πηγή: *European Aquaculture Production Report 2002-2011, Federation of European Aquaculture Producers και Απαντήσεις εταιριών*

Διάγραμμα 3: Εξαγωγές Τσιπούρας και Λαβρακίου, 2001-2011

Πηγή: Ιχθυοκαλλιέργειες, Κλαδική Μελέτη της ICAP, Ιούλιος 2012

Διάγραμμα 4. Τιμές πώλησης Πέστροφας – σολομού – Τσιπούρας-Λαβρακίου

Πηγή: Ιχθυοκαλλιέργειες, Κλαδική Μελέτη της ICAP, Ιούλιος 2012

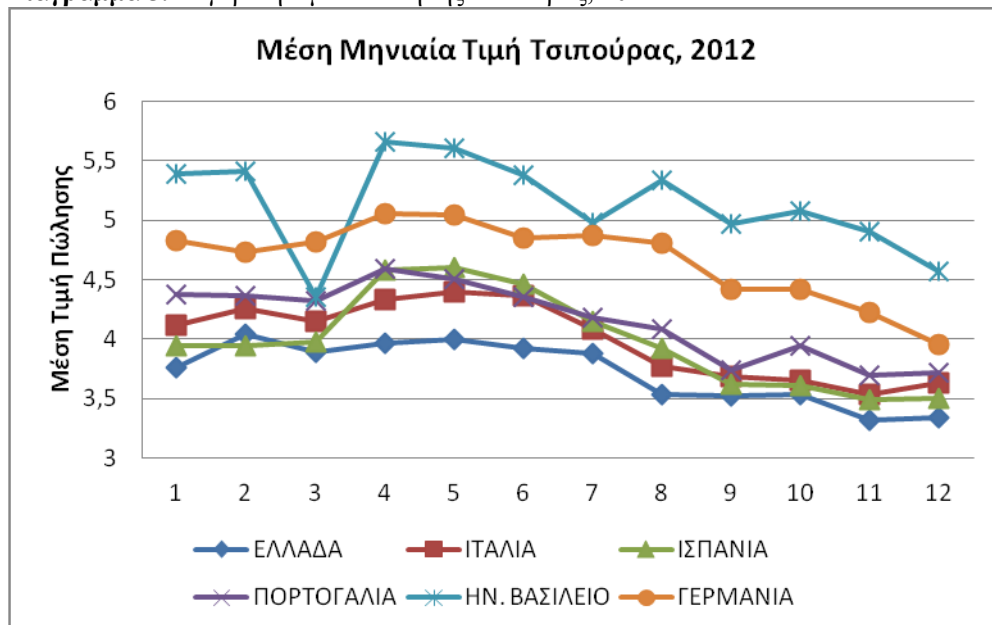
Πίνακας 1. Εισαγωγές, εξαγωγές και εγχώρια φαινομενική κατανάλωση τσιπούρας και λαβρακίου

ΕΤΟΣ	Εισαγωγές	Εξαγωγές	Εγχώρια Φαινομενική Κατανάλωση	% Εισαγωγών στην εγχ. φαινομενική κατανάλωση
2000	700	37212	19488	3,6%
2001	1600	43000	27600	5,8%
2002	1200	54000	36200	3,3%
2003	1100	50000	37600	2,9%
2004	1500	48000	38500	3,9%
2005	1300	54500	34800	3,7%
2006	3000	55000	49000	6,1%

ΕΤΟΣ	Εισαγωγές	Εξαγωγές	Εγχώρια Φαινομενική Κατανάλωση	% Εισαγωγών στην εγχ. φαινομενική κατανάλωση
2007	6000	75000	50000	12,0%
2008	5500	73000	62500	8,8%
2009	4000	80000	50000	8,0%
2010	3000	86000	37000	8,1%
2011	1500	78000	34000	4,4%

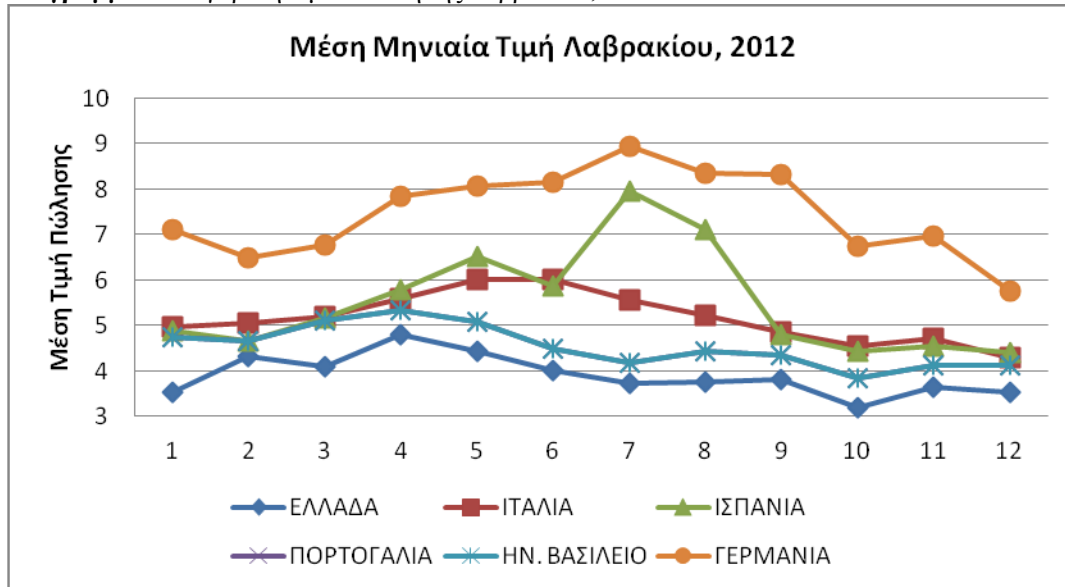
Πηγή: Ιχθυοκαλλιέργειες, Κλαδική Μελέτη της ICAP, Ιούλιος 2012

Διάγραμμα 5. Σύγκριση τιμών πώλησης τσιπούρας, 2012

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών

Διάγραμμα 6. Σύγκριση τιμών πώλησης λαβρακίου, 2012

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Πίνακας 1. Διάρθρωση του κόστους παραγωγής τσιπούρας και λαβρακίου ανά εταιρία, 2012

	ΝΗΡΕΥΣ	ΣΕΛΟΝΤΑ	ΔΙΑΣ	ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ ΑΕ	ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘ.ΑΕ
ΤΡΟΦΕΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΟΝΟΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΛΟΙΠΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ/ΑΣΦΑΛΙΣΤ ΡΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ & ΑΝΑΛΩΣΕΙΣ- ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών από ΓΔΑ

Πίνακας 2. Συμμετοχή του κόστους μεταφοράς στη μέση τιμή πώλησης στις κύριες χώρες προορισμού των εξαγωγών, 2012

	ΜΤΦ ΚΟΣΤΟΣ/ ΚΙΛΟ	Μ.Τ /ΚΙΛΟ		ΜΤΦ ΚΟΣΤΟΣ/Μ.Τ.
		ΤΣΙΠΟΥΡΑ	ΛΑΒΡΑΚΙ	
ΔΙΑΣ				
ΙΤΑΛΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΙΣΠΑΝΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΑΛΛΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΗΝ.ΒΑΣΙΛΕΙΟ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΕΛΟΝΤΑ				
ΙΤΑΛΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΙΣΠΑΝΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΑΛΛΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΗΝ.ΒΑΣΙΛΕΙΟ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΝΗΡΕΥΣ				
ΙΤΑΛΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]

	ΜΤΦ ΚΟΣΤΟΣ/ ΚΙΛΟ	Μ.Τ /ΚΙΛΟ		ΜΤΦ ΚΟΣΤΟΣ/Μ.Τ.
ΙΣΠΑΝΙΑ	[...]	[...]		[...]
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	[...]	[...]		[...]
ΓΑΛΛΙΑ	[...]	[...]		[...]
ΗΝ.ΒΑΣΙΛΕΙΟ	[...]	[...]		[...]
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	[...]	[...]		[...]
ΑΝΔΡΟΜΕΛΑ				
ΙΤΑΛΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΙΣΠΑΝΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΑΛΛΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΗΝ.ΒΑΣΙΛΕΙΟ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΕΛΛ.ΙΧΘ.ΑΕ				
ΙΤΑΛΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΙΣΠΑΝΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΑΛΛΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΗΝ.ΒΑΣΙΛΕΙΟ	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών από ΓΛΑ

Πίνακας 3. Οι σημαντικότεροι πελάτες των εταιριών ΔΙΑΣ και ΣΕΛΟΝΤΑ και τα ποσοστά των πωλήσεων προς αυτούς ως προς τις συνολικές πωλήσεις, 2012

ΔΙΑΣ ΑΕ-2012		ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΕ-2012	
ΠΕΛΑΤΗΣ	% επί συνολικών πωλήσεων	ΠΕΛΑΤΗΣ	% επί συνολικών πωλήσεων
[...] ²⁷⁹	[...]	[...] ²⁸⁰	[...]
[...] ²⁸¹	[...]	[...]	[...]
[...] ²⁸²	[...]	[...] ²⁸³	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]

²⁷⁹ Η εταιρία [...].

²⁸⁰ Η εταιρία [...].

²⁸¹ Η εταιρία [...].

²⁸² Η εταιρία [...].

²⁸³ Η εταιρία [...].

ΔΙΑΣ ΑΕ-2012		ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΕ-2012	
ΠΕΛΑΤΗΣ	% επί συνολικών πωλήσεων	ΠΕΛΑΤΗΣ	% επί συνολικών πωλήσεων
		[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών από ΓΔΑ

Πίνακας 4. Οι σημαντικότεροι πελάτες της εταιρίας ΔΙΑΣ στην εγχώρια αγορά , 2012

ΔΙΑΣ	ΠΩΛΗΣΕΙΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΠΩΛΗΣΕΩΝ	
	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΑΞΙΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΑΞΙΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΑΞΙΑ
	(σε kgr)	(σε €)	(σε kgr)	(σε €)	(σε kgr)	(σε €)
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών από ΓΔΑ

Πίνακας 5 . Οι σημαντικότεροι πελάτες της εταιρίας ΣΕΛΟΝΤΑ στην εγχώρια αγορά , 2012

ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΕ	ΠΩΛΗΣΕΙΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΠΩΛΗΣΕΩΝ	
	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΑΞΙΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΑΞΙΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΑΞΙΑ
	(σε kgr)	(σε €)	(σε kgr)	(σε €)	(σε kgr)	(σε €)
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών από ΓΔΑ

Πίνακας 6. Μεριδία αγοράς στην εγχώρια αγορά ναπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας, 2012

ΜΕΡΙΔΙΑ - ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΤΣΙΠΟΥΡΑΣ ΚΑΙ ΛΑΒΡΑΚΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ		
	2012	
	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΑΞΙΑ
ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[...]
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ	[...]	[...]
ΕΛΛ.ΙΧΘ.ΑΕ	[...]	[...]
ΣΕΛΟΝΤΑ	[...]	[...]
ΔΙΑΣ	[...]	[...]
ΙΧΘ. ΛΑΦΙΑ ΑΕ	[...]	[...]
ΙΧΘ. ΜΑΛΕΣΙΝΑΣ ΑΕ	[...]	[...]
ΓΡΑΜΜΟΣ ΑΕ	[...]	[...]
ΜΠΙΤΣΑΚΟΣ ΑΕ	[...]	[...]
ΣΑΩ ΑΒΕΕ	[...]	[...]
BLUE FARM ΑΕ	[...]	[...]
ΛΙΟΝ ΑΕ	[...]	[...]
ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΙΧΘ. ΑΕ	[...]	[...]
ΙΧΘ.ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ	[...]	[...]
ΙΧΘ. ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ ΑΕ	[...]	[...]
ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ ΙΧΘ. ΛΕΡΟΥ ΑΕ	[...]	[...]

Σημείωση

Για την εγχώρια αγορά ναπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας, οι εκτιμήσεις των μερών και των ανταγωνιστών τους για το μέγεθος της εγχώριας αγοράς κυμαίνονται από 27.000 έως 35.500 τόνους. Εξαιτίας αυτής της μεγάλης απόκλισης στις εκτιμήσεις για το μέγεθος της εγχώριας αγοράς, τα μερίδια υπολογίστηκαν με βάση το άθροισμα των πωλήσεων των 15 μεγαλύτερων εταιριών (σε σύνολο περίπου 80 εταιριών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο) και επομένως εμφανίζονται υπερεκτιμημένα. Σύμφωνα με αυτά τα στοιχεία²⁸⁴, τα μερίδια των εταιριών [...] ανήλθαν για το έτος 2012 κατ' αξία σε περίπου [...] αντίστοιχα. Τα μερίδια των εταιριών ΔΙΑΣ και ΣΕΛΟΝΤΑ ανήλθαν σε [...] % και [...] % αντίστοιχα για το έτος 2012. Σύμφωνα με τα παραπάνω, το αθροιστικό μερίδιο της νέας οντότητας θα ανέρχεται στην εγχώρια αγορά σε περίπου [...] %.

²⁸⁴ Βλ. Πίνακα 6 στο Παράρτημα 3 για τα μερίδια αγοράς του συνόλου των εταιριών.

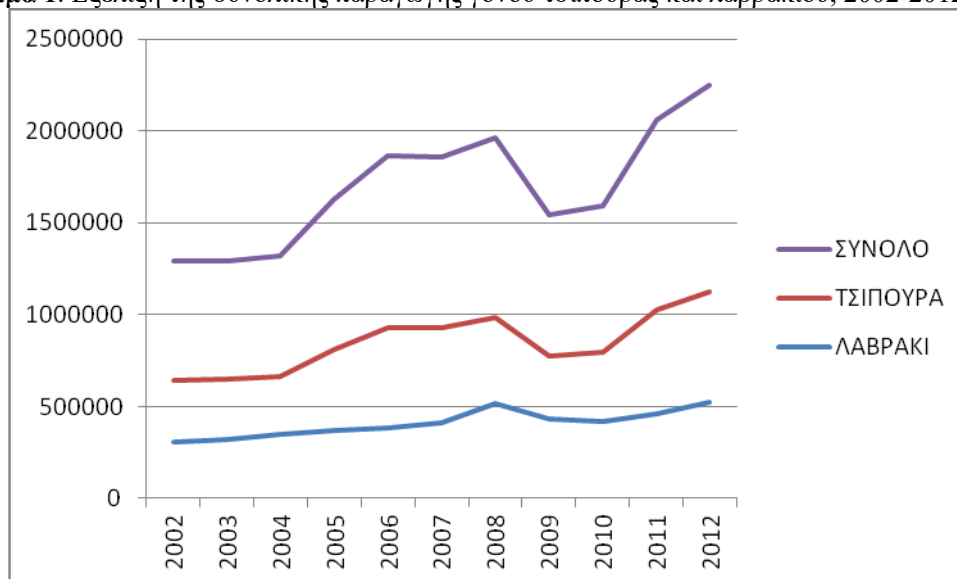
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

Πίνακας 1. Σημαντικοί προσδιοριστικοί παράγοντες του κόστους παραγωγής ιχθυδίων, ανά εταιρία, 2012

ΝΗΡΕΥΣ		ΑΝΔΡΟΜΕΛΑ	
ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑ	[...]	ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑ	[...]
ΤΡΟΦΕΣ	[...]	ΤΡΟΦΕΣ	[...]
ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	[...]	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	[...]
ΛΟΙΠΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ	[...]	ΑΝΑΛΩΣΙΜΑ	[...]
ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΩΣΕΙΣ	[...]	Γ.Β.Ε. ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	[...]
ΕΛΛ.ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ.			
ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑ	[...]		
ΤΡΟΦΕΣ	[...]		
ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	[...]		
ΑΝΑΛΩΣΙΜΑ	[...]		
ΛΟΙΠΑ ΚΟΣΤΗ			

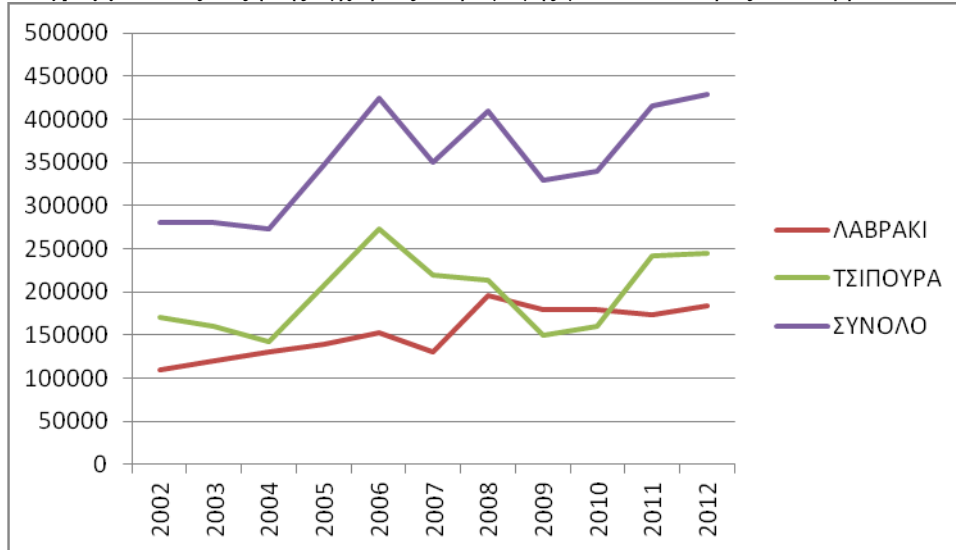
Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών από ΓΔΑ

Διάγραμμα 1. Εξέλιξη της συνολικής παραγωγής γόνου τσιπούρας και λαβρακίου, 2002-2012

Πηγή: European Aquaculture Production Report 2002-2011, Federation of European Aquaculture Producers και Απαντήσεις εταιριών

Διάγραμμα 2. Εξέλιξη της εγχώριας παραγωγής γόνου τσιπούρας και λαβρακίου, 2002-2012

Πηγή: *European Aquaculture Production Report 2002-2011, Federation of European Aquaculture Producers* και απαντήσεις εταιριών

Διάγραμμα 3. Ετήσια μεταβολή εγχώριας παραγωγής γόνου τσιπούρας και λαβρακίου, 2002-2012

Πηγή : Επεξεργασία στοιχείων από ΓΔΑ

Πίνακας 2. Προμηθευτές γόνου των εταιριών [...] για τα έτη 2010- 2012

	2010		2011		2012	
	[...]					
ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ	Ποσότητα	%	Ποσότητα	%	Ποσότητα	%
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πίνακας 3. Παραγωγή και παραγωγική δυναμικότητα ιχθυδίων 2012

Παραγωγή και παραγωγική δυναμικότητα, 2012 ΙΧΘΥΔΙΑ			
	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΟΝΟΥ 2012	ΠΑΡ. ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ**	ΒΑΘΜΟΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[...]	[...]
ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΕ	[...]	[...]	[...]
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ ΑΕ	[...]	[...]	[...]
ΔΙΑΣ ΑΕ	[...]	[...]	[...]
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘ. ΑΕ	[...]	[...]	[...]
ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΘΑΛ/ΣΙΕΣ ΙΧΘ. ΑΕ	[...]	[...]	[...]
ΙΧΘ.ΜΠΙΤΣΑΚΟΣ ΑΕ	[...]	[...]	[...]
ΙΧΘ. ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ ΑΕ	[...]	[...]	[...]
ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΜΑΛΕΣΙΝΑΣ ΑΕ	[...]	[...]	[...]
ΣΥΝΟΛΟ	[...]	[...]	
* Βλ. σελ.15 1η απάντηση ΔΙΑΣ			
** Κατά τον υπολογισμό της παραγωγικής δυναμικότητας έχουν συμπεριληφθεί και αιτήματα για περαιτέρω αδειοδότηση που εκκρεμούν.			

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών από ΓΔΑ

Πίνακας 4. Προμηθευτές - Αγορές γόνου της εταιρίας ΔΙΑΣ, 2010-2012

ΔΙΑΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΕ						
	2010		2011		2012	
ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ	ΠΟΣ.	%	ΠΟΣ.	%	ΠΟΣ.	%
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]		
[...]			[...]	[...]	[...]	[...]
[...]			[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]			[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]		
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]		
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]		
[...]	[...]	[...]				

ΔΙΑΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΕ						
	2010		2011		2012	
[...]			[...]	[...]		
[...]			[...]	[...]	[...]	[...]
[...]			[...]	[...]		
[...]			[...]	[...]		
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών από ΓΔΑ

Πίνακας 5. Μεταβολές (απόλυτες) μεριδίων αγοράς γόνου τσιπούρας και λαβρακίου, 2010-2012

	Μεταβολή 2010-2011	Μεταβολή 2011-2012
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ ΑΕ	[...]	[...]
ΣΕΛΟΝΤΑ ΑΕ	[...]	[...]
ΝΗΡΕΥΣ	[...]	[...]
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘ. ΑΕ	[...]	[...]
ΔΙΑΣ ΑΕ	[...]	[...]
ΙΧΘ.ΜΠΙΤΣΑΚΟΣ ΑΕ	[...]	[...]
ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΘΑΛ. ΙΧΘ. ΑΕ	[...]	[...]
PLAGTON ΑΕ	[...]	[...]
ΙΧΘ.ΜΑΛΕΣΙΝΑΣ ΑΕ	[...]	[...]
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων εταιριών από ΓΔΑ

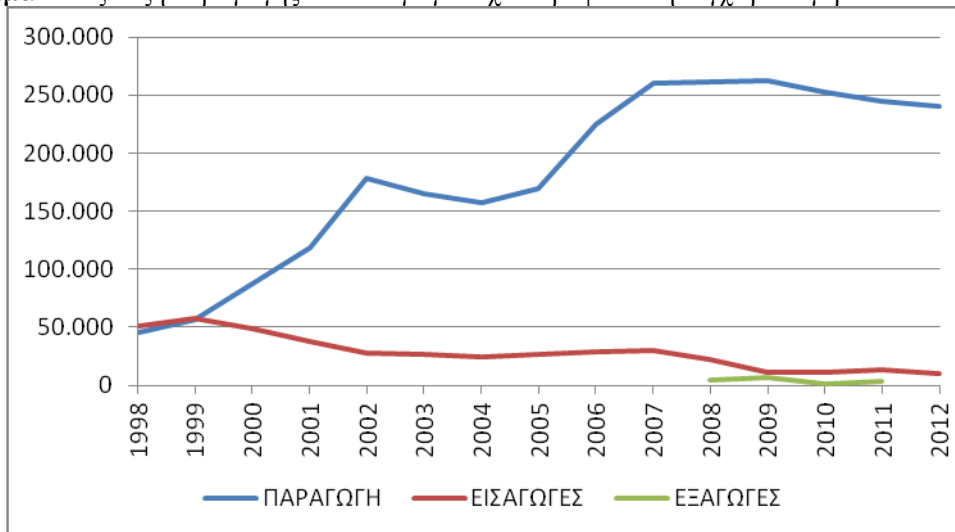
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

Πίνακας 1. Παραγωγή ιχθυοτροφών και εισαγωγές, 2000-2012

Εγχώρια Αγορά Ιχθυοτροφών, 2000-2012		
ΕΤΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ
2000	87.200	49.000
2001	119.000	38.000
2002	178.000	28.000
2003	165.000	27.000
2004	157.000	24.000
2005	170.000	27.000
2006	225.000	29.000
2007	260.000	30.000
2008	261.500	22.000
2009	262.000	11.000
2010	253.000	11.500
2011	245.000	13.000
2012	240.000	10.000

Πηγή: Ιχθυοτροφές 2012, Κλαδική Μελέτη, ICAP

Διάγραμμα 1. Εξέλιξη παραγωγής και εισαγωγών ιχθυοτροφών στην εγχώρια αγορά

Πηγή: Ιχθυοτροφές 2012, Κλαδική Μελέτη, ICAP

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6

Πίνακας 1. Αγορές γόνου των μεγάλων επιχειρήσεων, ανά έτος και ανά προμηθευτή, για τα έτη 2010 – 2012 (Πηγή απαντήσεις εταιριών):

[...]						
	2010		2011		2012	
ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ	ΠΟΣ.	%	ΠΟΣ.	%	ΠΟΣ.	%
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

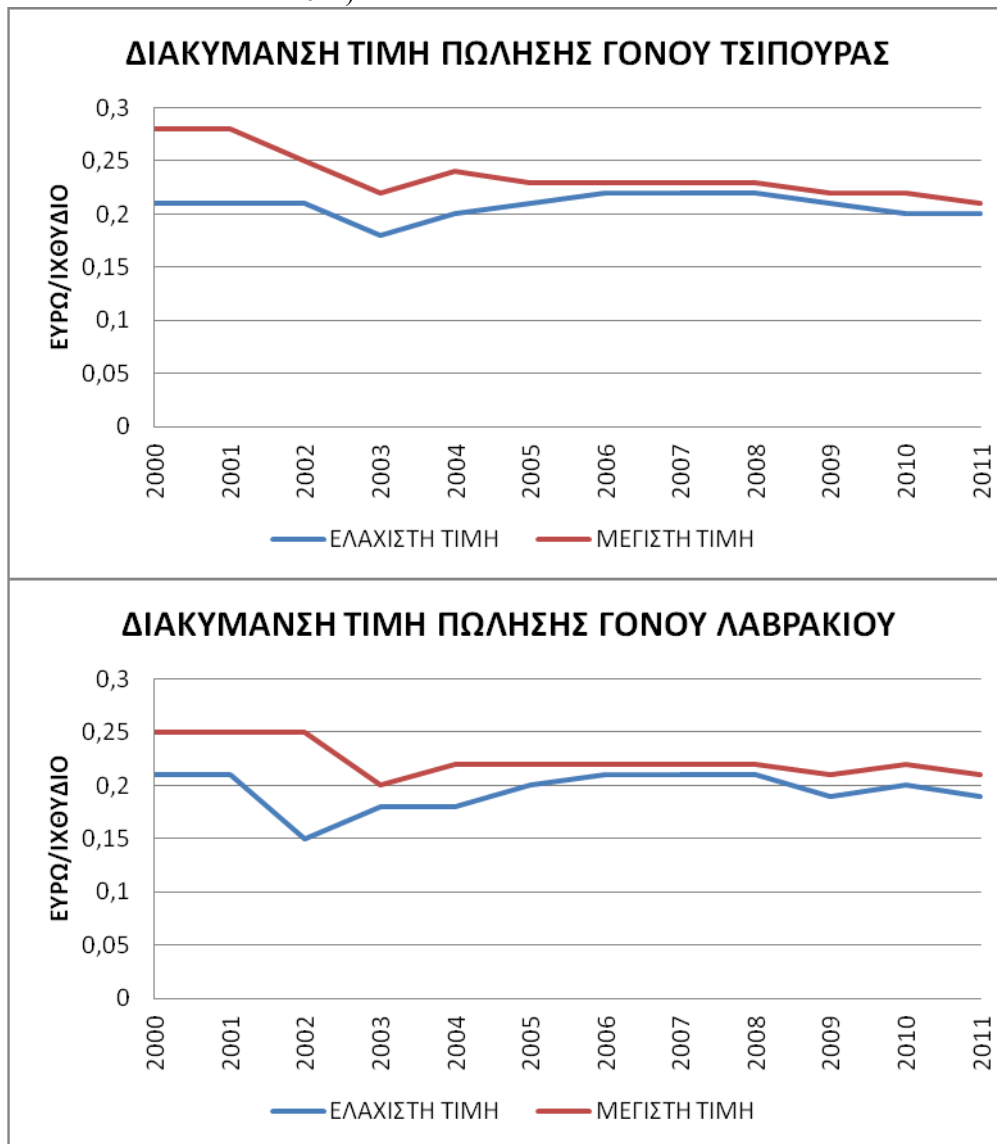
[...]		
	2011	
ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ	ΠΟΣ.	%
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]

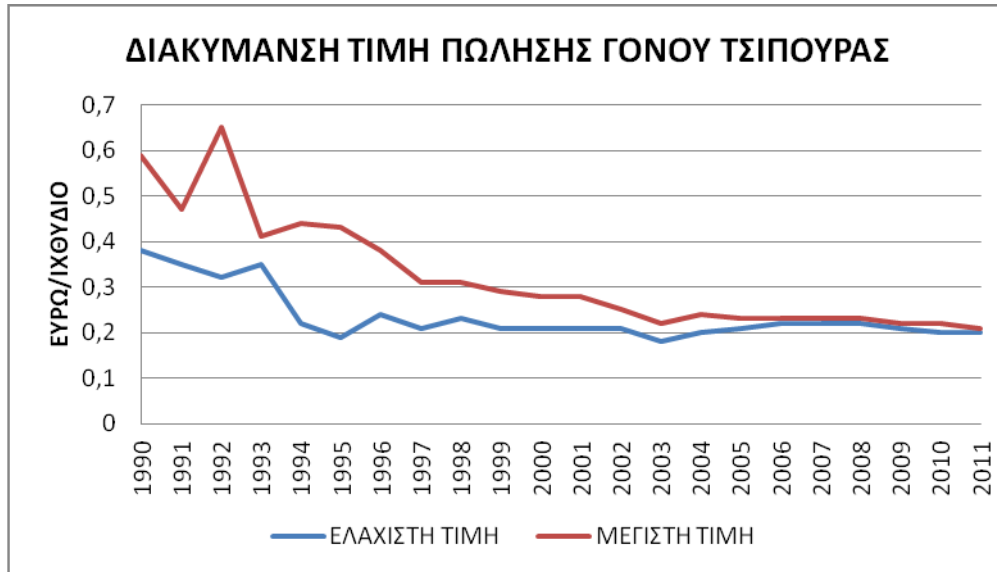
[...]						
	2010		2011		2012	
ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ	ΠΟΣ.	%	ΠΟΣ.	%	ΠΟΣ.	%
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

[...]				
	2010		2012	
ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ	ΠΟΣ.	%	ΠΟΣ.	%
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]		
[...]	[...]	[...]		
[...]	[...]	[...]		
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

[...]						
	2010		2011		2012	
ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ	ΠΟΣ.	%	ΠΟΣ.	%	ΠΟΣ.	%
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]			[...]	[...]	[...]	[...]
[...]			[...]	[...]	[...]	[...]
[...]			[...]	[...]	[...]	[...]
[...]					[...]	[...]
[...]					[...]	[...]
[...]					[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Διάγραμμα 1. Μέση τιμή διάθεσης του γόνου τσιπούρας και λαβρακίου (στοιχεία ICAP ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ 2012).

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ICAP 2012, Ιχθυοκαλλιέργειες.